

URZĄD MIEJSKI W SUWAŁKACH

ul. Mickiewicza 1, 16-400 Suwałki

tel. +48 87 562 80 00 (centrala)

fax +48 87 562 80 98

e-mail: org@um.suwalki.pl

www.um.suwalki.pl

GODZINY PRACY URZĘDU

poniedziałek

w godz. 8.00-16.00

wtorek-piątek

w godz. 7.30-15.30

RAPORT o stanie miasta 2019

2019

RAPORT o stanie miasta

Suwałki 2020

UM Suwałki Raport Roczny
2019

Urząd Miejski w Suwałkach

Copyright by Urząd Miejski w Suwałkach

Opracowanie:

Biuro Prezydenta Miasta

Opracowanie graficzne, skład DTP:

Xpression, www.druksuwalki.pl

Spis treści

I OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA	
1.1. Położenie i najważniejsze dokumenty strategiczne.....	6
1.2. Struktura terenów miejskich.....	8
1.3. Demografia.....	11
II INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I BEZPIECZEŃSTWO	
2.1. Ochrona Zdrowia.....	14
2.2. Pomoc społeczna.....	23
2.3. Oświata.....	40
2.4. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.....	50
2.5. Promocja Miasta.....	62
2.6. Turystyka.....	68
2.7. Sport.....	74
2.8. Bezpieczeństwo publiczne.....	82
III STREFA GOSPODARCZA	
3.1. Struktura podmiotów gospodarczych.....	92
3.2. Rynek pracy.....	106
3.3. Inwestycje.....	109
3.4. Budżet Obywatelski.....	112
IV INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
4.1. Infrastruktura drogowa.....	114
4.2. Infrastruktura komunalna.....	117
4.3. Transport.....	133
4.4. Zasoby mieszkaniowe.....	135
V PRZESTRZEN MIEJSKA	
5.1. Środowisko przyrodnicze.....	140
5.2. Planowanie przestrzenne.....	144
5.3. Gospodarka nieruchomościami.....	147
VI FINANSE MIASTA	
6.1. Finanse miasta.....	152
VII ZARZĄDZANIE MIASTEM	
7.1. Władze Suwałk.....	160
7.2. Urząd Miejski.....	162
7.3. Rady i kolegialne organy opiniodawczo - doradcze.....	164
7.4. Współpraca międzynarodowa.....	168
7.5. Współpraca miasta Suwałki z Organizacjami pozarządowymi.....	174
VIII WSPÓŁPRACA Z INNYMI SPOŁECZNOŚCIAMI SAMORZĄDOWYMI	
8.1. Porozumienia międzygminne.....	178
8.2. Udział miasta w stowarzyszeniach krajowych i zagranicznych.....	179
8.3. Miasto w rankingach, konkursach.....	182
NOTATKI.....	184

Szanowni Państwo

Mam zaszczyt przekazać Państwu po raz jedenasty Raport o stanie miasta i po raz drugi jako formalny dokument wymagany prawem i niezbędny w procedurze udzielenia mi wotum zaufania za rok poprzedni.

Pomysł przygotowywania Raportów o stanie Miasta wdrożyłem jeszcze jako zastępca Prezydenta Józefa Gajewskiego. Pierwszy taki dokument opublikowałem w 2010 roku raportując to co wydało się w Suwałkach w 2009 roku.

To publikacja, która w kompleksowy, usystematyzowany i przejrzysty sposób pokazuje najważniejsze dziedziny życia Suwałk: społeczną, gospodarczą, infrastrukturálną, przestrzeń miejską oraz zarządzanie miastem według stanu na koniec 2019 roku. Raport ma dostarczyć Państwu rzetelnej i niezbędnej wiedzy na temat stanu naszego miasta i pozwolić na wyrobienie własnej opinii na ten temat.

Rok 2019 upłynął przede wszystkim pod znakiem wielkich inwestycji miejskich ale też i nowych działań społecznych. W Suwałkach obchodziliśmy 100-lecie odzyskania Niepodległości przez Suwałki i Suwalszczyznę. W związku z tym w naszym mieście zorganizowano szereg różnych wydarzeń związanych z tą rocz-

nicą. Najważniejszym ubiegłorocznym wydarzeniem, które przejdzie do historii naszego miasta było otwarcie obwodnicy Suwałk. 13 kwietnia ruch tranzytowy do państw nadbałtyckich zaczął omijać nasze Miasto od strony zachodniej dwupasmoową drogą ekspresową.

W 2019 roku uruchomił się tzw. „bon żłobkowy” dla dzieci, które korzystają z oferty żłobków prywatnych, a dla seniorów Program „Złota rączka”.

Rok 2019 był przede wszystkim okresem realizacji olbrzymich jak na skalę naszego miasta inwestycji. Łącznie przeznaczyliśmy na nie ponad 1 53 516 280 zł i był to rekord jeżeli chodzi o nasze miasto.

Największą realizacją i przedsięwzięciem było wybudowanie hali sportowo-widowskowej „Suwałki ARENA” za blisko 38 mln zł. Obiekt został otwarty w listopadzie, a na inaugurację działalności budynku nasz plusligowiec Słepsk Małow Suwałki pokonał 3:1 AZS Indykopol Olsztyn. W czerwcu zakończyliśmy również budowę pasa startowego lotniska lotniska za kwotę blisko 27 mln zł. 10 mln zł na tę inwestycję przekazały Miastu Suwałki Fabryki Mebli FORTE, a 6 mln zł przeznaczył na ten cel Samorząd Województwa Podlaskiego. Lotnisko posiada już wszystkie niezbędne certyfikaty i w czerwcu br. będzie dopuszczone do użytkowania. 22 listopada została odda-

na do użytkowania ulica Rotmistrza Woltolda Pileckiego w Suwałkach. To kolejny z odcinków powstającej w Suwałkach tzw. „Trasy Wschodniej”.

Kompleksowe wsparcie mieszkańców przejawiało się również w inwestycjach związanych z oświatą. Zakończyła się warta ponad 5 mln zł budowa nowoczesnego kompleksu boisk przy Zespole Szkół Technicznych. Rozpoczęliśmy inwestycje w szkołach zawodowych by poprawić warunki nauczania zawodowców młodych Suwałczan. Obie inwestycje, w ramach których powstaną centra do praktycznej nauki zawodu, pochłonęły ponad 10 mln zł.

W 2019 roku nasze miasto wzbogaciło się o ofertę w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3; przekazano do użytkowania żłobek przy ul. T. Kościuszki 6 z 122 miejscami dla maluchów.

Zakończył się też szereg inwestycji w drogi osiedlowe.

Miasto przyjazne mieszkańcom to też bogata oferta kulturalna i sportowa.

W 2019 roku zakończyliśmy modernizację Suwałskiego Ośrodka Kultury przy ul. Noniewiczza. Obiekt został otwarty w lutym 2020 r. Odbyla się kolejna edycja Suwałki Blues Festivalu. W sporcie jednym z największych wydarzeń w 2019 roku był awans Hligowego Ślepska Suwałki do Plusligi i zmiana nazwy na Ślepsk Małow Suwałki.

Przed nami, jak zawsze, bardzo wiele pracy spowodowanej także wystąpieniem epidemii, której skutki będziemy odczuwać nie tylko w bieżącym roku. Jestem jednak przekonany, że wspólnym wysiłkiem pokonamy występujące problemy i tak jak dotychczas dbać będziemy o rozwój naszego miasta i jego pozytywne przeobrażenie.

Z poważaniem

Czesław Renkiewicz
Prezydent Miasta Suwałk

1

Ogólna charakterystyka miasta

1.1. Położenie i najważniejsze dokumenty strategiczne

Polska, województwo, region

Suwałki położone są w północno-wschodniej Polsce, w północnej części województwa podlaskiego w pobliżu granic z Litwą, Białorusią i Rosją (Obwodem Kaliningradzkim). Suwałki są miastem na prawach powiatu, siedzibą licznych instytucji administracji rządowej i samorządowej. Na obszarze 65,5 km² mieszka ok. 69,8 tys. osób. Suwałki są drugim co do wielkości, po Białymstoku, miastem w województwie podlaskim.

Miasto leży w obszarze „Zielonych Płuc Europy” w terenie bardzo atrakcyjnym pod względem turystyczno-krajobrazowym, na styku z obszarem Puszczy Augustowskiej, w sąsiedz-

twie Wigierskiego Parku Narodowego i Suwałskiego Parku Krajobrazowego. Przez Suwałki przepływa rzeka Czarna Hańcza, a w niewielkiej odległości od centrum znajdują się miejskie tereny rekreacyjne z zalewem „Arkadia”. Ponadto przez teren miasta przebiegają: droga krajowa nr 8 Warszawa-Białystok-Suwałki-Budzisko-Granica Państwa, fragment drogi ekspresowej S61 Ostrów Mazowiecka – Łomża – Elk – Suwałki – Budzisko-Granica Państwa oraz linie kolejowe Białystok-Suwałki-Trakiszki i Suwałki-Olecko-Elk.

Odotychczasowym rozwoju miasta zdecydowało jego położenie, bowiem Suwałki powstały w latach 70. XVII wieku jako ośrodek wymiany handlowej przy starym trakcie wiodącym z Grodna przez Sejny do Przerosił i Królewca. Obecnie Suwałki położone są na szlaku komunikacyjnym łączącym Europę Zachodnią z państwami nadtatycznymi oraz Półwyspu Skandynawskiego

Najważniejsze dokumenty strategiczne

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Suwałki do roku 2020 przyjęta uchwałą nr LI/563/2014 RM w Suwałkach z dnia 30 lipca 2014 r. jest dokumentem, który dostosowuje wizję głównych kierunków rozwoju miasta Suwałki do aktualnych tendencji wynikających z polityki spójności UE oraz procesów decentralizacyjnych i globalizacyjnych w gospodarce. Strategia stanowi podstawę do podejmowania działań na rzecz rozwoju miasta. W strategii przewidziano system jej monitorowania zgodnie, z którym raport z realizacji strategii jest przygotowywany w cyklach dwuletnich, na podstawie analizy wskaźników kontekstowych o charakterze ogólnym, odwołujących się do ogólnej sytuacji społeczno-gospodarczej Suwałk i odpowiadających swoim zakresom pośrednio celom operacyjnym w ramach danego celu strategicznego. Dodatkowo, jako uzupełnienie systemu monitorowania strategii przygotowano dokument o charakterze wdrożeniowym, tj. „Dokument Implementacyjny do Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Suwałki do roku 2020 z perspektywą do roku 2023”, w którym uszczegółowiono do poziomu działań wszystkie cele strategiczne i operacyjne. Strategia jest wdrażana i monitorowana zgodnie z planem.

i północno-zachodniej części Rosji, na trasie budowanej drogi transportowej szybkiego ruchu Via Baltica oraz trasie kolejowej Rail Baltica.

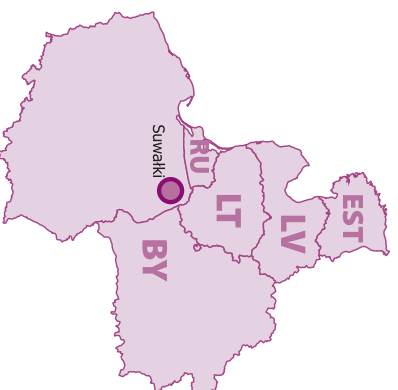
Najbliżsi sąsiedzi zagraniczni

Republika Litewska: poprzez przejście graniczne w Budzisku (osobowe i towarowe) – 28 km od Suwałk; poprzez przejście graniczne w Ogrodnikach (osobowe) – 43 km od Suwałk; ponadto poprzez przejście graniczne kolejowe w Trakiszkach – 33 km od Suwałk.

Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej: poprzez przejście graniczne osobowe w Górdapi – 68 km od Suwałk;

Republika Białorusi: poprzez przejście graniczne w Kuźnicy Białostockiej (towarowo-osobowe i kolejowe) – 125 km od Suwałk.

Przez miasto przebiegają ważne szlaki komunikacyjne – z Berlina przez Warszawę do Sankt Petersburga oraz z Warszawy do Helsinek (przyszła droga tranzytowa szybkiego ruchu S61 Via Baltica łącząca kraje bałtyckie z Europą Zachodnią) oraz szlak kolejowy (przyszła Rail Baltica). Obecnie obsługa komunikacyjna miasta odbywa się poprzez drogę krajową nr 8 i fragment drogi ekspresowej S61 (obwodnica Suwałk) będącą częścią międzynarodowej trasy E 67 oraz trasę kolejową z Warszawy przez Białystok na Litwę.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Suwałk, przyjęte uchwałą nr XX/232/2016 z 25 maja 2016 r. jest elementem systemu planowania przestrzennego Miasta. Określa ono politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego.

Zadaniami Studium są: wyrażenie polityki gminy w sferze rozwoju przestrzennego, określającej lokalne problemy, potrzeby i aspiracje, określenie stałych wiążących przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz umożliwienie koordynacji planów miejscowych i innych opracowań planistycznych, określenie zakresu interesu publicznego, ustanowienie podstawy do negocjacji warunków wprowadzenia programów wojewódzkich i rządowych do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, ustanowienie źródła informacji, idei i wizji rozwojowych, które mogą być wykorzystane do promocji miasta.

1.2. Struktura terenów miejskich

Struktura użytkowania terenów

Gmina Miasto Suwałki obejmuje obszar 6 551 ha. Wśród użytków gruntowych dominują użytki rolne - 49%, grunty zabudowane i zurbanizowane - 22%, lasy i użytki leśne - 14%, tereny komunikacyjne - 11%, wody - 1%, tereny różne i nieużytki - 3%.

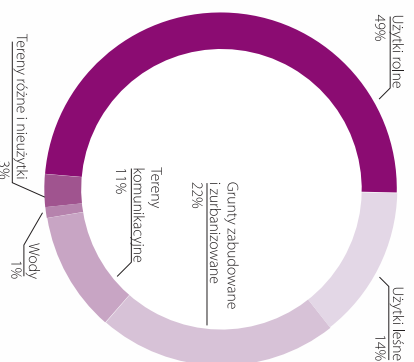
W 2019 r. struktura użytkowania gruntów nieznacznie się zmieniła. W stosunku do roku 2018 zmniejszyła się powierzchnia użytków rolnych (o 97 ha), powierzchnia użytków leśnych o 5 ha, a także powierzchnia terenów różnyh i nieużytków o 4 ha. Zwiększyła się powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych o 4 ha oraz powierzchnia terenów komunikacyjnych o 102 ha. Natomiast wody utrzymały się na takim samym poziomie.

Tabela 1.2.1 Zmiany w strukturze użytków gruntowych w latach 2016-2019

Rodzaj gruntów	2016	2017	2018	2019
Użytki rolne	3 455	3 344	3 296	3 199
Użytki leśne	932	935	935	930
Grunty zabudowane i zurbanizowane	1 293	1 390	1 417	1 421
Tereny komunikacyjne	599	615	633	735
Wody	78	76	77	77
Tereny różne i nieużytki	194	191	193	189
Razem	6 551	6 551	6 551	6 551

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wykres 1.2.1 Struktura użytkowania gruntów w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Podział przestrzenno-geodezyjny miasta

Obwód 1

Najbardziej na północ wysunięta część miasta zajmująca 8,78 km² o łącznej liczbie mieszkańców około 15 100 osób i gęstości zaludnienia około 1 800 osób na km². Północ-

1. Ogólna charakterystyka miasta

ną część obrębu stanowią obszary rolnicze i leśne. Na terenie obrębu znajdują się dwie drogi wylotowe: w kierunku Budziska (droga krajowa nr 8) i Jeleniewa (droga wojewódzka nr 655). W skład obrębu wchodzi Osiedle Północ II wraz z najbliższej zaludnioną ulicą w mieście - ul. Alfreda Wierusza-Kowalskiego oraz znaczna część ul. Szwałcaria.

Obręb 2

Północno-zachodni obręb miasta zajmuje obszar 5,95 km² o łącznej liczbie mieszkańców około 6 550 osób i gęstości zaludnienia 1 100 osób na km². Tworzą go przede wszystkim Osiedle Niepodległości i sołectwo Krzywółka.

Obręb 3

Część zachodnia miasta obejmuje obszar o wielkości 8,80 km². Zamieszkiwany jest przez około 3 750 osób, natomiast gęstość zaludnienia wynosi około 430 osób na km². Tworzą go przede wszystkim dwa osiedla domków jednorodzinnych: Osiedle Staszica oraz Osiedle Piastowskie oraz zabudowa wielorodzinna Zielone Osiedle przy ul. Generała Władysława Sikorskiego. Przez obręb przebiega również droga wylotowa w kierunku Filipowa.

Obręb 4

Północno-wschodnia część miasta zajmuje obszar 6,36 km², na którym mieszka około 12 000 osób. Gęstość zaludnienia około 1 900 osób na km². Dominuje tu tzw. zabudowa wielorodzinna (Osiedle Północ I i Osiedle Kolejowe) oraz tereny rolnicze. W skład obrębu wchodzi również ul. Szwałcaria oraz Czarnozem.

Obręb 5

Północna część centrum zajmuje obszar 1,83 km² z około 10 600 mieszkańcami i gęstością zaludnienia wynoszącą około 5 800 osób na km². Dominuje tu zabudowa jednorodzinna w części zachodniej obrębu, wielorodzinna w części środkowej i przemysłowo-magazynowa w zachodniej.

Obręb 6

Południowa część centrum miasta zajmuje obszar 1,22 km². Przy około 7 300 mieszkańcach, gęstość zaludnienia wynosi około 6 000 osób na km². Dominującą formą zabudowy są dwupiętrowe budynki o charakterze mieszkalno-usługowym.

Obręb 7

Obejmuje swoimi granicami obszar o wielkości 9,79 km². Zamieszkuje go około 5 300 osób. Gęstość zaludnienia wynosi około 540 osób na km². Tworzą go przede wszystkim dwa osiedla domków jednorodzinnych (Osiedle Powstańców Wielkopolskich i Osiedle Hańcza) oraz część strefy przemysłowej Papiernia. W obrębie znajdują się również główne tereny rekreacyjne miasta (m.in. Zalew Arkadia) oraz znaczne obszary wykorzystywane rolniczo.

Obręb 8

Jest to najbardziej na południe wysunięty fragment miasta Suwałki zajmujący powierzchnię 10,14 km². W związku z przemysłowym charakterem obrębu, zamieszkiwany jest jedynie przez około 200 osób, a gęstość zaludnienia wynosi około 19 osób na km². W granicach tego obrębu znajduje się teren Suwałskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Obręb 9

Południowo-wschodnia część miasta zajmująca obszar 8,63 km² przy około 2 250 mieszkańcach i gęstości zaludnienia około 260 osób na km². Tworzą go m.in. dwa osiedla domków jednorodzinnych - Osiedle Polna i Osiedle Klasztorna, nowo powstająca zabudowa jednorodzinna przy ul. Staniszewskiego oraz zabudowa wielorodzinna: Osiedle Olimpijskie Ogrody, Osiedle Słoneczne Tarasy oraz Osiedle Sobola Biel. Znaczną część obrębu zajmują również tereny przemysłowe i rolnicze, w tym teren Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.

Rysunek 1.2.1 Plan przestrzenno-geodezyjny obrębów miasta Suwałk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

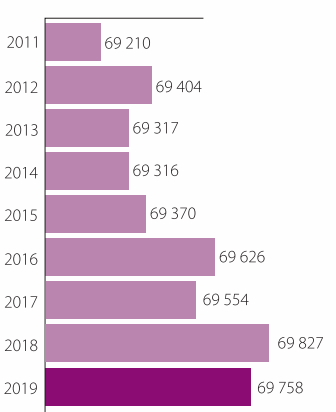
1. Ogólna charakterystyka miasta

Obwód 10

Wschodnia część miasta o powierzchni 4,01 km² zamieszkiwana jest przez około 1 650 mieszkańców. Gęstość zaludnienia tego obszaru wynosi około 420 osób na km². Dominującymi funkcjami obwodu są: funkcja przemysłowa i funkcja mieszkalna (Osiedle Jacówingów /Kamena/ i Dąbrówka).

nad 13,5% mieszkańców miasta było w wieku poprodukcyjnym, to w roku 2019, odsetek ten wynosił już 19,14%. Jednocześnie spadała znacznie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, tj. z 20,09% w 2011 r. do 18,82% mieszkańców miasta w 2019 r.

Wykres 1.3.1 Liczba ludności Miasta Suwałki w latach 2011-2019 w tys. osób.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Zarówno w roku 2019, jak i latach wcześniejszych w Suwałkach mieszkało więcej kobiet niż mężczyzn (w roku 2019 było ich – 36 410).

Ludność Suwałk powoli, lecz systematycznie starzeje się. O ile w roku 2011 jedynie po-

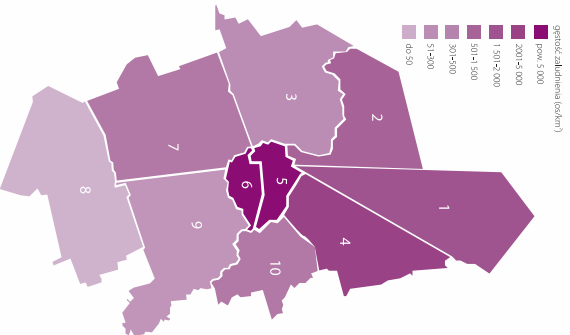
Tabela 1.3.1 Liczba i struktura ludności miasta Suwałki w latach 2010-2019

Wyszczególnienie	Stan na koniec roku								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba ludności ogółem:	69 210	69 404	69 317	69 316	69 370	69 626	69 554	69 827	69 758
Ludność wg płci:									
- mężczyźni	33 170	33 250	33 151	33 127	33 157	33 261	33 257	33 356	33 348
- kobiety	36 040	36 154	36 166	36 189	36 213	36 365	36 297	36 471	36 410
Liczba kobiet na 100 mężczyzn	109	109	109	109	109	109	109	109	109
Gęstość zaludnienia (liczba mieszkańców na 1 km ²)	1057	1060	1058	1058	1059	1063	1062	1066	1065
Liczba zawartych małżeństw	352	346	332	358	371	381	365	345	333
Ludność wg grup ekonomicznych:									
- wiek przedprodukcyjny (% ogółu ludności)	13 907 20,09	13 692 19,73	13 371 19,30	13 165 19,00	13 044 18,80	13 096 18,80	12 909 18,56	13 169 18,86	13 127 18,82
- wiek produkcyjny (% ogółu ludności)	45 965 66,41	45 911 66,15	45 742 66,00	45 467 65,60	45 167 65,11	44 780 64,3	44 367 63,79	43 796 62,72	43 276 62,04
- wiek poprodukcyjny (% ogółu ludności)	9 338 13,5	9 801 14,12	10 204 14,72	10 684 15,40	11 159 16,09	11 750 16,9	12 278 17,65	12 862 18,42	13 355 19,14
Ruch naturalny/ludności:									
- urodzenia żywe	629	679	631	609	684	762	769	766	728
- zgony	519	470	550	539	538	545	573	600	615
Przyrost naturalny	110	209	81	70	146	217	196	166	113

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Pod względem gęstości zaludnienia dominują obręby centralne 5 i 6, gdzie na stosunkowo niewielkim obszarze mieszka duża liczba mieszkańców. Najmniej osób w stosunku do wielkości obrębu zamieszkiwało obręb 8.

Rysunek 1.3.1 Struktura gęstości zaludnienia obrębów w 2019 roku

W 2019 roku pogorszeniu uległ przyrost naturalny i wynosił 113 osób, to o 53 osoby mniej niż w roku poprzednim.

W 2019 roku zawarto 333 małżeństwa, przy czym rok wcześniej zawarto ich 345.

Wykres 1.3.2 Przyrost naturalny w Suwałkach na tle województwa podlaskiego w latach 2011-2019 (w osobach)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W roku 2019 saldo migracji w Suwałkach wyniosło – 103.

Ruch naturalny ludności, migracja

W 2019 roku urodziło się w Suwałkach 728 dzieci, to o 38 mniej niż w roku poprzednim. Liczba zgonów zwiększyła się w porównaniu do roku 2018 o 15 i wyniosła 615.

Ręczniczki dla suwałskich maluchów

1. Ogólna charakterystyka miasta

Tabela 1.3.2. Ruch naturalny ludności w latach 2011-2019

Płeć	Stan na koniec roku																																																													
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019																																																					
Małżeństwa	352	346	332	358	371	381	365	345	333																																																					
Rozwody	165	146	152	142	157	153	129	149	154																																																					
Urodzenia żywe	<table border="1"> <thead> <tr> <th>kobiety</th> <th>mężczyźni</th> <th>ogółem</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>314</td> <td>329</td> <td>291</td> <td>293</td> <td>351</td> <td>383</td> <td>360</td> <td>351</td> <td>358</td> <td>370</td> </tr> <tr> <td>315</td> <td>350</td> <td>340</td> <td>316</td> <td>333</td> <td>379</td> <td>409</td> <td>415</td> <td>370</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ogółem</td> <td>629</td> <td>679</td> <td>631</td> <td>609</td> <td>684</td> <td>762</td> <td>769</td> <td>766</td> <td>728</td> </tr> <tr> <td>kobiety</td> <td>235</td> <td>226</td> <td>276</td> <td>249</td> <td>247</td> <td>252</td> <td>280</td> <td>269</td> <td>309</td> </tr> <tr> <td>mężczyźni</td> <td>284</td> <td>244</td> <td>274</td> <td>290</td> <td>291</td> <td>293</td> <td>293</td> <td>331</td> <td>306</td> </tr> </tbody> </table>									kobiety	mężczyźni	ogółem	314	329	291	293	351	383	360	351	358	370	315	350	340	316	333	379	409	415	370		ogółem	629	679	631	609	684	762	769	766	728	kobiety	235	226	276	249	247	252	280	269	309	mężczyźni	284	244	274	290	291	293	293	331	306
kobiety	mężczyźni	ogółem																																																												
314	329	291	293	351	383	360	351	358	370																																																					
315	350	340	316	333	379	409	415	370																																																						
ogółem	629	679	631	609	684	762	769	766	728																																																					
kobiety	235	226	276	249	247	252	280	269	309																																																					
mężczyźni	284	244	274	290	291	293	293	331	306																																																					
Zgony	<table border="1"> <thead> <tr> <th>ogółem</th> <th>Niemowląt ogółem</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>519</td> <td>470</td> <td>550</td> <td>539</td> <td>538</td> <td>545</td> <td>573</td> <td>600</td> <td>615</td> <td></td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>2</td> <td>6</td> <td>2</td> <td>1</td> <td>3</td> <td>2</td> <td>4</td> <td>2</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>									ogółem	Niemowląt ogółem	519	470	550	539	538	545	573	600	615		5	2	6	2	1	3	2	4	2																																
ogółem	Niemowląt ogółem																																																													
519	470	550	539	538	545	573	600	615																																																						
5	2	6	2	1	3	2	4	2																																																						
Przyrost naturalny	<table border="1"> <thead> <tr> <th>kobiety</th> <th>mężczyźni</th> <th>ogółem</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>79</td> <td>103</td> <td>15</td> <td>44</td> <td>104</td> <td>131</td> <td>80</td> <td>82</td> <td>49</td> <td></td> </tr> <tr> <td>31</td> <td>106</td> <td>66</td> <td>26</td> <td>42</td> <td>86</td> <td>116</td> <td>84</td> <td>64</td> <td></td> </tr> <tr> <td>110</td> <td>209</td> <td>81</td> <td>70</td> <td>146</td> <td>217</td> <td>196</td> <td>166</td> <td>113</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>									kobiety	mężczyźni	ogółem	79	103	15	44	104	131	80	82	49		31	106	66	26	42	86	116	84	64		110	209	81	70	146	217	196	166	113																					
kobiety	mężczyźni	ogółem																																																												
79	103	15	44	104	131	80	82	49																																																						
31	106	66	26	42	86	116	84	64																																																						
110	209	81	70	146	217	196	166	113																																																						
Dynamika demograficzna (stosunek urodzin żywych do liczby zgonów)	1,21	1,44	1,17	1,13	1,27	1,40	1,34	1,28	1,18																																																					

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela 1.3.3. Migracje ludności w latach 2011-2019

Wyszczególnienie	Płeć	Stan na koniec roku								
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Napływ	kobiety	378	368	342	319	322	338	362	442	353
	mężczyźni	315	287	275	274	280	263	294	350	313
	ogółem	693	655	617	593	602	601	656	792	666
w tym z zagranicy	kobiety	11	14	14	8	-	10	22	12	19
	mężczyźni	20	17	15	10	-	11	16	12	9
	ogółem	31	31	29	18	-	21	38	24	28
kobiety	419	363	400	425	375	328	397	395	389	
	mężczyźni	419	323	367	376	325	250	341	349	390
	ogółem	838	686	767	801	700	578	738	744	779
Odpływ	kobiety	48	36	43	41	-	9	14	16	12
	mężczyźni	44	29	30	30	-	6	5	7	6
	ogółem	92	65	73	71	-	15	19	16	18
w tym za granicę	kobiety	-144	-41	+5	-58	-106	-86	11	47	-29
	mężczyźni	-119	-104	-36	-92	-102	-65	18	1	-74
	ogółem	-263	-145	-31	-150	-208	-151	29	48	-103

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

2

Infrastruktura spoteczna i bezpieczeństwo

2.1. Ochrona Zdrowia

Charakterystyka systemu ochrony zdrowia w Suwałkach

W 2019 roku na terenie Miasta Suwałk działało 81 podmiotów*, świadczących usługi zdrowotne w różnym zakresie w ramach kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia. Liczba poszczególnych świadczeniodawców przedstawiała się następująco:

Szpital Wojewódzki im. dr. Ludwika Rydygiera w Suwałkach

* Dane ze strony internetowej Narodowego Funduszu Zdrowia.

Tabela 2.1.1 Liczba świadczeniodawców usług zdrowotnych w Suwałkach w 2019 roku

Usługi zdrowotne	Liczba świadczeniobiorców
leczenie stomatologiczne	24
ambulatoryjna opieka specjalistyczna	28
podstawowa opieka zdrowotna	13
opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień	3
rehabilitacja lecznicza	4
świadczenia zdrowotne kontraktowane odrębne	2
leczenie szpitalne	2
profilaktyczne programy zdrowotne	2
opieka paliatywna i hospicyjna	1
ratownictwo medyczne	1
świadczenia pielęgnacyjno-opiekuńcze	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Podziałkiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia

Na terenie Suwałk działało również 30 ap-
tek* (stan na dzień 31.07.2019 r).

W 2019 roku w Suwałkach funkcjonowa-
ły trzy publiczne szpitale: Szpital Wojewódzki
im. dr. L. Rydygiera, Samodzielny Publiczny
Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki
Zdrowotnej i Samodzielny Publiczny Zakład
Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacji.
Łącznie w szpitalach publicznych, na umo-
wach, zatrudnionych było 128 lekarzy różnych
specjalności oraz 542 pielęgniarki i położne.

Tabela 2.1.2 Szpitale w Suwałkach w 2019 roku

Rodzaje placówek	Liczba
	placówek
Szpital ogółem	4
Szpital publiczne, w tym:	3
- ogólne	2
- specjalistyczne	0
- resortowe	0
- psychiatryczne	1
Szpital niepubliczny (prowadzony przez Medica Vision Centrum Medyczne Sp. z o.o.)	1
Szpital publiczny (prowadzony przez Medica Vision Centrum Medyczne Sp. z o.o.)	8

* Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału
do Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

* Dane ze strony internetowej Narodowego Funduszu
Zdrowia.

Tabela 2.1.2.1 Szpitale w Suwałkach w 2019 roku

Szpital Wojewódzki im. dr. Ludwika Rydygiera w Suwałkach	
Oddziały	
1.	Centralny Blok Operacyjny
2.	Chirurgia Dziecięca
3.	Chirurgia Ogólna z Pododdziałem Chirurgii On- kologicznej
4.	Chorób Wewnętrznych i Gastroenterologii z Od- cinkiem Diabetologii
5.	Chorób Wewnętrznych, Kardiologii, Nadsłnie- nia Tętniczego i Endokrynologii
6.	Chorób Zakaźnych
7.	Dermatologia
8.	Ginekologia, Patologia Ciąży i Położnictwo
9.	Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii z Pododdziałem Anestezjologii i Intensywnej Terapii Dziecięcej

10.	Laryngologii
11.	Nefrologia ze Stacją Dializ
12.	Neonatologia
13.	Neurologia z Pododdziałem Udarowym
14.	Onkologia Kliniczna i Hematologia
15.	Ortopედyczno-Urazowy
16.	PediatRIA
17.	Pulmonologia
18.	Reumatologia z Pododdziałem Dermatologii i Geriatrii
19.	Szpitalny Oddział Ratunkowy
20.	Urologia
21.	Pacownia Psychologii Klinicznej
22.	Oddział Okulistyczny

Poradnie Specjalistyczne

1.	Ośrodek Domowego Leczenia Tętnem
2.	Poradnia Alergologiczna
3.	Poradnia Chirurgii Dziecięcej
4.	Poradnia Chirurgii Ogólnej
5.	Poradnia Chirurgii Onkologicznej
6.	Poradnia Chorób Zakaźnych
7.	Poradnia Dermatologiczna
8.	Poradnia Diabetologiczna
9.	Poradnia Fontiaryczna
10.	Poradnia Gastroenterologiczna
11.	Poradnia Ginekologiczno - Położnicza
12.	Poradnia Hematologiczna
13.	Poradnia Nefrologiczna
14.	Poradnia Neonatologiczna
15.	Poradnia Neurologiczna
16.	Poradnia Okulistyczna
17.	Poradnia Onkologiczna
18.	Poradnia Ortopედyczna
19.	Poradnia Otolaryngologiczna
20.	Poradnia Preluksacyjna
21.	Poradnia Pulmonologiczna
22.	Poradnia Reumatologiczna
23.	Poradnia Urologiczna

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacji w Suwałkach

Oddziały	
1.	Oddział Rehabilitacyjny
2.	Oddział Rehabilitacji Neurologicznej
3.	Oddział Dzienny Rehabilitacji
4.	Oddział Dzienny Rehabilitacji Dzieci

Specialistyczny Psychiatryczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Suwałkach	Specialistyczny Psychiatryczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Suwałkach
Oddziały	Oddziały
1. Oddział Psychiatryczny	1. Oddział Okulistyczny
2. Oddział Dzienny Psychiatryczny	2. Oddział Chirurgii Jednego Dnia
3. Oddział Psychosomatyczny (intensywno-psychiatryczny)	Poradnie
4. Oddział Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych	1. Poradnia Okulistyczna
5. Pododdział Leczenia Zaburzeń Nerwowych	2. Poradnia Urologiczna
6. Oddział Dzienny Terapii Nerwic	3. Poradnia Chirurgii Ogólnej
7. Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy/ Psychiatryczny	4. Poradnia Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej
8. Oddział Dzielny Psychiatryczno-Rehabilitacyjny	5. Poradnia Polizniczo-Ginekologiczna
Poradnie Specjalistyczne	6. Pracownia RTG
1. Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych	
2. Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży	
3. Poradnia Psychologiczna	
4. Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Substancji Psychoaktywnych	
5. Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu	
6. Zespół Leczenia Środowiskowego (Domowego)	

SP ZOZ Ośrodek Rehabilitacji w Suwałkach

Tabela 2.1.3 Świadczenia opieki zdrowotnej w rodzaju: opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w 2019 roku

Świadczeniodawca	Rodzaj świadczeń
	liczba przyjęć
	leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych - pododdział detoksykacji
	świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu - pododdział terapii uzależnień od alkoholu
	leczenie zaburzeń nerwowych dla dorosłych - pododdział zaburzeń nerwowych
	świadczenia dzienne leczenia zaburzeń nerwowych
	świadczenia dzienne psychiatryczne geriatriczne pododdział dzienny psychiatryczny geriatriczny
	świadczenia dzienne psychiatryczne rehabilitacyjne dla dorosłych - pododdział psychiatryczno-rehabilitacyjny
Specialistyczny Psychiatryczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Suwałkach	zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy psychiatryczny
	oddział psychosomatyczny
	świadczenia psychogeriatryczne – pododdział geriatriczny
	poradnia psychologiczna
	poradnia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu
	świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol
	poradnia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu
	poradnia zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży
	centrum zdrowia psychicznego - punkt zgłoszeniowo-koordynacyjny
	centrum zdrowia psychicznego - pomoc doraźna

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

NZOZ Ośrodek Profilaktyki Terapii Uzależnień i Współuzależnienia Stowarzyszenia Wybór w Suwałkach świadczenia dzienne terapii uzależnienia od alkoholu

NZOZ Centrum Zdrowia Psychicznego w Suwałkach poradnia zdrowia psychicznego i poradnia psychogeriatryczna leczenie środowiskowe – zespół leczenia domowego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Podlaskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia.

Tabela 2.1.4 Opieka paliatywna, hospicyjna, świadczenia pielęgniarские i opiekuńcze

Świadczeniodawca	Rodzaj świadczeń
zespół domowej opieki paliatywnej	zespół domowej opieki paliatywnej
zespół domowej opieki paliatywnej nad dziećmi - hospicjum domowe dla dzieci	zespół domowej opieki paliatywnej nad dziećmi - hospicjum domowe dla dzieci
hospicjum stacjonarne/oddział medycyny paliatywnej - hospicjum stacjonarne	hospicjum stacjonarne/oddział medycyny paliatywnej - hospicjum stacjonarne
zakład opiekuńczo-leczniczy dla pacjentów wentylowanych mechanicznie – zakład opiekuńczo-leczniczy	zakład opiekuńczo-leczniczy dla pacjentów wentylowanych mechanicznie – zakład opiekuńczo-leczniczy
zakład opiekuńczo-leczniczy	zakład opiekuńczo-leczniczy
zespół długoterminowej opieki domowej dla dzieci wentylowanych mechanicznie – opieka domowa nad dziećmi wentylowanymi mechanicznie	zespół długoterminowej opieki domowej dla dzieci wentylowanych mechanicznie – opieka domowa nad dziećmi wentylowanymi mechanicznie
zespół długoterminowej opieki domowej dla pacjentów wentylowanych mechanicznie – opieka domowa nad pacjentami wentylowanymi mechanicznie	zespół długoterminowej opieki domowej dla pacjentów wentylowanych mechanicznie – opieka domowa nad pacjentami wentylowanymi mechanicznie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Podlaskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia

Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Paliatywnej im. Jana Pawła II w Suwałkach

Tabela 2.1.5 Stan zdrowia dzieci i młodzieży miasta Suwałki w wieku 0-18 lat będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2018-2019

Rozpoznanie	Osoby, u których stwierdzono schorzenia ogółem (chorobowość)		Osoby, u których stwierdzono schorzenia po raz pierwszy (zachorowalność)	
	2018	2019	2018	2019
Ogółem leczenia	3 231	2 131	576	402
Nowotwory	44	62	17	17
Niedokrwistość	97	87	24	16
Choroby tarczycy	149	94	32	15
Cukrzyca	20	9	4	2
Niedożywienie	4	3	0	1
Otyłość	182	77	53	10
Zaburzenia odżywiania	7	3	2	2
Upośledzenie umysłowe	50	27	6	5
Padaczka	73	49	9	8
Dziecięce porażenie mózgowie	32	21	2	2
Zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	539	153	85	35
Choroba nadciśnienia	40	28	12	9
Alergie	758	633	121	100
Zniekształcenia kręgosłupa	632	271	87	51
Choroba układu moczowego	66	15	9	3
Wady rozwojowe, w tym:	178	125	47	15
➤ układu nerwowego	17	9	6	1
➤ układu krążenia	87	63	17	9
➤ narządów płciowych	26	16	9	2
➤ aberracje chromosomowe	16	6	3	0
➤ inne	32	31	12	3
Zaburzenia rozwoju, w tym:	84	98	17	27
➤ fizycznego	41	36	4	3
➤ psychomotorycznego	43	42	11	5
➤ Trwale uszkodzenie narządu ruchu	18	11	1	0
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej	1 127	826	157	133

Źródło: Na podstawie sprawozdań MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w latach 2018 i 2019

W roku 2019 ponad 2 tysiące osób w przedziale wiekowym 0-18 lat znajdowało się pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Po raz pierwszy schorzenie wykryte zostało u 402 małych dzieci mieszkających w Suwałkach. Najwięcej dzieci chorowało na alergię (633 osoby), zniekształcenia kręgosłupa (271 osób) oraz zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (153 osoby). Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej zanotowano 826. Wśród osób w wieku 0-18 lat, u których stwierdzono schorzenia po raz pierwszy, dominowały również alergię (100 osób), zniekształcenia kręgosłupa (51 osób) oraz zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (35 osób). Liczba nowo wykrytych schorzeń, w porównaniu do roku 2018, zmalała o 174 przypadki.

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

Tabela 2.1.6 Stan zdrowia mieszkańców miasta Suwałki w wieku 19 lat i więcej będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2018-2019

Rozpoznanie	Osoby, u których stwierdzono schorzenia ogółem (chorobowość)		Osoby, u których stwierdzono schorzenia po raz pierwszy (zachorowalność)	
	2018	2019	2018	2019
Ogółem lečení	26 754	19 241	3 616	3 110
Grudźnica	25	10	6	1
Nowotwory	1 072	767	206	205
Choroby tarczycy	2 686	1 825	309	243
Cukrzyca w tym:	2 712	1 805	224	182
✓ lečení insulinią	762	552	82	47
Niedokrwistość	635	437	65	27
Choroby obwodowego układu nerwowego	4 357	3 850	509	288
Choroby układu krążenia, w tym:	14 504	10 327	1 031	949
✓ przewlekła choroba reumatyczna	54	30	12	3
✓ choroba naciśnieniowa	10 746	7 419	629	617
✓ choroba naczyń mózgowych	597	234	63	30
✓ niedokrwienna choroba serca	1 767	1 105	190	154
Przebiegły zawał serca (z niedokrwiennej choroby serca)	352	201	36	30
Przewlekły niezbyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	2 024	1 100	166	104
Przewlekła choroba układu trawiennego	4 620	3 531	334	384
Choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	10 710	7 996	706	866
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej	4 223	4 140	514	415

Źródło: Na podstawie sprawozdań MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w latach 2018 i 2019

Stan zdrowia mieszkańców uzależniony jest od warunków społeczno-ekonomicznych, stylu życia mieszkańców, jakości środowiska w miejscu zamieszkania i pracy, poziomu zabezpieczenia potrzeb zdrowotnych i społecznych.

W roku 2019 ponad 19 tysięcy dorosłych mieszkańców Suwałk znajdowało się pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Po raz pierwszy schorzenie wykryte zostało u 3 110 dorosłych mieszkańców. Najwięcej osób dorosłych chorowało na choroby układu krążenia (10 327 osób), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (7 996 osób), choroby obwodowego układu nerwo-

wego (3 850 osób) przewlekłą chorobę układu trawiennego (3 531 osób), choroby tarczycy (1 825 osób), cukrzycę (1.805 osób), oraz przewlekły niezbyt oskrzeli i dychawicę oskrzelową (1 100 osób).

W zachorowalności dominowały takie choroby jak: układ krążenia (949 osób), układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (866 osób), przewlekłe choroby układu trawiennego (384 osoby), choroby obwodowego układu nerwowego (288 osób), choroby tarczycy (243 osoby) oraz nowotwory (205 osób). Liczyła nowo wykrytych przypadków zachorowań, w porównaniu do roku 2018 znalazła o 506 przypadków.

Programy w zakresie ochrony zdrowia

Tabela 2.1.7 Profilaktyczne programy zdrowotne finansowane z budżetu Miasta Suwałk w 2019 roku

Nazwa programu	Wydatkowana kwota z budżetu miejskiego	Liczba osób, które skorzystały z programu
Matko sprawdź krew swojemu dziecku		
Badania krwi zostały zapoczątkowane po zdiagnozowaniu wśród suwałskich uczniów przypadków zaawansowanej białaczki. Badania przeprowadza wybrane w konkursie laboratorium we współpracy z pielęgniarkami szkolnymi (NZOZ „SANTAS”). W pierwszej kolejności rodzice wypełniają zgodę na udział dziecka w akcji, a następnie rozpoczyna się akcja pobierania krwi.	6 512,40 zł	324 uczniów
Świadome i odpowiedzialne rodzicielstwo podstawa siły i rozwoju naszego miasta – szkoła rodzenia		
„Szkoła rodzenia” oferuje edukację w ramach spotkań grupowych umożliwiających jednocześnie wymiarne doświadczeń przez uczestniczki. W zajęciach „Szkoły rodzenia” mogły brać udział kobiety ciężarne zameldowane w Suwałkach co najmniej na 3 miesiące przed rozpoczęciem zajęć. Podczas zajęć, kobiety wraz z partnerami i były przygotowywane do porodu naturalnego oraz do wypełniania nowej roli związanej z pojawieniem się dziecka, przekazywano wiedzę dotyczącą rozwoju płodu, przebiegu ciąży, porodu, pokarmu i podstawowych problemów dotyczących opieki nad noworodkiem i laktacji, promowano zachowania prozdrowotne w czasie ciąży, przekazywano informacje o ćwiczeniach możliwych do wykonania, w sposób nie zagrażających przyszłej matce i dziecku. Jeden kurs „Szkoły rodzenia” trwał około 8 tygodni, Szkoła funkcjonowała przez cały rok.	29 500 zł	92 ciężarne wraz z partnerami
Szczepienia przeciwko grypie dla osób powyżej 65 roku życia	52 200 zł	1 160 osób
W 2019 roku mieszkańcy byli szczepieni szczepionką czterowalentną zawierającą najszerzą ofertową ochronę.		
Szkoła cukrzycy	20 000 zł	1 170 osób
W ramach „Szkoły cukrzycy” zostały zorganizowane otwarte wykłady na temat cukrzycy, jej skutków, sposobów radzenia sobie z tą chorobą i koniecznych zmian żywieniowych oraz zapewniono, po każdym otwartym wykładzie, udział uczestników wykładu w zajęciach aqua aerobiku. Przeprowadzono również dwie duże akcje profilaktyczne, podczas których m.in. udzielano porad dietetycznych i badano poziom cukru we krwi. Przeprowadzono także lekcje edukacyjne w suwałskich placówkach oświatowych mające na celu zwrócenie uwagi dzieci na właściwe odżywianie i zdrowy styl życia.		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

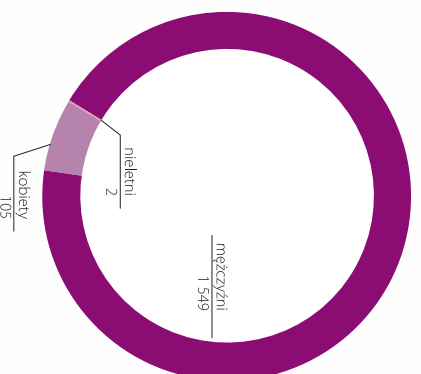
Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach w 2019 r. Na realizację działań mających na celu ograniczenie przyczyn i skutków nadużywania alkoholu i narkomanii przeznaczono kwotę 1 966 807,66 zł.

- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych od wielu lat szczególną uwagę zwraca na problemy związane z funkcjonowaniem rodziny osoby uzależnionej oraz na problemy i potrzeby dzieci i młodzieży. W związku z tym największej środków finansowych w 2019 r. przekazano na:
- ✔ pomoc udzielaną członkom rodzin, w których występuje problem alkoholowy i przemoc w rodzinie,
 - ✔ prowadzenie placówek wsparcia dziennego,

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

- ▶ organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz działalność informacyjno-edukacyjną.
- ▶ W 2019 r. do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach wpłynęło 128 wniosków o wszczęcie postępowania o zobowiązanie do leczenia odwykowego. W stosunku do 125 wniosków wszczęto postępowanie, odmówiono wszczęcia postępowania w 3 przypadkach. Do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich skierowano 98 wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego oraz 42 postępowania umorzono.
- ▶ Zapewniono kompleksową pomoc członkom rodzin dotkniętych problemem przemocy poprzez prowadzenie:
 - ▶ procedury „Niebieskiej Karty” w ramach zespołu interdyscyplinarnego – prowadzono łącznie 307 spraw, z tego 62 procedury kontynuowano z lat poprzednich.
 - ▶ W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego w 2019 r. powołano 245 grup roboczych, które odbyły 845 spotkań,
 - ▶ 2 punktów pomocy w zakresie procedur prawnych oraz pomocy psychologicznej dla osób doświadczających przemocy w rodzinie (łącznie udzielono 200 porad prawnych oraz 239 porad psychologicznych),
 - ▶ schronienia dla osób doświadczających przemocy w Dziale Pomocy Kryzysowej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Suwałkach – skorzystało 14 osób,
 - ▶ terapii interwencyjnej, której celem jest osiągnięcie optymalnego poziomu funkcjonowania, w ramach której objęto 4 osoby - 21 sesji,
 - ▶ grupy wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc – grupa prowadzona w oparciu o program służący pomocy i wsparciu w nabywaniu umiejętności przezwyciężania przemocy w rodzinie. W 2019 r. zrealizowano 2 edycje spotkań grupy wsparcia, z których skorzystało 29 osób,
 - ▶ poradnictwa socjalnego oraz z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach którego udzielono porad 253 osobom,
 - ▶ zajęć profilaktycznych „Przemoc poznaję i reaguję” – realizowanych w siedmiu klasach na terenie trzech szkół podstawowych mających na celu wprowadzenie zmian w przekonaniach i promowanie właściwych zachowań dzieci i młodzieży dotyczących sytuacji przemocowych, w których udział wzięło około 260 uczniów,
 - ▶ interwencji w środowisku mającej na celu zdiagnozowanie sytuacji rodzinnej zgłoszonej przez zaniepokojonych świadków lub osoby anonimowe. W 2019 r. zgryfikowano 22 zgłoszenia.
 - ▶ zajęć korekcyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie – łącznie udział wzięło 40 osób.
- ▶ W 2019 r. w Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu leczycyło się 523 osoby (nie tylko mieszkańcy Suwałk), w tym:
 - ▶ 466 osób uzależnionych, w tym 321 mężczyzn i 145 kobiet.
 - ▶ 57 osób współuzależnionych, w tym 16 mężczyzn i 41 kobiet.
- ▶ Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu działa w ramach Specjalistycznego Psychiatrycznego SP ZOZ w Suwałkach. W Poradni prowadzone są działania profilaktyczne i lecznicze, udzielana jest pomoc osobom uzależnionym i członkom ich rodzin. Głównym zakresem działania poradni jest:
 - ▶ diagnozowanie pacjentów uzależnionych od alkoholu,
 - ▶ konstruowanie osobistych programów terapii,
 - ▶ leczenie i rehabilitacja,
 - ▶ prowadzenie psychoterapii indywidualnej i grupowej,

- kontaktowanie się w razie potrzeby z rodzinami pacjentów.
 - Poradnia posiada następującą ofertę terapeutyczną:
 - IV-etapowe leczenie osób uzależnionych: 1 etap podstawowy, 2 etap rehabilitacyjny, 3 etap pogłęblony, 4 etap after-care;
 - leczenie osób współuzależnionych: spotkania indywidualne oraz grupa wsparcia.
 - W 2019 r. w Oddziale Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych hospitalowanych było 958 osób (dotyczy nie tylko mieszkańców Suwałki), w tym:
 - w Pododdziale Terapii Uzależnienia od Alkoholu – 204 pacjentów, w tym 26 kobiety,
 - w Pododdziale Detoksykacji – 754 pacjentów, w tym 81 kobiet.
 - W 2019 r. w Dziennym Oddziale Terapii Uzależnień od Alkoholu przy ul. Młynarskiego 9 leczenie odwykowe podjęło 142 pacjentów (dotyczy nie tylko mieszkańców Suwałki) uzależnionych od alkoholu – 26 kobiet i 116 mężczyzn.
 - W 2019 r. w Poradni Leczenia Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych leczyciło się 161 pacjentów (nie tylko mieszkańców Suwałki), w tym 27 osób do 18-go roku życia:
 - 106 osób uzależnionych (86 mężczyzn i 20 kobiet, w tym 27 osób nieletnich),
 - 55 osób współuzależnionych (13 mężczyzn i 42 kobiety),
 - udzielono 822 porad,
 - wystawiono 31 skierowań do ośrodków stacjonarnych i na oddziały detoksykacyjne.
 - W 2019 r. zatrzymano i doprowadzono do Pogotowia dla Osób Nietrzeźwych 712 osób (1656 pobytów), w tym:
 - 641 mężczyzn – 1549 pobytów,
 - 69 kobiet – 105 pobytów,
 - 2 nieletnich mężczyzn – 2 pobyty.
- Głównym zakresem działania Pogotowia dla Osób Nietrzeźwych było:
- Opieka nad osobami nietrzeźwymi, które swoim zachowaniem dały powód do zgłoszenia w miejscu publicznym lub zakładzie pracy albo znajdowały się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu, bądź życiu i zdrowiu innych osób.
 - Zapewnienie przyjętym osobom niezbędnej opieki lekarskiej i pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.
 - Udzielanie osobom w stanie nietrzeźwości świadczeń higieniczno-sanitarnych.
 - Nakanianie osób uzależnionych od alkoholu do poddania się leczeniu odwykowemu, łącznie z wydananiem przez lekarza izby skierowań na leczenie odwykowe dla osób wyrażających na to zgodę.
 - Prowadzenie działalności wychowawczej i informacyjnej o szkodliwości nadużywania napojów alkoholowych oraz udzielenie pomocy psychologicznej osobom opuszczającym Pogotowie i ich rodzinom.
- Wykres 2.1.1. Liczba pobytów w Pogotowiu dla Osób Nietrzeźwych w Suwałkach w 2019 roku z podziałem na płeć z wyszczególnieniem osób nieletnich.**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Pogotowia dla Osób Nietrzeźwych w Suwałkach

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

W strukturze Ośrodka Profilaktyki i Wsparcia dla Osób Nietrzeźwych, Bezdomnych i Uzależnionych w Suwałkach działał Telefon Zaufania dla osób z problemem alkoholowym, narkomanii i uwikłanych w przemoc w rodzinie (797 670 059).

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. na terenie miasta sprzedaż napojów alkoholowych prowadziło 177 punktów, w tym: 127 punktów – w zakresie sprzedaży detalicznej oraz 50 punktów – w zakresie sprzedaży gastronomicznej. Łącznie dochody miasta w 2019 r. z tytułu korzystania przez przedsiębiorców z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wyniosły 2 234 278,38 zł.

2.2. Pomoc społeczna

Charakterystyka systemu pomocy społecznej

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie (MOPR), Dom Pomocy Społecznej „Kalina”, Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe i fundacje. MOPR jest główną jednostką organizacyjną systemu pomocy społecznej w Suwałkach.

Infrastruktura systemu pomocy społecznej:

▼ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie:

- ▼ Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności (Miasto Suwałki, Powiat Suwański, Sejneński i Augustowski);
 - ▼ Środowiskowe domy samopomocy – 2 placówki o łącznej liczbie 66 miejsc;
 - ▼ Noclegownia – 20 miejsc;
 - ▼ Warsztat Terapii Zajęciowej – 35 miejsc;
 - ▼ Dom Pomocy Społecznej „Kalina” – 195 miejsc;
 - ▼ Hostel – 10 miejsc;
 - ▼ Dom Dziennego Pobytu „Kalinka” – 15 miejsc;
 - ▼ Mieszkanie chronione wspierane – 1-3 miejsca.
- Infrastruktura wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej
- ▼ Organizator Pieczy Zastępczej;
 - ▼ Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – 30 miejsc;
 - ▼ Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego – 6 placówek – 165 miejsc;
 - ▼ Mieszkania chronione treningowe – 3 mieszkania - 10 miejsc;
 - ▼ Rodziny Zastępcze – 129, z tego:
 - zawodowe rodziny zastępcze - 9 rodzin;
 - rodzinny dom dziecka – 1;
 - niezawodowe rodziny zastępcze – 32;
 - spokrewnione rodziny zastępcze – 87;
 - ▼ Asystent rodziny – 3;
 - ▼ Koordynator pieczy zastępczej – 7.

Dzień Pracownika Społajnego

Tabela 2.2. 1 Wydatki na zadania realizowane przez jednostki pomocy społecznej w Suwałkach w latach 2017-2019 (w zł)

Rodzaj wydatków	2017	2018	2019
Łącznie wydatki MOPR, w tym:	94 512 054	98 595 499	116 158 614
Pomoc społeczna	19 440 577	19 441 711	19 986 249
Rodzina	74 018 606	76 245 484	92 676 534
Ochrona zdrowia	307 661	317 757	355 552
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	745 210	841 992	911 766
Fundusz celowy PFRON	1 671 050	1 748 555	1 922 639
Środki EFS	0	0	229 440
Fundusz Solidarnościowy	0	0	76 434
Dom Pomocy Społecznej	7 119 720	7 591 534	8 630 295
	31 547*	117 492*	169 041*
Placówka Opiekunczo-Wychowawcza	1 527 976	1 447 673	1 553 498
Dofinansowanie organizacji pozarządowych realizujących zadania pomocy społecznej	1 467 062	1 793 931	1 950 385
Razem	104 626 812	109 428 637	128 461 833

*koszt ośrodka wsparcia (Dom Dziennego Pobytu „Kalinka”) w Suwałkach

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Najczęstsze powody udzielania pomocy to:

- ubóstwo - 970 rodzin;
- bezrobocie – 515 rodzin;
- niepełnosprawność – 962 rodzin;
- długotrwała choroba - 904 rodziny;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 381 rodzin;
- potrzeba ochrony macierzyństwa – 86 rodzin;
- alkoholizm i narkomania – 179 rodzin;
- bezdomność – 92 osoby;
- przemoc w rodzinie i pomoc interwencyjna – 11 rodzin;
- trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego – 51 osób;
- zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe – 2 osoby.

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie

Tabela 2.2.2 Liczba rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej w latach 2017-2019

lata	Pomoc Społeczna (liczba rodzin)	Świadczenia Rodzinne (liczba dzieci)	Świadczenia wychowawcze (liczba dzieci)	Fundusz alimentacyjny (liczba uprawnionych)
2017	1 866	5 145	8 488	926
2018	1 828	6 677	8 212	869
2019	1 803	5 123	12 952	800

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Suwałkach

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w 2019 r. realizował zadania pomocy wynikające z ustawy o pomocy społecznej i innych ustaw:

Należące do właściwości powiatu:

- ▼ kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych – 11 skierowań;
- ▼ pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu miasta umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów – 39 dzieci;
- ▼ pomoc pieniężna z tytułu pokrywania kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych z terenu Miasta Suwałk – 206 dzieci;
- ▼ pomoc pieniężna i w naturze usamodzielnianym wychowankom opuszczającym zastępcze formy opieki rodzinnej – 53 wychowanków;
- ▼ pomoc mieszkaniowa poprzez zapewnienie miejsca w mieszkaniu chronionym – 5 wychowanków;
- ▼ szkolenia kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze – 11 osób;
- ▼ zapewnianie opieki koordynatora rodzicom zastępczym – 112 rodzin;
- ▼ dokonywanie okresowych ocen sytuacji dzieci w rodzinach zastępczych – 351 ocen;
- ▼ dokonywanie ocen funkcjonowania rodzin zastępczych – 70 ocen;
- ▼ rehabilitacja społeczna i zawodowa (Środek PFRON) – 668 osób.

Z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat:

- ▼ orzekanie o niepełnosprawności – 4 398 orzeczeń;
- ▼ opieka i terapia w Środowiskowym Domu Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi i Niepełnosprawnych Intelaktualnie – 46 osób.

Na szczeblu gminy z zakresu zadań społecznych:

- ▼ specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 32 osoby dorosłe i 2 dzieci;
- ▼ zasiłki rodzinne wraz z przysługującymi dodatkami – 5 123 dzieci;
- ▼ jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka – 577 świadczeń;
- ▼ zasiłki pielęgnacyjne – 1 966 osoby;
- ▼ świadczenia pielęgnacyjne – 280 osób;
- ▼ specjalne zasiłki opiekuńcze – 105 osoby;
- ▼ zasiłki dla opiekuna – 49 osób;
- ▼ ubezpieczenia emerytalno-rentowe osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze i zasiłki dla opiekuna – 321 osób;
- ▼ ubezpieczenia zdrowotne (za osoby pobierające zasiłki stałe, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, realizujące Indywidualny Plan Zatrudnienia – 713 osób);
- ▼ świadczenia z funduszu alimentacyjnego – 800 uprawnionych oraz prowadzono postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych;
- ▼ ustalanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej osób nieubezpieczonych – 93 osoby;
- ▼ świadczenia rodzicielskie – 312 osoby;
- ▼ świadczenia wychowawcze 500+ – 12 952 dzieci. Kwota świadczeń wyniosła 58 437 599 zł.

Z zakresu zadań własnych gminy:

- ▼ zasiłki stałe – 468 osób;
- ▼ zasiłki i pomoc w naturze – 384 osoby;
- ▼ usługi opiekuńcze – 234 osób;
- ▼ schronienie (ośrodku wsparcia poza m. Suwałki) – 12 osób;
- ▼ sprawienie pogrzebu – 8 pochówków, w tym 4 dla 104 dzieci nienarodzonych;

- ▼ kierowanie i odpłatność za pobyt mieszkańców Miasta Suwałk w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów – 87 osób;
- ▼ przewóz osób niepełnosprawnych – 12 856 pasażerów;
- ▼ wsparcie opieką asystenta rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze – 45 rodziny.

Inne działania Ośrodka:

- ▼ organizacja prac społecznie użytecznych – 24 osoby;
- ▼ dodatek energetyczny – od 1 stycznia 2014 r. Ośrodek jest realizatorem dodatku energetycznego, który przysługuje odbiorcom wazliwym na mocy ustawy – Prawo energetyczne, pomoc uzyskało 531 rodzin;
- ▼ dodatki mieszkaniowe – od 1 stycznia 2016 r. Ośrodek przejął realizację zadania własnego gminy polegającego na ustalaniu uprawnień i wypłacie dodatków mieszkaniowych, z dodatków mieszkaniowych skorzystały 1 228 gospodarstwa domowe;
- ▼ Karta Polaka – wypłata świadczeń pieniężnych dla posiadaczy Karty Polaka osiedlających się na terenie miasta Suwałki - na częściowe pokrycie kosztów zagospodarowania i bieżącego utrzymania – 9 rodzin.

Działalność programowa Ośrodka:

- ▼ **Program osłonowy w zakresie ograniczania skutków niedożywienia w Miście Suwałki na lata 2019-2023** przyjęty uchwałą nr III/25/2019 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 30 stycznia 2019 r. Celem programu było ograniczanie skutków niedożywienia wśród osób i rodzin o najniższych dochodach, a zwłaszcza dzieci i młodzieży oraz osób starszych i niepeł-

nosprawnych na terenie Miasta Suwałki poprzez: upowszechnianie zdrowego stylu życia, poprawę poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach. Adresatami działań były rodziny, których dochód przekracza 150% kryterium dochodowego, w szczególności: dzieci, uczniowie i rodziny dysfunkcyjne. Pomocy w formie gorącego posiłku udzielono **357 osobom na zasadach częściowej.**

- ▼ Na podstawie uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. realizowano **wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023**. Pomocy udzielono 2 036 osobom, w formie:
 - gorącego posiłku w przedszkolu – 218,
 - gorącego posiłku w szkole – 517 uczniów i 37 objętych dożywianiem na podstawie decyzji dyrektorów szkół,
 - gorących posiłków wydawanych w 6 punktach miasta – 472 osoby,
 - świadczenia pieniężnego na zakup żywności – 1 611,
 - dowozu do miejsca zamieszkania osób chorych, starszych i niepełnosprawnych – 50 osób.
- ▼ **Realizacja Programu Osłonowego Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Wspieranie Jednośtek Samorządu terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” – Edycja 2019 r.** W ramach projektu „**Nowe życie bez przemocy**” pozyskano środki w wysokości **56 718,01 zł**. Program skierowany do rodzin doświadczających przemocy oraz przedstawicieli instytucji /organizacji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem projektu było: Poprawa jakości i zwiększenie

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

dostępności usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych i doświadczających przemocy w rodzinie na terenie miasta Suwałk. Działania polegały na: terapii rodzinnej, superwizji indywidualnej i grupowej, treningu umiejętności i kompetencji wychowawczych pn. „Szkoła dla rodziców”, szkolenie pogłębiające wiedzę i umiejętności w zakresie pomocy osobom uwikłanym w problem przemocy pt. „Portret psychologiczny sprawcy przemocy”, spotkania z wizażystką i stylistką dla uczestniczek grupy wsparcia. Zakup narzędzi badawczych dla psychologów: MMP-2, Minnesocki Wielowymiarowy Inwentarz Osobowości 2, RISK- Test Niedokończonych Zdań Roter, SOR - Skala Oceny Rodziny. Łącznie działaniami objęto 292 osoby.

▼ **W ramach RPO WP na lata 2014-2020**, Osi Priorytetowej VII Poprawa spójności społecznej, Działania 7.2 Rozwój usług społecznych, Poddziałania 7.2.1 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym realizowano projekt pn. **„Rodzina zastępcza”**, na który pozyskano środki z **EF5 w wysokości 348 049 zł**. Celem projektu była poprawa jakości i dostępności usług społecznych świadczonych na rzecz pieczy zastępczej w zakresie wzmocnienia kompetencji osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą. Wsparciem objęto 30 rodzin sprawujących pieczę zastępczą i 40 wychowanków. W ramach projektu realizowano: specjalistyczne poradnictwo prawne, psychologiczne i pedagogiczne, „Szkołę dla rodziców”, superwizję grupową, korepetycje z języka polskiego, niemieckiego i angielskiego, matematyki, fizyki, biologii, chemii i przyrody indywidualne i grupowe

we zajęcia z doradcą, warsztaty socjoterapeutyczne w formie 2 wyjazdowych obozów, indywidualne zajęcia z psychologiem, grupowe sesje coachingowe, kursy zawodowe/stypendia szkoleniowe, staże zawodowe/stypendia stażowe, grupa wsparcia dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej, rodzinny festyn integracyjny.

Na realizację zadań przewidzianych w projekcie w 2019 r. wydatkowano z EF5 kwotę **229 439,78 zł**.

▼ Realizacja zadania publicznego **w ramach programu Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej „Od zależności ku samodzielności” – edycja 2019**. Pozyskano środki na projekt **„Wychodzenie z cienia – poprawa osób z zaburzeniami psychicznymi”**. Celem projektu była poprawa dostępności i efektywności wsparcia osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi poprzez prowadzenie Weekendowego Klubu Aktywności, warsztatów komunikacji społecznej, treningów zastępowania agresji dla opiekunów, poradnictwa specjalistycznego, spotkań integracyjnych, itp. Wsparciem objęto 28 osób niepełnosprawnych i 10 opiekunów w okresie od maja do października 2019 r. Koszt zadania **56 297,08 zł**

▼ W ramach **Funduszu Solidarnościowego** pozyskiwano środki i realizowano następujące programy:

- **Program Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”** – edycja 2019 współfinansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego. Celem Programu było zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych dla osób ze

XII Regionalny Bal Andrzejkowy dla Osób Niepełnosprawnych „Czary mary - zmieniamy świat na weselszy”, fot. MOPR w Suwałkach

znacznym stopniem niepełnosprawności, w wieku do 75 roku życia osiągających dochody poniżej 350% kryterium

dochodowego (2 453 zł w przypadku osoby samotnej i 1 848 zł w przypadku osoby w rodzinie). Programem objęto 21 osób – 4 580 świadczeń. Koszt programu **128 240 zł**, w tym fundusz solidarnościowy 64 120 zł,

- **Program Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Opieka wychowawcza”** - edycja 2019 współfinansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego. Program adresowany do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami niepełnosprawnymi. W ramach programu zrealizowano usługi w miejscu zamieszkania dla 7 osób - 508 świadczeń. Z pomocy wychowawczej skorzystało 6 opiekunów. Koszt programu wyniósł **15 361,92 zł**.

w tym fundusz solidarnościowy 12 313,92.

- ✓ **Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” przyjęty uchwałą nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. (M.P. 2016 r., poz. 1 250)** na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, działania polegały na:

- **Ustaleniu uprawnień i wypłata jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000 zł** - świadczenia skierowane do rodzin z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu – 6 osób;
- **Tworzeniu mieszkań chronionych i wspieranych** – zadanie określone art. 53 ustawy o pomocy społecznej. W zakresie rozwoju sieci mieszkań chronio-

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

nych, zgodnie z działaniem 4.7. Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” pozyskano środki na remont i wyposażenie jednego z dotychczasowych mieszkań chronionych, które zostało przekształcone w mieszkanie wspierane liczące 3 miejsca, przeznaczone dla osób z zaburzeniami psychicznymi o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. W 2019 r. skorzystała 1 osoba.

- **Koordynacji, poradnictwie i informacji realizowana w ramach wsparcia asystenta rodziny** - od 1 stycznia

2017 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. (Dz. U. poz.1860) o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” poszerzył się zakres zadań asystenta rodziny, który pełni funkcję koordynacyjno-informacyjną w zakresie kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin. Jest to działanie wspierające o charakterze profilaktycznym lub w zakresie interwencji kryzysowej - koordynacją objęto 13 rodzin, w tym 5 kobiet w ciąży.

- ▼ **Świadczenie „Dobry start”** – uchwałą Nr 80 Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. ustanowiony został rządowy program „Dobry start” (M.P. z 2018 r. poz. 514). Szczegółowe warunki realizacji ww. programu określilo rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. (Dz. U. poz. 1061). Zgodnie z przepisami rozporządzenia świadczenie przewidziane zostało dla rodziców, opiekunów faktycznych, opiekunów prawnych rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka, dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych – raz

w roku na dziecko oraz osoby uczące się do 20. roku życia, a w przypadku legitymowania się orzeczeniem o niepełnosprawności do 24. roku życia. Świadczenie w kwocie 300 zł – jednorazowo udzielono 8 252 uczniom.

- ▼ **Program „Aktywny Samorząd”**: Miasto Suwałki przystąpiło do realizacji pilotażowego programu w ramach środków PFRON. Celem programu jest likwidacja barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych. Adresatami programu były osoby niepełnosprawne, głównie osoby do 18 r. życia, będące w wieku aktywności zawodowej, aktywne zawodowo pomimo osiągniętego wieku emerytalnego, kontynuujące naukę na poziomie wyższym – 38 osób. Szczegółowe zasady korzystania z dofinansowania w ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” oraz terminy naboru wniosków na każdy rok kalendarzowy są podawane do publicznej wiadomości na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach <http://mopr.suwalki.pl> oraz w lokalnych mediach.

- ▼ **Program Operacyjny „POMOC ŻYWIENIOWA 2014-2020”** współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Program skierowany do grup odbiorców spełniających kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej i których dochód nie przekracza 200% kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej tj. 1 402 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1 056 zł dla osoby w rodzinie. FEAD polega na dostarczaniu osobom najuboższym pomocy żywnościowej w formie paczki składającej

się z 21 produktów (makaron, mleko, mielonka, cukier, olej, itd). Rolą Ośrodka była kwalifikacja osób spełniających kryteria dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej. W wyniku współpracy z 1 organizacją pozarządową i 3 kościołami zwerbyfikowano 503 osoby oraz wydano 179 skierowań umożliwiających uzyskanie pomocy żywnościowej.

Akcje społeczne Ośrodka:

- ▼ We współpracy z SIS „Alternatywa” przy udziale środków PFRON i sponsorów zorganizowano **XII Regionalny Bal An-drzejkowy** „Czary Mary zmieniamy świat na wesoło”. W spotkaniu integracyjnym uczestniczyło ok. 615 osób niepełnosprawnych z 25 ośrodków Województwa Podlaskiego i Warmińsko – Mazurskiego (środowiskowe domy samopomocy, domy pomocy społecznej, warsztaty terapii zajęciowej).
- ▼ **„Szlachetna Paczka”** – Ośrodek we współpracy z Centrum Organizacji Pozarządowych zrekrutował 9 rodzin wymagających pomocy i wsparcia.

Działania innych placówek pomocy społecznej

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Suwałkach jest publiczną placówką opiekuńczo-wychowawczą, typu interwencyjno – socjalizacyjnego, instytucjonalną formą pieczy zastępczej. Trafiają do niej dzieci przyswożone przez Policję lub Straż Graniczną bezpośrednio z interwencji, jak też na podstawie postanowień Sądu Rejonowego, Wydziału Rodzinnego i Nietletnich. Są to małodetni i nieletni pochodzący z rodzin przeżywających trudności w opiece i wychowaniu dzieci, dysfunkcyjnych (niewydolnych wychowawczo i niezadowolonych życiowo, nadużywających napojów alkoholowych, zaniedbujących po-

trzeby dzieci itp.). W 2019 r. dysfunkcje rodziny powodujące umieszczenie dzieci w placówce związane były z nadużyciem napojów alkoholowych, zaniedbaniami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą oraz powrotami z rodzin zastępczych.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Suwałkach:

- ▼ zapewnienia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajania jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;
 - ▼ realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;
 - ▼ umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
 - ▼ podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
 - ▼ zapewnienia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
 - ▼ obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;
 - ▼ zapewnienia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.
- Zgodnie ze standardami, placówka posiada 30 miejsc, w tym 20 socjalizacyjnych oraz 10 interwencyjnych dla dzieci i młodzieży.
- W 2019 r. w placówce ogółem przebywało 37 wychowanków. W ciągu roku w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Suwałkach umieszczono postanowieniem sądownym oraz skierowaniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach 11 nowych wychowanków: dziewięciu podopiecznych z domów rodzinnych (w tym, jedną dziewczynę przwiezioną z interwencji policji będącą na ucieczce) oraz dwójkę z powodu rozwiązania rodziny zastępczej. Placówkę opuściło 8 wychowan-

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

ków, w tym: jedna podopieczna powróciła do domu rodzinnego, siedmiu pełnoletnich wychowanków opuściło placówkę, w tym pięciu w związku z procesem usamodzielnienia.

Miesięczna odpłatność za jedno dziecko umieszczone w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Suwałkach w 2019 r. wyniosła 4 337,70 zł. Koszt utrzymania wychowanka na 2020 r. wyliczony na podstawie wydatków w 2019 r. wynosił 4 325,57 zł.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Suwałkach stale współpracuje z następującymi instytucjami:

- ▼ Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Suwałkach oraz ośrodkami pomocy społecznej na terenie całego kraju w zakresie kierowania wychowanków do odpowiednich placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz ich usamodzielnienia jak również w celu zapewnienia opieki zastępczej dzieciom, które nie mają szans na powrót do rodziny naturalnej;
- ▼ Sądami i kuratorami w zakresie sporządzenia opinii okresowych dotyczących zachowania i postępów w nauce dzieci przebywających w placówce, sporządzania wniosków w sprawach dotyczących zmiany postanowień sądu, zmiany środków wychowawczych;
- ▼ Komendą Miejską Policji w Suwałkach w zakresie przesłuchiwania wychowanków w charakterze świadków lub uczestników czynów karalnych (kradzieży, włamań, pobić, zastraszania itd.), prowadzenia pogadarek dotyczących bezpieczeństwa na drogach, zagrożeń uzależnieniami, interwencji w przypadkach zagrożenia bezpieczeństwa;
- ▼ Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Suwałkach oraz Zespołem Specjalistów Sądowych w Augustowie w zakresie spe-

cjalistycznych opinii, sporządzania orzeczeń kwalifikacyjnych wychowankom, u których badania psychopedagogicznych wykazały upośledzenie umysłowe, zaburzenia zachowania itp.;

- ▼ Organizacjami wyznaniowymi i kościelnymi – w tym z poszczególnymi parafiami, szczególnie z parafą bł. Anieli Salawy – w zakresie oddziaływania resocjalizacyjnego na rodziców naturalnych, dzieci przebywających w placówce, pomocy materialnej i usługowej ubogim rodzicom wychowanków;

- ▼ Szkołami podstawowymi, gimnazjami, szkołami branżowymi, liceami i technikami w zakresie kształcenia wychowanków, wyrównywania opóźnień dydaktycznych, skoordynowanych oddziaływań wychowawczych;

- ▼ Poradniami lekarskimi ogólnymi i specjalistycznymi w zakresie opracowania diagnozy lekarskiej, zastosowania odpowiedniego leczenia;
- ▼ Szpitalami;

Dom Pomocy Społecznej „Kalina” ma zasięg ponadlokalny. Dysponuje 195 miejscami i specjalizuje się w opiece nad osobami przewlekle somatycznie chorymi, zapewniając całodobową profesjonalną opiekę oraz różnorodne formy terapii, rehabilitacji i wypoczynku. Praca terapeutyczno-opiekunicza z mieszkańcami Domu polega na opracowywaniu i realizowaniu w porozumieniu z każdym mieszkańcem indywidualnego planu wsparcia. Zajęcia są różnorodne, opracowywane indywidualnie i grupowo z zakresu malstwa, rysunku, haftu, dziewiarstwa, organii, ergoterapii, socjoterapii, muzykoterapii, teatrotterapii, sylwoterapii oraz ćwiczeń ogólnousprawniających.

Dom prowadzi również działalność integrującą mieszkańców ze społecznością lokalną dzięki wsparciu finansowemu i kadrowemu Stowarzyszenia Przyjaciół Domu Pomocy Społecznej „Kalina”.

Działania takie jak Międzynarodowe Ani-macje Teatralne, Biegi Integracyjne, Spotkania Rodzinne na trwałe wpisały się w kalendarz spotkań Integracyjnych organizowanych przez DPS „Kalina” i Stowarzyszenie Przyjaciół DPS „Kalina” w których od lat uczestniczy po kilkasiet osób, w tym również osoby niepełnosprawne spoza granic kraju.

W 2019 r. w DPS „Kalina” przebywały osoby z 38 gmin z północno wschodniej Polski, przy czym 91 osób pochodziło z Suwałk, 16 z Gminy Suwałki, 13 osób z Augustowa, 6 osób z Gołdapi, 5 osób z Przeroshi, po 4 osoby z Olecka, Elku oraz Gminy: Bakalarzewo, Wiżajny, Przeroshi, po 3 osoby z Giżycka, Siemiatycz, Puńska oraz Gminy: Rutka Tartak, Raczek, Krasnopol. Pozostali mieszkańcy to pojedyncze osoby z innych gmin ościennych. Najliczniejszą grupę mieszkańców, tj. 79%, stanowiły osoby, które przekroczyły 60 rok

zycia - w tym około 32% stanowiły osoby po osiemdziesiątym roku życia. Sytuację tej grupy osób determinowała niepełnosprawność i wielochorobowość, dlatego też większość z nich wykazywała znaczne ograniczenie sprawności psychofizycznej, co wiązało się ze zwiększonym zapotrzebowaniem na różnego rodzaju usługi.

W 2019 r. mieszkańcami opiekowała się 113 osobowa załoga wspierana, praktykantami, wolontariuszami, co pozwoliło utrzymać wskaźnik zatrudnienia pracowników na wymaganym poziomie 0,5 na jednego mieszkańca. Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca DPS „Kalina” w 2019 roku wynosił 3 370,00 zł i był konkurencyjny w porównaniu do innych tego typu placówek w Polsce.

Od listopada 2017 roku w ramach struktury organizacyjnej Domu Pomocy Społecznej „Kalina” działa Dom Dziennego Pobytu „Kalinka”. Jest to miejsce, przeznaczone dla 15 nieaktywnych zawodowo mieszkańców Suwałk w wieku powyżej 60 lat, którzy ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wyma-

Zajęcia w Domu Dziennego Pobytu „Kalinka”

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

gają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.

Placówka funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach 7:00-17:00. Ta forma pomocy półstacjonarnej służy utrzymaniu seniorów w naturalnym środowisku, a Dom Dziennego Pobytu „Kalinka” kompleksowo zaspokaja ich potrzeby, aktywizując i wypełniając czas wolny, nie izolując równocześnie od własnego środowiska.

Dom Dziennego Pobytu „Kalinka” realizuje następujące usługi:

- ▼ zapewnienia dzienną opiekę,
- ▼ dwa posiłki, w tym jeden gorący w formie obiadu,
- ▼ terapię zajęciową,
- ▼ zajęcia ogólnousprawniające,
- ▼ dostęp do kultury i rekreacji.

Wspólne przedsięwzięcia kulturalne, towarzyskie i terapeutyczne mają istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne. Wyzwalają one wiarę we własne siły, poczucie świadomości bycia potrzebnym. W 2019 roku z usług Domu Dziennego Pobytu „Kalinka” korzystało 14 osób.

Inne działania podejmowane przez Miasto Suwałki

Program **Suwałska Karta Mieszkańca** działa od 1 września 2018 roku. Zakończył on realizację programów „Suwałska RODZINA PLUS” jak i „Aktywny Senior”. Program działań zmierzających do poprawy warunków życia mieszkańców Miasta Suwałki - „Suwałska Karta Mieszkańca” przyjęto Uchwałą Nr XLV/554/2018 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 kwietnia 2018 r.

„Suwałska Karta Mieszkańca” to kompleksowy program zmierzający do polepszenia warunków życiowych mieszkańców Miasta, którego celem, jest zwiększenie wszystkim mieszkańcom Suwałk, bez względu na sytu-

ację rodzinną i majątkową, dostępności do dóbr kultury, sportu i rekreacji zarządzanych przez jednostki organizacyjne i instytucje kultury Miasta Suwałk. Celem Programu jest też poprawa warunków życiowych mieszkańców, poprzez zmniejszenie obciążeń finansowych, w tym szczególnie rodzin wielodzietnych, osób niepełnosprawnych i seniorów, umacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców czy też promocja korzystania ze środków komunikacji miejskiej, co odciąży centrum miasta z nadmiernego ruchu samochodów osobowych. Realizacja programu może stanowić również jeden z elementów skłaniających do osiedlania się w Suwałkach. Program oferuje m.in. darmowe: miejskie przedszkola, przejazdy komunikacją miejską dla dzieci, młodzieży i studentów oraz szczepienia przeciwko grypie dla seniorów i szczepienia przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego osobom uprawnionym, zgodnie z odrębną uchwałą Rady Miejskiej w Suwałkach. Posiadacze Suwałskiej Karty Miejskiej mają także zniżki na opłaty za pobyt dzieci w miejskich żłobkach.

31 prywatnych przedsiębiorców skorzystało z możliwości włączenia się do programu oferując mieszkańcom zniżki na swoje usługi i produkty w wysokości minimum 10%.

Suwałską Kartę Mieszkańca przyznaje się wszystkim mieszkańcom Suwałk: rozliczającym się podatkiem PIT w Suwałkach; rolnikom posiadającym gospodarstwo rolne na terenie Suwałk i utrzymującym się wyłącznie z rolnictwa; osobom bezrobotnym w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz osobom otrzymującym zasiłek stały z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodziny w Suwałkach.

Funkcjonują cztery rodzaje kart – zwykła, rodzinny wielodzietnej, osoby niepełnosprawnej i seniora.

W okresie do 31 grudnia 2019 r. przyjęto w sumie 12 404 wnioski o wydanie Suwałskiej Karty Mieszkańca dla 26 107 mieszkańców.

Polityka senioralna w Mieście Suwałki

Suwałska Rada Seniorów

Suwałska Rada Seniorów posiada charakter konsultacyjny, doradczy i inicjatywny. Jej głównym celem jest reprezentowanie seniorów i opracowanie wspólnie z władzami miasta rozwiązań przyjaznych osobom starszym. Radę tworzy dziewięć osób – siedmioro zgłoszonych i wybranych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty działające na rzecz osób starszych oraz dwie wskazane przez Prezydenta Miasta Suwałk. Kadencja trwa trzy lata.

Program Działań na Rzecz Seniorów na lata 2016 - 2020 w Mieście Suwałki został przyjęty Uchwałą nr XXI/253/2016 Rada Miejska w Suwałkach 29 czerwca 2016 r.

Program skierowany jest do wszystkich grup wiekowych seniorów, którego celem jest tworzenie warunków do przedsięwzięć promujących aktywność seniorów, ich poczucie bezpieczeństwa oraz określanie zadań związanych z przystosowaniem infrastruktury do potrzeb i możliwości osób starszych. Celem Programu jest również zmiana sposobu postrzegania seniorów przez społeczeństwo, w szczególności przez dzieci i młodzież.

Celami strategicznymi Programu są:

- ▼ wzrost dostępności usług zdrowotnych dla osób starszych,
 - ▼ zapewnienie bezpieczeństwa osób starszych,
 - ▼ zwiększenie aktywności kulturalnej, edukacyjnej i społecznej osób starszych,
 - ▼ poprawa jakości komunikacji społecznej
- W ramach realizacji Programu Działań Na Rzecz Seniorów na lata 2016-2020 w mieście

Suwałki prowadzone są działania zmierzające do poprawy jakości życia osób w wieku emerytalnym. Miasto Suwałki w 2019 roku dofinansowało z budżetu miasta trzy Kluby Seniora.

Suwałski Klub Seniora na Osiedlu Północ, ul. Chopina 6a

Suwałski Klub Seniora na Osiedlu Północ prowadzony jest przez Stowarzyszenie Aktywności Społeczno-Artystycznej „Nie Po Drodze”. Działania w Klubie prowadzone są przez instruktorów i specjalistów z różnych dziedzin. Klub oferuje szereg działań edukacyjnych, kulturalno-oświatowych, sportowo-rekreacyjnych, warsztaty rozwoju osobistego. Miasto w 2019 roku wsparło działalność Suwałskiego Klubu Seniora na Osiedlu Północ kwotą 105 521,31 zł. Ponadto Klub Seniora w ramach rządowego Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020 został również wsparty dofinansowaniem w kwocie 28 780,98 zł. Z oferty Suwałskiego Klubu Seniora na Osiedlu Północ w 2019 roku korzystało 61 stałych beneficjentów.

Klub Seniora - Centrum, ul. T. Kościuszki 71/ul. Ks. K.A. Hammersmita

Klub Seniora Centrum prowadzony był przez Stowarzyszenie Kulturalne KOSTROMA oraz Suwałskie Stowarzyszenie Mangi, Anime, Fantastyki i RPG „Mroczne Bractwo”. W swojej działalności Klub oferował uczestnictwo w zajęciach artystycznych – rękodzielniczych, muzycznych oraz zajęcia w „kątku gracza”. Z oferty Klubu Centrum w 2019 roku korzystało 46 stałych beneficjentów. Realizacja zadania została dofinansowana z budżetu Miasta kwotą 27 500 zł

Klub Seniora przy ul. Ciesielskiej 15

Klub prowadzony był przez Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku. Celem działania Klubu było stworzenie miejsca przyjaznego Seniorom, w którym mogą na-

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

uczyć się nowych umiejętności oraz rozwijać swoje dotychczasowe pasje. Z oferty Klubu w 2019 roku korzystało 38 stałych beneficjentów. Realizacja zadania została dofinansowana z budżetu Miasta kwotą 27 500 zł.

Ponadto z budżetu Miasta zostały dofinansowane/sfinansowane kwotą 18 050 zł zadania realizowane przez senioralne organizacje pozarządowe promujące rozwój aktywności i uczestnictwa seniorów w życiu społecznym.

W 2019 roku po raz pierwszy wprowadzono program pn. **„Złota raczka dla seniora”**, w ramach którego seniorom powyżej 70 roku życia zapewniono nieodpłatne drobne naprawy w gospodarstwie domowym (wymiana przeciekających uszczeltek w kranie, wymiana wężyków i syfonów, udrożnienie odpływu w instalacji sanitarnej, zawieszanie obrazów, montaż zamków, wymiana uchwy-
tów, skręcanie zepsutych mebli itp.). Program sfinansowano z budżetu Miasta Suwałki kwotą 40 000 zł.

Sfinansowano kwotą 20 000 zł cykl spotkań informacyjno-edukacyjnych z zakresu zdrowia dla seniorów. Benefienci mieli możliwość nabycia wiedzy, kształtowania umiejętności i postaw sprzyjających dobrostanowi fizycznemu, psychicznemu i społecznemu. W każdym z ośmiu spotkań wzięła udział grupa 40-45 seniorów.

Nieodpłatna Pomoc Prawna

Na terenie Miasta Suwałk w 2019 roku funkcjonowały trzy punkty nieodpłatnej pomocy prawnej:

- ▼ dwa punkty przy ul. Kościuszki 71 prowadzone przez organizację pozarządową Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT,
- ▼ punkt przy ul. Filipowskiej 20 B prowadzony przez radców prawnych/adwoka-

tów wskazanych przez okręgową radę adwokacką i radę okręgowej izby radców prawnych.

Porady prawne były udzielane przez pięć dni w tygodniu, po cztery godziny dziennie w każdym punkcie. Nieodpłatna pomoc prawna przysługiwała każdej osobie, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej. Ogółem w 2019 roku z nieodpłatnych porad prawnych skorzystało 851 osób. Łączny koszt prowadzenia i utrzymania punktów porad prawnych wyniósł 197 848,46 zł, co zostało sfinansowane w całości z budżetu państwa.

Żłobek Miejski

Resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH +”. W 2019 r. Miasto Suwałki w ramach Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH +” pozyskało środki na utworzenie dodatkowych 122 miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, w budynku przy ul. Kościuszki 6 w Suwałkach, w kwocie 2 684 000,00 zł. Obecnie Żłobek Miejski mieści się przy ul. Andersa 10, ul. Kamedulskiej 3 i ul. Kościuszki 6 i dysponuje 327 miejscami dla najmłodszych. Ponadto, na funkcjonowanie żłobka przy ul. T. Kościuszki 6, Miasto Suwałki pozyskało dodatkowo środki finansowe w kwocie ponad 860 000,00 zł na realizację projektu pn. „Żłobek szansą powrotu rodziców do pracy” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa II. Przedsięwzięcie i aktywność zawodowa, Działanie 2.2 Działania na rzecz równowagi praca – życie. Projekt realizowany będzie w okresie 1.12.2019 r. – 30.11.2021 r. Wartość całego projektu to kwota 1 021 535,00 zł.

W ramach realizacji projektu w żłobku została utworzona grupa dla 20 dzieci, której funkcjonowanie i doposażenie zostało sfinansowane w ramach projektu. Uczestnikami projektu jest 20 rodziców/opiekunów prawnych zamieszkałych na terenie miasta Suwałki, powracających na rynek pracy po przerwie związanej z wychowaniem dziecka lub pozostających bez zatrudnienia.

W ramach projektu powstał również plac zabaw dostosowany do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, na kwotę ponad 72 000,00 zł.

Suwałski Bon Żłobkowy

W odpowiedzi na potrzeby suwałskich rodziców/opiekunów prawnych, powracających na rynek pracy i korzystających z usług niepublicznych podmiotów, prowadzących na terenie miasta Suwałki działalność związaną z opieką nad dziećmi w wieku do lat 3, Rada Miejska w Suwałkach podjęła uchwałę nr VIII/95/2019 z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie suwałskiego bonu żłobkowego. Forma ww. świadczenia, przyznawana w kwocie 300,00 zł miesięcznie na każde dziecko, umożliwiła dotarcie ze wsparciem pieniężnym do wszystkich zainteresowanych rodziców i pozwoliła na częściowe pokrycie kosztów związanych z odpłatnością za pobyt dziecka w placówkach niepublicznych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. ze świadczenia pieniężnego, przyznawanego w formie suwałskiego bonu żłobkowego skorzystało 149 rodziców/opiekunów prawnych dzieci.

Podmioty niepubliczne prowadzące działalność w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w 2019 r.

W 2019 r. na terenie miasta Suwałk działalność z zakresu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 prowadziło 11 żłobków niepublicznych:

Żłobek Niepubliczny „KIDS&Co”; Żłobek Niepubliczny „Chatka Puchatka”; Żłobek Niepubliczny „Emelek”; Żłobek Niepubliczny „Emelek Klonowat”; Żłobek Niepubliczny „Emelek Chopina”; Żłobek Niepubliczny „Emelek Staszica”; Żłobek Niepubliczny „Pszczółka”; Żłobek Niepubliczny „Krecik”; Żłobek Niepubliczny „Biedroneczka”; Żłobek Niepubliczny „Jedyneczka”; Żłobek Niepubliczny „Zielony Zakątek” oraz 1 klub dziecięcy: „Małe Gwiazdy”.

Łącznie w niepublicznych żłobkach w 2019 r. funkcjonowało 413 miejsc dla najmłodszych dzieci.

Strategia i programy realizowane w zakresie pomocy społecznej

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Suwałki na lata 2016-

2025 przyjęta uchwałą Nr XXIII/281/2016 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 28 września 2016 r.

Stanowi dokument programowy o istotnym znaczeniu dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców miasta w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Żłobek Miejski

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

Wdrożenie założeń Strategii ma w efekcie przyczynić się do:

- ▼ aktywizacji lokalnego rynku pracy;
- ▼ przeciwdziałania i zapobiegania skutkom wykluczenia społecznego i marginalizacji;
- ▼ efektywniejszej pomocy dla osób i rodzin dysfunkcyjnych;
- ▼ podnoszenia jakości świadczonych usług poprzez profesjonalizację kadr zaangażowanych w realizację zadań z zakresu polityki społecznej;
- ▼ doskonalenia istniejącej na terenie miasta infrastruktury socjalnej do występujących potrzeb;
- ▼ zwiększenia udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym;
- ▼ promocji i profilaktyki zdrowotnej społeczności lokalnej;

Program Integracji Społecznej i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych w Suwałkach na lata 2017-2021, przyjęty uchwałą Nr XXXIII/395/2017 r. Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 31 maja 2017 r.

Założeniem Programu jest prowadzenie i rozwój aktywnych form integracji społecznej i zawodowej wynikających z zadań nakreślonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Suwałki na lata 2016-2025 polegających w szczególności na:

- ▼ usuwaniu barier psychospołecznych w procesie integracji osób niepełnosprawnych i ich rodzin ze środowiskiem;
- ▼ wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych w zakresie edukacji i zatrudnienia;
- ▼ prowadzeniu działań zniżejających do likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych oraz transportowych;
- ▼ poprawie jakości życia osób niepełnosprawnych, przewlekłe chorych i w podszym wieku;

- ▼ identyfikacji, diagnozie oraz działaniach na rzecz zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych.

Zagadnienie integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych jest bardzo złożone, a działania w tym zakresie zmierzać mają do wzrostu uczestnictwa tych osób w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym, poprzez zastosowanie szeregu działań wspomagających i aktywizujących zarówno same osoby niepełnosprawne, jak też ich otoczenie społeczne.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Suwałkach na lata 2017-2021 przyjęty uchwałą Nr XXXIII/396/2017 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 31 maja 2017 r.

Celem programu jest ograniczanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększanie skuteczności udzielanej pomocy dla osób uwikłanych w przemoc na terenie Miasta Suwałki do 2021 roku, poprzez:

- ▼ zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą;
- ▼ zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec sprawców;
- ▼ profilaktykę i edukację społeczności lokalnej;
- ▼ podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zadaniem programu jest zmiana postaw prezentowanych wobec kwestii przemocy w rodzinie, zarówno w świadomości osób doświadczających przemocy, stosujących przemoc oraz poprawa jakości prowadzonych działań powołanych do niesienia pomo-

cy służb Dane za 2017 r. i 2019 r. wynikające z matrycy wskaźników służącej do ewaluacji Programu wskazują na liczne działania profilaktyczno-edukacyjne oraz naprawcze skierowane do sprawców przemocy. Wzrasta zapotrzebowanie na usługi psychologiczne. Zauważono zwiększoną aktywność wymiaru sprawiedliwości wobec sprawców przemocy (interwencje policji, skazania z art. 207 Kk i 209 Kk), natomiast występuje tendencja spadkowa w zakresie zastosowania przymusowego leczenia odwykowego i naprawczego sprawców przemocy (art. 72Kk).

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Suwałki na lata 2019-2021 przyjęty uchwałą Nr VI/64/2019 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 27 marca 2019 r

Celem programu była realizacja zadań zmierzających do wspomagania rodziny naturalnej w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, zabezpieczaniu usług świadczonych przez instytucjonalną pieczę zastępczą na terenie Miasta Suwałk oraz podejmowanie działań na rzecz samodzielnienia podopiecznych z rodzin zastępczych przy ścisłej współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

Podjęmowane i kontynuowane działania polegały na:

- ▼ zapewnianiu rodzinom przeżywającym trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny;
- ▼ prowadzeniu placówek wsparcia dziennego;
- ▼ zapewnianiu dostępu do poradnictwa specjalistycznego;
- ▼ umożliwianiu udziału w szkoleniach wzmacniających kompetencje i umiejętności osób wychowawcze;

- ▼ realizacji programów profilaktycznych;
- ▼ utrzymywaniu stałego kontaktu z rodzinami zastępczymi pozwalające na systematyczną diagnozę ich potrzeb;
- ▼ rozwoju zawodowych rodzin zastępczych, zwiększając ich liczebność o 1 w każdym roku realizacji zgodnie z przyjętym limitem;

- ▼ Integracji ze środowiskiem oraz wsparciem finansowym i rzeczowym pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą;

- ▼ zapewnieniu adekwatnej do potrzeb liczby miejsc w mieszkaniach chronionych;
- ▼ szkoleniach wzmacniających kompetencje osób sprawujących pieczę oraz umożliwiających nabywanie wiedzy i umiejętności rozwiązywania występujących trudności;
- ▼ współpracy lokalnych instytucji i organizacji realizujących zadania na rzecz rodzin z dziećmi;

Istotę programu stanowi określenie listy zawodowych rodzin zastępczych, który zakłada utworzenie w każdym roku 1 rodziny. W 2019 nie powstała żadna nowa zawodowa rodzina zastępcza, z powodu braku kandydatów spełniających wymogi ustawowe dotyczące doświadczenia.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach jest programem rocznym i został przyjęty Uchwałą nr LIII/641/2018 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 7 listopada 2018 r.

Program kompleksowo reguluje zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w Mieście Suwałki. Wskazuje planowane, długofalowe, wielostronne i skoordynowane działania z tego zakresu oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację. Istotnym partnerem Miasta w realizacji

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

zadań Programu są organizacje pozarządowe, spółdzielnie społeczne, kościoły i związki wyznaniowe. Program oparty jest na trzech wzajemnie komplementarnych programach działań realizowanych na różnych poziomach administracji: gminnym, wojewódzkim i narodowym.

Zadania zawarte w Programie wynikają z zapisu art. 41 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z 26 października 1982 r. (Dz. U. 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.) i określają zadania własne gminy w sferze profilaktyki i rozwiązywania lokalnych problemów uzależnień oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej:

- Zadania Programu:
- ▼ Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych,
 - ▼ Udzielanie rodzinom, w których występują problemy choroby alkoholowej, narkomanii lub przemocy w rodzinie – pomocy psychospołecznej i prawnej,
 - ▼ Edukacja zdrowotna,
 - ▼ Profilaktyka uzależnień,
 - ▼ Przeciwdziałanie przemocy,
 - ▼ Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku napojów alkoholowych,
 - ▼ Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie.

Ośrodek Profilaktyki i Wsparcia dla Osób Nietrzeźwych, Uzależnionych i Bezdolnych

Ośrodek Profilaktyki i Wsparcia dla Osób Nietrzeźwych, Uzależnionych i Bezdolnych

w Suwałkach od 1 stycznia 2016 r. prowadzi Spółdzielnia Społeczna „Perspektywa”. W swych działaniach, obejmujących odbiorców, wywodzących się ze środowisk patologicznych z terenu Miasta Suwałk, realizuje zadania profilaktyczne, opiekuńcze i medyczne. Ośrodek oferuje wsparcie i pomoc osobom nietrzeźwym i uzależnionym oraz zapewnia opiekę lekarską do czasu wytrzeźwienia. W 2019 r. 64 osoby bezdomne znalazły schronienie i opiekę w Noclegowni dla bezdomnych mężczyzn, która jest częścią struktury organizacyjnej Ośrodka.

Od czasu przejęcia opieki nad osobami nietrzeźwymi i bezdomnymi zauważalna jest poprawa stanu zdrowia wśród osób przebywających w Noclegowni oraz ograniczenie spożycia alkoholu wśród podopiecznych. Egzekwowanie regulaminu Noclegowni, a także nadzór i kontrola ze strony opiekunów, przy dużym udziale oferowanego przez Spółdzielnię wsparcia motywacyjno-terapeutycznego, pozwoliło także niektórym osobom na całkowite zerwanie z nałogiem.

Wśród głównych zadań, jakie realizuje Spółdzielnia znajdują się:

- ▼ terapia indywidualna, grupowa i zajęciowa dla osób nietrzeźwych, uzależnionych i bezdomnych oraz sportkania duszpasterskie dla tych osób – motywujące do wyjścia z bezdomności i nałogu;
- ▼ telefon zaufania i punkt konsultacyjny – porady prawne i psychologiczne, z których może skorzystać każdy mieszkaniec Suwałk;
- ▼ podstawowa pomoc osobom bezdomnym, polegająca na możliwości korzystania z noclegu i ze świątlicy, gdzie udostępniona jest odzież, środki czystości, opieka medyczna, kuchnia.

2.3. Oświata

Organizacja przedszkoli, szkół i placówek oświatowych

W roku szkolnym 2019/2020 Miasto Suwałki prowadziło następujące publiczne jednostki oświatowe: 10 przedszkoli (9 samodzielnych i 1 specjalne), 9 szkół podstawowych (7 samodzielnych, 1 funkcjonująca w zespoleniu szkół oraz 1 specjalna), 1 samodzielne liceum ogólnokształcące, 5 zespołów szkół (w tym: 1 zespół szkoły podstawowej i szkoły ponadpodstawowej oraz 4 zespoły szkół ponadpodstawowych), 1 ośrodek szkolno-wychowawczy (internat), przedszkole, szkoła podstawowa, branżowa szkoła I stopnia, szkoła przysposabiająca do pracy), Suwałski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli oraz Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną.

Do ewidencji placówek i szkół niepublicznych prowadzonej przez Miasto Suwałki wpisanym zostało 17 szkół niepublicznych, 17 placówek niepublicznych, 17 przedszkoli (w tym 1 specjalne, 1 z oddziałami integracyjnymi oraz 1 punkt przedszkolny) – stan na 31 grudnia 2019 r.

Tabela 2.3.1 Liczba oddziałów i uczniów w przedszkolach i szkołach

Typ placówki	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
Przedszkola i oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	83	1 999
Szkoły podstawowe	251	5 664
Szkoły ponadpodstawowe	120	4 029
Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy	39	197
Szkoły dla dorosłych	2	48
Razem	495	11 937

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2019 r.

W roku szkolnym 2019/2020, do miejskich przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych uczęszczało 1 999 dzieci. Do szkół podstawowych uczęszczało 5 664 uczniów. W szkołach ponadpodstawowych uczyło się 4 029 uczniów, natomiast w szkołach dla dorosłych kształciło się 48 słuchaczy. Dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych kształcą się w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym. W 2019 r. placówka ta przyjęła ogółem 197 uczniów. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Suwałkach w roku szkolnym 2019/2020 objęła poradnictwem 20 812 dzieci i młodzieży z miasta i terenu powiatu. W roku szkolnym 2019/2020 w ogólnodostępnych szkołach podstawowych funkcjonowały 24 oddziały integracyjne, w tym 1 oddział przedszkolny w szkole podstawowej.

Do 5 oddziałów integracyjnych funkcjonujących w przedszkolach uczęszczało 19 dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

Na poziomie szkół podstawowych funkcjonowało 10,5 oddziału sportowego (9,5 w SP10 i 1 w SP11) i 6,5 oddziałów z rozszerzeniem sportowym (6 w SP11 i 0,5 w SP4).

Zajęciami w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka objętych zostało 76 dzieci w łącznym wymiarze 98,5 godzin.

W roku szkolnym 2019/2020 nauczaniem indywidualnym objęto 18 uczniów szkół prowadzonych przez Miasto Suwałki, natomiast zindywidualizowaną ścieżką kształcenia – 16 uczniów. Zajęcia w formie indywidualnej w roku szkolnym 2019/2020 realizowało 14 uczniów suwałskich szkół.

W latach 2014-2019 nastąpił spadek liczby uczniów w suwałskich szkołach o 68, tj. o 0,57%, natomiast liczba etatów nauczycielskich zmniejszyła się o 2,25%.

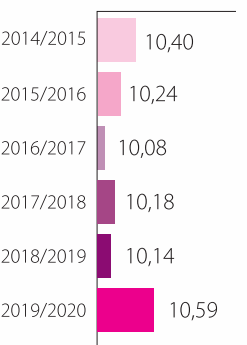
2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

Tabela 2.3.2. Liczba uczniów i etatów nauczycieli w latach 2014-2019

	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Etaty nauczycieli	1 153,59	1 150,29	1 136,47	1 128,39	1 145,18	1 127,62
Uczniowie	1 2005	1 1782	1 1464	1 1485	1 1612	1 1937

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2019 r.

Wykres 2.3.1. Liczba uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski w latach 2016-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Kadra pedagogiczna

Od 1 września 2019 r. w przedszkolach i we wszystkich typach szkół, placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie miasta Suwałk zatrudnionych było ogółem 1 251 nauczycieli (1 127,62 etatów).

Tabela 2.3.3. Struktura kadry pedagogicznej placówek oświatowych z podziałem na stopie awansu zawodowego oraz wymiar zatrudnienia

Stopień zawodowy	Liczba nauczycieli ogólnie	2019/2020	
		pełnozatrudnionych	niepełnozatrudnionych
Bez stopnia awansu zaw.	14	1,12	
Stażyscy	50	4,00	
Kontraktowi	142	11,35	
Mianowani	156	12,47	
Dyplomowani	889	71,06	

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 15.10.2019 r. oraz systemu iArkusz

Inauguracja roku szkolnego 2019/2020 w SP7

Egzaminy zewnętrzne w 2019 r.

Analiza oraz szczegółowe wyniki egzaminów zewnętrznych w roku szkolnym 2018/2019 znajdują się w „**Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych w Mieście Suwałki za rok szkolny 2018/2019**”, udostępnionej na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Suwałkach: http://bip.um.suwalki.pl/Menu_tematyczne/Oswiata_i_sport/informacja_o_realizacji_zadan_owiatowych/informacja_o_realizacji_zadan_owiatowych-w-roku-szkolnym-20182019.html

Stypendia i nagrody Prezydenta Miasta Suwałk

W 2019 r. na podstawie uchwały nr XXII/526/2018 z dnia 28 lutego 2018 r. w sprawie realizacji **Programu wspierania rozwoju uczniów zdolnych „Zdolny Suwałczanin”**, uczniowie szkół podstawowych, oddziałów dotychczasowego gimnazjum oraz szkół ponadgimnazjalnych/ponadpodstawowych mogli (po spełnieniu warunków określonych w Regulaminie przyznawania stypendium lub nagrody Prezydenta Miasta Suwałk za szczególne osiągnięcia w nauce lub sporcie – stanowiącym załącznik do uchwały) otrzymać stypendium lub nagrodę za szczególne osiągnięcia w nauce lub sporcie. Uczniowie mogli otrzymać jedno stypendium bądź jedną nagrodę.

Stypendia oraz nagrody za szczególne osiągnięcia w nauce lub sporcie (uzyskane w roku szkolnym 2018/2019) otrzymało łącznie 158 uczniów:

- 86 ze szkół podstawowych;
- 46 z oddziałów dotychczasowego gimnazjum;
- 26 ze szkół ponadgimnazjalnych/ponadpodstawowych.

Łącznie, w formie stypendium lub nagrody Prezydenta Miasta Suwałk za szczególne osiągnięcia w nauce lub sporcie uzyskane w roku szkolnym 2018/2019, przyznano 181 500,00 zł.

W 2019 r. w ramach realizacji projektu pn.

„Suwalskie Centra Kompetencji Zawodowej – kompleksowy model modernizacji systemu kształcenia zawodowego na terenie Miasta Suwałki” Oś priorytetowa III. Kompetencje i kwalifikacje. Działanie 3.3 Kształcenie zawodowe młodzieży na rzecz konkurencyjności podlaskiej gospodarki, Poddziałanie 3.3.1 Kształcenie zawodowe młodzieży na rzecz konkurencyjności podlaskiej gospodarki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020. **22 uczniów** trzech suwalskich szkół zawodowych (ZS4, ZS6, ZST) otrzymało stypendia na łączną kwotę **220 000,00 zł** za szczególne osiągnięcia w nauce.

W ramach realizacji projektu pn. „**Przeniesienie do wiedzy**” Oś Priorytetowa III. Kompetencje i kwalifikacje. Działanie 3.1 Kształcenie i edukacja, Poddziałanie 3.1.2 Wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej w zakresie kształcenia ogólnego **20 uczniów** Szkoły Podstawowej nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi im. gen. bryg. pil. Witolda Urbanowicza w Suwałkach otrzymało stypendia na łączną kwotę **100 000,00 zł** za szczególne uzdolnienia w zakresie przedmiotów: przyrodniczych (fizyka, chemia, geografia, biologia), informatyki, języków obcych, matematyki oraz przedsiębiorczości.

Finansowanie oświaty

W 2019 r. dochody „oświaty” osiągnęły poziom 121 608,02 tys. zł, co stanowiło 23,20% ogólnych dochodów budżetu miasta, w tym część oświatowa subwencji ogólnej wyniosła 100 151,30 tys. zł.

W 2019 r. dla szkół niepublicznych i niepublicznych przedszkoli oraz szkół publicznych prowadzonych przez inne podmioty niż jednostka samorządu terytorialnego Miasto Suwałki przekazano dotację w wysokości 21 413 248,18 zł.

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

Otwarcie boiska w Zespole Szkół Technicznych

Tabela 2.3.4 Wydatki miasta na oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą w latach 2017-2019 (w tys. zł) wraz z wydatkami majątkowymi

	2017		2018		2019	
	(w tys. zł)	(w %)	(w tys. zł)	(w %)	(w tys. zł)	(w %)
Wydatki budżetu miasta Suwałki, w tym:	405 646	100	476 390	100	566 222	100
wydatki na oświatę i wychowanie ¹	142 449	35,12	160 247	33,64	175 542	31,00

¹ suma wydatków ujętych w działach: 801 (Oświata i wychowanie) i 854 (Edukacyjna i opieka wychowawcza)

Zródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Miasta Suwałk w latach 2017-2019

Tabela 2.3.5 Wydatki w poszczególnych typach placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki w 2019 r.

	2019	
	(w zł)	(w %)
Wydatki na oświatę i wychowanie ogółem, z tego:	175 541 573	100,00
przedszkola	20 303 735	11,57
szkoły podstawowe i gimnazja	65 547 981	37,34
szkoły ponadgimnazjalne/ponadpodstawowe	32 929 663	18,76
szkoły i placówki specjalne	11 195 614	6,38
poradnia psychologiczno – pedagogiczna	2 568 639	1,46
placówka doskonalenia nauczycieli	1 314 387	0,75
Wydział Oświaty i Wychowania (w tym dotacje dla przedszkoli, szkół i placówek nieprowadzonych przez Miasto Suwałki)	26 548 329 zł	15,12
Inne (Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych, Wydział Inwestycji, OSiR)	15 133 225 zł	8,62

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach

- W ramach wspierania działalności szkół w zakresie pomocy materialnej uczniom, samorząd suwalski w 2019 roku udzielił 6 949 uczniom pomocy materialnej na łączną kwotę 1 365 011,83 zł, w tym:
- ▼ 899 uczniów otrzymało stypendia socjalne oraz 20 uczniów otrzymało zasiłki szkolne na łączną kwotę 832 581,29 zł;
 - ▼ 68 uczniów otrzymało dofinansowanie zakup podręczników szkolnych w ramach programu „Wyprawka szkolna” na łączną kwotę 20 183,95 zł;
 - ▼ 5 962 uczniów otrzymało dofinansowanie na zakup podręczników szkolnych i materiałów ćwiczeniowych na łączną kwotę 512 546,59 zł.

Tabela 2.3.6 Projekty realizowane przez Miasto Suwałki w 2019 r.

Placówka objęta projektem	Tytuł projektu	Wartość całkowita projektu	Zakres projektu
Jednostki oświatowe z terenu subregionu suwalskiego, w tym jednostki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki	DOBRY ZAWOD – FAJNE ŻYCIE – popularyzacja kształcenia zawodowego w województwie podlaskim	Ogólna wartość projektu: 6 057 435,03 zł (w tym dla Miasta Suwałki: 75 031,00 zł; dla SODN – 90 420,00 zł)	<p>Projekt skierowany do uczniów, nauczycieli i rodziców gimnazjalistów oraz do przedstawicieli szkół zawodowych w regionie.</p> <p>Lider projektu: Białostocka Fundacja Kształcenia Kadry. Partnerzy projektu: Stowarzyszenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego, Miasto Suwałki, Izba Rzemieślnicza i Przedsiębiorczości w Białymstoku, Łomżyńskie Forum Samorządowe, Miasto Białeśk Podlaski, Suwalski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Suwałkach.</p> <p>Zakres projektu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udział nauczycieli w seminariach poświęconych problematyce kształcenia zawodowego; 2. Udział szkolnej kadry odpowiedzialnej za doradztwo zawodowe w spotkaniach poświęconych tematyce powiązanej z profilem nauczania szkół kształcenia zawodowego oraz zawodów przez nie oferowanych z rzeczywistymi potrzebami rynku pracy; 3. Doradztwo edukacyjno-zawodowe indywidualne oraz grupowe dedykowane uczniom; 4. Spotkania mentoringowe z pracodawcami dla uczniów. Spotkania będą miały na celu wzbudzenie motywacji wśród młodzieży do aktywnego planowania własnej ścieżki rozwoju; 5. Udział uczniów w wyjazdach studyjnych w przedsiębiorstwach, będącymi liderami branż charakterystycznymi dla danego subregionu, połączonych z wizytami w szkołach kształcenia zawodowego, gdzie odbywa się nauka zawodu na tych własnych kierunkach; 6. Wsparcie dedykowane rodzicom uczniów polegające na spotkaniach z doradcami zawodowymi i kadry szkół zawodowych. Celem spotkań będzie zwrócenie uwagi na rolę i zadania rodziców w procesie wyboru przyszłego zawodu przez ich dziecko, ze wskazaniem możliwych dróg i sposobów wsparcia w wyborze dalszej ścieżki edukacyjnej; 7. Udział uczniów w konkursach dedykowanych różnym zawodom, w których wygrać będą mogli niezwykle atrakcyjne nagrody; 8. Udział uczniów w targach edukacyjno-zawodowych, podczas których zapoznają się z aktualną ofertą edukacyjną szkół kształcenia zawodowego; 9. Udział w organizowanych eventach promocyjnych dedykowanych poszczególnym branżom i zawodom.

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwa

<p>Lider Projektu: Miasto Suwałki</p> <p>Partnerzy Projektu: Powiat Suwałski, Powiat Sejneński, Powiat Augustowski, Powiat Moniecki, Powiat Grajewski, Stowarzyszenie „Euro-region Niemni”</p>	<p>Zintegrowany projekt pn. „Rozwój kompetencji kadry subregionu suwałskiego”</p> <p>Miasta Suwałki:</p>	<p>Wartość projektu: 30 666 552,40 zł</p> <p>Budżet projektu dla Miasta Suwałki: 7 189 934,00 zł</p>	<p>Projekt skierowany do osób dorosłych. W ramach jego realizacji uczestnicy otrzymają tzw. „Bony na szkolenie” w ramach których będą mogli uczestniczyć m.in. w kwalifikacyjnych kursach zawodowych, kursach umiejętności zawodowych, studiach podyplomowych, szkoleniach i kursach uzupełniających lub podwyższających umiejętności.</p>
<p>Lider Projektu: Miasto Suwałki</p> <p>Realizator Projektu: Szkoła Podstawowa nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi im. Olimpijczyków Polskich w Suwałkach</p>	<p>Zespoli Szkoł nr 4 w Suwałkach, Zespół Szkół nr 6 im. Karola Bzostowskiego w Suwałkach, Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach, Suwałski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Suwałkach</p>	<p>Suwałskie Centra Kompetencji Zawodowej – kompleksowy model modernizacji systemu kształcenia zawodowego na terenie Miasta Suwałki</p> <p>Wartość projektu: 4 902 789,89 zł</p> <p>Dofinansowanie UE: 4 657 594,91 zł</p>	<p>Zadania w projekcie: saże zawodowe i praktyki dla uczniów oraz staże dla nauczycieli organizowane u pracodawców; szkolenia specjalistyczne, zajęcia pozalekcyjne i wyrównawcze dla uczniów; podnoszenie kwalifikacji nauczycieli kształcenia zawodowego; współpraca z uczelniami wyższymi - kursy przygotowawcze, zajęcia prowadzone w szkole wyższej; współpraca z pracodawcami - przygotowanie nowych programów nauczania, utworzenie klas patronackich, stypendia i wyjazdy dla uczniów, doposażenie pracowni do kształcenia zawodowego.</p>
<p>Lider Projektu: Miasto Suwałki</p> <p>Realizator Projektu: Szkoła Podstawowa nr 10 z Oddziałami Integracyjnymi im. Olimpijczyków Polskich w Suwałkach</p>	<p>NIE JESTEM INNY</p> <p>Dofinansowanie UE: 534 970,78 zł</p>	<p>Wartość projektu: 565 593,18 zł</p> <p>Dofinansowanie UE: 534 970,78 zł</p>	<p>Zadania w projekcie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dodatkowe zajęcia dla uczniów (w tym dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) – m.in. zajęcia EEG Biofeedback, zajęcia z elementami terapii, zajęcia psychodukcyjne, zajęcia wspierające postawę przedsiębiorczą uczniów, warsztaty i zajęcia poszerzające wiedzę uczniów; 2. Doskonalenie zawodowe nauczycieli (studia podyplomowe i szkolenia); 3. Doposażenie pracowni wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów.
<p>Lider Projektu: Miasto Suwałki</p> <p>Realizator Projektu: Szkoła Podstawowa nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi w Suwałkach</p>	<p>Przez innowacyjność do wiedzy</p> <p>Dofinansowanie UE: 1 846 502,80 zł</p>	<p>Wartość projektu: 1 956 172,80 zł</p> <p>Dofinansowanie UE: 1 846 502,80 zł</p>	<p>Zadania w projekcie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dodatkowe zajęcia dla uczniów (w tym dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) – m.in. zajęcia z integracji sensorycznej, zajęcia logopedyczne, terapia uczniów z atazją, zajęcia wspierające postawę przedsiębiorczą uczniów, kolka zainteresowań i warsztaty dla uczniów, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia rozwijające kompetencje Cyfrowe uczniów, zajęcia z doradztwa edukacyjno-zawodowego; 2. Stypendia dla uczniów; 3. Doskonalenie zawodowe nauczycieli (studia podyplomowe, szkolenia, kursy); 4. Doposażenie pracowni do nauczania przedmiotów matematyczno-przyrodniczych oraz pracowni wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Lider Projektu:	Miasto Suwałki	Wartość projektu:	843 760,00 zł
Realizator	dzisiaj Mali		
Projektu:	Jutro Dużi	Dofinansowanie UE:	799 348,15 zł
Specjalny/Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 w Suwałkach			

Zadania w projekcie:

1. Dodatkowe zajęcia wspierające uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym m.in. TUSIK – Trening Umiejętności Społecznych i Kreatywnych, zajęcia z integracji sensorycznej, zajęcia logopedyczne, Tomatis – trening słuchowy, zajęcia z terapii ręki;
2. Doskonalenie zawodowe nauczycieli (studia podyplomowe i szkolenia);
3. Doposażenie pracowni wspomaganie rozwoju i prowadzenia terapii uczniów.

Tabela 2.3.7 Średni roczny koszt nauczania jednego ucznia w jednostkach oświatowych (bez wydatków majątkowych), dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki, w 2019 r.

Typ placówki	Średni wydatek na nauczanie jednego ucznia w 2019 roku w placówkach publicznych (w zł)
Przedszkola + stołówki (bez rozdz. 80149)	8 893
Szkoły podstawowe + świetlice + stołówki (bez rozdz. 80150)	8 438
Szkoły podstawowe specjalne + świetlica + stołówka	43 474
Przedszkole specjalne	52 285
Licea ogólnokształcące	7 287
Szkoły zawodowe wraz z centrami kształcenia ustawicznego i praktycznego (bez rozdz. 80150)	7 349
Szkoły zawodowe specjalne	36 846

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach

30-lecie Przedszola nr 1 w Suwałkach

Programy/konkursy realizowane przez Miasto Suwałki

Decyzją Prezydenta Miasta Suwałk w okresie od września 2019 r. do czerwca 2020 r. 5-godzinnym oddziałom przedszkolnym (5) funkcjonującym w szkołach podstawowych zostały przyznane bezpłatne zajęcia dodatkowe: w jednym oddziale w wymiarze 1 godziny dziennie i czterem oddziałom w wymiarze 2 godzin dziennie. Dzięki temu ww. oddziały przedszkolne czynne są 7 lub 6 godzin dziennie. Łącznie zostanie zrealizowanych 1655 godzin. Pozostałe oddziały przedszkolne funkcjonujące w szkołach podstawowych są całodzienne.

W 2019 r. na podstawie Uchwały nr XX/229/2016 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie przyjęcia **Programu wspierania rozwoju uczniów zdolnych „Zdolny Suwałczanin”** w 12 suwałskich szkołach odbywały się zajęcia na-

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

ukowe przygotowujące uczniów do udziału w konkursach lub olimpiadach przedmiotowych. Zajęcia realizowane były w ramach rozstrzygniętego konkursu na dofinansowanie realizacji pozalekcyjnych i pozaszkolnych zajęć naukowych dla uczniów zdolnych ze szkół, dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki. Dofinansowanie z budżetu Miasta Suwałki otrzymało 35 projektów na łączną kwotę 75 043,16 zł.

Głównym celem konkursu było stworzenie warunków dla rozwoju zdolnień uczniów, stymulowanie rozwoju uczniów zdolnych, motywowanie uczniów do udziału w konkursach przedmiotowych, olimpiadach, turniejach, zachęcanie uczniów do poszerzania wiedzy poza program nauczania oraz rozwijania swoich umiejętności w nauce, wsparcie finansowe działań na rzecz uczniów zdolnych. Wnioskodawcami o dofinansowanie zajęć naukowych w ramach ww. konkursu byli nauczyciele ze szkół, dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki. Zajęcia naukowe są adresowane do uczniów zdolnych ze szkół, dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki, zamieszkałych w Mieście Suwałki.

W ramach ogłoszonych przez Prezydenta Miasta Suwałk konkursów „**Innowacyjność i przyjazność bibliotek**” oraz „**Innowacyjność i przyjazność świetlic**” w 2019 r. Prezydent nagrodził 5 szkół. Nagrodzone szkoły otrzymały środki finansowe od 500,00 zł do 2 000,00 zł.

Głównym celem konkursu „Innowacyjność i przyjazność bibliotek” było:

- ▼ promowanie i podkreślenie znaczenia czytelnicstwa wśród dzieci i młodzieży;
- ▼ propagowanie zasad bezpiecznego korzystania z Internetu;

- ▼ zachęcanie uczniów do bezpośredniego kontaktu z ludźmi kultury i sztuki oraz ich efektami/wytworami.

Głównym celem konkursu „Innowacyjność i przyjazność świetlic” było:

- ▼ podkreślenie znaczenia prowadzonych zajęć dydaktyczno-wychowawczych przez świetlice szkolne oraz zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia;
- ▼ propagowanie bezpiecznych form spędzania wolnego czasu poprzez włączanie się uczniów w działania rozwijające intelekt, umiejętności manualno-artystyczne i zdolności sportowe;
- ▼ promowanie wśród dzieci i młodzieży aktywnego trybu życia, dbałości o zdrowie.

Założenia dotyczące kształcenia zawodowego i współpracy szkół z pracodawcami

Cele i zadania określone w dokumencie pn. „Założenia dotyczące kształcenia zawodowego i współpracy szkół z pracodawcami” są aktualnie w trakcie realizacji przez zaangażowane podmioty, tj. szkoły, placówki oświatowe, uczelnie wyższe, lokalnych pracodawców i Miasto Suwałki. Część działań jest realizowana w ramach porozumień zawartych z przedsiębiorcami i uczelniami wyższymi. Zadania realizowane są przede wszystkim z wykorzystaniem środków unijnych. Realizowane są dwa projekty w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020:

- ▼ **Projekt pn. „DOBRY ZAWÓD - FAJNE ŻYCIE – popularyzacja kształcenia zawodowego w województwie podlaskim”**. Oś Priorytetowa III. Kompetencje i kwalifikacje. Działanie 3.3 Kształcenie zawodowe młodzieży na rzecz konkurencyjności podlaskiej gospodarki, Poddziałanie 3.3.1 Kształcenie zawodo-

we młodzięży na rzecz konkurencyjności podlaskiej gospodarki.

Termin realizacji projektu:
15.04.2017 r.-14.04.2019 r.

Wartość projektu: 6 057 435,03 zł.

Od listopada 2017 r. w ramach projektu odbywały się w Suwałkach wizyty studyjne gimnazjalistów z terenu subregionu suwalskiego w suwalskich przedsiębiorstwach. Łącznie odbyło się 66 wizyt, w których udział wzięło 1 160 uczniów. W ramach wizyt w przedsiębiorstwach uczniowie spotkali się z pracodawcami, zapoznawali się z nowoczesnymi rozwiązaniami technologicznymi dotyczącymi poszczególnych branż. Uczniowie zwiedzali suwalskie szkoły zawodowe, współpracujące z przedsiębiorcami.

W ramach projektu zorganizowano również doradztwo zawodowe dla około 1 800 uczniów. W zorganizowanych dwukrotnie targach edukacyjno-zawodowych udział wzięło około 2 000 uczniów. Łącznie uczniowie odwiedzili ponad 20 firm i przedsiębiorstw z terenu Miasta Suwałki i subregionu suwalskiego.

- ▼ **„SUWALSKIE CENTRA KOMPETENCJI ZAWODOWEJ – kompleksowy model modernizacji systemu kształcenia zawodowego na terenie Miasta Suwałki”.** Oś priorytetowa III. Kompetencje i kwalifikacje. Działanie 3.3. Kształcenie zawodowe młodzięży na rzecz konkurencyjności podlaskiej gospodarki. Poddziałanie 3.3.1. Kształcenie zawodowe młodzięży na rzecz konkurencyjności podlaskiej gospodarki, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Okres realizacji projektu: 1.01.2018 r.-31.12.2020 r.

Wartość projektu: 4 902 789,89 zł.

W ramach projektu realizowane jest:

- **Popytowe doradztwo kompetencji**
 - przygotowanie systemu doradztwa popytowego opartego na potrzebach pracodawców, utworzenie sieci współpracy doradców i SPiPKa (Szkołne Punkty Informacji i Kariery);
- **Staże zawodowe** dla uczniów i nauczycieli organizowane u pracodawców;
- **Dodatkowe formy kształcenia** – kursy i szkolenia specjalistyczne, zajęcia pozalekcyjne i wyrównawcze dla uczniów;
- **Podnoszenie kompetencji kadry dydaktycznej** – dostosowanie kwalifikacji nauczycieli kształcenia zawodowego; studia podyplomowe, szkolenia, kursy językowe;
- **Współpraca z uczelniami wyższymi**
 - kursy przygotowawcze, zajęcia prowadzone w szkole wyższej – realizacja projektów badawczo-wdrożeniowych;
- **Współpraca z pracodawcami** – przygotowanie nowych programów nauczania, utworzenie klas patronackich, stypendia i wyjazdy edukacyjne dla uczniów, doposażenie pracowni do kształcenia zawodowego;
- **Doposażenie pracowni i zakup sprzętu.**
- ▼ **„Poprawa jakości kształcenia zawodowego w mieście Suwałki poprzez rozbudowę infrastruktury Zespołu Szkół Technicznych w Suwałkach”**
 - **Poprawa jakości kształcenia zawodowego w mieście Suwałki poprzez rozbudowę infrastruktury Zespołu Szkół nr 6 w Suwałkach”**

W 2018 r. podpisano umowę z wykonawcą na realizację projektu pn. „Poprawa jakości

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

foto z archiwum Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach

kształcenia zawodowego w mieście Suwałki poprzez rozbudowę infrastruktury Zespołu Szkół Technicznych w Suwałkach: Wykoniono wykonawcę na realizację projektu pn. „Poprawa jakości kształcenia zawodowego w mieście Suwałki poprzez rozbudowę infrastruktury Zespołu Szkół nr 6 w Suwałkach”. W ramach ww. projektów będą realizowane zadania związane z modernizacją i doposażeniem szkół.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach

Uczelnia powstała w 2005 r. W pierwszym roku istnienia studia rozpoczęło ok. 500 studentów, z czego blisko połowa w systemie studiów dziennych na kierunkach: finanse i rachunkowość oraz rolnictwo. Aktualnie Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach to placówka nowoczesna i przyjazna studentom. Przez 15 lat funkcjonowania ukończyło ją ponad 5 000 studentów. Dziś PWSZ kształci ponad 1 500 studentów na **3 wydziałach i 15 kierunkach** (studia I i II stopnia) zarówno w trybie stacjonarym, jak i niestacjonarym. **Wydział Ochrony Zdrowia:** ratownictwo medyczne, pielęgniarstwo,

kosmetologia oraz bezpieczeństwo wewnętrzne I i II st. **Wydział Politechniczny:** zarządzanie i inżynieria produkcji, budownictwo, transport, produkcja i przetwórstwo surowców rolniczych. **Wydział Humanistyczno-Ekonomiczny:** finanse i rachunkowość, ekonomia I i II st., pedagogika (st. 5-letnie) oraz filologia angielsko-rosyjska. Obok bogatej oferty kształcenia, ściśle związanej z potrzebami rynku lokalnego PWSZ w Suwałkach to dziś również bardzo wysoka jakość kształcenia oraz świetna baza dydaktyczna. Zaplecze dydaktyczne stanowi: wyremontowany i rozbudowany obecnie, budynek po byłym Urzędzie Wojewódzkim w Suwałkach, mieszczący się przy ulicy Noniewicza 10, przekazany przez władze Miasta Suwałk. W 2011 r. uczelnia otrzymała również budynek Bursy Szkolnej, przy ul. Szkolnej 2, który przeszedł gruntowną modernizację i obecnie stanowi bazę noclegową dla studentów (ponad 180 miejsc).

W strukturze Uczelni znajduje się m. in.:

- ▼ **Centrum Transferu Technologii** (ośrodek badawczo-rozwojowy oraz dydaktyczny, inicjujący ściśle współpracę pomiędzy środowiskiem naukowym, studentami oraz przedsiębiorcami);
- ▼ **Akademicki Zespół Szkół** (szkoła policealna);
- ▼ **Biblioteka Akademicka;**
- ▼ **Centrum Symulacji Medycznej i Centrum Mechatroniczne.**

Uczelnia aktywnie włącza się w życie kulturalne i społeczne całego regionu, organizując liczne wydarzenia naukowe, sportowe, rozrywkowe, czy profilaktyczne (m. in.: Uniwersytet Dziecięcy, Pogotowie Maturalne, Suwalskie Juwenalia, Dzień Języka Ojczystego, Targi Pracy). Z mocy nowej ustawy dotyczącej szkolnictwa wyższego PWSZ już wkrótce zmieni nazwę na Państwową Uczelnię Wyższą.

2.4. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Miasto Suwałki prowadzi instytucje kultury: Suwański Ośrodek Kultury, Bibliotekę Publiczną im. Marii Konopnickiej, Muzeum Okręgowe. Wspiera też stowarzyszenia i fundacje, które realizują przedsięwzięcia kulturalne stanowiące uzupełnienie pakietu ofert i usług kulturalno-artystycznych skierowanych do mieszkańców miasta, regionu i turystów.

Działalność instytucji kultury

Suwański Ośrodek Kultury

Suwański Ośrodek Kultury jest wiodącą w Suwałkach instytucją w zakresie upowszechniania kultury. Organizuje imprezy kulturalne, prowadzi zajęcia edukacyjne, warsztaty i konkursy w dziedzinach: muzyki, śpiewu, tańca, plastyki i fotografii, teatru, kultury tradycyjnej.

W galeriach prowadzonych przez SOK zaprezentowano w 2019 r. ogółem 23 wystawy, z tego w: Galerii Patio SOK – 6 wystaw, w Galerii Jednego Obrazu – 9 wystaw, w Galerii Foyer SOK – 8 wystaw.

Do najważniejszych należy zaliczyć:

- ✓ w Galerii Jednego Obrazu:
 - „Ona...” – wystawa rysunków Beaty Andruczyk,
 - Prace artystyczne dzieci z Czerminachowska – Rosji,
 - „Teki twórczości artysty” – prace z prywatnych zbiorów Henryka Kudeli,
 - „Subtelnie” – wystawa malarstwa Elżbiety Czarnieckiej;
- ✓ w Galerii Patio SOK:
 - wystawa grafik Salvadore Dalego z okazji Dariusza Matyjasza,
 - wystawa kilkunastu wielkoformatowych fotografii pn. „Tomasz Stańko w fotografii Andrzeja Tyszko 1982-2014”

- wystawa „Wesław Osewski In Memoriam” – rysunki, grafiki, ilustracje;
- ✓ w Galerii Foyer SOK:
 - wystawa prac uczestników zajęć Pracowni Sztuk Pięknych prowadzonej przez Mieczysława Iwaszko pn. „Obrazy z potrzeby serca. Duchowość w sztukach wizualnych Pracowni Sztuk Pięknych SOK – dzienniki humanistyczne”;

- wystawa malarstwa Grupy Plastycznej SZTALUGI pn. „Z Rodzinnego Pamięnika”;
- wystawa prac uczestników Międzynarodowych Warsztatów Fotografii, Grafiki, Rysunku i Malarstwa „Sztuka Bez Granic”;

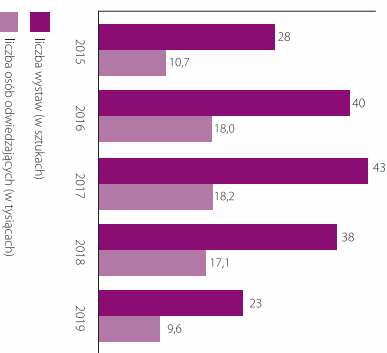
Ponadto, zorganizowano wystawę towarzyszącą XVIII Międzynarodowemu Festiwalowi Teatrów Dzieci i Młodzieży Wigraszek 2019 (Wydział Sztuki Lalkarskiej Akademii Teatralnej im. A. Zelwerowicza Fila w Białymstoku wraz z Pracownią Sztuk Pięknych SOK), wystawę „Niepodległe Suwałki w filalistyce i numizmatyce” oraz wystawę plenerową fotografii „Za stołem, pod osłoną nieba” przedstawiającą mieszkających w woj. podlaskim ludzi z różnych kręgów kulturowych: Gruzji, Ukrainy, Rosji, Czeczenii i Kazachstanu.

Wernisaż grafik Salvadora Dalego fot. B. Wasilewski

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

Wykres 2.4.1 Wystawiennictwo w Suwałskim Ośrodku Kultury w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

SOK realizował międzynarodowe i ogólnopolskie festiwale muzyczne, teatralne, taneczne i interdyscyplinarne, takie jak: XII Suwałki Blues Festival, Jarmark Kamedulski, XIX Międzynarodowy Festiwal Posenki i Tańca „Muszelki Wigler” 2019⁹, XVIII Międzynarodowy Festiwal Teatrów Dzieci i Młodzieży „Wigraszek”, XVI Ogólnopolskie Spotkania z Monodramem „O Złotą Podkową Pegaza”.

Tabela 2.4.1 Liczba uczestników wybranych festiwali, konkursów, przeglądów organizowanych przez SOK w latach 2016-2019

Impreza	Liczba uczestników			
	2016	2017	2018	2019
Suwałskie Prezentacje Artystyczne „Marzeńtańce”	1 500	1 500	940	1 000
Kazik Suwałki	5 000	2 500	5 000	4 500
Międzynarodowy Festiwal Teatrów Dzieci i Młodzieży „Wigraszek”	5 000	5 500	4 800	4 200
Suwałki Blues Festival	15 000	15 000	32 000	31 500
Suwałski Maraton Szantowo-Folkowy	1 000	2 000	1 800	1 000
Ogólnopolskie Spotkania z Monodramem „O Złotą Podkową Pegaza”	1 560	1 590	2 400	3 400
Jarmark Kamedulski	20 000	20 000	18 600	10 100
Suwałski Jarmark Folkloru	1 000	1 000	1 100	5 000
XII Międzynarodowy Festiwal Posenki i Tańca „Muszelki Wigler”	1 500	1 000	950	3 240
Cykl koncertów muzycznych „Na Dywaniku u Marii”	2 050	3 150	950	1 100
Filharmonia Suwałk	4 379	3 992	4 790	3 800
Razem:	57 989	57 232	73 330	68 840

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

W Suwałskim Ośrodku Kultury prowadzona jest edukacja kulturalna i artystyczna, działają zespoły amatorskie, kluby, grupy zainteresowań. Łącznie w SOK w 2019 r. prowadziło działalność 75 zespołów, klubów i grup, z tego w dziedzinie teatru – 10 w 3 pracowniach, w dziedzinie sztuk pięknych (plastyka) – 16 w 4 pracowniach, w dziedzinie muzyki i śpiewu – 16 w 5 pracowniach, w dziedzinie tańca – 19 w 5 pracowniach, w dziedzinie folkloru i rękodzieła – 9 w 3 pracowniach, w pracowni fotografii – 2 w 2 pracowniach.

Wybrane zespoły działające w pracowniach artystycznych:

- ▼ w zakresie muzyki i śpiewu: min. Wesołowa, The Way, AB Band, Dino Jazz Band, Blues Friends, Rainbow Catcher, Lowest Chances, Halfbroke Cigarette, Miejska Orkiestra Dęta, Ostatni Ząb, Uwrocie, Ancylas, Suwałki Gospel Choir;
- ▼ w zakresie tańca ludowego: Zespół Pieśni i Tańca „Suwałszczyzna” – w tym grupy: reprezentacyjna „Flary”, „Patroni”, „Dinozaury”, „Juniorzy”, „Dzieci Suwałszczyzny”, Kapela ZPIT „Suwałszczyzna”;
- ▼ w zakresie tańca współczesnego: zespoły i grupy w ramach Studia Tańca Nowoczesnego: „Dotyk”, Studia Tańca „Dance Academy”, Studia Tańca „Flex”, Studia Tańca „Radość”;
- ▼ w zakresie sztuk pięknych: Pracownia Plastyczna „Centrum”, Pracownia Sztuk Pięknych, Pracownia Ilustracji i Rysunku, Pracownia Artystyczna Slow Art;
- ▼ w zakresie folkloru i rękodzieła: Pracownia folkloru, pracownie rękodzieła i rzemiosła;
- ▼ w zakresie teatru: zespoły i grupy w ramach pracowni teatralnych „Lustro”, „Przytulisko wyobraźni”, pracowni Teatru Lalki i Aktora.

Suwałska Orkiestra Kameralna

Suwałska Orkiestra Kameralna w 2019 roku zrealizowała 111 koncertów, w tym 8 koncertów z cyklu Filharmonia Suwałk, min.: Koncert Noworoczny „Usta milczą, dusza śpiewa”, koncert „Muzyka filmowa na Walentynki” z gościeniem Maksymem Rzemnińskim, koncert „Miłość Ci wszystko wybaczy”, 3 koncerty z cyklu „Przy fontannie”, 6 koncertów w ramach projektu „Muzyka z bliska” – min. w DPS „Kalina”, hospicjum, Szpitalu Wojewódzkim im. dr. Ludwika Rydygiera w Suwałkach, Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym.

Muzeum Okręgowe

Głównym celem działalności jest gromadzenie i prezentacja materialnych dóbr kultury. Muzeum prowadzi ponadto prace badawcze i naukowe w zakresie archeologii, etnografii, historii, sztuki, a także działalność wyśtawieniową i edukacyjną. Prowadzi oddziały: Muzeum im. Marii Konopnickiej oraz Centrum Sztuki Współczesnej – Galeria Andrzeja Strumiłły. Wiodącymi imprezami cyklicznymi były: Noc Muzeów oraz Piknik Kawalerski – Dni Kawalerskie oraz XV Jaćwieski Festyn Archeologiczny „Szwajcaria 2019”. Piacówka, w ramach działalności oświatowej, organizuje także лекcje muzealne oraz realizuje konferencje o charakterze naukowym i popularyzatorskim.

Wystawienictwo:

W budynku głównym **Muzeum Okręgowego** prezentowano 3 nowe wystawy stałe: „Najstarsze dzieje. Suwałszczyzna i wschodnie Mazury od schyłku epoki lodowej do upadku Jaćwieszy”, „Na dziejowym trakcie”, stałą ekspozycję pokazującą życie i twórczość Alfreda Wierusza-Kowalskiego. Prezentowano sześć wystaw czasowych – „Juliusz Kossak 1824-1899 | Wojciech Kossak 1856-1942”, „Judalika

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwa

w sztuce ludowej” okolicznościowa wystawa prezentująca dwadzieścia obrazów artystów z rodu Wieruszów-Kowalskich, „Jacwingowie, zapomniani wojownicy”, ekspozycja trzech rzeźb Alojzego Nawrata. Przygotowano nowy scenariusz i wykonano montaż wystawy stałej prezentującej polskie malarstwo monachijskie. Na ekspozycji znalazły się pozyskane w 2018 roku i do tej pory nie ekspozowane depozyty, np. obraz Juliusza Kossaka, Stanisława Tomkiewicza, Franza Adama.

W Centrum Sztuki Współczesnej – Galerii Andrzeja Strumiłły prezentowano wystawę stałą prac Andrzeja Strumiłły „Psalm” oraz wystawę ilustracji książkowej: „Odwiedzający mieli okazyj podziwiać 6 wystaw czasowych: - zbiorową wystawę fotografii i instalacji studentów Akademii Fotografii i Przedsiębiorczości w Białymstoku pn.: „Dyplomy 2018”, malarstwa Mariusza Woźniczkińskiego pn.: „Krajobrazy”, wystawę malarstwa i rysunku Andrzeja Strumiłły „Mandale”, wystawę rzeźby Aligisa Kasparaviciusa „Sodas”, wystawę malarstwa Kasi Warakasy „Moja planeta”, wystawę malarstwa Aleksandry Batury „Pustylnia”.

W Muzeum im. M. Konopnickiej zaprezentowano 3 wystawy czasowe: „Przez tęskność... O Marii Stanisławie Konopnickiej z Wasilowskich”, „Z Archiwum Leszka Aleksandra Moczulskiego”, „Wielość rzeczywistości. O nas i muzeum” – interaktywna wystawa.

Roczna frekwencja w obiektach Muzeum wyniosła 23 433 osoby (w tym w Muzeum Okręgowym – 9 454 osoby, w Muzeum im. M. Konopnickiej – 12 927 osób, a w Centrum Sztuki Współczesnej – Galerii Andrzeja Strumiłły – 1 693 osoby).

W 2019 roku zbiory muzeum powiększyły się o 6 ekspozatów do Działu Sztuki:

- ▼ akwarele, Wawel, Adama Międzybłockiego (1883–1956),

- ▼ autoportret Ignacego Jasińskiego,
- ▼ obraz Kazimierza Królikowskiego, „Widok Suwałk”,
- ▼ „Zachód słońca nad Czarną Hańczą”, grafik autorstwa Alojzego Nawrota,
- ▼ obraz Ludwika Kurelli, „W mąym miasteczku”,
- ▼ obraz Kazimierza Górnickiego, „Widok kościoła w Suwałkach”;

Do zbiorów muzeum trafiło archiwum Leszka Aleksandra Moczulskiego. Rodzina poety przekazała w darze suwalskiemu Muzeum Okręgowemu materiały związane z twórczością i życiem poety. Zasiób obejmuje, między innymi: wiele teczek maszynopisów utworów zarówno ułożonych w tomy, jak i rozproszonych, korespondencję (m.in. z tak wybitnymi poetami, jak Wisława Szymborska i Stanisław Barańczak), umowy z wydawnictwami, różne dokumenty świadczące o uczestnictwie w życiu literackim i artystycznym Krakowa oraz kraju. Zbiory biblioteki muzealnej powiększyły się o 121 książek.

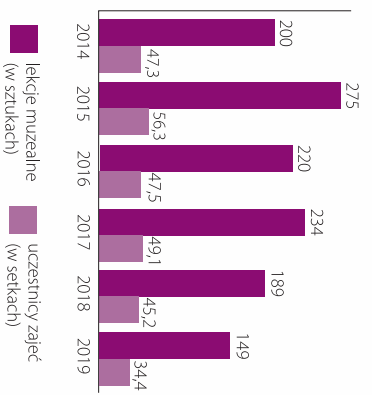
Jacowski Festyn Archeologiczny

Muzeum prowadzi ożywioną działalność oświatową – w 2019 r. zrealizowano 149 lekcji muzealnych, w których uczestniczyło 3 536 osób (w Muzeum Okręgowym 1 168 osób w 54 zajęciach, w Muzeum im. M. Konopnickiej 2 281 osób w 91 zajęciach, w CSW – w 4 zajęciach – 87 osób).

Do najważniejszych imprez zrealizowanych przez Muzeum Okręgowe należały:

- Noc Muzeów 2019 w 3 obiektach muzealnych;
- XV Jacwieski Festyn Archeologiczny „Szwajcaria 2019”;
- XIX Pliknik Kawalerski – Dni Kawalerskie w Suwałkach;
- Widowisko historyczne „Dzisiaj ziemia wazsa jest wolną”;
- odsłonięcie tablicy z brązu upamiętniającej wizytę Józefa Piłsudskiego w Reursisie Obywatelskiej;
- Jubileusz 10 – lecia Centrum Sztuki Współczesnej Galerii Andrzeja Strumiłły w Suwałkach.

Wykres 2.4.2 Liczba lekcji muzealnych i ich uczestników w latach 2014-2019

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

10-lecie Centrum Sztuki Współczesnej – Galeria Andrzeja Strumiłły w Suwałkach

Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach

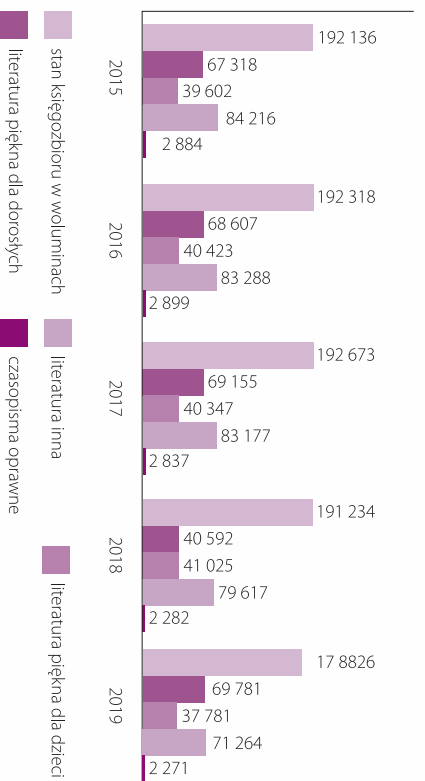
Sieć placówek bibliotecznych przedstawia się następująco: siedziba główna (wraz z Oddziałem dla Dzieci - Pracownia „Smykarka”) i redakcja Dwutygodnika Suwałskiego) – ul. Plater 33 A, Filia nr 1 – ul. Szpitalna 60, Filia nr 2 – ul. Klonowa 41, Filia nr 3 – ul. Póhnočna 26 oraz Młdicentrum przy ul Witosza 4 A. Dysponuje bogatym księgozbiorem, w tym obejmującym dorobek kulturalny i społeczno-gospodarczy miasta Suwałki i regionu. Prowadzi działalność oświatową i upowszechnieniową poprzez udostępnianie książek, prasy, informacji o mieście i regionie – w formie tradycyjnej i elektronicznej. Służy pomocą placówkom bibliotecznym na terenie powiatu suwałskiego, wspierając je pod względem metodycznym (kursy i pomoc instruktażowa, materiały do działalności oświatowej itp.), organizuje lekcje

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

biblioteczne. Prowadzi działalność oświatową, w tym organizuje spotkania autorskie połączone z promocją wydawnictw, tematycznie związane z Suwałkami i regionem, posiada stałą wystawę geologiczną „Ziemia zapisana w skałach” oraz prezentuje wystawy czasowe (fotograficzne, numizmatyczno-filatelistyczne,

podręczników i zbiorów o charakterze bibliofilskim). Ponadto w ramach ogólnopolskiej akcji literackiej „Cała Polska czyta dzieciom” organizuje imprezę cykliczną pn. „Suwałczanie czytają dzieciom” oraz kolejne edycje konkursu „Suwałskie limeryki latem”.

Wykres 2.4.3 Księgozbiór Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej w latach 2015-2019 (w tys. egzemplarzy)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Księgozbiór na koniec 2019 r. przedstawił się następująco: 178 826 wydawnictw zwartych, woluminy prasy oprawnej – 2 271 jednostek, zbiory specjalne – 14 973 jednostek inwentarzowych, tytuły prasy bieżącej – 86. Księgozbiór wzrósł o 5 979 woluminów o wartości 98 985,45 zł, w tym z zakupów – 3 673 woi., 2 244 z darów, ekwiwalentów i innych źródeł – 62. Struktura księgozbioru: literatura piękna dla dorosłych – 69 781 woi., literatura piękna dla dzieci – 37 781 woi., literatura inna – 71 264 woi. W 2019 r. ubytковано ze zbiorów 18 398 woi. Zbiory specjalne (audiowizualne, dokumenty elektroniczne, mapy, nuty, dokumenty życia społecznego) wyniosły łącznie 14 973 jednostek inwentarzowych.

W ramach czytelnicтва i udostępniania księgozbioru w ciągu roku zarejestrowano 10 134 użytkowników (z czego 32% zarejestrowanych to dzieci i młodzież) i 111 186 odwiedzeń. Odwiedzających w wypożyczalniach łącznie z filiami zanotowano 80 213. Wypożyczono 198 254 książek (o 1 305 więcej niż przed rokiem). Czytelnie Biblioteki odwiedziło 19 021 osób, w tym ze stanowisk internetowych dostępnych w Bibliotece skorzystało 7 272 osób. Udostępniono 24 378 drukowanych czasopism bieżących, czasopisma oprawne 111 razy. Zbiory specjalne udostępniono 13 385 razy, w tym: 4 416 audiobooków, 7 892 wypożyczeń pozostałych zbiorów audiowizualnych, 1 077 innych).

W 2019 zorganizowano wystawy, konkursy, spotkania autorskie, spotkania edukacyjno-kulturalne, koncerty oraz wykłady. Wstęp na wszystkie spotkania i wystawy był bezpłatny, uczestniczyło w nich ponad 10 000 suwałczan. Zrealizowano szereg działań związanych z obchodami 100-lecia Niepodległości Suwałk, w tym między innymi konkurs literacko-plastyczny „Dzisiaj ziemia wasza jest wolną” oraz wkładkę w „DwuTygodniku Suwałskim” uzupełnioną o ilustracje z Pracowni Historii Mówionej. W Sali im. Jadvigi Towarnickiej oraz w galerii „Na schodach” zaprezentowano 12 wystaw, 9 prezentacji okolicznościowych w „Zauku”, 11 wystaw w Czytelni i Pracowni Digitalizacji i Historii Mówionej, 4 prezentacje prac konkursowych i zdjęć w pracowni „Smyłka” oraz 22 spotkania z autorami i promocje książek.

W 2019 roku ogłoszono konkurs literacki „Suwalskie limeryki latem. Edycja XIII”, przygotowano półkę „Książka z Kluczem”, na której umieszczane były książki wybrane z księgozbioru według „klucza”. Co miesiąc kluczem był inny temat, forma publikacji, okładka, itp.

Poraz czwarty zorganizowano Noc Bibliotek pod hasłem „Ja tu stoję za drzwiami... - za klonowymi” oraz dziewiątą edycję akcji „Odlazdowy Bibliotekarz” – rajd rowerowy dla bibliotekarzy, czytelników oraz miłośników książki, bibliotek i rowerów. We współpracy z Cinema Lumiere zorganizowano akcję upowszechniającą czytelnictwo pn. „Przeczytaj i obejrzyj!”. Osoby, które wypożyczyły książki z listy opublikowanej na stronie internetowej Biblioteki, otrzymywały kupony zniżkowe do kina na wybrane filmy będące ekranizacjami książek lub nawiązaniem do literatury.

Biblioteka publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach zorganizowała w ciągu roku 6 koncertów, akcję „Narodowe Czytanie” oraz

Dyskusyjny Klub Książki „Czwartkowe obgadywania”.

Biblioteka realizowała ponadto zadania biblioteki powiatowej na obszarze powiatu suwalskiego w oparciu o porozumienie pomiędzy Miastem Suwałki i Powiatem Suwałkim.

W 2019 r. ukazało się 26 bezpłatnych numerów „DwuTygodnika Suwałskiego” w nakładzie po 5 000 egz. rozprowadzanych na terenie miasta (placówki handlowe, hotele, placówki kultury, Centrum Informacji Turystycznej i inne). Prowadzono stronę internetową czasopisma (www.dwutygodniksuwalski.pl) umożliwiającą aktualizację informacji częściowej niż w wersji papierowej.

Ochrona dziedzictwa kulturowego

„Zintegrowany Program Rewitalizacyjny Miasta Suwałki na lata 2017-2023”:

Przyjęty uchwałą nr XXXVI/436/2017 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 września 2017 r. zawiera szereg przedsięwzięć mających na celu rewitalizację i zagospodarowanie terenów objętych programem rewitalizacji. Program rewitalizacyjny obejmuje tereny zainwestowane miasta Suwałki, pokrywające się z układem urbanistycznym wpisanym do rejestru zabytków w centrum miasta oraz ze społecem pokoszarowym przy ul. Sepeńskej. Do Programu zostały wpisane 42 projekty na łączną kwotę 49 782 080,72 zł:

Obszar rewitalizacji został wyznaczony w oparciu o analizę zjawisk społecznych i dodatkowo występowanie co najmniej jednego z negatywnych zjawisk ze sfery gospodarczej lub funkcjonalno-przestrzennej, lub technicznej, lub środowiskowej na terenie miasta Suwałki. W wyniku zdiagnozowania zjawisk we wskazanych wyżej strefach wyznaczono jeden obszar rewitalizacji na terenie miasta Suwałki.

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

Program rewitalizacyjny miał jedną aktualizację w 2018 r. (Uchwała RM nr II/21/2018) na potrzeby projektu „Poprawa jakości systemu transportu publicznego w mieście Suwałki - III etap”. Dzięki aktualizacji zapisów Programu, projekt uzyskał tzw. piątą rewitalizacyjną z Budżetu Państwa w wysokości ok. 2,5 mln zł. Ponadto nowe działania przyczynią się do poprawy stanu środowiska naturalnego oraz ograniczenia zużycia energii na cele eksploatacyjne. Rozszerzenie ww. Programu o nowe działania umożliwi Miastu Suwałki skuteczniejsze aplikowanie o środki pomocowe Unii Europejskiej m.in. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020.

W 2019 roku został przygotowany pierwszy raport z wdrażania Programu, z którego wynika, że do końca 2018 roku zrealizowano i zakończono realizację 3 projektów na kwotę 1 775 000,00 zł, w trakcie realizacji było natomiast 16 projektów na łączną kwotę 21 732 080,72 zł, m. in.:

- ▼ „Rewitalizacja starej łaźni oraz bulwarów nad rzeką Czarna Hańcza w Suwałkach” (finansowanego ze środków unijnych, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego. Działanie 8.5 Rewitalizacja)
- Całkowita wartość projektu 13 252 217 zł
- Kwota dofinansowania: 6 223 313 zł
- Okres realizacji projektu: grudzień 2017 r. - czerwiec 2020 r.
- ▼ Remont i modernizacja obiektu Suwałskiego Ośrodka Kultury przy ul. T. Noniewicza 71 w Suwałkach (finansowanego ze środków unijnych, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego. Działanie 8.5 Rewitalizacja) Okres realizacji projektu: wrzesień 2018 r. - luty 2020 r.

Całkowita wartość projektu: 6 927 967 zł
Wartość dofinansowania: 3 717 290 zł

Zgodnie z Uchwałą Nr VII/83/2019 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 24 kwietnia 2019 r. w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru, znajdujących się na terenie Miasta Suwałki przyznano trzy dotacje na kwotę 35 894,00 zł ze 100 000,00 zł przewidzianych w budżecie na rok 2019 na ten cel.

- Środki zostały wykorzystane i rozliczone zgodnie z podpisanymi umowami:
- ▼ 8 000,00 zł - na wykonanie projektu budowlanego remontu dachu budynku przy ul. T. Noniewicza 73 w Suwałkach;
- ▼ 9 294,00 zł - na montaż orynnowania na molenie przy ul. Sejneńska 37A w Suwałkach;
- ▼ 18 600,00 zł - na remont elewacji polegający na pracach konserwatorskich przy kamiennych bazach kolumn portyku kościoła parafialnego pw. św. Aleksandra przy pl. Mairszałka Józefa Piłsudskiego w Suwałkach.

Tabela 2.4.2 Dotacje udzielone na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru, znajdujących się na terenie Miasta Suwałki w latach 2016-2019

Rok	Liczba udzielonych dotacji	Łączna kwota rozliczonych dotacji
2016	7	199 890,35 zł
2017	5	87 935,40 zł
2018	5	1 53 124,85 zł
2019	3	35 894,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Bura Konserwatora Zabytków Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Informację o udzielonych dotacjach Prezydent Miasta Suwałk przesyła Radzie Miejskiej w Suwałkach do 31 marca roku następnego po roku udzielenia dotacji.

Działania w zakresie realizacji zadań i przedsięwzięć kulturalnych prowadzimy również:

- ▼ Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia (państwowa placówka kształcenia artystycznego);
- ▼ stowarzyszenia kulturalne oraz inne jednostki realizujące zadania na terenie miasta.

Samorząd Miasta Suwałki współpracował również z następującymi związkami kombatanckimi: Suwalską Radą Kombatanatów i Osób Represjonowanych, zrzeszającą organizację: Suwalski Obwód Świątowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” – Inspektorat, Związek Więźniów Politycznych Okresu Stalinskowskiego – kolo miejskie, Związek Represjonowanych Politycznie Żołnierzy – Górników, Związek Inwalidów Wojennych oraz Związek Sybiraków, a także z kółem miejskim Związku Kombatanatów RP i Byłych Więźniów Politycznych i Związkiem Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy w ramach realizacji kalendarium obchodów świąt państwowych, wojskowych i rocznic historycznych w Suwałkach w 2019 roku.

Finansowanie kultury

Narzędziami wspierającymi lokalne środowisko twórcze są przyznawane przez Prezydenta Miasta Suwałk ze środków budżetu miejskiego stypendia w dziedzinie kultury oraz doroczne nagrody Miasta Suwałki w dziedzinie kultury, nagrody jubileuszowe oraz „Mecenat Kultury Suwałk”.

Stypendia Miasta Suwałki otrzymały projekty:

- ▼ „Praczi z Wesolej” – pierwszy musical o mieście nad Czarną Hańczą;
- ▼ Wydanie płyty zespołu SUSZ.
- ▼ Album „Letnia Filharmonia AUKSO” nad Wigrani – wydawnictwo dokumentujące dwadzieścia edycji festiwalu.

Nagrody doroczne i jubileuszowe Miasta Suwałki otrzymały:

- ▼ indywidualne: 17 osób,
- ▼ zespołowe: 3 osoby,
- ▼ jubileuszowe: 2 osoby.

W 2019 roku współpracowano przy realizacji projektów w dziedzinie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego z organizacjami pożytku publicznego i innymi podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie.

Wgrywanie stypendiów oraz nagród w dziedzinie kultury Miasta Suwałki; fot. B. Wasilewski

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

Tabela 2.4.3 Wydatki miasta na kulturę w latach 2016-2019 (w zł)

Lp.	Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
1.	Budżet Miasta – wydatki ogółem	366 894 695,19	394 930 290,27	476 390 176,34	556 222 388
2.	Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego ogółem	12 036 436,71	14 230 633,90	16 264 819,84	17 377 381
a	Dotacja SOK	6 302 318,30	7 196 872,61	7 897 196,01	10 783 385
	w tym nakłady wyłączone na inwestycje	9 800,00	20 441,61	301 009,87	2 781 336
b	Dotacja Muzeum Okręgowego	2 417 868,72	3 666 102,87	4 556 645,16	2 956 976
	w tym nakłady wyłączone na inwestycje	3 576,00	1 028 251,87	1 181 699,96	51 240
c	Dotacja Biblioteki Publicznej	2 404 735,00	2 550 827,26	2 952 094,00	2 979 133
	w tym nakłady wyłączone na inwestycje	22 331,00	-	83 139,00	-
d	Wydatki na zadania w zakresie kultury (pozostałe):	7 11 624,34	567 956,53	705 759,82	657 887
	w tym nagrody i stypendia	69 500,00	96 500,00	79 580,00	110 000
	w tym dotacje dla organizacji prowadzących działalność pożytku publicznego	89 499,20	117 728,37	124 160,00	165 304
	Wydatki na zadania z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	1 99 980,35	228 874,63	153 124,85	35 894
3.	Procentowy udział wydatków na kulturę w strukturze wydatków budżetowych (2:1)	3,28%	3,60%	3,41%	3,07%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Realizacja strategii i programów w zakresie kultury

Strategia Rozwoju Kultury Miasta Suwałk do 2020 roku

„Strategia Rozwoju Kultury Miasta Suwałk do 2020 roku”, przyjęta przez Radę Mijską w Suwałkach dnia 29 czerwca 2016 r., wyznacza kierunki polityki kulturalnej Miasta, której głównym zadaniem jest rozwój kultury w aspekcie zrównoważonego rozwoju Miasta Suwałki.

Urząd Miejski w Suwałkach, oprócz bezpośredniej roli w realizacji wydarzeń kulturalnych, inwestuje w rozwój samorządowych instytucji kultury, zarówno w sferze instytucjonalnej, programowej, jak i poprzez zapewnianie niezbędnych środków finansowych na

prowadzenie działalności kulturalnej oraz rozwoju infrastruktury; wspiera współpracę instytucji kultury z organizacjami pozarządowymi i z podmiotami komercyjnymi oraz wzmocnia mecenat miasta nad twórcami i artystami. Urząd Miejski jest również odpowiedzialny za koordynację, monitoring i ewaluację wdrażanych celów.

Cele „Strategii Rozwoju Kultury dla Miasta Suwałki do 2020 r.” są stopniowo realizowane przez samorządowe jednostki kultury, organizacje pozarządowe, Urząd Miejski w Suwałkach.

Pierwszy cel strategiczny: **„Dokonalenie metod zarządzania kulturą”**

W 2019 r. samorządowe jednostki kontynuowały uczestnictwo w szkoleniach, podnosząc kompetencje swoich pracowników, po-

zyskując nowe doświadczenia i wymieniając się nimi podczas spotkań w miastach i instytucjach partnerskich.

Poziom finansowania w strukturze wydatków z budżetu miasta na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe jest corocznie zwiększany: 117 728 zł w 2017 r., 119 260 zł w 2018 r. i 165 304 zł w 2019 r.

Druugi cel strategiczny: „Zwiększenie uczestnictwa w kulturze”

Liczne działania promocyjne są prowadzone w każdej z instytucji. Organizowane wydarzenia są adresowane do szerokiego i różnorodnego grona uczestników. Rodzime uczestnictwo w kulturze było propagowane między innymi przez warsztaty rodzinne ART-PLAST i Alfabet Wyobraźni ze Sztuką organizowane przez Suwałski Ośrodek Kultury czy Familijne Soboty w Midicentrum. Seniorzy mogli korzystać z bogatej oferty w SOK.

Trzeci cel strategiczny: „Rozwój edukacji kulturalnej oraz kompetencji kulturowych”

Opiera się głównie na rozwoju kompetencji odbiorców w kulturze i amatorskiego ruchu artystycznego. SOK oraz Biblioteka aktywnie wspierały amatorski ruch artystyczny i z dużym zaangażowaniem organizowały wydarzenia kulturalno-edukacyjne skierowane do mieszkańców peryferyjnie położonych miejsc i osiedli.

Czwarty cel strategiczny: „Wzmocnienie kulturalnego wizerunku Suwałk”

Opiera się między innymi na wzmocnieniu istniejących i kreowaniu nowych wydarzeń kulturalnych w mieście. Instytucje aktywne nawiązywały współpracę z podmiotami komercyjnymi i organizacjami pozarządowymi, w celu rozwoju atrakcyjnej formy wydarzeń. Rozwijała się współpraca w zakresie kultury z podmiotami zagranicznymi, szczególnie w ramach promocji wydarzeń kulturalnych oraz ubiegania się o fundusze inne niż budżet Miasta.

Piąty cel strategiczny: „Umocnianie tożsamości lokalnej. Ochrona dziedzictwa kulturowego”

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

Obchody 100. rocznicy wyzwolenia Suwałk

Był wdrażany w bardzo aktywny sposób. Wiedza o kulturze i historii Suwałk była upowszechniana przez przedsięwzięcia organizowane przez bibliotekę i przez SOK

Dotychczas przeprowadzone działania w ramach Strategii przyczyniają się do zwiększenia aktywności społecznej i kulturowej mieszkańców miasta i okolicznych miejscowości, pomnażają oni potencjał kulturowy miasta i wzbogacają jego ofertę turystyczną.

Wiodące wydarzenia i inicjatywy kulturalne

Jarmark Kamedulski

Miał miejsce w dnach 10-11.08.2019 r. W ramach tej jednej z głównych i największych plenerowych imprez miejskich odbyło się wiele wydarzeń, w tym: kiermasz rękodzieła, sztuki ludowej i tradycyjnej oraz jadalnia kresowego, „Odlotowa Strefa Zabaw” oraz Niedzielną Poranek Teatralny dla dzieci, koncerty zespołów: Piano Blues Band, Suwałki Gospel Choir, Luz Blues, Twinpix. Gwiazdami muzycznymi Jarmarku Kamedulskiego był zespół Afromental oraz zespół Wilki. Przed nimi zagrała grupa Horpyna. Na zakończenie

odbył się koncert „Co nam zostało z tych lat” – Krzysztof Masłowski i FOGG Projekt Band z towarzyszeniem Suwałskiej Orkiestry Kameralnej. W święcie miasta uczestniczyło ok. 10 000 odbiorców.

Obchody 100. rocznicy wyzwolenia Suwałk

W sierpniu 2019 roku Suwałki świętowały wyjątkową rocznicę – 100-lecie wyzwolenia miasta 24 sierpnia 1919 roku. Uroczyste obchody z okazji tego wydarzenia zaplanowane zostały na 3 dni, od 23 do 25 sierpnia.

Pierwszego dnia otwarte zostały wystawy: „Pierwsze Dni Niepodległości” - Archiwum Państwowe w Suwałkach oraz wystawa „Niepodległe Suwałki w flakelisyce i numizmatyce”. Odslonięto także otły posadownione na słupach zabytkowej bramy wjazdowej do dawnych koszar 2. Pułku Ułanów Grochowskich im. gen. Dwernickiego przy ul. gen. K. Pułaskiego.

W drugim dniu obchodów odprawiona została msza św. w intencji suwałczan, odsłonięto mural przy ul. 24 Sierpnia, a następnie miały miejsce koncerty: „100 lat niepodległości Suwałk” oraz koncert Reprezentacyjnego

100. rocznica wyzwolenia Suwałk

Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego. Wieczorem suwałczanie mogli obejrzeć widowisko historyczne pt. „Suwałszczyzna 1918-1919. W drodze do Niepodległej”.

Trzeciego dnia obchodów w godzinach przedpołudniowych pobiegła Sztafeta Niepodległości Suwałki-Sejny i posadzone dęby 100-lecia Niepodległości. Nad zalewem Arkadia odbył się piknik rodzinny i potańcówka „Wszystkie Tańce Świata”.

2.5. Promocja Miasta

Działania promocyjne w 2019 roku prowadził Wydział Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Strategia Promocji Miasta na lata 2016-2020

Strategię Promocji Miasta na lata 2016-2020 realizowano w oparciu o trzy cele strategiczne:

- Pierwszy cel strategiczny: „Wzmocnienie rozpoznawalności marki „Pogodne Suwałki”:
- ▼ Działania związane z wykorzystaniem Systemu Identyfikacji Wizualnej (SIW) marki i znaku „Pogodne Suwałki”, co w efekcie

wzmocniło rozpoznawalność wizerunku marki miasta. Logotyp „Pogodne Suwałki” i miejska maskotka miś „UśMiech” są powszechnie wykorzystywane podczas targów turystycznych, imprez okolicznościowych oraz wydarzeń sportowych i kulturalnych, a także działań o charakterze promocyjnym i w wydawnictwach np. raportach o stanie miasta, przewodnikach, albumach, ulotkach, informatorkach, wizytówkach urzędników).

Gadżety są wydawane na bieżąco na wniosek organizacji i instytucji oraz stowarzyszeń działających w Suwałkach. Zasady wydawania gadżetów wraz z wnioskami są zamieszczone na stronie internetowej Miasta Suwałk.

- ▼ Organizacja i promocja nowych imprez nawiązujących do tożsamości marki „Pogodne Suwałki”: Od trzech lat jest organizowana w Suwałkach, zimą impreza promocyjna pn. „Stacja Pogodne Suwałki”, nawiązująca do tożsamości marki „Pogodne Suwałki”. Dwudniowa impreza obejmuje trzy bloki tematyczne: Festiwal

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

Ludzi Północy (spotkania ze znanymi podróżnikami, przegląd filmów dokumentalnych o tematyce podróżniczej związanej z wypławami zimowymi, degustacja kuchni zimowej), Osada Psich Zaprzęgów (wioska Eskimosów, zawody psich zaprzęgów, gry i zabawy zimowe) oraz Aktywni Zimą (kapciele morsów, biegi zimowe, zimowe marsze nordic walking, gry i zabawy na śniegu, rzeźby w lodzie). Wykreowanie tej zimowej imprezy wpłynęło na wzrost rozpoznawalności miasta Suwałki jako atrakcyjnego miejsca również zimą.

Miasto Suwałki zorganizowało szereg innych interesujących wydarzeń, jak np.: Międzynarodowy Festiwal Kulinaryny „Śiąsiedzi przy stole”, Ogólnopolskie Spotkania Teatralne WTOOPA, itp.

Drugi cel strategiczny: „Promocja walorów turystyczno-rekreacyjnych oraz oferty sportowej i kulturalnej”:

- ▼ Identyfikacja i opracowanie/tworzenie nowych produktów turystycznych. Obejmuje identyfikację istniejących i opracowanie nowych produktów turystycznych w oparciu o walory turystyczno-przyrodnicze oraz dobranie odpowiednich narzędzi promocyjnych do grup docelowych zgodnie z pożądanym wizerunkiem marki „Pogodne Suwałki” oraz ustaleniami przekazami promocyjnymi. We współpracy z Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym, Oddział w Suwałkach powstała nowa oferta turystyczna „Spacerkiem po Suwałkach”, a w ścisłej współpracy z Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Suwałkach – wycieczki rowerowe z cyklu OSiR on Tour.
- ▼ Promocją oferty turystyczno-rekreacyjnej, kulturalnej i sportowej. Obejmuje szeroką promocję w ramach zintegrowanych

kampanii promocyjnych, oferty turystyczno-rekreacyjnej oraz wybranych wydarzeń sportowych, imprez kulturalnych w oparciu o rekomendowane narzędzia promocyjne i media. Promowane są istniejące oraz nowe wydarzenia o charakterze regionalnym, krajowym i międzynarodowym oraz udzielany jest patronat honorowy Prezydenta Miasta Suwałk. Miasto prowadzi ścisłą współpracę z instytucjami kultury i sportu w zakresie promocji najważniejszych imprez miejskich, jak: Suwałskie Juwenalia, Piknik Kawalerski – Dni Kawalerskie w Suwałkach, Powitanie Lata, Suwałki Blues Festival, RESO Suwałki 10,5, Jarmark Kamedulski, Suwałski Maraton Folkowo-Szantowy, Międzynarodowy Festiwal Kulinaryny „Śiąsiedzi przy stole”, Piknik Rodzinny z Ogrodami, Sylwester Miejski, Stacja „Pogodne Suwałki” oraz wiele innych. Miasto Suwałki opracowuje wspólnie z miejskimi instytucjami kultury i sportu oraz organizacjami pozarządowymi kalendarz letnich imprez miejskich w liczbie 500 egz. rocznie. Zamieszczany jest on również na stronie internetowej miasta.

- ▼ Współpraca na rzecz promocji obejmuje działania organizacyjne i promocyjne, realizowane we współpracy z samorządami Suwałszczyzny, Powiatem Suwałskim, Włogierskim Parkiem Narodowym, Suwałskim Parkiem Krajoznawczym, Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym w Suwałkach, organizacjami pozarządowymi, w tym Podlaską Regionalną Organizacją Turystyczną w Białymstoku i partnerami prywatnymi. Współpraca obejmuje tworzenie i wspólną promocję oferty turystycznej, rekreacyjno – sportowej i kulturalnej Suwałk i Suwałszczyzny. Miasto

Suwałki współpracowało w tym zakresie zabierając na krajowe i zagraniczne targi turystyczne oferty i materiały Włoczyńskiego Parku Narodowego, Suwałskiego Parku Krajobrazowego, Starostwa Powiatowego w Suwałkach, miejskich instytucji: Suwałskiego Ośrodka Kultury, Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach oraz hoteli działających w Suwałkach i okolicy. Wspólnie z Suwałskim Ośrodkiem Kultury organizowano stoiska targowe w Kaliningradzie (z promocją Suwałki Blues Festival) oraz Ośrodkiem Sportu i Rekreacji (na targach w Rydze i Warszawie). Informacje o Włoczyńskim Parku Narodowym, Suwałskim Parku Krajobrazowym oraz atrakcjach turystycznych Suwałszczyzny zamieszczono w wydawnictwie „Suwałki. Przewodnik turystyczny”. W wyniku realizacji we współpracy z partnerem litewskim powstała nowa oferta turystyczna „Szlak dziedzictwa kulturowego Mariampol – Suwałki” z 10 obiektami w polskiej części (muzea, galerie, archiwum, instytucje kultury), która zostanie udostępniona na portalach internetowych obiektów poło-

żonych na szlaku. Opracowano również projekt graficzny informatora turystycznego na 2020 rok promującego wspólnie ofertę turystyczną miasta i regionu.

Trzeci cel strategiczny: „Promocja gospodarcza miasta”:

▼ Promocja miasta jako miejsca atrakcyjnego do życia. Obejmuje działania do wewnątrz – służące kreowaniu pozytywnego wizerunku miasta wśród jego mieszkańców, pobudzeniu aktywności społecznej i rozwojowi przedsiębiorczości mieszkańców, badaniom potrzeb i oczekiwań, upowszechnianiu informacji o ważnych wydarzeniach, wspieraniu inicjatyw lokalnych na rzecz integracji społeczeństwa. Kreowanie pozytywnego wizerunku miasta odbywa się poprzez: organizację ciekawych wydarzeń, konkursów z nagrodami, zajęć edukacyjnych oraz prezentacji walorów i produktów turystycznych Suwałk i regionu, wycieczek turystycznych po Suwałkach, gier terenowych, prelekcji, sesji popularyzatorskich i odczytów we współpracy z instytucjami kultury, placówkami oświaty. Upowszechniana jest

Wieczorne nagrody Prezydenta Miasta Suwałk Włocznia Jacwingów

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

wiedza o historii i kulturze miasta, zarówno wśród jego mieszkańców, jak i potencjalnych mieszkańców oraz promowane jest dziedzictwo kulturowe Suwałk jako miasta położonego na pograniczu. Dodatkowo prowadzone są działania angażujące mieszkańców w kontynuowanie lokalnych tradycji. Unuchomiono miejski program SMS, za pomocą którego przekazywane są informacje o ostrzeżeniach meteorologicznych, a także wydarzeniach kulturalnych i sportowych.

▼ Stymulowanie rozwoju gospodarczego obejmuje integrację i wsparcie przedsiębiorczości: promocję gospodarczą (oferty inwestycyjnej miasta), stymulowanie rozwoju lokalnych przedsiębiorstw oraz działania zachęcające do tworzenia nowych firm, szczególnie z sektorów kluczowych dla miasta, zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Miasta Suwałki do roku 2020. Miasto organizowało szereg działań i spotkań na rzecz rozwoju biznesu, w tym: spotkania podsumowujące czteroletnią współpracę z przedsiębiorcami zrzeszonymi w Radzie Gospodarczej, Izbie Przemysłowo-Gospodarczej oraz w Cechu Rzemieślników i Przedsiębiorców, spotkanie suwałskiego środowiska biznesowego z Ministrem Rozwoju, w ramach którego wręczono suwałskim przedsiębiorcom 4 Srebrne Krzyże Zasług za działalność na rzecz społeczności lokalnej nadanych postanowieniem Prezydenta RP oraz 10 Odznak Honorowych Miasta Gospodarki za Zasługi dla Rozwoju Gospodarki Rzeczypospolitej Polskiej, spotkanie dla przedsiębiorców ws. Rail Baltica, prowadzono współpracę w ramach gairi Orły Biznesu WPROST, współorganizowano cykliczne wydarzenia pn. Forum Biznesowe Pogranicza czy Wschodni Kongres

Gospodarzy, cyklicznie organizowano posiedzenia Rady Gospodarczej. Ponadto promowano najlepsze firmy i produkty w dziedzinie gospodarki przyznając nagrodę Prezydenta Miasta Suwałk „Włócznia Jędringów”. Dotychczas przeprowadzone działania w ramach Strategii przyczyniają się do zwiększenia aktywności społecznej i kulturowej mieszkańców miasta i okolicznych miejscowości, pomażają potencjał kulturowy miasta i wzbogacają jego ofertę turystyczną.

Najważniejsze wydarzenia promujące Miasto Suwałki

W zakresie kultury:

„Suwałki Blues Festival”

W dniach 11-14.07.2019 r. odbyła się XII edycja festiwalu. Podobnie jak w latach ubiegłych, główne koncerty festiwalowe odbywały się na dwóch profesjonalnych scenach plenerowych i mniejszych scenach w centrum miasta, w tym na otwartej scenie bluesowej oraz w sześciu klubach festiwalowych. Festiwalowi towarzyszyły warsztaty i spotkania. Ogółem odbyło się 70 koncertów z udziałem 40 zespołów i około 200 muzyków z Polski, Europy i świata. Główne gwiazdy to: KENNY WAYNE SHEPHERD (USA), THE ALLMAN BETTS BAND (USA), LUCY PETERSON (USA), RONNIE BAKER BROOKS (USA), SARI SCHORR (USA), COREY HARRIS ACOUSTIC TRIO (USA/IT), THE CASH BOX KINGS (USA), GRANINE DUFFY (IE), VINNIE'S VICE (NL), DELTA BLUES RIDERS (PT), CHERRY LEE MEWIS & KRISIVY MATTHEWS BAND (UK/PL), BLACKBERRY BROTHERS (PL), WOJTEK KLICHTRIO (PL), MAGDA PISKORCZYK (PL), JJ BAND feat. Joanna Kaniawska (PL), COTON WING (PL), TEKSASY & WOJTEK CUGOWSKI (PL), SOLD MY SOUL (PL), SOSNOWSKI (PL), POLA CHOBOT & ADAM BA-

RAN (PL), KHALIF WALIN WALTER (USA), SHADE OF WHITE (BY), HOWLIN' MAT (UK).

▼ Kwalifikację Polish Blues Challenge 2019 zdobył Sosnowski.

▼ Dwunastą edycję SBF zainauguowało odsłonięcie muralu bluesowego wg projektu Andrzeja Pągowskiego przy ul. Nowieckiego 48 oraz odsłonięcie 11. tablicy w Alei Gwiazd Bluesa. Ponadto odbył się happening bluesowy oraz wernisaż wystawy pn.: Tomasz Stańko w fotografi Andrzeja Tyszko 1982-2014 i koncert otwarcia: JAN CHOJNACKI PRZEDSTAWIA BIELSZY ODDCIEŃ BLUESA LIVE – COREY HARRIS ACOUSTIC TRIO (USA/IT) z towarzyszeniem Suwałskiej Orkiestry Kameralnej p.d. Krzysztofa Kozakiewicza, support: SOSNOWSKI, transmitowany na antenie Programu 3 Polskiego Radia.

▼ 12. edycja festiwalu otrzymała tytuł „Wydarzenie roku 2019” kwartalnika „TOP Blues”.

W zakresie sportu:

▼ **RESO Suwałki 10,5** – Miejskie Święto Biegania - w wydarzeniu wzięło udział ponad 1200 biegaczy z 11 krajów. Oprócz biegu głównego, wystartowały również dzieci razem z opiekunami na dystansie 150, 600 i 900 metrów. Seniorzy wzięli udział w suwałskim marszu na dystansie 2 km. Ponadto, odbył się bieg na cztery łapy, który miał na celu zwrócenie uwagi na bezdomność psów. Impreza w głównej mierze integrowała różne grupy wiekowe, począwszy od przedszkolaków a na weteranach kończąc i skupiając, na trasie prowadzącej głównymi ulicami miasta, grupy kibiców. Punktem kulminacyjnym imprezy był bieg na 10,5 km. Jego start poprzedził występ artystyczny, który wprowadził uczestników w czas oczekiwania i ekscytacji przed wybiegnięciem uczestników na trasę biegu. Bieg odbył się

Keny Wayne Shepherd Suwałki Blues Festival 2019, fot. B. Wasilewski

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

w wieczornym klimacie oraz z finiszem po czerwonym dywanie, który dodał uroku rywalizacji. Najlepszy zawodnik pokonał dystans biegu w niecałe 32 minuty. Był to ostatni bieg w takiej formule, bowiem od kolejnego roku w Suwałkach zaplanowano organizację półmaratonu.

▼ VII Moto Show Suwałki Reaktywacja

- była to wielka impreza motoryzacyjna, która odbyła się na nowej infrastrukturalnie – lotnisku Suwałki. Duża płyta lotniska pozwoliła, po raz pierwszy w tej części Polski, zaprezentować zawody driftingowe. Dodatkową atrakcją był zlot stuningowanych ciężarówek z całej Polski ogólnopolskie zawody na ¼ mili na dystansie 402 metrów. Podczas imprezy zapewniono również uczestnikom szereg atrakcji nie tylko związanych z motoryzacją, jak np.: przeloty helikopterem, skoki na bungee, strzała zabaw dla dzieci czy zlot food tracków.

W zakresie gospodarki:

IV Forum Biznesowe Pogranicza

odbyło się w terminie 24-25 października 2019 r. pod hasłem „Tourism-Industry-Hotels” w Parku Naukowo-Technologicznym Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o. i poświęcone było branży turystyczno-hotelarskiej. Jak co roku, organizatorem Forum było Miasto Suwałki wraz z Parkiem Naukowo-Technologicznym w Suwałkach.

Program Forum obejmował szereg debat i wykładów na temat rozwoju branży turystyczno-hotelarskiej w regionie Pogranicza oraz w aspekcie krajowym i międzynarodowym. Gośćmi specjalnymi byli: Aleksander Doba, kajakarz, który jako pierwszy człowiek w historii, samotnie przepłynął kajakiem Ocean Atlantycki

oraz Jakub Porada, dziennikarz telewizyjny, podróżnik.

Wydarzeniem towarzyszącym Forum były targi i wystawy lokalnych, regionalnych oraz zagranicznych firm z branży turystyczno-hotelarskiej. Odbyło się również 30 spotkań biznesowych, w tym 14 z przedstawicielami z zagranicy organizowanych przy współpracy z ośrodkami Europejskiej Sieci Współpracy (Enterprise Europe Network).

IV edycja Forum zgromadziła w Parku Naukowo-Technologicznym w Suwałkach łącznie ok. 1000 osób, związanych bądź zainteresowanych branżą turystyczno-hotelarską.

Forum Biznesowe Pogranicza jest wydarzeniem kształtującym rozwój makroregionu Polski Północno-Wschodniej poprzez wspieranie przedsiębiorczości. Każda edycja Forum zwiększa swój zasięg i oddziaływanie, a co za tym idzie rośnie zainteresowanie uczestnictwem w wydarzeniu.

Inne:

▼ Stacja Pogodne Suwałki 2019 r.

Wydarzenie promujące Miasto Suwałki w odświeżonej zimowej, która już na stałe wpisała się w kalendarz miejskich imprez. Dwudniowy projekt obejmował

Stacja Pogodne Suwałki

trzy bloki programowe: Festiwal Ludzi Północy, Osada Psich Zaprzęgów, Aktywni Zimą. Każdy z nich był ukierunkowany na pokazanie Suwałk jako atrakcyjnego miejsca organizacji wydarzeń zimowych. Wszystkie proponowane punkty programu były nieodpłatne dla odbiorców. Wykreowanie zimowej imprezy wpłynęło na wzrost rozpoznawalności Miasta Suwałk jako miejsca atrakcyjnego również zimą (Strategia Promocji Miasta Suwałki na lata 2016-2020. Cel operacyjny: 1.2. Krecja, organizacja i promocja imprezy i wydarzeń nawiązujących do tożsamości marki „Pogodne Suwałki”).

▼ **Promocja Miasta Suwałki na imprezie „Suwałskie Juwenalia PWSZ 2019”**

Zakupiono pakiet usług promujących Miasto Suwałki w czasie imprezy pn. „Suwałskie Juwenalia PWSZ 2019”. Pakiet obejmował dystrybucję materiałów promocyjnych Miasta Suwałki w miejscu organizacji przedsięwzięcia, umieszczenie herbu Miasta Suwałki oraz informacji

o Honorowym Patronacie Prezydenta Miasta Suwałk w materiałach reklamowych dotyczących przedsięwzięcia (plakaty, zaproszenia, banery reklamowe), umieszczenie herbu Miasta Suwałk oraz informacji o Honorowym Patronacie Prezydenta Miasta Suwałk na stronach internetowych promujących wydarzenie, przekazano również symboliczne klucze do bram miasta. Udostępniono także fotorelację oraz film z wydarzenia.

▼ **„Piknik z ogrodami”**

Wydarzenie mające na celu promocję oraz integrację środowiska suwałskich działkowców oraz mieszkańców miasta. Jednym z elementów Pikniku było rozstrzygnięcie konkursu Prezydenta Miasta Suwałk pn. „Gdzie te piękne ogrody i kwieciste balkony”.

▼ **Konkurs „Jest taki świąteczny czas...”**

Zorganizowano po raz 12. coroczny konkurs na najładniejsze dekoracje świąteczne – „Jest taki świąteczny czas...” w kategoriach: domy jednorodzinne i posesje oraz balkony. Do udziału w konkursie wpłynęło 27 zgłoszeń, w tym w kategorii wolnostojący dom jednorodzinny – 9, a w kategorii wystrój świąteczny balkonu obiektu mieszkaniowego w budynku wielorodzinnym – 18 zgłoszeń. Nagrody finansowe przyznano trzem najwyższej ocenianym zgłoszeniom w każdej z kategorii.

2.6. Turystyka

W 2019 roku Miasto Suwałki współpracowało przy realizacji projektów z zakresu turystyki i krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży z organizacjami pożytku publicznego i innymi podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie ustawy o pożytku pu-

Suwałskie Juwenalia 2019

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

Noc Świętojańska w Turtulu, fot. spkconga1

blicznym i o wolontariacie. Na realizację zadań w 2019 roku w ramach otwartego konkursu ofert przeznaczono kwotę 159 tys. zł.

Realizatorami zadań były następujące organizacje pozarządowe:

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział w Suwałkach im. Jerzego Klimko, Stowarzyszenie Miłośników Suwałskiego Parku Krajobrazowego „Kraina Hańczy” w Małesowiznie – Turtulu, Klub Sportowy „Jacking” – Suwałki, Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących „Cross” w Suwałkach, Związek Harcerstwa Polskiego, Chorągiew Białostocka w Białymstoku - Hufiec Suwałki, Polski Związek Głuchych, Oddział Podlaski w Białymstoku, Stowarzyszenie „Oratorium św. Jana Bosko”, Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej „SL SALOS”, Suwalskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Suwałkach oraz Stowarzyszenie Kulturalne „Kostroma” w Suwałkach wspólnie z Fundacją Rozwoju Regionu Goldap.

W 2019 roku zrealizowano następujące działania:

▼ W ramach realizacji zadania „Prowadzenie Centrum Informacji Turystycznej w latach

2018-2019” pracownicy Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach udzielali kompleksowych informacji o atrakcjach i ofertach turystycznych oraz bazie noclegowej Suwałk i Suwałszczyzny oraz o imprezach kulturalnych, sportowo – rekreacyjnych i turystycznych odbywających się w mieście. Turysty otrzymywali bezpłatne wydawnictwa turystyczne dotyczące Suwałk, Suwałszczyzny oraz sąsiednich regionów. W Centrum Informacji Turystycznej działał sklepik oferujący sześciopięć asortyment platnych wydawnictw turystycznych, gadżetów z logo „Pogodne Suwałki” oraz regionalnych pamiątek i rękodzieła ludowego z Suwałszczyzny. Prowadzona była wypożyczalnia rowerów oraz udzielano informacji turystom korzystającym ze Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo. Udostępniano samodzielne stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu oraz infokiosk wirtualny.

▼ W ramach XIX „Lata na rowerze z PTTK”, imprezie popularyzującej aktywny wypoczynek i krajoznawstwo, w okresie wakacyjnym odbyło się 5 jednodniowych rajdów rowerowych szlakami turystycznymi Suwałk i Suwałszczyzny, w których udział wzięło 120 mieszkańców Suwałk.

▼ W miesiącach od maja do września mieszkańcy Suwałk, goście i turyści uczestniczyli w zorganizowanych spacerach po Suwałkach z przewodnikiem turystycznym PTTK prezentujących historię Suwałk w 100 – lecie odzyskania przez miasto wolności oraz zabytki i miejsca związane z osobami zasłużonymi dla niepodległości Suwałk. Odbyło się 15 spacerów, w tym 4 edukacyjne dla uczniów suwałskich szkół. Wzięło w nich udział 257 osób.

Latona rowerze z PTTK, fot. suwalki.pttk.pl

- ▼ W okresie od czerwca do sierpnia zorganizowano dla mieszkańców Suwałk 3 wycieczki krajoznawcze (piesze i rowerowe) po Suwałskim Parku Krajoobrazowym, prezentujące różne atrakcyjne miejsca turystyczne (wokół jeziora Jarczno, Smolniki – Turtul). Zorganizowano autokarową wycieczkę krajoznawczą po Suwałskim Parku Krajoobrazowym dla czterdziestu uczniów i siedmiu nauczycieli
- ▼ Zorganizowano trzy imprezy turystyczne dla osób niepełnosprawnych w różnym wieku (wycieczkę do Wigierskiego Parku Narodowego, rajd pieszy nad jeziorem Rospada oraz rajd rowerowy w okolicach Suwałk). Udział w imprezach wzięło 70 turystów niepełnosprawnych.
- ▼ Zorganizowano dwie imprezy turystyczne dla dzieci z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych (spyw kajakowy rzeką Czarna Hańcza i rajd rowerowy szlakami północnej Suwałszczyzny). W imprezach wzięło udział 60 dzieci.
- ▼ Suwańskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe prowadziło nad Zalewem Arkadia w Suwałkach działania z zakresu ratownictwa wodnego oraz prewencyjno-

30.Hecie Wigierskiego Parku Narodowego

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

-szkoleniowe dla dzieci i młodzieży, a także zorganizowało dyżury ratownika wodnego i patroli prewencyjnych. Działaniami prewencyjnymi objęto 600 uczniów suwalskich szkół. W okresie od maja do sierpnia 2019 r. ratownik pełnił dyżury w siedzibie Suwalskiego WOPR oraz na terenie Zalewu Arkadia, przyjmował zgłoszenia o wypadkach pod numerem alarmowym 601 100 100 oraz prowadził działania prewencyjne dotyczące bezpiecznego wypoczynku nad wodą. Suwalski WOPR przeprowadził szkolenie ratowników wodnych zakończone egzaminem, w wyniku którego uprawnienia ratowników wodnych uzyskało 12 osób. Utrzymana została gotowość sprzętu służącego do prowadzenia akcji ratowniczych na wodzie.

Miasto Suwałki prezentowało ofertę turystyczną Suwałk i Suwalszczyzny na Targach Turystycznych w Wilnie, Rydze, Kaliningradzie oraz w Katowicach.

Centrum Informacji Turystycznej zorganizowało stoiska informacyjno-promocyjne „Pogodne Suwałki” podczas miejskich imprez plenerowych: Suwałki Blues Festival, Suwałki Jarmark Folkloru, Jarmark Kamedulski, Międzynarodowy Konkurs Kulinaryny „Śąsiedzi przy stole”.

Tabela 2.6.1 Baza noclegowa w Suwałkach w 2019 roku

Nazwa obiektu	Dane adresowe	Ilość miejsc noclegowych
Obiekty skategoryzowane		
świadczące usługi noclegowe		
Hotel Akwilon ****	ul. T. Kościuski 4	22
Hotel Valvert****	ul. T. Kościuski 128	64
Hotel Szyszko****	ul. Innowacyjna 3	140
Hotel LOFT 1898****	ul. Pułaskiego 24K	136
Hotel Villa Eden****	ul. Noniewiczka 37	49
Hotel Logos**	ul. T. Kościuski 120	66
Razem liczba miejsc		477

Obiekty świadczące usługi hotelarskie na terenie miasta Suwałk

Hostel „Wigry”	ul. Zarzeczne 26	54
Hostel Fresco	ul. Ks. Zawadzkiego 7	14
Next Hostel	ul. 1 Maja 31 A	44
Dom Studenta	ul. Szkolna 2	100
Bursa Szkolna	ul. Szkolna 2	100
Zajazd „Cowboy”	ul. Wojska Polskiego 77	11
Zajazd Swiss Bar	Szwajcaria 36	18
Zajazd „Private”	ul. Pohna 9	13
Miejsca noclegowe PKS Nova	ul. Wojska Polskiego 100	40
Apartamenty Europejska	ul. Wojska Polskiego 102	57
Pokoje gościnne w Muzeum im. Marii Konopnickiej – Oddział Muzeum Okręgowego w Suwałkach		
	ul. T. Kościuski 31	3
Razem liczba miejsc		454
Pola campingowe		
Eurocamping OSiR nr 133	ul. Zarzeczne 26	42
Razem wszystkie obiekty		973

Tabela 2.6.2 Najważniejsze wydarzenia turystyczne 2019 roku

Data	Wydarzenie
26 stycznia – 02 lutego	50. Ogólnopolski Rajd Narciarski PTTK „Wędrowni Północ”
08 i 30 czerwca	XIX „Lato na rowerze z PTTK”
20 lipca	
04 i 31 sierpnia	
23, 27 i 31 maja, 24 i 29 czerwca, 14, 23 i 27 lipca, 10, 18 i 20 sierpnia, 12, 23, 25 i 27 września	Spacerkiem po Suwałkach z przewodnikiem PTTK
1 września	63. Regaty „O Błękitną Wstęgę Jeziora Wigry” pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Suwałk
8 września	VI Międzynarodowy Konkurs Kulinaryny „Śąsiedzi przy stole”

Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach (CIT)

W 2019 r. Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach było prowadzone przez Stowarzyszenie Kulturalne KOSTROMA w Suwałkach zgodnie z przyjętą ofertą z dnia 29.12.2017 r. złożoną przez Stowarzyszenie w otwartym konkursie ofert na wsparcie realizacji zadania publicznego na rzecz mieszkańców Suwałk w zakresie turystyki i krajoznawstwa na prowadzenie Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach w latach 2018-2019.

Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach pełniło w 2019 roku rolę wiodącego punktu informacji turystycznej zarówno dla turystów indywidualnych, jak i zorganizowanych grup (wycieczek) odwiedzających Suwałki i region.

Pracownicy CIT udzielali aktualnych i kompleksowych informacji turystycznych na temat atrakcji i oferty turystycznej Suwałk i Suwałszczyzny, miejskich imprez kulturalnych, sportowych i turystycznych, szlaków turystycznych przebiegających przez miasto i region, miejskich muzeów i galerii, miejskiej bazy sportowo-rekreacyjnej, informacji o połączeniach autobusowych i kolejowych oraz komunikacji miejskiej.

W CIT prowadzono i aktualizowano bazę danych z zakresu turystyki aktywnej obejmującą: szlaki piesze, rowerowe, kajakowe, konne, adresy organizatorów spływów kajakowych, wycieczek rowerowych, rajdów konnych, adresy wypożyczalni rowerów, kajaków, żagliówek, kalendarz wycieczek i rajdów rowerowych, pieszych, konnych, spływów kajakowych, bazę noclegową zlokalizowaną przy szlakach, cenniki świadczonych usług turystycznych.

Ponadto prowadzono i aktualizowano bazę danych dotyczących obsługi turystyki

biznesowej w Suwałkach oraz pozyskiwano na bieżąco oferty turystyczne we współpracy z instytucjami i podmiotami świadczącymi usługi turystyczne na terenie Suwałk i Suwałszczyzny.

Oferty udostępniane przez podmioty zajmujące się turystyką były systematycznie udostępniane w katalogach na stronie www.pogodneSuwalki.pl prowadzonej przez CIT.

We współpracy z punktami informacji turystycznej działającymi na terenie województwa podlaskiego pozyskiwano bezpłatne materiały i wydawnictwa turystyczne.

W związku z posiadaniem przez CIT certyfikatem „Miejsca Przyjaznego Rowerzystom na Wschodnim Szlaku Rowerowym Green Velo” zapewniono turystom bezpieczny i nieodpłatny parking oraz udzielano kompleksowej informacji o dostępnych usługach dla turystów rowerowych oferowanych w Suwałkach i regionie. Udostępniano turystom sprzętakę do pompowania rowerów.

Dla korzystających z usług CIT udostępniano bezpłatnie toaletę, czytelnię z wydawnictwami turystycznymi oraz dostęp do infokiosku wirtualnego i stanowiska komputerowego.

Prowadzono sprzedaż prac miejscowych artystów i rękodzielników, produktów regionalnych, pamiątek z herbem Suwałk, gadżetów z logo „Pogodne Suwałki” oraz pocztówek, albumów, map i przewodników turystycznych oraz innych wydawnictw regionalnych. W CIT odbywała się dystrybucja „Dwutygodnika Suwałskiego” oraz umieszczano plakaty i ulotki informujące o imprezach organizowanych przez miejskie instytucje kultury i sportu.

CIT prowadził stronę internetową www.PogodneSuwalki.pl oraz profile w mediach społecznościowych: twitter oraz facebook.

W Klubie Podróżnika, działającym przy CIT, odbyły się 4 spotkania z udziałem podróżników i krajoznawców o następującej tematyce:

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

tyce: „Z wizytą w Czarnobyjskiej Strefie Wykluczenia”, „Walory przyrodniczo historyczne Suwalskiego Parku Krajobrazowego” „Obwód Kallinigradzki” oraz „Miś Uśmich” w USA.

CIT włączył się w różne programy ogólnopolskie i lokalne: „Polska Bezgotówkowa”, „Zbieraj z klasą - zbiórka baterii i elektrośmieci”, „Dziennik Turystyczny Wander Book” (sprzedaż naklejek turystycznych o tematyce regionalnej), Suwalska Karta Dużej Rodziny (5% rabatu na produkty w CIT z wyłączeniem biletów, zwolnień i kart wstępu), „Pies na urlopie”.

W uznaniu jakości świadczonych usług komisja certyfikacyjna Polskiej Organizacji Turystycznej przyznała w 2019 roku dla Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach, prowadzonego przez Stowarzyszenie Kulturalne KOSTROMA, najwyższy certyfikat: 4 gwiazdki.

W 2019 roku prowadzony był monitoring ruchu turystycznego opierający się na liczbie osób odwiedzających Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach. W tym celu zainstalowano elektroniczny system zliczający klientów CIT.

Według wskazań systemu w okresie od czerwca do września 2019 r. Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach obsłużyło 31 941 osób, w tym 25 233 turystów krajowych (ok. 79% ogółu turystów) i 6 708 turystów zagranicznych (ok. 21% ogółu turystów). Największą ilość odwiedzających punkt informacji turystycznej zanotowano w lipcu (ok. 45% ogółu korzystających). Turystom, gościom i mieszkańcom Suwałk udzielono ponad 303 tys. informacji turystycznych i wydano ponad 22 tys. bezpłatnych wydawnictw i materiałów turystycznych.

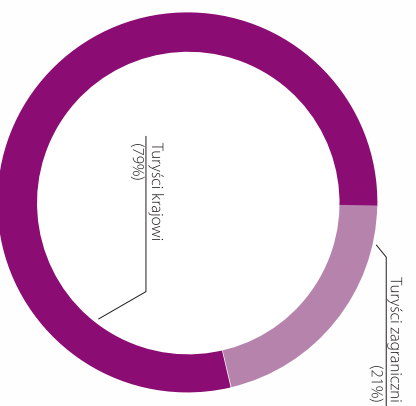
Wśród turystów krajowych największą liczbę stanowili mieszkańcy województwa mazowieckiego (14,4%), podlaskiego (10,3%), śląskiego (10,2%) oraz dolnośląskiego (8,1%).

Szczególną uwagę należy zwrócić na dużą liczbę Suwałczan, stanowili oni ok. 27,3% ogółu osób korzystających z usług CIT.

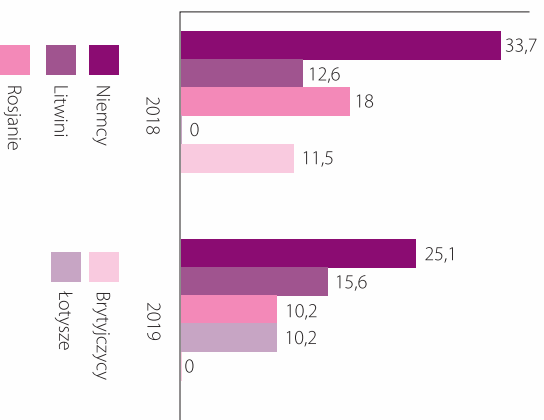
Turyści zagraniczni odwiedzający CIT pochodzili z 25 krajów przede wszystkim z Europy. W statystykach dominowali obywatele Niemiec (25,1%). Na kolejnych miejscach znalazli się Litwini (15,69%), Łotyższe (10,2%) i Rosjanie (10,2%). Odnotowano także turystów z krajów pozaeuropejskich takich jak: Stany Zjednoczone, Chiny, Kanada i Japonia.

Turyści odwiedzali Suwałki i Suwałszczyznę głównie indywidualnie. Celem przyjazdu do Suwałk i na Suwałszczyznę turystów krajowych było zwiedzanie i wypoczynek. Wśród sposobów spędzania wolnego czasu dominowała obserwacja i poznawanie przyrody, uprawianie aktywnych form rekreacji (głównie turystyka rowerowa, wędrówki piesze oraz kajaki), spacerowanie po mieście, zwiedzanie muzeów i zabytków. Wykres 2.6.1 Liczba turystów odwiedzających CIT w okresie czerwiec-wrzesień 2018 roku

Wykres 2.6.1 Liczba turystów odwiedzających CIT w okresie czerwiec-wrzesień 2019 roku w %

Wykres 2.6.2 Turystyki zagranicznej w latach 2018-2019 w %

Mecz Widry Suwałki - Bruk Bet Termalica Nieciecza, fot. z archiwum portalu suwalki24.pl

Tabela 2.7.1. Wydatki miasta na kulturę fizyczną w latach 2017-2019 w zł

Lp.	Wyszczególnienie	2017 r.	2018 r.	2019 r.
1	Budżet Miasta – wydatki ogółem	394 930 290	476 390 176	556 222 388
2	Nakłady na kulturę fizyczną (i sport) ogółem	18 615 909	31 156 379	42 948 642
a	Obiekty sportowe (w tym m.in. OSiR)	5 524 997	5 739 678	6 708 110
b	Instytucje kultury fizycznej (w tym m.in. Aquapark)	10 433 081	21 122 154	31 573 588
c	Zadania w zakresie kultury fizycznej (nagrody i stypendia)	2 11 320	1 844 067	2 800 266
d	Pozostała działalność	2 446 510	2 450 480	1 866 678
	Procentowy udział nakładów na kulturę fizyczną i sport w strukturze wydatków budżetowych (2:1)	4,71%	6,54%	7,72%

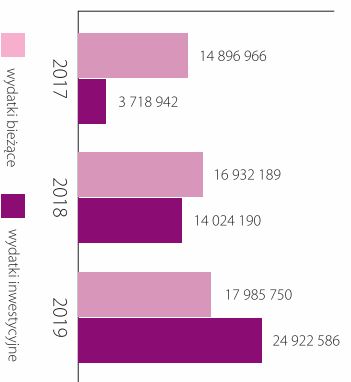
Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

W ostatnim pięcioletciu Suwałki utrzymują się w krajowej czołówce samorządów pod względem wyników sportowych uzyskanych przez dzieci i młodzież w klasyfikacji sportu młodzieżowego prowadzonej przez Ministerstwo Sportu i Turystyki (od listopada 2019 r. Ministerstwo Sportu). W 2019 r. suwałscy młodzi sportowcy wywalczyli 429,44 pkt, co dało 77 lokatę wśród 366 powiatów i 60 miejsce wśród 881 polskich gmin. Najwięcej punktów w 2019 r. zdobyli: Suwałski Uczniowski Klub Sportowy Siatkówki, Suwałski Klub Badmintonu, Klub Szachowy „Hańcza” Suwałki, Lekkoatletyczny Uczniowski Klub Sportowy „Hańcza”

2.7. Sport

Bieżące wydatki miasta Suwałk na kulturę fizyczną w 2019 r. wyniosły 17 985 750 zł, z tego 13 228 835 zł przeznaczono na działalność OSiR w Suwałkach, a 4 756 915 zł obiekty sportowe.

Wykres 2.7.1. Wydatki Miasta na kulturę fizyczną w latach 2017-2019 w zł

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

Tabela 2.7.2 Wyniki uzyskane przez młodzież w klasyfikacji sportu młodzieżowego w 2019 roku

Lp. Suwańskie Kluby	Punkty w Systemie Sportu Młodzieżowego
1. SUKSS Suwałki	69,94
2. KSZ Hancza Suwałki	63,00
3. SKB Suwałki	60,50
4. LUKS „Hanczał” w Suwałkach	54,00
5. OSiR Suwałki	50,00
6. UKŻ Grot OSiR Suwałki	43,00
7. LMUKS Olimpik Suwałki	23,00
8. MUKS Olimpijczyk Suwałki	18,00
9. SL SAIOS	16,00
10. Suwański Klub Karate Kyokushin	13,00
11. Stowarzyszenie Panzer Suwałki	8,00
12. UMKSZ Jacekiewicz Suwałki	7,00
13. MTB Suwałki (Szkółka Kolarska)	4,00
RAZEM	429,44

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Sportu i Turystyki (od listopada 2019 r. Ministerstwa Sportu)

Suwańscy sportowcy zdobywali tytuły i medale w najważniejszych, mistrzowskich zawodach minionego sezonu w kraju i zagranicą.

Rok 2019 był szczególnie udany dla siatkarzy, badmintonistów, lekkoatletów, szachistów, karateków, pływaków.

Zawodnicy MKS „Ślepek” Suwałki (teraz MKS Ślepek Małow Suwałki) uzyskali historyczny awans do najwyższej klasy rozgrywkowej piłki siatkowej – PlusLiga.

Zawodnicy Suwańskiego Klubu Badmintonu zajęli II miejsce w 46. Drużynowych Mistrzostwach Polski w sezonie 2018/2019. Ponadto badmintoniści zdobyli medale w 55. Indywidualnych Mistrzostwach Polski Elity w Gnieźnie. Oprócz tego na arenie ogólnopolskiej dobrze zaprezentowali się juniorzy w Mistrzostwach Polski Juniorów Młodszych w Suchedniowie.

Znaczące sukcesy w 2019 roku odnieśli także suwańscy karatecy. Zawodnicy Suwał-

Awans MKS Ślepek Suwałki do PlusLigi

skiego Klubu Karate Kyokushin zdobyli między innymi srebrny medal w kategorii kumite kobiet młodzieżowców do 55 kg, brązowe medale w kategorii kumite kobiet młodzieżowców +65kg oraz kumite juniorek do 55 kg w Mistrzostwach Europy Kadetów, Juniorów i Młodzieżowców Karate Shinkyo Kushin w Pradze. Ponadto zdobyli złoty medal w 46. Mistrzostwach Polski Seniorów Karate Kyokushin w Lipnie.

Z kolei w pływaniu suwańscy zawodnicy zdobyli m.in. brązowy medal na dystansie 200 m stylem grzbietowym w Letnim Olimpijskim Festiwalu Młodzieży Europy w Baku, złote medale w Zimowych Mistrzostwach Polski Juniorów U-15 w Opolu.

Lekkoatleci z LUKS „Hańcza” również zdobyli medale na prestiżowych zawodach, w tym między innymi: złoty medal w 95. Mistrzostwach Polski Seniorów w lekkiej atletyce w rzucie oszczepem w Radomiu, złoty medal w skoku wzwyż oraz brązowy medal w rzucie oszczepem w Mistrzostwach Polski U-16 w Tarnowie.

Z medalem z Mistrzostw Europy wrócili również zawodnicy KSz Hańcza Suwałki zdobywając srebrny medal w Mistrzostwach Europy w Szachach Szybkich i Błyskawicznych w Tallinie.

Wydarzenia sportowe

Suwałki Miss Run 2019 – 77 pań stało na starcie niedzielnego biegu Suwałki Miss Run, który rozegrany został nad Zalewem Arkadia. Podczas tegorocznej edycji zmianie uległa również formuła wydarzenia. Punktem kulminacyjnym wydarzenia był bieg wokół Zalewu Arkadia – na zmieniowym dystansie około 5 km. Dodatkowymi atrakcjami był “Bieg w szpilkach” na dystansie 100 m, wybory Suwałki Miss Fashion Run 2019 oraz Suwałki Miss Foto 2019. Dodatkowo na zakończenie imprezy odbyło się losowanie atrakcyjnych nagród wśród Pań – uczestniczek, które pokonały dystans 5 km.

Majster Festiwal sily – Pojedynek Gigantów zmagania najsilniejszych ludzi z całej Polski. Oprócz zmagania w nietatwych konku-

RESO 2019 Bieg śniadaniowy na wyspę, fot. K. Karpiński

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

rencjach odbyły się konkursy dla publiczności oraz rywalizacja czołwki polskich strongmanów w specjalnie przygotowanych dla nich słowych konkursach. Sędzią głównym zawodów był Mariusz Pudziałowski we współpracy z Grzegorzem Skowrońskim.

RESO Suwałki 10,5 – Miejskie Święto Biegania – w wydarzeniu wzięło udział ponad 1200 biegaczy z 11 krajów (w tym między innymi Polski, Litwy, Białorusi, Ukrainy, Rosji, Norwegii, Dani czy też Francji).

Recman CUP 2019 - na kortach ceglanych Ośrodka odbyła się już piąta edycja najbardziej prestiżowego amatorskiego turnieju tenisowego w północno-wschodniej Polsce rozgrywanego pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Suwałk. W tej edycji Recman Cup wystartowało 72 zawodników z całej Polski oraz łącznie około 400 kibiców.

III Międzynarodowy Memoriał Ireny Warakomskiej – w hali OSiR oraz w Hotelu Velvet odbywały się zmagania szachistów w ramach III Międzynarodowego Memoriału im. Ireny Warakomskiej. Rywalizacja odbywała się w czterech kategoriach A, B, C oraz D. W hali OSiR grali zawodnicy z rankingiem ELO do 2 100, bez rankingu ELO oraz dzieci do lat 12. Łącznie startowało 500 szachistów, w tym wielu arcymistrzów.

VII Memoriał Grzegorza Wołagiewicza – w rywalizacji przystąpiło 12 najlepszych drużyn z Polski i zagranicy – dzieci z rocznika 2010 i młodszych. Zmagali się na Stadionie Miejskim w Suwałkach. Turniej był rozgrywany pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Suwałk.

X Jubileuszowy Memoriał im. Józefa Gajewskiego. Turniej Piłki Siatkowej. W turnieju wystąpiły najlepsze drużyny Plus Ligi: Onico Warszawa, Indykpol AZS Olsztyn, Trefl Gdańsk oraz debiutujący w najwyższej kla-

sie rozgrywkowej Ślepsk Malow Suwałki. Na widowców, oprócz sportowego wydarzenia na wysokim poziomie, czekał szereg dodatkowych atrakcji – konkursy z atrakcyjnymi nagrodami. Łącznie zmagania drużyn w dwudniowym turnieju obserwowano łącznie 1 600 osób.

IX Mikotajkowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wojciecha Kowalewskiego - odbył się w nowej hali sportowo-widowiskowej „Suwałki Arena”. Turniej skierowany był do dzieci urodzonych w roku 2010 oraz młodszych i miał na celu promowanie aktywnego wypoczynku oraz piłki nożnej wśród najmłodszych. W imprezie udział wzięło 16 drużyn z Polski i zagranicy, w sumie na parkietach suwalskich hal sportowych rywalizowało ponad 200 młodych piłkarzy i piłkarek oraz łącznie około 1 200 kibiców.

Tabela. 2.7.3 Ważniejsze imprezy sportowe zorganizowane w Suwałkach w 2019 roku

Daty	Nazwa imprezy
19.01	Gala Piłuska Kickboxing Night 4
2-3.02	Święta Pogodne Suwałki*
16.02	Turniej Charitatywny w piłkę nożną na Hall "Garny dla Prostar"
1.03	Bieg „Suwałki Wykłęgnym”
9-10.03	X Otwarte Międzynarodowe Mistrzostwa Klubu LOK Wigry w Suwałkach, Memoriał Józefa Gajewskiego
15.03	Winter Cup
15-16.03	Międzywojewódzkie Drużynowe Mistrzostwa Młodzików 12,13 lat - I runda
16-17.03	Winter Game Festival Suwałki
17.03	XI Międzynarodowy Turniej Brydża Sportowego
23.03-7.10	II Olimpiada Seniorów
24.03	Akadia Run
5.04	XX Międzynarodowy Turniej Koszykówki Chłopców
13.04	VI Otwarte Mistrzostwa Polski Północnej w słownaniu na rękę
14.04	Suwalski Supersprint
25.08	Bieg z okazji 100. rocznicy wyzwoleń Suwałk
13.04-25.08	Amatorskie Mistrzostwa Kartingowe Okręgu PZM Białystok
16.04-8.09	Inkubator Motorowerowy i Kartingowy
11.05	Turniej badmintonu - CZTERY PORY ROKU - WIOSNA
25.05	Turniej Badmintonu Amatorów "Programie 2019"

2605	Suwałki Miss Run
607	REO Suwałki 10.5 - Miejskie Święto Biegania
13-1407	Regaty żeglarskie pn. „Włgierskie spotkania pod żaglami”
308	Recman Cup 2019
1108	Mejster Festival Sily - Pojedynk Gigantów
5-1208	III Międzynarodowy Memoriał Szachowy Henry Marakonskiej
3108-109	VII MemoriałIm. Grzegorza Włodajewicza
109	63. Regaty o Błękitną Wstęgę Jeziora Wigry
21-2209	VIII Moto Show Suwałki Reaktywacja
27-2809	Suwałki 4x4 REAKTYWACJA
4-5-10	X Jubileuszowy Memoriał Im. Józefa Gajewskiego. Turniej Piłki Siatkowej
16-11	VI Międzynarodowy Jesienny Turniej Badmintonu Anatolów
29-30-11	Mistrzostwa Województwa Podlaskiego w pływaniu
7-12	IX Międzajkowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wojciecha Kowalewskiego
14-15-12	Suwałki E- sport Arena 2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach i Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach realizował zadania świadcząc różnorodne usługi z zakresu kultury fizycznej, propagując sport wyczynowy i masowy oraz rekreację. Udostępniał bazę sportowo-rekreacyjną, organizował zajęcia, zawody i imprezy sportowe oraz imprezy rekreacyjne. Realizując zadania związane z organizacją imprez pełnił niejednokrotnie rolę koordynatora wydarzeń sportowych i zajmował się ich promocją.

Z usług Ośrodka (organizowanych na bazie obiektów i urządzeń) korzystało wielu suwałczan. Wykorzystanie obiektów sportowych w 2019 roku przedstawia się następująco:

- ▼ **Zespół Obiektów nr I:**
 - hala sportowa (duża i mała) – 153 000 osób + 24 500 widzów;
 - ścianka wspinaczkowa – 3 221 osób;
 - korty tenisowe – 1 228 osób;
 - stadion lekkoatletyczny – 21 518 osób w tym: bieżnia 12 680, boisko 7 610, korty 1 228;

- boiska do piłki nożnej na stadionie lekkoatletycznym – 29 meczów oraz 301 treningów;
- pływalnia – basen – 29 502 osób;
- siłownia – 35 463 osób;
- solarium – 239 osób;
- wypożyczalnia rowerów – 330 wypożyczeń.

▼ **Zespół Obiektów nr II:**

- Hostel „Wigry”: 4 004 osób/12 405 osobonoclegi; sala konferencyjna – udostępniona na 46 godzin;
- Eurocamping z infrastrukturą: 4 338 osób, w tym: obcokrajowcy – 3 257 osób, Polacy – 1 081 osób, samochody kampery – 1 082 szt., samochody osobowe – 457 szt., przyrządy campingowe – 181 szt., namioty – 401 szt., motocykle – 63 szt., mikrobusy – 246 szt., podłączeń do energii elektrycznej – 1 176;

- stadion piłkarski z infrastrukturą: boisko główne – 17 meczów, trening – 34 razy, boisko boczne – 84 meczów, treningi na boiskach bocznych – 607 treningów, udostępnienie sali konferencyjnej – 35 godzin, liczba kibiców na meczach (boisko główne - ok. 21 500 osób, boiska boczne – około 3 500 osób);
- Hala sportowo-widowiskowa „Suwałki Arena”

23 listopada 2019 odbyło się oficjalne otwarcie hali sportowo-widowiskowej Suwałki Arena podczas którego Ślepsk Małow Suwałki pokonał 3:1 Indypol AZS Olstyn w meczu 6. kolejki PlusLigi.

W uroczystym otwarciu Suwałki Arena uczestniczyli między innymi Dariusz Piontkowski, Minister Edukacji Narodowej, Jarosław Zieliński, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

Otwarcie hali sportowo-widowiskowej Suwałki Arena

i Administracji, Artur Kosicki, Marszałek Województwa Podlaskiego, przedstawiciele krajowych i regionalnych władz siatkarskich, Czesław Renkiewicz, Prezydent Suwałk, Zdzisław Przelomiec, Przewodniczący Rady Miejskiej, zaproszeni goście i kibice.

Hala sportowo-widowiskowa Suwałki Arena to jedyna hala, o takich parametrach funkcjonalno-przeznaczonych, w województwie podlaskim i w promieniu 200 km od Suwałk. Powierzchnia użytkowa obiektu wynosi 6 634 m², a wysokość budynku około 16 m. Hala o wyso-

Otwarcie hali sportowo-widowiskowej Suwałki Arena

kości 12,8 m ma powierzchnię sportową wielkości 1 745 m², w tym boiska do: siatkówki (9x18 m), koszykówki (15x28 m) i piłki ręcznej (20x40 m), a także trybuny na 2 165 miejsc. W budynku znajduje się też sala treningowa (14x24 m) o wysokości 8 m i łącznej powierzchni 340 m². Budowa hali była niezbędna dla rozwoju bazy sportów wyczynowych w Suwałkach i regionie. Obiekt jest trzy razy większy od hali Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach. Hala będzie służyć nie tylko do rozgrywania zawodów sportowych, ale też organizacji przedsięwzięć kulturalnych.

Suwałki Arenę wybudowało Przedsiębiorstwo Budowlane UNIMAX Sp. z o.o. z Warszawy. Wmuruwanie aktu erekcyjnego pod inwestycję odbyło się 6 kwietnia 2018 r. Budowa rozpoczęła się pod koniec 2017 r. Jej koszt oplewał na kwotę 37 980 868,72 zł, z czego 13 000 000 zł to dofinansowanie z Ministerstwa Sportu i Turystyki.

- **Duża Arena** – dotychczasowa frekwencja (od 23 listopada 2019 r.):
 - ▶ 5 meczów plusigowych Slepsk Malow Suwałki (przebiegłnie 2 200 osób na meczu) - około 11 000 osób;
 - ▶ „Dzień Otwarty” – około 2500 osób;
 - ▶ IX Mikołajkowy Turniej Wojciecha Kowalewskiego – około 1200 osób;
 - ▶ Koncert „Christmas Time” – około 3 000 osób;
 - ▶ Wigierski Opaterek plus mecz futbolu – około 300 osób;
 - ▶ Mikołajkowy Turniej im. Tomasza Godlewskiego – około 4000 osób;
 - ▶ Turniej eliminacyjny PZPN Juniorzy U-11 – około 300 osób;
 - ▶ Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy – około 3 000 osób;
 - ▶ Grupa przywatna (futal) – około 20 osób;
 - **Mala Arena** – dotychczasowa frekwencja (od 23 listopada 2019 r.):
 - ▶ Biegaj z RE50 – około 30 osób;
 - ▶ SALS – około 900 osób;
 - ▶ WIGRY Suwałki (trening) – około 90 osób;
 - ▶ Akademia Siatkarska „bawmy się siatkówką” Slepsk Malow Suwałki – około 30 osób;
 - ▼ **Zespół Obiektów nr III:**
 - Przystań Stary Folwark w Starym Folwarku – 425 osób/1971 osobonoclegów, sala konferencyjna – w 2019 roku sala konferencyjna była udostępniana w ramach wynajęcia całego obiektu, co przyczyniło się do znaczącego zwiększenia ilości noclegów w roku sprawozdawczym:
 - korty tenisowe – 934 osób.
 - ▼ **Aquapark** – ogółem 255 252 osób w tym:
 - część basenowa – 242 322 osób;
 - strefa saun – 9 816 osób;
 - grota solna – 3 114 osób;
 - sala konferencyjna – udostępniono na 120 godzin.
- Działalność Aquaparku w 2019 r. koncentrowała się na pozyskaniu jak największej liczby klientów, zapewnieniu bezpieczeństwa osób korzystających z obiektu, zabezpieczeniu wymaganych warunków sanitarno-higienicznych oraz na poprawie efektywności działania, w celu zwiększenia przychodów ze sprzedaży przy ograniczeniu kosztów eksploatacji.

Programy realizowane przez Miasto Suwałki

Miasto Suwałki we współpracy z Ośrodkiem realizowało w dniach od 25.02.2019 r. do 24.05.2019 r. w Aquaparku **VIII edycję Programu Pow szeznej Nauki Pływania „Już pływam – jestem bezpieczny”**. W zajęciach uczestniczyli dzieci z czterech szkół podstawowych (tj. SP nr 9, SP nr 2, SP nr 6, SP nr 4). Ogółem w zajęciach uczestniczyło około 180 dzieci. Podsumowaniem tych zajęć były zorganizowane w dniu 3.06.2019 r. zawody pn. Mistrzostwa Suwałk klas III o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk w pływaniu. Najlepsi zawodnicy otrzymali medale, dyplomy, a najlepsze szkoły puchary. Wszystkie dzieci otrzymały okolicznościowe dyplomy.

Kolejną **IX edycję programu** Miasto Suwałki we współpracy z Ośrodkiem realizowało w okresie od 16.09.2019 r. do 29.11.2019 r. W zajęciach uczestniczyły cztery szkoły podstawowe (tj. SP nr 11, SP nr 7, SP nr 5, SP nr 10). Ogółem w zajęciach uczestniczyło około 350 dzieci. Ponadto Miasto Suwałki we współpracy z Ośrodkiem realizowało zajęcia dla klas I i II szkół podstawowych (z SP9 i SP10) w ramach programu Projektu Pow szeznej Nauki Pływania „Umieć pływać”, dofinansowane

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

go ze środków Funduszu Zająć Sportowych dla Uczniów w 2019 r. Ogółem w zajęciach uczestniczyło 203 uczniów.

Dodatkowo, w Mieście Suwałki realizowane były pozalekcyjne zajęcia sportowe w ramach programu profilaktycznego szkoły oraz zajęcia pozalekcyjne zrealizowane w ramach

Programu Aktywny Suwałczanin:

▼ pozalekcyjne zajęcia sportowo – rekreacyjne w semestrze II roku szkolnego 2018/2019 oraz w I semestrze roku szkolnego 2019/2020 dla uczniów klas I i II szkół podstawowych (m.in. gry i zabawy rekreacyjno – sportowe, rekreacyjno – ruchowe z elementami tańca, zajęcia rekreacyjne z elementami piłki siatkowej, lekkoatletyki, piłki nożnej, zajęcia ruchowe metodą ruchu rozwijającego Weroniki Sherborne, boccie, zabawy muzyczno-ruchowe, gimnastyki korekcyjnej oraz pływania). W ramach ww. Programu, w okresie 18 lutego do 24 maja 2019 r. oraz od 30 września do 13 grudnia 2019 r. (łącznie przez 22 tygodnie), zrealizowano 1 586 godzinny zajęć, w których udział wzięło około 1 415 dzieci.

▼ zajęcia psychoedukacyjne, zajęcia rozwijające umiejętności emocjonalno-sportowe, warsztaty - realizacja programu z zakresu profilaktyki, zajęcia o tematyce prozdrowotnej, zajęcia psychoedukacyjne dla dzieci z trudnościami wychowawczymi (prowadzone przez wykwalifikowanych pedagogów i psychologów). W realizacji tych zajęć szczególny nacisk położono na aspekt profilaktyki uzależnień (w szczególności problemów alkoholowych). Ww. zajęciami w pierwszej kolejności obejmowano dzieci i młodzież z grup ryzyka (m.in. dzieci i młodzież, które uczestniczyły w zajęciach w świetli-

cach środowiskowych). W ramach zajęć, w okresie od 25 lutego do 31 maja 2019 r. oraz od 7 października do 13 grudnia 2019 r. (łącznie 21 tygodni, bez okresu wakacyjnego) zrealizowano 2 154 godzin zajęć, w których udział wzięło około 1 501 dzieci.

▼ Miasto Suwałki realizowało również zajęcia pozalekcyjne pn. „Małym i dużym sport zdrowiu służy-2” współfinansowane ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki. Zajęcia skierowane były do dzieci z oddziałów przedszkolnych i szkół podstawowych. Prowadzone były przez okres 26 tygodni, tj. od 11 lutego do 7 czerwca 2019 r. oraz od 9 września do 6 grudnia 2019 r. Uczestniczyło w nich ponad 1.200 dzieci.

W 2019 roku Miasto Suwałki uczestniczyło również w realizacji programów: „Lekkoatletyka dla każdego”, „Narodowy Projekt Rozwoju Kolarstwa, Poziom Pierwszy – Uposażenie Sportu w Szkołach Kolarskich 2019”, „Siatkarski Ośrodek Szkolny”, „Ośrodek Szkolenia Sportowego Młodzieży w Pływaniu” oraz „Szkolny Klub Sportowy”, „Program Skaut”. Łącznie działaniami w ramach ww. programów objęto ponad 700 dzieci.

Nagrody i stypendia

W 2019 roku przyznano i wypłacono 65 nagród i wyróżnień w kategorii: „zawodnik”, „trener” i „inna osoba fizyczna” za osiągnięcia sportowe uzyskane przez suwałskich zawodników oraz za szczególną działalność na rzecz rozwoju sportu w Suwałkach.

Przyznano i wypłacono 10 stypendiów sportowych za szczególne osiągnięcia sportowe uzyskane przez suwałskich sportowców w 2018 roku.

Wypłacono 65 stypendiów szczególnych przyznanych w 2018 roku na sezon 2018/2019

Wieczynie nagród, stypendiów i wyróżnień w dziedzinie sportu

w kategoriach „zawodnik” i „trener”. Przyznano i wypłacono 7 stypendiów szczególnych w kategorii „zawodnik” i „trener” na sezon rozgrywek 2018/2019 w zakresie piłki nożnej oraz 55 stypendiów szczególnych w kategorii „zawodnik” i „trener” w piłce nożnej, piłce siatkowej i badmintonie na sezon rozgrywek 2019/2020. Wypłacono również dwa stypendia olimpijskie II stopnia przyznane w 2016 roku.

Tabela 2.7.4 Wartość stypendiów i nagród w dziedzinie sportu przyznanych i wypłaconych przez Miasto Suwałki w latach 2017-2019

Rok	Nagrody (w zł)	Stypendia (w zł)
2017	57 600	153 720
2018	193 600	1 650 467
2019	131 750	2 668 514

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

2.8. Bezpieczeństwo publiczne

Poczućcie bezpieczeństwa przesyłają o jakości życia i rozwoju społeczeństwa. Zadanie związane z ochroną bezpieczeństwa i porządku publicznego to jedno z podstawowych zadań jednostek samorządu terytorialnego.

Nad bezpieczeństwem publicznym mieszkańców Suwałk czuwają m. in. Komenda Miejska Policji, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej oraz Straż Miejska.

Działalność Komendy Miejskiej Policji

Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego

W 2019 roku na ulicach Suwałk zaistniało 20 wypadków drogowych – o 1 mniej niż w 2018 roku, spadła również liczba kolizji drogowych z 1024 w 2018 roku do 974 w 2019 roku.

fol. z archiwum Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

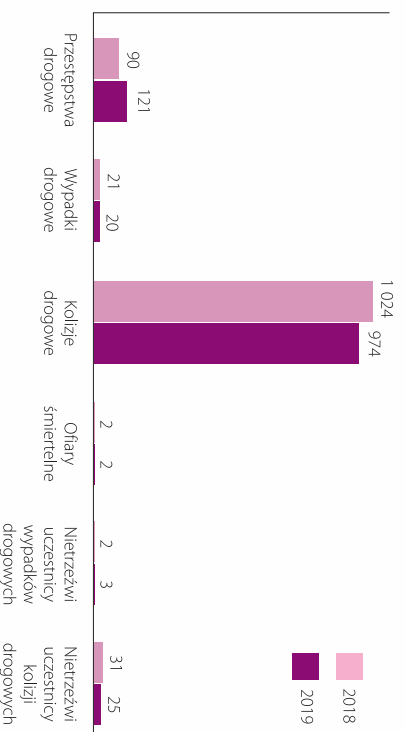
2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

Tabela 2.8.1 Dane statystyczne WRD KMP Suwałki – lata 2018-2019

	2018			2019		
	Miasto Suwałki	Powiat Suwałki	Ogółem	Miasto Suwałki	Powiat Suwałki	Ogółem
Przestępstwa drogowe	90	86	176	121	80	201
Wypadki drogowe	21	18	39	20	20	40
Kolizje drogowe	1024	352	1376	974	360	1334
Ofiary śmiertelne	2	4	6	2	6	8
Nietrzeźwi uczestnicy wypadków drogowych	2	4	6	3	3	6
Nietrzeźwi uczestnicy kolizji drogowych	31	10	41	25	18	43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Wykres 2.8.1 Bezpieczeństwo w ruchu drogowym na terenie miasta Suwałki w latach 2018-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Fot. z archiwum Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

Wykroczenia

Liczba ujawnionych na terenie powiatu suwalskiego wykroczeń w 2019 roku wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego o 4 365 i wyniosła 31 424.

Wykres 2.8.2. Struktura represyjności działań policji w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

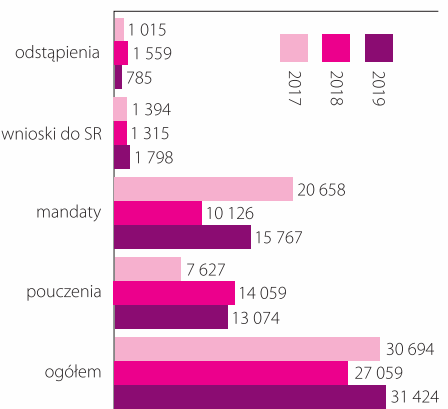
W porównaniu z 2018 rokiem:

- ujawniono o 4365 wykroczeń więcej;
- nałożono o 5641 więcej mandatów karnych;
- zastosowano o 985 mniej pouczeń;
- skierowano o 483 więcej wniosków o ukaranie do sądu;
- 779 razy mniej odstąpiono od skierowania wniosków o ukaranie do sądu.

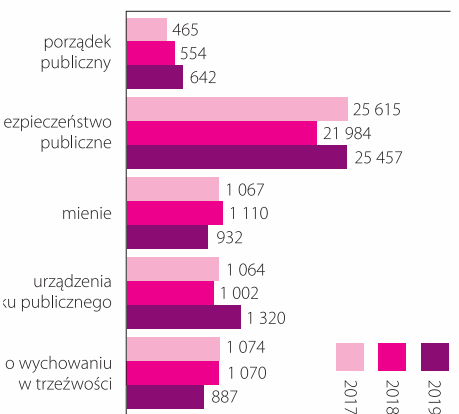
foto: z archiwum Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

Wykres 2.8.3. Liczba zastosowanych środków wobec sprawców wykroczeń w latach 2017-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Wykres 2.8.4. Kategorie najczęściej popełnianych wykroczeń w latach 2017-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwa

Przestępczość stwierdzona

W 2019 roku na terenie miasta Suwałki w wyniku przeprowadzonych postępowań przygotowawczych stwierdzono popełnienie 1393 przestępstw. W porównaniu z 2018 rokiem nastąpił spadek o 71 czynów.

Tabela 2.8.2. Liczba przestępstw stwierdzonych w wybranych kategoriach – porównanie lat 2018-2019

Lp.	Kategoria	stwierdzenia	
		2018	2019
1	Przestępstwa kryminalne	1 049	925
2	Przestępstwa różbójnicze	13	18
3	Bójka i pobicie	16	8
4	Uszczerbek na zdrowiu	45	33
5	Kradzież z włamaniem	131	161
6	Kradzież	222	181
7	Kradzież samochodu	5	8
8	Uszkodzenie mienia	111	81
9	Przestępstwa narkotykowe	85	81
10	Przestępstwa gospodarcze	276	287
11	Przestępstwa korupcyjne	0	4
12	Przestępstwa drogowe	90	121
13	Nietrzeźwi kierujący	79	101
Ogółem		1464	1393

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Wykrywalność sprawców przestępstw

Poziom ogółnej wykrywalności sprawców przestępstw w 2019 roku wyniósł 77,9%.

Tabela 2.8.3. Wykrywalność sprawców przestępstw w poszczególnych kategoriach – porównanie lat 2018-2019

Kategoria	Wykrywalność	
	2018	2019
Ogółem	80,4	77,9
Przestępstwa kryminalne	74,9	71,3
Przestępstwa różbójnicze	100,0	88,9
Bójka i pobicie	81,3	87,5
Uszczerbek na zdrowiu	86,7	90,9
		4,2

Kradzież z włamaniem	52,5	57,3	4,8
Kradzież	55,4	58,0	2,6
Kradzież samochodu	0,0	78,6	78,6
Uszkodzenie mienia	55,0	34,6	-20,4
Przestępstwa narkotykowe	100,0	91,4	-8,6
Przestępstwa gospodarcze	92,1	87,1	-5,0
Przestępstwa korupcyjne	100,0	100,0	100,0
Przestępstwa drogowe	100,0	99,2	-0,8
Nietrzeźwi kierujący	100,0	100,0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Realizacja programów i działań profilaktycznych

- ▶ „Feryjne i wakacyjne pogotowie bezpieczeństwa” – działania edukacyjno-informacyjne o tematyce bezpieczeństwa w czasie wolnym oraz sposoby unikania zagrożeń związanych z wypoczynkiem w trakcie ferii i wakacji;
- ▶ „Kręci mnie bezpieczeństwo na stoku” – ogólnopolska akcja prewencyjna podczas, której funkcjonariusze informowali wypoczywających na nartach, jak bezpiecznie korzystać ze stoków narciarskich;
- ▶ „Kręci mnie bezpieczeństwo nad wodą” – działania promujące bezpieczeństwo nad wodą i terenach przywodnych;
- ▶ „Bezpieczna droga do szkoły” – spotkania z dziećmi i młodzieżą, dotyczące zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym;
- ▶ „Z Temidą na Ty” – spotkania edukacyjne z młodzieżą na temat odpowiedzialności prawnej nieletnich za popełnione czyny karalne;
- ▶ „Nie ufaj bezgranicznie” – kampania informacyjna mająca na celu zwiększenie świadomości społecznej w obszarze poszukiwania bezpiecznej pracy za granicą oraz w problematyce handlu ludźmi;
- ▶ „Cyberświadomi, cyberbezpieczni” – program profilaktyczny skierowany do dzieci, młodzieży i dorosłych, mający na

- ▼ celu promocję bezpiecznych zachowań w sieci oraz informujący o zagrożeniach, z jakimi się można spotkać w Internecie;
- ▼ „Mam wybór... wybieram rozsądek” – program profilaktyczny dotyczący przeciwdziałania uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży;
- ▼ „Bądź kolegą, nie dokuczaj” – akcja mająca na celu przeciwdziałanie przemocy i agresji rówieśniczej. Cykl spotkań warsztatowych dla uczniów klas IV – VIII szkół podstawowych oraz kadry pedagogicznej;
- ▼ Akcja „Tydzień pomocy osobom pokrzywdzonym” – mająca na celu upowszechnienie praw osób pokrzywdzonych i zwiększenie świadomości społecznej w zakresie prawa i porządku publicznego;
- ▼ „Nie bądźmy obojętni” - działania:
 - rozpoznawczo-kontrolne w zakresie ujawniania miejsc przebywania osób zagrożonych zamarnięciem - m.in. ogródków działkowych, parki, dworzec PKP i PKS, baraki, opuszczone budynki i inne oraz kontrola warunków bytowych osób samotnych i w podeszłym wieku;
 - informacyjne w zakresie informowania w/w osób o formach pomocy doraźnej;
 - interwencyjne wobec w/w osób.
- ▼ Debata społeczna pod hasłem „Dopalacze i inne środki psychoaktywne – aspekty prawne, medyczne i psychologiczne”;
- ▼ Kampania na rzecz bezpieczeństwa osób starszych, przygotowana we współpracy z Grupą Ratowniczą Stowarzyszenia Pomocy Rodzinom „Nadzieja” w Łomży, Oddziałem Wojewódzkim w Białymstoku Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków, Nadleśnictwem Suwałki, której celem było zwrócenie uwagi społeczeństwa na problem występujących z różnych przyczyn zaginionych osób dorosłych, starszych;
- ▼ „Nie każdy ma swój dom” oraz „Dając mi pieniądze – uczysz mnie żebractwa” – kampania społeczna kształtująca świadomość i postawę wobec zjawiska żebractwa i bezdomności (opracowano spoty społeczne emitowane na monitorze w KMP w Suwałkach);
- ▼ „Szaniu... i Ciebie czeka starość” – kampania społeczna kształtująca świadomość postawę młodych ludzi wobec problemów i potrzeb osób starszych, połączona z emisją spotu społecznego na monitorze w punkcie recepcyjnym w KMP w Suwałkach.

Działalność Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej

W roku 2019 Państwowa Straż Pożarna przeprowadziła na terenie Suwałk 688 akcji ratowniczych. Na ogólną liczbę interwencji pożary stanowiły 27% wszystkich interwencji, miejscowo zagrożenia 58% zdarzeń, a fałszywe alarmy 15%. W porównaniu do roku 2018 liczba interwencji Państwowej Straży Pożarnej na terenie miasta zmniejszyła się o 3,5%, liczba pożarów zmniejszyła się o 17,5%, liczba innych miejscowych zagrożeń zwiększyła się o 6%, liczba alarmów fałszywych zmniejszyła się o 7%.

Tabela 2.8.4 Interwencji ratownicze Państwowej Straży Pożarnej w latach 2017-2019

Interwencje	2017	2018	2019
Pożary	174	223	184
Inne zagrożenia	420	378	401
Alarmy fałszywe	122	111	103
Razem	716	712	688

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach.

8 października 2019 roku oddano do użytku nowo wybudowany obiekt Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej i Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 2 w Suwałkach, przy ul. Witosa 10.

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

Nowy obiekt Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej i Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 2 w Suwałkach, fot. z archiwum Komendy Miejskiej

Działalność Straży Miejskiej

Straż Miejska działa w oparciu o ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych, która określa podstawowy katalog zadań.

W ustawie o strażach gminnych jako cel tworzenia straży określono ochronę porządku publicznego i pełnienie służebnej roli wobec społeczności lokalnej.

Podstawowym zadaniem Straży Miejskiej jest dbałość o zapewnienie spokoju i porządku publicznego. Wraz ze zmianami społeczno-gospodarczymi zmianie ulega profil zgłoszeń, które trafiają do straży miejskiej. Strażnicy realizują szeroki wachlarz spraw obejmujących min. ruch drogowy, kontrolę palenisk, walkę z nielegalnym wysypiskami i szeregi innych zagadnień.

Jako formacja zajmująca się ochroną porządku publicznego na terenie miasta, realizującą zadania w zakresie ochrony porządku i spokoju w miejscach publicznych Straż współdziała również z właściwymi podnio-

tami odpowiedzialnymi za ochronę bezpieczeństwa publicznego (Policja, Straż Pożarna, Pogotowie Ratunkowe, itp.) w celu ratowania życia i zdrowia obywateli, porządku w komunikacji, pomocy w zabezpieczaniu awarii technicznych, miejsc przestępstw, katastrof, wypadków do czasu przybycia właściwych służb.

W 2019 działania Straży Miejskiej w Suwałkach były skupione także na sprawach dotyczących utrzymania porządku na terenie miasta, bezpieczeństwu w komunikacji, czy dbałości o czystość środowiska – kontrolie w zakresie spalania odpadów w piecach przydomowych.

Obok ww. zadań strażnicy wiele uwagi poświęcili przedsięwzięciom prewencyjnym. Na uwagę zasługuje fakt współpracy ze szkołami, a także współpraca z suwalską Policją oraz zarządcami zasobów mieszkaniowych.

W 2019 r. do Straży Miejskiej wpłynęło 3557 zgłoszeń.

Tabela 2.8.5 Szczegółowa struktura zgłoszeń do dyżurnego Straży Miejskiej w Suwałkach w latach 2017-2019

Lp.	Kategoria zgłoszeń	2017	2018	2019
1.	Zakłócenia porządku publicznego	541	536	433
2.	Zagrożenia w ruchu drogowym	40	42	38
3.	Ochrony środowiska i gospodarki odpadami	409	481	292
4.	Zagrożenia życia i zdrowia	173	149	132
5.	Zagrożenia pożarowych (katastrofy)	8	14	6
6.	Awarii technicznych	123	172	172
7.	Zwierząt	596	529	478
	Nieprawidłowe parkowanie:	1 382	1 134	2006
	✓ na chodniku	166	161	169
	✓ za znakiem zakazu	362	270	130
8.	✓ w strefie zamieszkania, ruchu	471	385	273
	✓ blokowanie bram, wjazdów altan śmietnikowych	273	230	175
	✓ na zieleńcu	110	88	130
9.	Pomoc przy uruchomieniu pojazdu	221	269	205
10.	Inne zgłoszenia	706	639	821
	Razem	4 199	3 965	3 557

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Straży Miejskiej w Suwałkach

Tabela 2.8.6 Struktura zastosowanych środków prawnych przez Straż Miejską w latach 2017-2019

Zastosowane środki prawne					
Pouczenia	Mandaty karne	Wnioski o ukaranie			
2017	2018	2019	2017	2018	2019
1981	1876	1363	200	134	68
			73		58
					62

Porównując strukturę zastosowanych przez strażników miejskich środków prawnych należy wskazać, że nastąpił spadek zarówno środków typowo represyjnych jak i środków oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia. Strażnicy przede wszystkim pouczają, zaś karzą za wykroczenia o wyższej społecznej szkodliwości. Działania strażników mają służyć zapobieganiu popełniania czynów zabronionych.

Zgłaszane interwencje przez mieszkańców dotyczyły spraw i problemów w kategorii najbardziej uciążliwych i nieakceptowanych zachowań. Na pierwszym miejscu z wśród ujawnionych wykroczeń dominowały naruszenia w zakresie wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, kolejno nieprawidłowości w sprawach czystości i porządku.

W 2019 r. strażnicy podjęli 4 758 interwencji. Ujawnili 1 498 wykroczeń. W postępowaniu mandatowym ukarano 73 osoby, zastosowano 1363 pouczenia, w stosunku do 62 osób za popełnione wykroczenie skierowano wnioski o ukaranie do Sądu Rejonowego w Suwałkach. Ponadto strażnicy:

- ✓ zabezpieczyli 14 miejsc i różnych zdarzeń do czasu przybycia Policji bądź innych służb właściwych do zabezpieczania zagrożenia;
- ✓ doprowadzili do Pogotowia dla osób nierzędnych – 227 osób nierzędnych (osoby znajdujące się w okolicznościach zagrażających zdrowiu i życiu lub zagrażających życiu lub zdrowiu innych osób;
- ✓ 7 osób przekazali Policji;
- ✓ 75 razy konwojowali dokumenty na potrzeby miasta.

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

Inne działania Straży Miejskiej

Zabezpieczanie imprez

Suwałki są miastem, w którym organizowane są liczne imprezy, zgromadzenia i uroczystości o charakterze patriotycznym, kulturalnym, religijnym, sportowym. Strażnicy czuwali nad prawidłowym ich przebiegiem, zabezpieczali także trasy przemarszów, pochodów, zgromadzeń.

W 2019 roku strażnicy miejscy włączając się w organizację imprez masowych, plenerowych, obchodów świąt i uroczystości, zabezpieczali różnego rodzaju uroczystości, festyny, imprezy o charakterze patriotycznym, sportowym, religijnym, kulturalno-artystycznym (84 imprezy), a także zabezpieczali zgromadzenia publiczne – 13 takich zgromadzeń.

Wymienić tu należy tylko te większe imprezy stanowiące duże wyzwanie organizacyjne m.in:

- ▶ „Orszak Trzech Króli”;
- ▶ „Mielka Orkiestra Świątecznej Pomocy”;
- ▶ „XIX Piknik Kawalerski – Dni Kawalerskie w Suwałkach”;
- ▶ „XX Kazium Suwański – Jarmark rękodzieła i jada regionalnego”;
- ▶ „RESO Suwałki 10,5 – Miejskie Święto Biegania”;
- ▶ „Suwałki Blues Festival – 2019”;
- ▶ „XII Suwański Maraton Szantowy”;
- ▶ Blok imprez z okazji obchodów 100. Rocznicy Wyzwolenia Suwałk;
- ▶ „Jarmark Kamedulski”;
- ▶ „Europejski Dzień Bez Samochodu w Suwałkach”;
- ▶ „Śsiedzi przy stole”;
- ▶ „Sylwester Miejski 2019”

Spotkanie w przedszkolu w ramach programu „Straż Miejska dzieciom - bądź bezpieczny” fot. z archiwum Straży Miejskiej w Suwałkach

Współpraca ze szkołami

Strażnicy miejscy współpracując ze szkołami szczególną wagę zwracają na tereny w sąsiedztwie szkół. Współpraca ta polegała na wymianie informacji o zagrożeniach, jak również na pomocy przy zabezpieczaniu wszelkiego rodzaju imprez szkolnych.

W 2019 r. strażnicy przeprowadzili 1 200 kontroli w sąsiedztwie placówek oświatowych, które miały na celu wyeliminowanie istniejących na danym terenie zagrożeń. Kontolowano miejsca szczególnie uczęszczane przez osoby nieletnie, gdzie może dochodzić do różnych przejawów demoralizacji, takich jak: wagarowanie, kradzieże, spożywanie alkoholu, palenie tytoniu.

Współpraca z placówkami oświatowymi to przede wszystkim spotkania dedykowane najmłodszym, podczas których realizowano program dotyczący najważniejszych rodzajów zagrożeń występujących w życiu codziennym. W trakcie spotkań wykorzystano pomoce dydaktyczne w postaci filmu, zestawu do kolorowania. Takie spotkania z pewnością przostaną na długo w pamięci dzieci, a wiedza przekazana w zakresie bezpieczeństwa i porządku przyczyni się do umiejętności unikania zagrożeń.

Kontynuując program „Straż Miejska dzieciom – bądź bezpieczny” zrealizowano pogadanki w 8 suwalskich przedszkolach, w których udział wzięło 485 dzieci.

Ponadto współorganizowano m.in. kursy z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, z zakresu prewencji. Podjęmowano również działania w zakresie propagowania bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży, cykliczna akcja „Krzyś 2019”, „Europejski dzień bez samochodu”.

Współpraca Straży Miejskiej z Policją

Kontynuowano współpracę z suwalską Policją i innymi instytucjami, poprzez udział w lokalnych przedsięwzięciach związanych z zapewnieniem porządku i bezpieczeństwa podczas imprez masowych, jak też innych imprez i zgromadzeń.

Jak w latach ubiegłych współpraca z Komendą Miejską Policji w Suwałkach odbywa się w oparciu o zasady określone w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18.12.2009 r. w sprawie form współpracy straży gminnej (miejskiej) z Policją oraz sposobu informowania wojewody o tej współpracy.

Wzorem lat ubiegłych kontynuowano działania w ramach przedsięwzięcia „Bezpieczne osiedle”, które miały na celu m.in.:

- zapewnienie ładu i porządku publicznego w rejonach osiedli mieszkaniowych;
- zapobieganie dewastacji i niszczeniu mienia należącego do spółdzielni mieszkaniowych oraz mienia komunalnego;
- zapobieganie rozprowadzaniu środków odurzających szczególnie wśród nieletnich;
- zapobieganie wykrykom o charakterze chuligańskim w miejscach publicznych oraz popełnianiu czynów karalnych przez osoby nieletnie;
- zapobieganie kradzieżom z włamaniem do mieszkań, piwnic oraz rozbojom i kradzieżom rozbójniczym;
- zapobieganie spożywaniu alkoholu w miejscach publicznych oraz sprzedaży alkoholu nieletnim.

W dalszym ciągu kontynuowano współpracę w zakresie obsługi monitoringu wizyjnego miasta Suwałk, a także realizowano zadania wynikające ze zgłoszeń mieszkańców

2. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

wnoszonych za pomocą aplikacji Krajowa mapa zagrożeń bezpieczeństwa.

Współpraca Straży Miejskiej z innymi instytucjami

Wzorem lat ubiegłych Straż Miejska współpracowała z instytucjami, które zapewniają prawidłowe funkcjonowanie miasta. W przypadku występowania takich zdarzeń jak blokowanie lub utrudnianie ruchu, występowanie awarii technicznych – np. sygnalizacji świetlnej i o innych zagrożeniach mających wpływ na stan bezpieczeństwa drogowego uszkodzenia lub zniszczenia znaków drogowych, powalonych drzew, braku pokryw na studzienkach kanalizacyjnych bądź telekomunikacyjnych, uszkodzeń nawierzchni, a także kolizjach i wypadkach.

Współpracę w tym zakresie prowadzono z Zarządem Drog i Zieleni w Suwałkach, Komendą Miejską Policji, Zakładem Energetycznym Białystok S.A Suwałki, Przedsiębiorstwem Energetyki Cieplnej Sp. z o.o., Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej, Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Administratorami Spółdzielni Mieszkaniowych, Zarządem Budynków Mieszkalnych TBS Sp. z o.o., Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego Miasta Suwałk.

Strażnicy ujawnili 172 różnego rodzaju awarie. W 14 przypadkach zabezpieczali nieusca zdarzeń do czasu przybycia odpowiednich służb. Były to m.in. kolizje, wypadki drogowie uszkodzenia infrastruktury. W 203 przypadkach udzielili asysty pracownikom m.in.:

- ▼ Wydziału Spraw Obywatelskich,
- ▼ Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej,
- ▼ Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.,
- ▼ Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie,

- ▼ Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.,
- ▼ firmy „Hodowla psów rasowych – schronisko” Stanożec 3A Bogdan Laury.

Pomoc osobom bezdomnym

W 2019 roku strażnicy miejscy zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym wiele miejsca poświęcili na zadanie związane z pomocą osobom bezdomnym. Każdego dnia dyżurni przyjmowali zgłoszenia dotyczące takich osób. Strażnicy znają historie ich życia. Są to historie smutne, czasem wręcz tragiczne. W wielu przypadkach bezdomność tych ludzi jest niestety przymusem, wynika z bardzo złożonej sytuacji życiowej.

Noclegownia – to miejsce, do którego strażnicy najczęściej przewozili osoby bezdomne potrzebujące pomocy. W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia – wzywali pogotowie ratunkowe. Pomoc osobom bezdomnym trwa cały rok – strażnicy współpracują w tym zakresie z pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach i innymi wyspecjalizowanymi w tym zakresie podmiotami.

Pomoc osobom bezdomnym to nie tylko obowiązki wynikające z realizowanych przez strażników zadań. W 2019 r. strażnicy miejscy włączyli się do akcji pod nazwą „Paczka dla bezdomnego”. To inicjatywa, w którą zaangażowani są mieszkańcy naszego miasta, którzy przed świętami Bożego Narodzenia przekazują osobom bezdomnym ubrania, obuwie, środki czystości, a także produkty żywnościowe, przez dwie kolejne edycje wspomagali również uczniowie III Liceum Ogólnokształcącego w Suwałkach.

3

Strefa gospodarcza

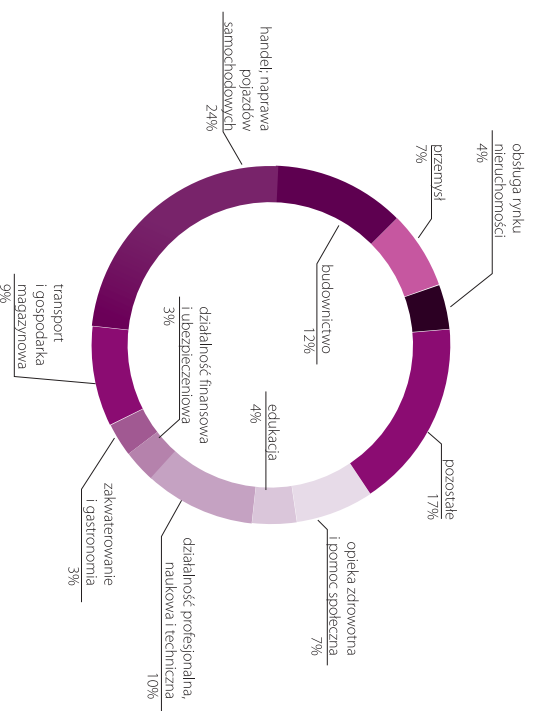
3.1. Struktura podmiotów gospodarczych

Na koniec grudnia 2019 r. na terenie Suwałk zarejestrowanych było 7 086 podmiotów gospodarczych, z czego prawie 96,3% (6 822 podmiotów) działało w sektorze prywatnym. W stosunku do roku 2018 liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych zwiększyła się o 120. Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych – 5 346 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Do największych suwalskich przedsiębiorstw należą m.in.: MISPOL S. A., ANIMEX Foods Sp. z o.o. sp. k., OZPM Suwałki SM Mlekpól, PPHU „LAK-TOPOL” (branża spożywcza), PADMA sp. z o.o., spk, PORTA KMI Poland Sp. z o. o., STOLLAR Sp. j., Fabryki Mebli FORTE S.A. (branża drzewna i stolarka otworowa), MALOW Sp. z o.o., ASP

sp. z o.o., sp. k. (branża metalowa), AQUAEL Sp. z o.o. (mechanika precyzyjna, sprzęt akwarystyczny), Fabryka Przewodów i Kabi ELPAR II Sp. z o.o. (branża elektryczna), SALAG Sp. z o.o. S. K. (branża tworzyw sztucznych).

Rok 2019 można uznać, za rok inwestycji deweloperskich w mieście. W tym roku w ramach realizacji budowy I etapu osiedla „Sobola Biel” zakończono budowę, związanej z nią, inwestycji drogowej pn. „budowa drogi SKD za osiedlem Polna w Suwałkach” (ul. A. Piłsudskiej). Dodatkowo, zakończono prace dot. przebudowy parkingów, chodników oraz infrastruktury przy powstającej inwestycji deweloperskiej przy ul. Kościuszki 80. W 2019 r. Miasto zawarło 7 umów z inwestorami prywatnymi (wartość ok. 7 mln zł), których przedmiotem, w większej części, są inwestycje mieszkaniowe.

Wykres 3.1.1 Struktura podmiotów gospodarczych wg sekcji w 2018 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Wspieranie przedsiębiorczości

Program Rozwoju Przedsiębiorczości „Program Rozwoju Przedsiębiorczości na lata 2014-2020” przyjęty został uchwałą Nr LII/577/2014 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 24 września 2014 r. Program jest modyfikowany w cyklach dwuletnich w formie sprawozdania przedkładanego Prezydentowi Miasta Suwałk, Radzie Gospodarczej przy Prezydencie oraz Radzie Miejskiej w Suwałkach. Program jest kompleksowym dokumentem zawierającym instrumenty wsparcia rozwoju przedsiębiorczości w mieście Suwałki w perspektywie do roku 2020, tj. instrumenty podatkowe, działania o charakterze inwestycyjnym, edukacyjnym, innowacyjnym, etc.

Sprawozdanie z realizacji „Programu Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach na lata 2014-2020” przedłożone zostało na październikową sesję Rady Miejskiej w Suwałkach w 2018 r. Zgodnie z zasadami monitoringu

Programu, sprawozdanie z jego realizacji wcześniej zostało przedłożone Prezydentowi Miasta Suwałki oraz Radzie Gospodarczej przy Prezydencie Miasta Suwałk. Następne sprawozdanie ma być przygotowane w 2020 r.

Pomoc de minimis

Miasto Suwałki od kilku lat wspiera rozwój przedsiębiorczości w mieście poprzez stosowanie zwolnień podatkowych w podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie miasta pod warunkiem zrealizowania na terenie miasta Suwałk inwestycji początkowej (budowa, odbudowa, rozbudowa, nadbudowa budynków i budowli lub ich części) oraz zatrudnienia określonej liczby osób.

W poprzednich latach wsparcie przedsiębiorców za pomocą tego instrumentu przedstawiało się w następujący sposób:

Tabela nr 3.1.1. Pomoc de minimis
w Suwałkach w latach 2015-2019

Lata	Liczba podmiotów	Wartość
2015	4	421 823,00 zł
2016	1	301 497,00 zł
2017	3	1 077 795,00 zł
2018	3	1 161 473,00 zł
2019	2	157 454,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Budżetu i Finansów Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Lotnisko w Suwałkach

31 lipca 2019 r. zakończono prace przy budowie lotniska w Suwałkach. W ramach przedsięwzięcia wykonano m.in. drogę startową główną (DS-1) o długości 1 320 m i szerokości 30 m o nawierzchni sztucznej wraz z pasem drogi startowej o nawierzchni trawstwej oraz z płytą do zawracania przy DS-1 o nawierzchni sztucznej. Wybudowano też płytę postojową o wymiarach 65 m x 130 m o nawierzchni sztucznej, drogę kołowania szerokości 15 m łączącej drogę startową z płytą postojową o nawierzchni sztucznej, drogę

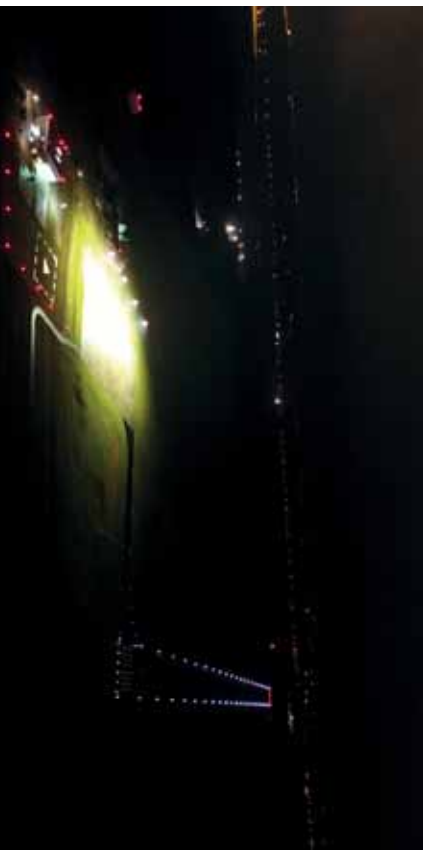
startową (DS-2) o długości 800 m i szerokości 60 m o nawierzchni naturalnej darniowej oraz niezbędną infrastrukturę techniczną.

Z lotniska korzystać mogą samoloty pasażerskie przewożące do 50 osób, w tym śmigłowce, szybowce, motolotnie, awionetki czy małe samoloty o napędzie tłokowym.

Całkowita wartość tego zadania wyniosła 27 279 727,20 zł. Warto podkreślić, iż Zarząd Województwa Podlaskiego dofinansował budowę lotniska w Suwałkach łączną kwotą 6 mln zł (w tym 3 mln zł w 2019 r.), a Fabryki Mebli „FOR-TE” S.A. które niedawno suwalskiego lotniska, w Dubowie Pierwszym wybudowały fabrykę płyt wiórowych przeznaczony na tą inwestycję kwotę 10 mln zł (w tym 5 mln zł w 2019 r.)

Park Naukowo-Technologiczny
Polska-Wschód w Suwałkach
Sp. z o.o.

Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o. powstał 4 czerwca 2004 roku. Celem strategicznym Parku jest stworzenie w Suwałkach atrakcyjnego miejsca wzajemnych powiązań pomiędzy nauką z biznesem, umożliwiającego transfer

Lotnisko w Suwałkach

3. Strefa gospodarcza

technologii i prowadzenie innowacyjnych form działalności gospodarczej i inwestowania. Udziałowcami Spółki są Miasto Suwałki, Uniwersytet w Białymstoku, Polskie Stowarzyszenie Doradcze i Consultingowe w Białymstoku, Politechnika Warszawska, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach. W ramach projektu „Budowa i Uruchamianie Nowych Obiektów Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód w Suwałkach”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013, w końcu 2012 roku powstał kompleks obiektów Parku, który składa się z Inkubatora Technologicznego, zespołu laboratoriów: Laboratorium Badania Produktu Chemicznego, Laboratorium Medycznego, Laboratorium Energii Odnawialnej i Laboratorium Multimediального, Hali Procesów Logistyczno-Produkcyjnych i Centrum Konferencyjnego. W budynku Inkubatora mieszczą się pomieszczenia recepcyjne kompleksu i pomieszczenia biurowe o zróżnicowanej powierzchni – dogodne dla funkcjonowania małych i większych firm, na różnych etapach rozwoju. Oferta Parku kierowana jest w pierwszej kolejności do podmiotów z branż wysokozaawansowanych, takich jak IT, elektronika, technologia inżynierii materiałowej, ochrona zdrowia i inżynieria medyczna, technologia ochrony środowiska.

Od kilku lat Park jest również organizatorem międzynarodowego Forum Biznesu Pogranicza. Jest to coroczne wydarzenie kongresowe, które ma na celu zgromadzenie przedstawicieli przedsiębiorców, instytucji okołobiznesowych, ekspertów, samorządowców oraz administracji rządowej, aby wspólnie zastanowić się nad problematyką wybranej branży na terenie pogranicza. Wydarzenie

skierowane jest również do zagranicznych partnerów pochodzących z Litwy, Łotwy, Estonii, Białorusi oraz Rosji. W ramach Forum odbywają się m.in. prelekcje, panele dyskusyjne, spotkania B2B organizowane przy wsparciu ośrodków Europejskiej Sieci Współpracy (Enterprise Europe Network) oraz stoiska wystawiennicze dla firm i instytucji. Każda z edycji forum poświęcona była inteligentnym specjalizacjom województwa podlaskiego:

- 2016 rok – branża drewno-meblarska;
- 2017 rok – branża rolno-spożywcza;
- 2018 rok – branża metalowo-maszynowa;
- 2019 rok – branża turystyczno-hotelarska.

Park to również:

Inicjator **Akademii Parku**, której celem jest promowanie i rozwijanie postaw przedsiębiorczości w ramach prowadzonych szkoleń zawodowych i biznesowych. To również działalność edukacyjna, której celem jest wzrost zainteresowania i wiedzy wśród dzieci i młodzieży z zakresu przedsiębiorczości, programowania oraz pierwszej pomocy przedmedycznej. W 2019 roku w zajęciach skierowanych do dzieci i młodzieży wzięło udział ok. 1600 uczniów.

- Przeprowadzono 75 warsztatów i szkoleń edukacyjnych dla dzieci z zakresu:
- Przedsiębiorczość, zarządzanie przedsiębiorstwem, społeczna odpowiedzialność biznesu;
 - Jak skutecznie opracować i zaprezentować BP potencjalnym inwestorom? Analiza ekonomiczna przedsięwzięcia;
 - Bank i pieniądź;
 - Warsztaty z autoprezentacji;
 - Design thinking;
 - Branżowe symulacje biznesowe REVAS;
 - Robotyka z Ozbotem;
 - Programowanie z Photonem;
 - Kurs pierwszej pomocy przedmedycznej;

W 2019 roku nasza oferta Akademii Parku została wzbogacona o nowe szkolenia skierowane do przedsiębiorców i ich pracowników m.in.:

- ▶ Planowanie i rozliczanie czasu pracy;
 - ▶ Zmiany w podatkach CIT i VAT na przełomie 2019 i 2020 roku;
 - ▶ Zmiany w płacach na przełomie 2019 i 2020 roku;
 - ▶ Cudzoziemiec w Polsce – legalność pobytu, pracy i delegowanie do krajów UE – regulacje prawne i rozwiązania w praktyce. Ponadto, rok 2019 to dla Parku czas wielu wydarzeń i aktywności m.in.:
 - ▶ **Technologiczny senior** – to bezpłatny kurs komputerowy skierowany do grupy 60+. To seria 5 spotkań z podstaw obsługi komputera i Internetu;
 - ▶ **Konferencja dotycząca Symulacji Medycznej** jako nowej metody kształcenia pielęgniarek i położnych;
 - ▶ **Winter Game Festival Suwałki** – pierwszy e-sportowy festiwal w Suwałkach;
 - ▶ **„Nie daj się odmrozić!”** – konferencja dotycząca profilaktyki i leczenia odmrożeń;
 - ▶ **XVII Podlaski Festiwal Nauki i Sztuki** – to pokaz, jak ciekawa i pasjonująca może być nauka i sztuka. W organizację Podlaskiego Festiwalu Nauki i Sztuki włączyło się 14 szkół wyższych a także instytucje edukacyjne, artystyczne i sportowe.
 - ▶ **Forum Wymiany Doświadczeń** – to debata z przedsiębiorcami, którzy odnieśli sukces w biznesie. Uczestnikami wydarzenia były osoby z subregionu suwałskiego, które w ciągu ostatniego roku rozpoczęły działalność gospodarczą. Spotkania były poświęcone problemom i wyzwaniom, jakie stoją przed nowymi przedsiębiorcami, możliwościom rozwoju działalności
- czy nawiązania partnerstw między przedstawicielami lokalnego biznesu;
- ▶ **Bicie rekordu w udzielaniu pierwszej pomocy przedmedycznej** – to akcja zainicjowana przez Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy. W sumie w bicie rekordu wzięło udział ok. 300 uczniów z suwałskich szkół. Próba bicia Rekordu była świetną okazją do wspólnej nauki resuscytacji i podstawowych czynności ratujących życie przez najmłodszych.
 - ▶ **Dni przedsiębiorczości** – wydarzenie edukacyjne, które miało na celu zainteresowanie studentów jak i uczniów szkół jako przyszłych pracowników lub pracodawców, pomóc znaleźć inspirację i pomysły na własną firmę.
 - ▶ **Analiza jakości powietrza w 2018 r.**
 - Opracowanie powstało w ramach Pracy Badawczej Własnej Parku Naukowo-Technologicznego. Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o. Analiza daje obraz jakości powietrza w Suwałkach i może stanowić podstawę do analizy przyczyn lub poszukiwania metod poprawy jakości powietrza w Suwałkach.
- Ośrodek Europejskiej Sieci Współpracy** (Enterprise Europe Network) oferujący mąkym i średnim przedsiębiorstwom kompleksowe usługi wspierające rozwijanie ich potencjału i innowacyjnych zdolności poprzez:
- ▶ pozyskiwanie informacji o regulacjach prawnych w wybranych krajach europejskich;
 - ▶ pomoc w wyszukiwaniu aktualnych źródeł finansowania z krajowych i europejskich instrumentów finansowych;
 - ▶ wspieranie procesu transferu technologii i innowacji poprzez poszukiwanie, promowanie technologii lub know-how;

3. Strefa gospodarcza

foto z archiwum Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.

- ▼ pomoc w wejściu na nowe rynki poprzez pozyskiwanie niezbędnych informacji o rynkach zagranicznych;
- ▼ doradztwo w zakresie pozyskiwania środków finansowych (poszukiwanie inwestorów, kredytów, pożyczek i innych form finansowego wsparcia);
- ▼ organizowanie konferencji, szkoleń, misji handlowych/gospodarczych oraz spotkań brokerskich;
- Partner oraz realizator projektu OWES – Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej**, świadczący usługi wsparcia osób w procesie integracji z rynkiem pracy i społeczności lokalną, za pośrednictwem spółdzielni socjalnych i wykorzystywanie pakietu usług rozumianych zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej (KPREŚ).
- Punkt konsultacyjny programu „Wsparcie w starcie”**, w ramach którego udzielane są niskoprocentowe pożyczki na podejmowanie działalności gospodarczej oraz tworzenie nowych miejsc pracy dla osób bezrobotnych, wsparcie kierowane jest do:
 - ▼ studentów – ostatniego roku studiów wyższych, niepracujących i niewykonujących innej pracy zarobkowej;
 - ▼ absolwentów – szkół średnich i uczelni wyższych, pozostających bez pracy (do 48 miesięcy od dnia uzyskania dyplomu);
 - ▼ osób bezrobotnych – zarejestrowanych w urzędzie pracy;
 - ▼ przedsiębiorców – w przypadku pożyczki na utworzenie stanowiska pracy dla bezrobotnego.
- Nowoczesne centrum konferencyjno-wystawiennicze** idealnie nadaje się do organizacji konferencji, targów, szkoleń, rozmów kwalifikacyjnych, zebrań czy prezentacji biznesowych. To profesjonalnie wyposażona sala konferencyjna oraz szkoleniowe w niezbędnym sprzęt multimedialny. Dzięki znakomitej infrastrukturze Park gwarantuje uczestnikom najwyższy poziom realizacji usług.
 - Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach jest wpisany do **Rejestru Instytucji Szkoleniowych** – Rejestru Instytucji Szkoleniowych (RIS) jest bazą danych zawierającą informacje o kilkunastu tysiącach instytucji szkoleniowych i ich ofercie. Dla in-

stytucji szkoleniowych RIS stanowi narzędzie reklamny oferowanych usług. Pracownikom oraz klientom urzędów pracy pomaga zorientować się w ofercie szkoleniowej i dokonać racjonalnego wyboru.

Wirtualna przestrzeń biurowa – umożliwiająca użytkownikom znaczną redukcję kosztów związanych z wynajmem lokalu i zatrudnieniem pracowników biurowych. Wirtualne biuro zapewnia rejestrację przedsiębiorstwa pod adresem Parku, dzięki czemu osoby prowadzące działalność w domu lub też mobilni specjaliści mogą korzystać z prestiżu prowadzenia przedsiębiorstwa pod adresem parkowego centrum biznesowego, przy ul. Innowacyjnej 1.

Oferta usług księgowo-prawnych – ułatwiająca prowadzenie działalności gospodarczej nowym podmiotom. Usługi księgowe skierowane są zarówno do podmiotów o uproszczonej jak i pełnej księgowości.

Oferta **usługi patentowej** polegająca na ochronie prawa własności przemysłowej i intelektualnej, doradztwie i konsultacjach.. Doświadczony rzecznik patentowy przeprowadzi firmę przez cały proces analizy i oceny

zdolności patentowej, dokona zgłoszenia i poprowadzi postępowanie.

Oferta atrakcyjnych – w pełni uzbrojonych – **terenów inwestycyjnych**, skierowana szczególnie do firm innowacyjnych działających w obszarze zaawansowanych technologii, przede wszystkim inwestorów prezentujących:

- ✔ technologie systemów informatycznych i sieci telekomunikacyjnych;
- ✔ elektronikę;
- ✔ technologie inżynierii materiałowej;
- ✔ technologie ochrony zdrowia i inżynierii medycznej;
- ✔ technologie związane z ochroną środowiska i wykorzystaniem odnawialnych i niekonwencjonalnych źródeł energii;
- ✔ automatykę, aparaturę pomiarową i laboratoryjną;
- ✔ mechanikę precyzyjną.

BiznesSówski – ZaPARKuj swój Biznes

IV edycję konkursu „BiznesSówski – ZaPARKuj swój Biznes” zorganizowano w terminie od 16 kwietnia do 17 czerwca. Jego celem był wzrost

foto z archiwum Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.

zainteresowania i wiedzy z zakresu ekonomii oraz rozbudzenie postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży ze szkół średnich w wieku 16 -18 lat. Konkurs obejmował dwie kategorie:

- ▼ I kategoria - „Festiwal Wiedzy Ekonomicznej” - konkurs drużynowy;
- ▼ II kategoria – „Pomysł na biznes” - konkurs indywidualny;

oraz wydarzenia towarzyszące tj. warsztaty wiedzy ekonomicznej oraz kawiarenkę biznesową.

Warsztaty wiedzy ekonomicznej

To 5 spotkań warsztatowo-szkoleniowych, które odbyły się w okresie od 15 maja do 4 czerwca poprowadzone przez lokalnych ekspertów.

Kawiarenka biznesowa

To spotkanie z przedsiębiorcami – mentorami z różnych branż, poświęcone prowadzeniu lokalnego biznesu, które odbyło się 17 czerwca.

Finał festiwalu wiedzy ekonomicznej

Konkurs drużynowy to starcie 4 zespołów, które odpowiadały na pytania w formule „1 z 10”. Festiwal Wiedzy Ekonomicznej wygrali reprezentanci Zespołu Szkół nr 4 w Suwałkach. W kategorii drużynowej wygraną było 10 000 zł z przeznaczeniem na wyjazd dla całej klasy drużyny zwycięskiej do Centrum Nauki Kopernik oraz Centrum Pieniądza NBP w Warszawie.

Finał konkursu pomysłu na biznes

W odpowiedzi na konkurs biznesowy do Parku Naukowo-Technologicznego wpłynęło 16 zgłoszeń. Do końcowego etapu konkursu zostało zakwalifikowanych 10 pomysłów biznesowych. Wręczono 3 nagrody o łącznej wartości 9 000,00 zł.

Projekt realizowany był z Narodowym Bankiem Polskim w ramach edukacji ekonomicznej. Partnerami wspierającymi tego działania były firmy: Reso Europa Service oraz Malow Sp. z o.o.

Fundacja Rozwoju

Przedsiębiorczości w Suwałkach

Jest prywatną osobą prawną działającą od 1994 roku na zasadach non-profit. Działa na rzecz zwiększenia aktywności gospodarczej w regionie poprzez promocję i wspieranie małych przedsiębiorstw. W ramach celów statutowych Fundacja przygotowuje i realizuje programy ukierunkowane na wzmocnienie i rozwój przedsiębiorczości, rozwój gospodarczy, a także rozwój społeczności lokalnej i budowę społeczeństwa obywatelskiego. Uczestniczy w inicjatywach na rzecz rozwoju potencjału gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy. Swoje cele Fundacja realizuje w oparciu o własne środki finansowe oraz pozyskane w ramach ogłaszanych konkursów i przetargów na rzecz wzrostu konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz podmiotów ekonomii społecznej; m.in. poprzez:

- ▼ promocję przedsiębiorczości w formie szkoleń, konferencji, misji gospodarczych, wizyt studyjnych, spotkań biznesowych
- ▼ doradztwo konsultacyjno-prawno-ekonomiczne i wszelkie inne działania promujące działalność gospodarczą
- ▼ wspieranie finansowe istniejących i nowo tworzonych firm
- ▼ rozwój lokalny

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach realizuje swoje cele statutowe w ramach obowiązującej struktury organizacyjnej, w skład której wchodzi:

- ▼ Ośrodek Rozwoju Instrumentów Finansowych
- ▼ Ośrodek Transferu Wiedzy i Innowacji
- ▼ Ośrodek Monitoringu i Windykacji
- ▼ Ośrodek Aktywizacji Społeczno-Zawodowej

Ośrodek Rozwoju Instrumentów Fi-

nansowych udziela wsparcia finansowego ze zwrotnych instrumentów finansowych przede wszystkim przedsiębiorcom z województwa podlaskiego. Są to:

Podlaski Fundusz Przedsiębiorczości, który zakończył udzielanie wsparcia 30 czerwca 2019 roku. W kolejnych latach jego działania będą obejmować: monitoring spłaty środków, sprawozdawczość, bieżącą współpracę z pożyczkobiorcami i współpracę z innymi ośrodkami.

Podlaski Funduszu Przedsiębiorczo-

ści II. Analogicznie do realizacji projektu PFP zaczęta się okres wycofywania powierzonych Fundacji środków. Fundacja czyni starania aby powierzone jej środki mogły być nadal wykorzystywane na rzecz wsparcia przedsiębiorców województwa podlaskiego.

W ramach tych dwóch funduszy Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach wsparła 152 przedsiębiorców z województwa podlaskiego na łączną kwotę ponad 50 milionów zł.

Pożyczki na Inwestycje Rozwojowe

I i II, na które pozyskano środki finansowe w ramach umów podpisanych z Bankiem Gospodarstwa Krajowego w Warszawie. Łącznie 18 mln złotych, dzięki którym udzielono wsparcia 42 przedsiębiorcom.

Pożyczka Termomodernizacyjna dla

Przedsiębiorców województwa podlaskiego. Dzięki środkom z tego Funduszu, 23 przedsiębiorców otrzymało pożyczki w wysokości ponad 14 mln złotych. Fundacja, na pokrycie kosztów związanych z powyższymi pożyczkami zainwestowała z wkładu własnego łączną kwotę o wartości 1 500 000 zł.

Fundusz Rozwoju Przedsiębiorczo-

ści to najstarszy Fundusz obsługiwany przez Fundację. Średniorocznie, udziela wsparcia 4 przedsiębiorcom. Wszystkie środki z tego

Funduszu zainwestowane zostały w pożyczki i wsparcie w tej formie może być realizowane tylko ze środków pochodzących z ich spłat.

W ramach Ogólnopolskiego Fundusz

Edukacji Naukowej nadal będą udzielane pożyczki osobom fizycznym, które pragną podnieść swoje kwalifikacje, lub też zdobyć nowe. Wsparcie osób fizycznych będzie udzielane ze środków pochodzących ze spłat pożyczek udzielonych w latach 2018-2019.

W ramach Projektu OPEN i pierwszego obrotu Ośrodek Rozwoju Instrumentów Finansowych udzielił pożyczek na kwotę 27 200 zł, z których skorzystało 2 199 osób z terenu całej Polski.

Nowym produktem są instrumenty zwrotne w postaci pożyczek skierowane do podmiotów ekonomii społecznej województwa podlaskiego, lubelskiego i podkarpackiego, realizowane w ramach projektu pn. „**Wdrożenie instrumentu pożyczkowego i poręczenia nowego w ramach Krajowego Funduszu**

Przedsiębiorczości Społecznej”. Działanie

2.9 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 z Bankiem Gospodarstwa Krajowego. Oferta ta jest skierowana do specyficznych odbiorców–pracodawców, jakimi są: stowarzyszenia, fundacje, warsztaty terapii zajęciowej, centra integracji społecznej i innych.

Rola Ośrodka Transferu Wiedzy i In-

nowacji jest przegląd dostępnych źródeł finansowania celów statutowych Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach.

W ramach Projektu OPEN udzielono ponad 3500 porad i konsultacji telefonicznych, docierając z ofertą do ponad 7 500 osób i instytucji edukacyjnych z terenu całego kraju.

Ponadto, Ośrodek Transferu Wiedzy i Inno-

wacji współpracuje w projekcie pn.: **Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej w Suwałkach**, który będzie realizowany do maja 2024 roku. W trzech kolejnych latach Funda-

cja zamierza kontynuować działania Ośrodka Transferu Wiedzy i Innowacji na rzecz grup de faworyzowanych subregionu suwańskiego województwa podlaskiego w projekcie realizowanym przez Agencję Rozwoju Regionalnego „ARES” w Suwałkach S.A. Jako partner, Fundacja uzyskała kolejną akredytację Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Ośrodek Monitoringu i Windykacji

działa od stycznia 2018 roku i ściśle współpracuje z Ośrodkiem Rozwoju Instrumentów Finansowych i z Ośrodkiem Transferu Wiedzy i Innowacji w zakresie realizacji projektu Funduszu OPEN.

Ośrodek Aktywizacji Społeczno-Zawodowej - OASZ

od 1998 roku kontynuuje działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej im. Ks. Pratała Kazimierza Hamerszmitta w Filipowie. W ramach działalności współpracuje z Urzędem Gminy w Filipowie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Miejskim Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach. Planowane jest nawiązanie kontaktu z zakładami pracy z Filipowa, celem podejmowania wspólnych inicjatyw na rzecz środowiska lokalnego.

Fundacja posiada Certyfikat Firmy Wiargodnej Finansowo, co zaświadcza o tym, że nie posiada zaległego zadłużenia.

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach

Jest członkiem założycielem Polskiego Związku Funduszy Pożyczkowych z siedzibą w Warszawie, członkiem założycielem Izby Przemysłowo-Gospodarczej w Suwałkach. Współpracuje z przedstawicielami administracji samorządowej i rządowej zarówno szczebla lokalnego, wojewódzkiego i krajowego. Partnerami biznesowymi Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach od szeregu lat są: Cech Rzemieślników i Przedsiębiorców w Suwałkach oraz Suwańska Specjalna Strefa Ekonomiczna w Suwałkach Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.

Przedstawiciele Fundacji

aktywnie działają na lokalnym, wojewódzkim i krajowym rynku dbając o rozwój środowiska lokalnego, biorąc udział w różnych gremiach i posiedzeniach, min. Powiatowej Rady Rynku Pracy. Fundacja reprezentuje miasto Suwaki poprzez członkostwo w Zespole do Spraw Instrumentów Finansowych dla Podmiotów Ekonomii Społecznej w Departamencie Europejskiego Funduszu Społecznego Ministerstwa Polityki Regionalnej i w Regionalnym Komitecie do Spraw Rozwoju Ekonomii. Fundacja wspiera przedsiębiorców i osoby prywatne poprzez doradztwo, konsultacje, lokalny rozwój i wsparcie finansowe.

Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach

Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” S.

A. w Suwałkach jest najstarszą agencją rozwoju regionalnego w Polsce. Swoją działalność rozpoczęła 16 stycznia 1991 roku.

Misją Agencji jest inspirowanie oraz aktywny udział w przemianach gospodarczych i społecznych regionu poprzez jego promocję, wspieranie small biznesu, realizację programów sprzyjających tworzeniu nowych miejsc pracy oraz organizację systemu edukacji ekonomicznej i zawodowej.

Agencja wspiera rozwój regionalny w róż-

nych jego obszarach i jest ukierunkowana przede wszystkim na realizację inicjatyw gospodarczych w regionie Podlasia i Suwałszczyzny, a w szczególności:

- ▼ współdziała w opracowywaniu programów rozwoju regionu;
 - ▼ tworzy korzystne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości, zwłaszcza MŚP;
 - ▼ oferuje instrumenty wsparcia finansowego poprzez funkcjonujące fundusze pożyczkowe i fundusz poręczeniaowy;
 - ▼ aktywnie wspiera biznes, współdziała w tworzeniu nowych podmiotów gospodarczych;
 - ▼ promuje podmioty gospodarcze i region;
 - ▼ wdraża i realizuje programy aktywnej waliki z bezrobociem;
 - ▼ organizuje kształcenie zawodowe dorosłych i młodzieży;
 - ▼ gromadzi i dystrybuuje informacje na temat Funduszy Europejskich;
 - ▼ przygotowuje i wdraża projekty wspólnansowane ze środków unijnych.
- W ramach struktury organizacyjnej Agencji działają:
- ▼ **Fundusze pożyczkowe**
Fundusze Pożyczkowe funkcjonują w ARR „ARES” S.A. od 1998 roku przyczyniając się do rozwoju sektora MŚP poprzez udzielanie pożyczek na atrakcyjnych warunkach dla firm. Pożyczki przeznaczane są przede wszystkim na:
 - budowę lub nabycie nieruchomości, budynków, budowli, maszyn i urządzeń, zakup środków transportu i wyposażenia;
 - nabycie wartości niematerialnych i prawnych (w tym oprogramowania i licencji);
 - nabycie rzeczowego majątku obrotowego.

Funkcjonujące w Spółce Fundusze

Pożyczkowe zwiększają dostęp dla MŚP z terenu województwa podlaskiego do zewnętrznych źródeł finansowania, na bardzo korzystnych warunkach mając na uwadze ofertę kredytową na rynku bankowym. Pozwalają na rozwój już istniejących firm oraz na finansowanie przedsięwzięć osób, które chcą rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej. Dofinansowanie sektora MŚP powoduje rozwój oraz wzrost konkurencyjności regionu podlaskiego poprzez nakłady na nowe technologie, zastosowanie innowacyjnych rozwiązań, co przekłada się na tworzenie nowych miejsc pracy.

Obszar funkcjonowania Funduszy to przede wszystkim województwo **podlaskie**. Natomiast środki z Funduszu pożyczkowego dla małych przedsiębiorców ARR „ARES” S.A. są również dostępne dla przedsiębiorców z terenu województwa **warmińsko-mazurskiego**.

Beneficjentami Funduszy mogą być mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, które posiadają siedzibę (a w przypadku osoby fizycznej – adres zamieszkania) lub adres głównego miejsca wykonywania działalności na terenie województwa podlaskiego lub prowadzą inwestycje na terenie województwa podlaskiego, a w przypadku Funduszu pożyczkowego dla małych przedsiębiorców ARR „ARES” S.A. województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

Od początku działalności funduszy Agencja udzieliła pożyczek na kwotę ponad **100 mln zł** i wsparła ponad **560 przedsiębiorstw** z terenu województwa podlaskiego. W 2019 r. Agencja udzieliła 42 pożyczki na łączną wartość 8 623 400,00 zł.

3. Strefa gospodarcza

Tabela 3. 1.2. Ilość i wartość udzielonych pożyczek w okresie od 01.01.2019-31.12.2019 r.

Nazwa Funduszu	Ilość udzielonych pożyczek	Wartość udzielonych pożyczek
Fundusz Pożyczkowy dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw zwany Północny Fundusz Pożyczkowy	8	3 641 000,00 zł
Północny Fundusz Pożyczkowy II	10	2 031 000,00 zł
Północny Fundusz Pożyczkowy III	9	2 002 400,00 zł
Fundusz Pożyczkowy Agencji Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach	4	275 000,00 zł
Fundusz Pożyczkowy dla małych przedsiębiorców Agencji Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach.	11	674 000,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach

▼ Fundusz poręczeniowy

Fundusz utworzony został w 2010 r. na podstawie umowy na realizację projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013. Celem funduszu jest wspieranie sektora MŚP województwa podlaskiego poprzez ułatwienie dostępu do finansowania w formie kredytów i pożyczek udzielanych przez banki lub inne instytucje finansujące.

▼ Inkubator Przedsiębiorczości

Inkubator Przedsiębiorczości funkcjonuje od 1992 roku na terenie Domu Handlowego „ARKADIA” zlokalizowanego w Suwałkach przy ulicy Noniewicza 42A i jest jednym z najstarszym obiektów handlowych w Suwałkach. Powstał w celu wspierania przedsiębiorczości, a w szczególności działalności handlowej i usługowej. Zajmuje powierzchnię około 7 tys. m², na której funkcjonuje 35 podmiotów gospodarczych korzystających ze stoisk handlowo-usługowych.

▼ Centrum Edukacyjno – Szkoleniowe

Centrum Edukacyjno-Szkoleniowe (CES) powstało z przekształcenia Suwalsko-Mazurskiej Szkoły Biznesu i Za-

rządzenia. Do zadań CES należy m.in. przygotowywanie i wdrażanie projektów współfinansowanych ze środków unijnych oraz działalność edukacyjna prowadzona poprzez formy pozaszkolne w postaci kursów i szkoleń organizowanych na zlecenie instytucji, z wolnego naboru lub w ramach realizowanych przez Spółkę projektów. CES w ofercie posiada m.in. kursy zawodowe, komputerowe, językowe. Centrum prowadzi licencjonowany Ośrodek Egzaminacyjny Telc.

W 2019 roku Agencja w ramach CES realizowała 12 projektów (w tym 5 jako partner) współfinansowanych przez Unię Europejską w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

W budynku Centrum Edukacyjno-Szkoleniowego zlokalizowanego w Suwałkach przy ulicy Osiedle II blok 6A mieszczą się nowoczesne sale dydaktyczne, w których odbywają się szkolenia. Istnieje możliwość wynajęcia sal, które idealnie nadają się do organizacji zebrań, szkoleń, rozmów kwalifikacyjnych,

czy prezentacji biznesowych. Do dyspozycji jest 5 sal, które są klimatyzowane i wyposażone w nowoczesne media. Ośrodek CE5 posiada certyfikat ISO, który świadczy o wysokiej jakości usług i profesjonalizmie zespołu.

▼ **Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Suwałkach**

Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Suwałkach jest ogólnopolskim projektem Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju „Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich” (Sieć PIFE), dofinansowany ze środków budżetu państwa oraz środków Funduszu Spójności Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Zakres usług świadczonych przez Lokalny Punkt Informacyjny:

- informowanie o projektach,
 - informowanie o możliwości uzyskania dofinansowania oraz w zakresie ogólnych informacji o Funduszach Europejskich,
 - konsultacje na etapie przygotowania projektu,
 - konsultacje na etapie realizacji projektu.
- Formy świadczenia usług Lokalnego Punktu Informacyjnego:

- konsultacja bezpośrednia,
- konsultacja telefoniczna,
- konsultacja pisemna,
- konsultacja mailowa,
- indywidualna konsultacja u klienta,
- spotkanie informacyjne/szkolenie,
- mobilny punkt informacyjny.

Izba Przemysłowo-Gospodarcza w Suwałkach

Izba Przemysłowo-Gospodarcza w Suwałkach została powołana na Zebraniu Założycielskim w dniu 18.12.2014 r. przez grupę

ponad 70 przedsiębiorców. Izba Przemysłowo-Gospodarcza w Suwałkach jest regionalną organizacją samorządu gospodarczego działającą na terenie województwa podlaskiego.

W 2019 r. z myślą o studentach suwalskiej uczelni i uczniach szkół ponadgimnazjalnych (technicznych i branżowych) miasta Suwałk, Izba Przemysłowo-Gospodarcza w Suwałkach wraz z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową Im. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach oraz Parkiem Naukowo-Technologicznym Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o. jako organizatorami, zrealizowała w dniach 21-24 października 2019 r. wydarzenie edukacyjno-oświatowe „Dni Przedsiębiorczości”.

Dni Przedsiębiorczości miały na celu zainteresowanie zarówno studentów jak i uczniów szkół ponadgimnazjalnych – jako przyszłych pracowników lub pracodawców, pomóc znaleźć inspirację i pomysły na własną firmę.

Zostały zorganizowane wizyty studyjne w lokalnych przedsiębiorstwach, takich jak: Aquael, Hotel Logos, Hotel Szyzsko, Laktopol, Malow, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Woodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Handlowe Sabo Sp. z o.o. Sp. k., Salag Sp. z o.o. Sp. k., Zakład Wyrobów Metalowych Dojnikowscy.

Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Podstrefa Suwałki jest, jako jedna z trzech, najdłużej funkcjonującą Podstrefą Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Utworzona została w 1996 r. Od tego momentu, SSSE S.A. aktywnie działa na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w mieście oraz wspiera inwestorów w realizacji projektów inwestycyjnych.

3. Strefa gospodarcza

Dzielnica przemysłowa zlokalizowana jest w południowej części miasta. Ulokowanych jest tam prawie 40 nowoczesnych zakładów produkcyjnych. Formy wsparcia udzielane przez Suwalską Specjalną Strefę Ekonomiczną S.A., niewątpliwie przyczyniły się do ogromnego rozwoju tych firm. Dzisiaj są to przedsiębiorstwa znane nie tylko na rynku lokalnym, ale także europejskim. Wiele z nich jest liderami na listach polskich eksporterów.

W Suwałkach doskonale rozwija się branża metalowa, której największym reprezentantem jest firma Malow – jeden z największych europejskich producentów mebli metalowych. Przedsiębiorstwo Tanne Sp. z oo. jest największą suwalską firmą działającą w branży meblarskiej i jednocześnie największą inwestycją w historii SSSE. W tej fabryce produkuje się płyty wiórowe. Warto również wspomnieć o przedsiębiorstwie Aqual, doskonale znanym wszystkich akwarystom. Nie sposób pominąć także przedsiębiorstwa z grupy kapitałowej Padma, których przedmiotem działalności jest m.in. produkcja ram do obrazów i kartonów dekoracyjnych Passepourtout. Firma Salag jest jednym z największych producentów profili wykończeniowych z PCV i aluminium. Warto tutaj wymienić także takie przedsiębiorstwa jak: Aspi (producent narzędzi dla przemysłu drzewnego i meblarskiego), CDM (producent drzwi i okien), Recman (producent męskiego ubioru), Decco (producent systemów profili okiennych i drzwiowych PVC), czy PKO BIS Zakład Rozbioru Drobni.

Suwalscy przedsiębiorcy nie przestają inwestować – łączne faktyczne nakłady inwestycyjne poniesione przez przedsiębiorców to ponad 1 mld 578 mln złotych, z czego prawie 109 mln zostało poniesionych tylko w 2019 roku.

Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna to nie tylko przedsiębiorcy, ale również osoby zatrudnione w firmach działających w ta-

mach SSSE. Na dzień 31 grudnia 2019 roku było ich 3 285. Mówiąc o pracownikach, nie sposób pominąć, ustawy o wspieraniu nowych inwestycji. Oprócz udzielania wsparcia przedsiębiorcom, jest także dbałość o jakość miejsc pracy. Zgodnie z wymienioną ustawą, przedsiębiorcy muszą spełnić wybrane kryteria jakościowe, aby móc otrzymać wsparcie. Przykładami takich kryteriów są:

- ▶ utworzenie wyspecjalizowanych miejsc pracy i oferowanie stabilnego zatrudnienia
- ▶ wspieranie zdobywania wykształcenia i kwalifikacji zawodowych
- ▶ podejmowanie działań w zakresie opieki nad pracownikiem.

Ustawa o wspieraniu nowych inwestycji, wprowadziła minimalne koszty nowych inwestycji uzależnione od poziomu stopy bezrobocia w powiecie. W związku z bardzo niskim bezrobociem w Suwałkach, minimalne nakłady kształtują się następująco:

- ▶ Duży przedsiębiorca – 80 mln
- ▶ Średni przedsiębiorca – 16 mln
- ▶ Mały przedsiębiorca/usług dla biznesu/B+R – 4 mln
- ▶ Mikroprzedsiębiorca – 1,6 mln.

Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Tabela 3.1.3 Nakłady inwestycyjne

	Nakłady inwestycyjne	
	Podstrefa Suwałki	Jednostkowy wynik za okres 12 miesięcy
2015	651 874 513	98 357 135
2016	904 772 085	252 897 572
2017	1 253 853 628	349 081 543
2018	1 469 593 545	215 739 917
2019	1 578 458 069	108 864 524
Różnica pomiędzy końcem 2015 a końcem 2019		926 583 556

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Suwałskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej

Tabela 3.1.4 Miejsca pracy

	Miejsca pracy łączne zatrudnienie/ Podstrefa Suwałki
2015	2 923
2016	3 131
2017	3 207
2018	3 326
2019	3 285

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Suwałskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej

Tabela 3.1.5 Zezwolenia

	Udzielone zezwolenia i decyzje o wsparciu Podstrefa Suwałki. Jednostkowy wynik za okres 12 miesięcy
2015	wydane 3 zezwolenia
2016	wydanych 8 zezwoleń
2017	wydanych 5 zezwoleń
2018	wydanych 5 zezwoleń
2019	nie wydano decyzji o wsparciu dla przedsiębiorcy działającego na obszarze MNP Suwałki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Suwałskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej

3.2. Rynek pracy

Zatrudnienie i wynagrodzenia

Na koniec 2019 r. na terenie miasta Suwałki, w podmiotach gospodarczych zatrudniających powyżej 9 osób, pracowało 14 420 osób (statystyki prowadzone przez Główny Urząd Statystyczny nie obejmują zatrudnienia w podmiotach zatrudniających poniżej 9 osób). Najwięcej osób zatrudnionych było w przemyśle (3 526 osoby), edukacji (2 233 osoby), handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawach pojazdów (2 182 osoby), opiece zdrowotnej

Malow Sp. z o.o., fot. z archiwum firmy Malow Sp. z o.o.

3. Strefa gospodarcza

firma Padma Art na terenie Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej

i pomocy społecznej (1 620 osób), a także biali zatrudnieni w administracji publicznej i pomocy społecznej i ochronie narodowej (6 141,02 zł miesięcznie), administracji publicznej i ochronie narodowej (6 141,02 zł miesięcznie), (1 300 osób). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na terenie Suwałk w 2019 r. w sektorze związanym z obsługą rynku nieruchomości (5 307,15 zł miesięcznie) i w sektorze wyniosło 4 297,01 zł i było o 290,63 zł wyższe finansowym i ubezpieczeniowym (5 021,96 zł niż w roku 2018 (4 006,38 zł). Najwięcej zarabiały mieszkańcy).

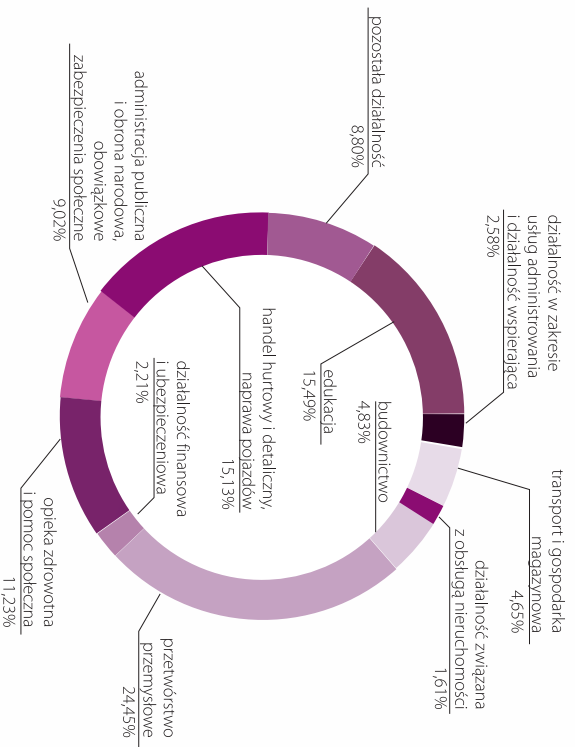
Tabela 3.2.1 Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto¹ według wybranych sekcji PKD 2007 w zł w mieście Suwałki w 2019 r.

Wyszczególnienie	Przeciętne zatrudnienie	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł
Ogółem	14 420	4 297,01
Sektor publiczny	5 810	5 093,19
Sektor prywatny	8 610	3 759,75
Przetwórstwo przemysłowe	3 526	4 133,78
Budownictwo	696	3 575,44
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	2 182	3 400,69
Transport i gospodarka magazynowa	670	3 219,63
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	95	2 629,65
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	318	5 021,96
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	232	5 307,15
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	66	3 793,81
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	372	2 849,33
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1 300	6 141,02
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2 233	4 765,11
Edukacja	1 620	4 598,26
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	306	3 788,56

¹ Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie; bez zatrudnionych za granicą.

Źródło: Dane na podstawie formularza Z-06

Wykres 3.2.1 Struktura zatrudnienia według wybranych sekcji PKD 2007 w mieście Suwałki w 2019 r.

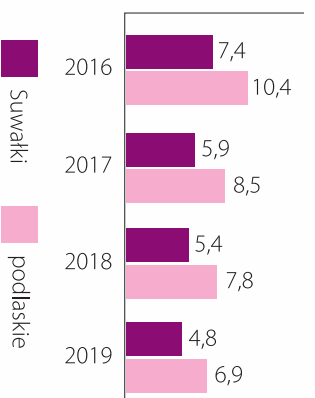
Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku.

Bezrobocie

Na koniec 2019 roku stopa bezrobocia w Suwałkach wyniosła 4,8% i była niższa od stopy bezrobocia w kraju (5,29%) i w województwie podlaskim (6,9%). Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie suwalskim spadła o 139 osób w porównaniu z grudniem 2018 roku i na koniec 2019 roku wyniosła 1 977 osób. Liczba bezrobotnych zamieszkałych w mieście Suwałki na koniec grudnia 2019 roku wyniosła 1 429 osób, co stanowiło 72,3% ogółu bezrobotnych w powiecie suwalskim. W liczbie tej osoby do 30 roku życia stanowiły około 23,9%, a osoby długotrwale bezrobotne 40,6%. Spośród osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Suwałkach na koniec 2019 roku, kobiety stanowiły 55,1% ogółu bezrobotnych z terenu miasta Suwałki

(787 osób). Ponad 32,5% bezrobotnych nie posiadało kwalifikacji zawodowych.

Wykres 3.2.1 Stopa bezrobocia w latach 2016-2019 (w %)

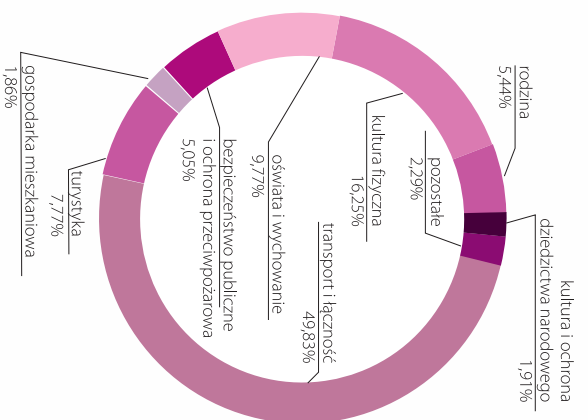

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

3.3. Inwestycje

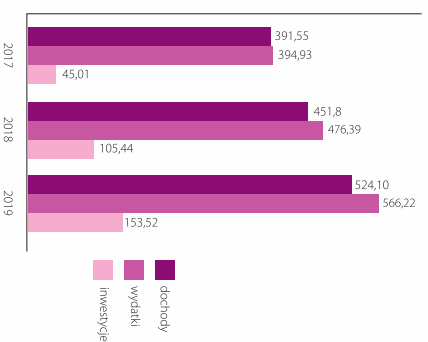
Struktura wydatków inwestycyjnych

Wykres 3.3.1 Struktura wydatków inwestycyjnych miasta Suwałk w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu za 2019 r

Wykres 3.3.2 Budżet Miasta Suwałki w latach 2017-2019 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2017-2019

Największe zadania inwestycyjne

W 2019 roku poziom wydatków inwestycyjnych wyniósł ponad 153 mln zł, co stanowiło 27,11% wszystkich wydatków miasta.

Największy udział w wydatkach inwestycyjnych miasta miały działania uwzględniające transport i łączność związane z największymi inwestycjami drogowymi w Suwałkach. W 2019 r. również duże nakłady zostały po-

Boisko przy Zespole Szkół Technicznych w Suwałkach

Budowa warsztatów do praktycznej nauki zawodu w Zespole Szkół nr 6

niesione na kulturę fizyczną (prawie 25 mln zł) co związane było z budową hali sportowo-widowiskowej przy ulicy Zarzecze 26 oraz modernizacją boisk Stadionu Miejskiego w Suwałkach (boiska boczne stadionu Miejskiego przy Zarzecze 26) w ramach budżetu obywatelskiego. Ponadto poniesiono nakłady na oświetlenie i wychowanie co było związane z budową kompleksu boisk wraz z zapleczem sanitarno-szatniowym przy Zespole Szkół Technicznych w Suwałkach, rozbudową Szkoły Podstawowej nr 4 oraz realizacją projektów inwestycyjnych pn. „Poprawa jakości kształcenia zawodowego w mieście Suwałki poprzez rozbudowę infrastruktury Zespołu Szkół nr 6 w Suwałkach” oraz „Poprawa jakości kształcenia zawodowego w mieście Suwałki poprzez rozbudowę infrastruktury Zespołu Szkół Technicznych w Suwałkach”. Ponadto zaadaptowano budynek przy ulicy Kościuszki 6 na żłobek miejski. Zadanie to zostało dofinansowane

w ramach Programu „MALLUCH +” 2019. Poniższe kategorie budżetowe uwzględniały rewitalizację starej łaźni, bulwarów nad rzeką Czarna Hańcza oraz budowę i rozbudowę lotniska lokalnego w Suwałkach.

Otwarcie Galerii Sztuki STARA ŁAZNIA Suwalskiego Ośrodka Kultury

Tabela 3.3.1 Wydatki miasta Suwałki na zadania inwestycyjne o wartości powyżej 500 000,00 zł w 2019 roku.

Lp	Nazwa zadania inwestycyjnego	Wartość wydatków w 2019 roku w zł	Zewnętrzne źródła finansowania
Transport i łączność			
	Przebudowa układu komunikacyjnego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 655 na terenie miasta Suwałki – III etap (przebudowa ul. Sepeńskiej od granic administracyjnych miasta do torów wraz z budową odcinka od ul. Sepeńskiej do ul. Utrata z mostem i tunelem pod torami)	29 608 690,42	w tym środki finansowe Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 w kwocie 19 951 297,14 zł
2	Przebudowa układu komunikacyjnego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 655 na terenie miasta Suwałki - V etap (odcinek od ul. Pułaskiego do ul. Północnej)	17 447 511,76	w tym środki finansowe Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 w kwocie 7 963 510,10 zł
3	Gruntowna modernizacja nawierzchni ul. Kościuski wykonanej z kostki granitowej na odcinku od skrzyżowania z ul. Mickiewicza do skrzyżowania z Placem Marszałka Józefa Piłsudskiego	735 531,39	-
4	Budowa drogi SKD za osiedlem Polna w Suwałkach	1 757 216,00	realizacja wspólna z Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. (środki finansowe w kwocie 1 435 538,87 zł), Przedsiębiorstwem Energetyki i Ciepłej (środki finansowe w kwocie 700 000 zł) oraz inwestorem prywatnym (środki finansowe w kwocie 3 403 014,32 zł)
5	Budowa ulicy Krzywówka w Suwałkach (odcinek od peronu autobusowej do budynku przy ul. Krzywówka 36)	3 277 418,88	realizacja wspólna z Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.
6	Budowa drogi dojazdowej przy ul. Bakalarzewskiej w Suwałkach	683 636,79	realizacja wspólna z Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.
7	Budowa miejsc postojowych przy wrotniku ulicy Reja od bloku Kowalskiego 23 do bloku Lityskiego 16 wraz z przebudową chodników oraz wykonaniem dodatkowej infrastruktury w otoczeniu istniejących garaży - BO	1 056 201,00	realizacja wspólna z Młodzieżową Spółdzielnią Mieszkaniową.
8	Budowa i rozbudowa lotniska lokalnego w Suwałkach	21 860 549,20	w tym środki finansowe Urzędu Marszałkowskiego w Białymstoku w kwocie 3 000 000 zł plus kwota 5 000 000 zł inwestora prywatnego.
Turystyka			
1	Rewitalizacja stacji łaźni oraz bulwarów nad rzeką Czarna Hanka	11 945 299,37	w tym środki finansowe Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 w kwocie 5 236 231,27 zł.
Gospodarka mieszkaniowa			
1	Wykup nieruchomości	2 113 712,46	-
Administracja publiczna			
1	Centrum Usług Wspólnych	514 288,73	-
Oświata i wychowanie			
1	Rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 4 w Suwałkach	2 500 000,00	-

2.	Budowa kompleksu boisk wraz z zapleczem sanitarno-szaniowym przy Zespole Szkół Technicznych w Suwałkach	4 146 481,45	w tym środki finansowe w kwocie 500 000,00 zł z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej;
3.	Poprawa jakości kształcenia zawodowego w mieście Suwałki poprzez rozbudowę infrastruktury Zespołu Szkół nr 6 w Suwałkach	2 276 258,64	w tym środki finansowe Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 w kwocie 1 880 673,36 zł
4.	Poprawa jakości kształcenia zawodowego w mieście Suwałki poprzez rozbudowę infrastruktury Zespołu Szkół Technicznych w Suwałkach	4 914 691,74	w tym środki finansowe Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 w kwocie 2 535 374,97 zł

Rodzina

1.	Adaptacja budynku przy ulicy Kościuszki 6 na żłobek	8 424 262,53	w tym środki finansowe w kwocie 2 684 000,00 zł z Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat „Maluch +” 2019
----	---	--------------	---

Kultura Fizyczna

1.	Modernizacja boisk Stadionu Miejskiego w Suwałkach (boiska boczne stadionu Miejskiego przy Zarzeczce 26) - BO	971 245,00	-
2.	Budowa hali sportowo-widowiskowej przy ulicy Zarzeczce 26 w Suwałkach	23 695 233,22	w tym kwota 7 250 000,00 zł ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej

Ogółem:

137 928 228,58

56 001 086,84

3.4 Budżet Obywatelski

Zgodnie z przyjętą uchwałą Nr XLV/553/2018 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 kwietnia 2018 r. na terenie miasta Suwałki przeprowadzono w dniach od 22 października do 9 listopada 2018r. konsultacje społeczne w sprawie Suwałskiego Budżetu Obywatelskiego jako części budżetu miasta na 2019 r.

W budżecie miasta na 2019 rok przeznaczono na realizację projektów w ramach Suwałskiego Budżetu Obywatelskiego kwotę 2,6 mln złotych z wyszczególnieniem odpowiednio na realizację:

- ▼ na projekty w grupie „kulturalnych lub społecznych” o wartości nieprzekraczającej 20 tys. zł – 100 tys. zł;
- ▼ na projekty inwestycyjne „małe” o wartości nieprzekraczającej 100 tys. zł - 500 tys. zł;
- ▼ na projekty inwestycyjne „duże” o wartości powyżej 100 tys. zł do 800 tys. zł - 2 mln. zł.

Ogółem kart do głosowania było 112 202.

W 2019 roku zrealizowano:

▼ **„MAŁE” PROJEKTY**

- Utwardzenie nawierzchni parkingu przy zbiegu ulic Reja i Litwińskiego (pomiędzy garażami i blokiem Litwińskiego 16);
- Odtworzenie orłów posiadawczych na słupach zabytkowej bramy wjazdowej do dawnych koszar przy ul. Gen. K. Pułaskiego w Suwałkach (ul. Gen. K. Pułaskiego);
- Utwardzenie nawierzchni żwirowej ul. Dąbrówka w Suwałkach (ul. Dąbrówka);
- Olimpijskie parkingi – bezpieczeństwo, zieleń, komfortowo (ul. Wojska Polskiego);
- Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Osiedla poprzez wykonanie nowego oświetlenia terenu przy ul. Marii Skłodowskiej-Curie i Emilii Plater w Suwałkach (ul. Marii Skłodowskiej-Curie i Emilii Plater).

Odstąpienie orłów posadowionych na słupach zabrykowanej bramy wjazdowej do damnych koszar 2. Pułku Ułanów Gochowskiich im. Gen. Dwerckiego w Suwałkach

▼ „DUŻE” PROJEKTY

- Modernizacja boisk Stadionu Miejskiego w Suwałkach (boiska boczne stadionu Miejskiego przy ul. Zarzeczce 26);
- Budowa miejsc postojowych przy wrotniku ulicy Reja od bloku Kowalskiego 23 do bloku Litwińskiego 16 wraz z przebudową chodników oraz wykonaniem dodatkowej infrastruktury w otoczeniu istniejących garaży (utwardzenie odwodnienie, oświetle-

nie i zazielenienie) (wrotniku ulicy Reja od bloku Kowalskiego 23 do bloku Litwińskiego 16).

▼ „KULTURALNE lub SPOŁECZNE” PROJEKTY

- Biało-Niebieskie Miasto;
- „ŚPIEWALIMY ŁĄCZĄC POKOLENIA”;
- „Szkoła cukrzycy”;
- Suwański Fan Club Bluesa 2019;
- Piknik olimpijski.

Tabela 3.4.1 Budżet Obywatelski w liczbach w latach 2016-2018

Rok	Liczba projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego	Liczba projektów ogółem dopuszczonych do głosowania	Liczba osób głosujących	Liczba zrealizowanych projektów	Suma wydana na realizację Budżetu Obywatelskiego
2017	27	21	8 801	7 (2 duże, 5 małych)	2 048 990,41 zł
2018	30	26	8 624	12 (2 duże, 5 małych, 5 społeczno-kulturalnych)	2 572 904,40 zł
2019	33	24	12 202	12 (2 duże, 5 małych, 5 społeczno-kulturalnych)	2 573 876,10 zł

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Inwestycji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Otwieranie ulicy Pleckiego

4

Infrastruktura techniczna

4.1. Infrastruktura drogowa

W granicach miasta Suwałki znajduje się 191,09 km dróg publicznych, z czego 79% stanowią drogi gminne i powiatowe, a 21% drogi krajowe i wojewódzkie.

W 2019 roku kompleksowo przebudowano ulicę Rotmistrza Witolda Pleckiego (odcinek od ul. Gen. Kazimierza Pułaskiego do ul. Północnej), ulicę Krzywółka (na odcinku od petli autobusowej do posesji Krzywółka 36), wybudowano ulicę Aleksandry Piłsudskiej (na odcinku od ul. Sportowej do ul. Utrata). Inwestycje na powyższych ulicach obejmowały również budowę chodników, dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych. Wykonano także gruntowną modernizację nawierzchni ulicy Tadeusza Kościuszki z kost-

ki granitowej (na odcinku od skrzyżowania z ul. Adama Mickiewicza do skrzyżowania z Placem Marszałka Józefa Piłsudskiego) oraz remont nawierzchni ulicy Utrata (na odcinku od ul. Pogodnej do ul. Kolejowej) i ulicy Dąbrówka (na odcinku od budynku nr 4 do budynku nr 2a). Ogółem w 2019 r. wybudowano, przebudowano i wyremontowano około 60 km dróg.

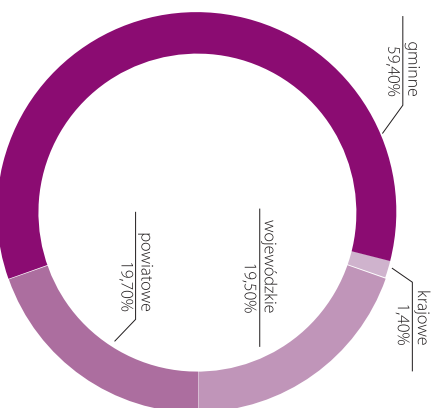
W związku z rosnącym zapotrzebowaniem na miejsca postojowe wybudowano parkingi przy ulicach: Wojska Polskiego (Olimpijskie Ogrody), Księża Jerzego Aleksandra Popiełuszki, Gen. Władysława Andersa, Kieleckiej, Aleksandry Piłsudskiej i na łączniku pomiędzy ulicą Alfreda Wierusza-Kowalskiego, a ulicą Alfreda Litwyskiego.

Tabela 4.1.1. Struktura, koszty utrzymania wraz z inwestycjami sieci drogowej w Suwałkach w latach 2018-2019

Klasyfikacja dróg	Długość drogi w 2018 roku [km]	Poniesione nakłady w 2018 roku [tys. zł]	Długość drogi w 2019 roku [km]	Poniesione nakłady w 2019 roku [tys. zł]
Krajowe	15,34	4 097,19	2,86	196,55
Wojewódzkie	24,70	23 922,14	37,18	52 365,22
Powiatowe	37,59	20 877,19	37,59	1 327,74
Gminne	112,12	25 108,82	113,46	14 090,74
Ogółem	189,75	74 005,34	191,09	67 980,25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach

Wykres 4.1.1 Struktura długości sieci drogowej w Suwałkach w 2019 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach

Drogi rowerowe

W 2019 r. wybudowano 5,08 km wydzielonych dróg rowerowych i 1,02 km ciągów pieszo-rowerowych. Na koniec 2019 r. w Suwałkach funkcjonowało ogółem 55,28 km dróg rowerowych i 32,13 km ciągów pieszo-rowerowych (wraz z drogami rowerowymi i ciągami pieszo-rowerowymi na terenach spółdzielni mieszkaniowych).

Do dnia 22 marca 2019 r. przeprowadzono szczegółowy przegląd stanu technicznego dróg rowerowych i infrastruktury towarzyszącej wzdłuż szlaku rowerowego Green Velo w granicach administracyjnych miasta Suwałki. Pracownicy Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach corocznie biorą czynny udział przy realizacji imprezy pn. „Dzień bez samochodu”, promując wykorzystywanie roweru jako środka transportu oraz angażując się w działania związane z bezpieczeństwem ruchu drogowego i prawidłowym korzystaniem z ciągów pieszo-jezdnich i dróg rowerowych.

Zarządcą dróg publicznych w mieście Suwałki jest jednostka budżetowa – Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach (ZDI Zi).

Zarządzanie drogami to między innymi realizacja w 2019 r. około 3 tys. zadań związanych z uzgadnianiem dokumentacji projektowych, pracami koncepcyjnymi, uzgodnieniami projektów organizacji ruchu drogowego oraz wydawaniem zezwoleń na zajęcie pasów drogowych.

Pracownicy ZDI Zi średnio raz w tygodniu wykonywali przeglądy terenów miejskich zwracając szczególną uwagę na: nieprawidłowości i braki w oznakowaniu, niezczytelność znaków, czystość, jak również stan techniczny: nawierzchni ulic, dróg rowerowych, chodników, oświetlenia ulicznego, wiat przystankowych,

**Mapa dróg rowerowych
(stan na dzień 31.12.2019 r.)**

Zródło: Opracowanie własne na podstawie
danych Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach

4. Infrastruktura techniczna

miejskich placów zabaw i słowni zewnętrznych. Na bieżąco uzupełniano ubytki w jezdniach w ramach remontów cząstkowych, wykonywano również profilowanie dróg gruntowych, wymieniano nieczytelne lica znaków drogowych, uzupełniano oznakowanie, którego braki wynikały m.in. z aktów wandalizmu lub zdarzeń drogowych, naprawiano elementy małej architektury znajdujące się na miejskich placach zabaw i słowniach zewnętrznych.

ZDiZ na bieżąco reagował na monty mieszkańców i służb porządkowych przekazywane telefonicznie na numer alarmowy lub przy użyciu aplikacji „NaprawmyTo” i naprawił w 2019 r. około 250 zgłoszonych usterek związanych z działalnością jednostki.

W celu kontroli stanu technicznego oraz poprawności działania wszystkich sygnalizacji świetlnych w Suwałkach systematycznie wykonywano objazdy ulic i w razie konieczności podejmowano na bieżąco prace naprawcze i konserwacyjne.

W ramach prac utrzymaniowych i modernizacyjnych oświetlenia ulicznego miasta Suwałki, ZDiZ w 2019 r. wymienił około 2 350 opraw oświetlenia ulicznego na nowe.

W ramach bieżącego utrzymania wykonano naprawy o łącznej powierzchni około 8 000 m² uszkodzonych chodników, dróg rowerowych, parkingów i jezdni z kostki polbruk.

Zarząd Dróg i Zieleni wykonując obowiązki statutowe jednostki dbał również o utrzymanie czystości w mieście. W okresie wiosenno-jesiennym codziennie według przyjętego harmonogramu mechanicznie zaniatane były ulice, jak również opróżniane kosze uliczne i zbierane nieczystości z terenów miejskich. W okresie zimowym ZDiZ zajmował się odśnieżaniem i zapobieganiem śliskości na ulicach, drogach, parkingach i placach miejskich

zgodnie z przyjętymi standardami zimowego utrzymania.

Od kwietnia 2019 r. ZDiZ przejął administrowanie strefą płatnego parkowania obejmującą 440 miejsc postojowych, w tym 13 przeznaczonych dla osób posiadających kartę parkingową osoby niepełnosprawnej.

Pracownicy ZDiZ uczestniczyli we wszystkich uroczystościach i miejskich imprezach plenerowych wykonując prace w zakresie: rozwieszania flag, rozstawiania zabezpieczeń, tymczasowej organizacji ruchu, utrzymania czystości przez okres od ich rozpoczęcia aż po ich zakończenie.

4.2. Infrastruktura komunalna

Jednostki organizacyjne miasta Suwałki

Infrastrukturę techniczną w Suwałkach obsługują jednostki organizacyjne miasta. To one świadczą mieszkańcom usługi:

- ▼ Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp. z o.o. - zaopatrzenia w wodę i odbioru ścieków oraz zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych z terenu miasta;
- ▼ Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej w Suwałkach Sp. z o.o. – zaopatrzenia w ciepło;
- ▼ Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o. w zakresie:
 - prowadzenia miejskiej komunikacji;
 - odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców;
 - prowadzenie na terenie miasta targowisk i hal targowych;
 - prowadzenie cmentarza komunalnego w Suwałkach.

- ▼ Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o w Suwałkach w zakresie:
 - zagospodarowania odpadów komunalnych w ramach RPOK (z wykorzystaniem funkcjonującego składowiska odpadów, sortowni odpadów komunalnych, biostabilizatorów, bioreaktorów do zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji);
 - prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) przeznaczonego do odbioru odpadów zebranych w sposób selektywny, bezpośrednio od mieszkańców Suwałk.
 - ▼ Zarząd Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Spółka z o.o. w zakresie:
 - tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej;
 - zapewnienie lokali społecznych, lokali zamieszkania i zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach;
 - gospodarowanie nieruchomościami należącymi do gminnego zasobu nieruchomości;
 - budowa i eksploatacja domów mieszkalnych, zarządzanie nieruchomościami mieszkalnymi i niemieszkalnymi.
 - ▼ Park Naukowo-Technologiczny Polska Wschód w Suwałkach Spółka z o.o., która realizuje misję propagowania postaw przedsiębiorczych, proinnowacyjnych oraz wspieranie tworzenia i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, prowadzących innowacyjny, etyczny, oparty na wiedzy biznes;
 - ▼ Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach. Komunalna – Jednostka budżetowa odpowiedzialna za:
 - zarządzanie drogami publicznymi utrzymanymi w granicach administracyjnych Suwałk;
 - zarządzanie ruchem na drogach publicznych, w tym wykonanie i konserwacja oznakowania dróg, sygnalizacji świetlnej ulic;
 - zarządzanie zielenią miejską;
 - zarządzanie oświetleniem dróg, parków i innych terenów miejskich;
 - zarządzanie szaletaniami miejskimi.
- Ponadto miasto jest udziałowcem w czterech innych spółkach:
- ▼ Suwałska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.;
 - ▼ Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” w Suwałkach;
 - ▼ „Wigry” Suwałki S.A.
 - ▼ MKS Slepsk Malow Suwałki Sp. z o.o.

Tabela 4.2.1 Spółki z udziałem miasta Suwałki

Spółka	Wartość udziałów miasta Suwałk w kapitale podstawowym w zł		Udział miasta w kapitale podstawowym
	2018	2019	
PWIK w Suwałkach Sp. z o.o.	60 131 000	61 546 000	100%
PEC w Suwałkach Sp. z o.o.	31 043 000	31 043 000	100%
PGK w Suwałkach Sp. z o.o.	21 334 500	22 866 000	100%
PGO w Suwałkach Spółka z o.o.	7 200 000	7 614 000	100%
ZBM w Suwałkach Spółka z o.o.	24 954 250	24 954 250	100%
Parc Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.	10 1110 000	10 1110 000	99,60%
Suwałska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. w Suwałkach	2 471 000	2 471 000	12,40%

4. Infrastruktura techniczna

zapewniając na bieżąco przyłączenie do sieci wodociągowej nowych budynków.

Tabela 4.2.2. Długość miejskiej sieci wodociągowej w Suwałkach (w km)

	2017	2018	2019
Długość sieci	1599	1622	1683
Długość przyłączy	77,0	77,8	79,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp.z o. o.

Tabela 4.2.3 Ilość przyłączy do miejskiej sieci wodociągowej w Suwałkach (w szt.)

	2017	2018	2019
Ilość przyłączy wodociągowych	5 676	5 738	5 825

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp.z o. o.

Ścieki odprowadzane miejską siecią kanalizacji sanitarnej, dostarczane są do oczyszczalni ścieków spełniającej wymagania stawiane tego typu obiektom. Poziom objęcia mieszkańców Suwałk zbiorowym odbiorem ścieków siecią kanalizacji sanitarnej wynosi około 96%. Wysoki współczynnik skanalizowania miasta jest wynikiem wieloletnich starań spółki o współfinansowanie infrastruktury sieci kanalizacji z zewnętrznych źródeł krajowych, takich jak EkoFundusz, NFOŚiGW, czy WFOŚiGW, jak również dotacji unijnych (ISPA, POIiS). Przedsiębiorstwo inwestuje w nowe technologie renowacji kanalizacji miejskiej, co pozwala znacznie obniżyć koszty eksploatacji i zapewnienie bezawaryjności sieci.

Tabela 4.2.4. Długość miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej w Suwałkach (w km)

	2017	2018	2019
Długość sieci	1198	1212	1246
Długość przyłączy	40,5	40,9	41,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp.z o. o.

Agencja Rozwoju Regionalnego,ARES S.A w Suwałkach	200 000	200 000	14,74%
Miejski Klub Sportowy Slepsk Malow Suwałki Sp.zoo.	-	30 000	30%
WIGNY Suwałki Spółka Akcyjna	200 000	200 000	18,52%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach oraz Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wodociągi i kanalizacja

Miasto posiada dobrze rozwiniętą gospodarkę wodno-ściekową prowadzoną przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Woda dostarczana do sieci miejskiej ujmowana jest z 21 studni głębinowych zlokalizowanych na terenie miasta. Spółka dodatkowo dysponuje 9 studniami awaryjnymi. W sytuacjach zwiększonego zapotrzebowania na wodę lub awarii możliwe jest uruchomienie części z nich. Woda w stanie naturalnym tylko warunkowo nadaje się do spożycia oraz potrzeb gospodarczych ze względu na przekroczenia dopuszczalnych stężeń żelaza i manganu. Dostosowanie jakości wody do obowiązujących wymagań odbywa się w powstałej w 2005 r. stacji uzdatniania wody, której budowa w 50% sfinansowana była ze środków unijnych – program ISPA.

Dynamiczny rozwój budownictwa mieszkaniowego i przemysłowego w mieście determinuje rozbudowę miejskiej sieci wodociągowej. W efekcie przeprowadzonych inwestycji ponad 99% mieszkańców miasta zaopatranych jest w bieżącą wodę z sieci miejskiej. Rozbudowa systemu przesyłowego odbywa się wraz z rozwojem przestrzennym miasta,

Tabela 4.2.5 Ilość przyłączy do miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej w Suwałkach (w szt.)

	2017	2018	2019
Ilość przyłączy kanalizacji sanitarnej	4 868	4 929	5 016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp. z o.o

Od września 2012 r. PWiK w Suwałkach Sp. z o.o. eksploatuje również kanalizację deszczową. Na koniec roku 2019 łączna długość eksploatowanej sieci deszczowej wyniosła 163,1 km, a ilość separatorów substancji ropopochodnych na wylotach eksploatowanych przez Spółkę, wyniosła 28 szt. W latach 2013-2019 PWiK w Suwałkach Sp. z o.o. wybudowało z własnych środków 12,7 km.

Tabela 4.2.6 Długość miejskiej sieci kanalizacji deszczowej w Suwałkach (w km)

	2017	2018	2019
Długość sieci	151,4	153,0	163,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp. z o.o

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością realizuje w latach 2017-2020 projekt pn.: „Modernizacja gospodarki osadowej i renowacja kanalizacji w PWiK w Suwałkach”, w ramach działania 2.3 „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach”, oś priorytetowa II „Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu” Programu Operacyjnego

Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej na osiedlu Stanisławskiego

nego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Wartość inwestycji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia wynosi 14 494 114,10 zł netto, w tym 8 645 776,97 zł dotacji z UE. Projekt obejmuje 10 zadań inwestycyjnych:

Lp- Nazwa zadania

Realizacja

Modernizacja systemu mieszania osadów w komorach fermentacyjnych na oczyszczalni ścieków w Suwałkach 2019-2020

Budowa przepompowni oddzięków wraz z rurociągiem tłocznym na terenie oczyszczalni ścieków w Suwałkach 2018

Przebudowa kanalizacji sanitarnej w ul. Klonowej w Suwałkach 2019

Wykonanie renowacji kanałów sanitarnych metodą bezwykopową 2019-2020

Modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Klasztornej 2020

Budowa sieci kanalizacji w ul. Je-sionowej 2017

Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w ul. Armii Krajowej na odcinku od ul. Falka do ul. Chopina wraz z oddinkiem kanalizacji sanitarnej w ul. Wyszynskiego

Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej pod potrzeby nowej zabudowy jednorodzinnej w rejonie ul. Zastawie 2017-2018

Budowa instalacji fotowoltaicznej na terenie PWiK w Suwałkach 2018

System monitoringu szczelności sieci wodociągowej 2020

W 2019 roku wykonano przebudowę kanalizacji sanitarnej w ul. Klonowej w Suwałkach o długości 1064 m. Jednocześnie rozpoczęto zadania dotyczące wykonania renowacji kanałów sanitarnych metodą bezwykopową o łącznej długości ponad 10 km oraz modernizacji systemu mieszania osadów w komorach fermentacyjnych na terenie oczyszczalni ścieków w Suwałkach.

Fontanny miejskie

PWiK w Suwałkach Sp. z o.o. zajmuje się również eksploatacją miejskich fontann. Zlo-

4. Infrastruktura techniczna

kalizowane są one przy ul. Kowalskiego, w Parku Konstytucji 3 Maja, pod budynkiem SOK oraz dwie na placu im. Marii Konopnickiej.

Edukacja ekologiczna

Przedsiębiorstwo od lat wdraża działania, które mają na celu ochronę środowiska naturalnego i propagowanie prawidłowych postaw proekologicznych. W 2019 roku rozpoczęto kampanię informacyjną o zaletach wody wodociągowej oraz promującą zachowań prozdrowotnych wśród dzieci i młodzieży:

▼ **Montaż źródełek wody pitnej** – kampania propagująca picie wody z kranu.

W ramach kampanii zachęcającej do picia wody z kranu, PWiK w Suwałkach Sp. z o.o. rozpoczęło akcję montażu źródełek wody pitnej w suwańskich szkołach. Dzięki nim młodzi mieszkańcy naszego miasta będą mogli bez problemu i ograniczeń korzystać z „suwańskiej kranówki”. Pierwsze dwa źródelka zostały zamontowane w marcu 2019 r. w Zespole Szkół Technicznych w Suwałkach. Uczniowie chętnie korzystają z zamontowanych urządzeń pijąc wodę z kranu, która w porównaniu z wodą butelkowaną jest znacznie tańsza, a przy tym smaczna i zdrowa. Głównym celem kampanii jest zmotywowanie mieszkańców Suwałk do rezygnacji z plastikowych opakowań, które są nieekologiczne i nieekonomiczne. Od 2020 roku Spółka zamierza finansować z własnych środków montaż w 1-2 placówkach h rocznie (w zależności od ilości budynków dydaktycznych) tego typu urządzeń. Koszt zamontowania jednego źródelka wynosi około 2,5 tysiąca złotych. W kwietniu 2019 r. przy kawiarce vis-a-vis placu zabaw nad Zalewem Arkadia zamontowane zostało przez PWiK źródelko wody pitnej, z którego korzystać

mogą bez ograniczeń wszyscy biegacze i przechodnie odwiedzający to miejsce w sezonie wiosenno-letnim. Źródelko to pozwala mieszkańcom Suwałk i turystom cieszyć się swobodnym dostępem do świeżej i chłodnej wody. Urządzenie, o którego otoczenie zadbał Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach cieszy się dużym zainteresowaniem.

▼ **Obchody Światowego Dnia Wody**

22 marca obchodzony jest Światowy Dzień Wody. Z tej okazji w Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach zorganizowano dzień otwarty. Spółka miała przyjemność gościć mieszkańców naszego miasta, w tym: Niepubliczne Przedszkole „Chatka Niedźwiadka”, Przedszkole nr 3, Niepubliczną Szkołę Podstawową – Akademię Dzieci Ciekawych Świata, Szkołę Podstawową nr 7, Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach. Poza zwiedzaniem obiektów w Suwałkach. Uczestniczyli w zajęciach edukacyjnych, na których przekonali się, jak cennym darem jest woda. Głównym celem spotkania było zachęcenie odwiedzających do picia wody prosto z kranu. Dodatkowo w ramach Dnia Wody przeprowadzono cykl spotkań w przedszkolach, celem promowania picia wody z kranu.

▼ **Dni Otwartych Funduszy Europejskich**

10 maja 2019 r. Przedsiębiorstwo gościło mieszkańców na obchodach „Dni Otwartych Funduszy Europejskich”. Odwiedzający mieli możliwość wizyty na obiektach na co dzień niedostępnych, takich jak: Stacja Uzdatniania Wody, Stacja Wodociągowa z wybudowaną w 2019 roku Farmą Fotowoltaiczną oraz Oczyszczalnia Ścieków. Wszyscy dowiedzieli się „Skąd się bierze woda ?” oraz jak „Słońce

zamienić w prąd”. Na gości, szczególnie tych najmłodszych, czekały filmy edukacyjne, zabawy oraz niespodzianki.

▼ „RESO Suwałki 10,5 – Miejskie Święto Biegania”

PWiK stał się Partnerem Organizacyjnym projektu pn.: „RESO Suwałki 10,5 – Miejskie Święto Biegania”. W ramach projektu zorganizowano strefę nawadniania podczas biegów dla dorosłych. Do dyspozycji biegaczy było ponad 1 000 kubeczków z „suwałską kranówką”, rozdawanych przez pracowników Przedsiębiorstwa oraz wolontariuszy ze Stowarzyszenia Lokalnego Salezjańskiej Organizacji Sportowej SALOS w Suwałkach. Ponadto zorganizowano strefę edukacyjną, gdzie przeprowadzono różnego rodzaju konkursy nagradzane drobnymi upominkami, związanymi z promocją picia wody z kranu.

▼ Dni Przedsiębiorczości w PWiK

W ramach „Tygodnia Przedsiębiorczości w Suwałkach” 22 października 2019 r.

Przedsiębiorstwo gościło uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Uczniowie mieli okazję zwiedzić teren Stacji Wodociągowej oraz Oczyszczalni Ścieków. Ponadto dowiedzieli się jak funkcjonuje Stacja Uzdatniania Wody i farma fotowoltaiczna. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w 2020 r. planuje kontynuować działania promujące picie wody z kranu przez mieszkańców Suwałk.

Strategie i programy

▼ Dokument Implementacyjny do Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Suwałki do roku 2020 z perspektywą do roku 2023

W oparciu o Dokument Implementacyjny do Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Suwałki, PWiK w Suwałkach Sp. z o.o. rozbudowuje i modernizuje sieci wodociągowe i kanalizacyjne na terenie miasta oraz rozbudowuje i modernizuje sieć kanalizacji deszczowej wraz z wypro-

Zapływanie Czarnej Harficy

4. Infrastruktura techniczna

sażeniem jej wylotów w separatorzy sub-stancji ropopochodnych.

Obecnie Spółka realizuje budowę sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej na os. Staniszewskiego (ulice: Szymborskiej, Prusa, Wyspiańskiego, Słowackiego) oraz budowę kanału deszczowego odprowadzającego nadmiar wód opadowych z os. Hańcza wraz z trzema przelewaniami burzowymi z kanalizacji deszczowej w ul. Warszawskiej i Krakowskiej wraz ze zbiornikiem retencyjno-rozłączającym.

W planach do 2023 roku jest budowa sieci w nowopowstałych osiedlach (os. Staniszewskiego, Park Zastawie, os. Powstańców Wielkopolskich, Krzywówka), wzdłuż nowopowstałych (modernizowanych) ulic (np. ul. Szczęsnowicza) oraz jako uzbrojenie działek pod tereny inwestycyjne (przyszłe zakłady produkcyjne/usługowe).

▼ **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasta Suwałki**

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasta Suwałki zakłada następujący model zaopatrzenia w wodę dla miasta Suwałki:

- miasto korzysta z komunalnego ujęcia wód podziemnych, które będzie sukcesywnie rozbudowywane w miarę potrzeb – w latach 2020-2021 planowana jest budowa 2 nowych studni głębinowych;
- system przesyłu wody będzie rozbudowywany w miarę rozwoju terytorialnego miasta (nie ma żadnych technicznych ograniczeń jego rozwoju za wyjątkiem ograniczeń obowiązkujących w strefach ochronnych ujęcia wód podziemnych, w celu ochrony jego zasobów).

Zaopatrzenie w wodę

Rozbudowa sieci wodociągowej odbywa się sukcesywnie (w zależności od możliwości finansowych PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.) zgodnie z potrzebami rozwoju Miasta, m.in. wzdłuż nowobudowanych dróg oraz na terenach nowopowstałych osiedli mieszkaniowych.

W najbliższych latach planowane jest również przeprowadzenie następujących prac w układzie przesyłowym wody:

- ▼ monitoring pracy sieci wodociągowej – kontynuacja rozbudowy;
- ▼ renowacja i budowa nowych studni na ujęciu wody;
- ▼ renowacja magistrali wodociągowej zasilającej miasto.

Oddrowadzanie i oczyszczanie ścieków

Obecnie dobowy dopływ ścieków na oczyszczalnię kształtuje się na poziomie ok. 13 000 m³/d. Przy dopuszczalnej przepustowości oczyszczalni 26 500 m³/d posiada ona jeszcze rezerwę przepustowości hydraulicznej. Ze względu na nierównomierność dopływu ścieków do oczyszczalni oraz wzrost stężeń ładunków zanieczyszczeń analizowana jest obecnie konieczność dalszej rozbudowy oczyszczalni ścieków. Pod tym kątem Spółka przewidziała rezerwę terenu w założeniach do MPZP. Ostatecznie decyzja w sprawie rozbudowy będzie zależała od tempa przyrostu rzeczywistych potrzeb.

W związku z intensywnym rozwojem miasta konieczna jest rozbudowa istniejącego systemu kanalizacyjnego, a także renowacja kanałów, zwłaszcza tych wybudowanych w latach 70 i 80-tych XX wieku. Ze względu na konfigurację terenu znaczna część nowych układów będzie miała charakter tłoczno-gra-

witacyjny. Obecnie w trakcie realizacji jest renowacja kanałów metodą bezwykopową, która dofinansowana jest ze środków UE. Ponadto naprawy, renowacji lub przebudowy wymagają kolejne odcinki starej sieci kanalizacji sanitarnej. Dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnych będzie odbywała się sukcesywnie (w zależności od możliwości finansowych Spółki) zgodnie z potrzebami rozwoju miasta m.in. wzdłuż nowobudowanych dróg, na terenach nowopowstałych osiedli mieszkaniowych oraz terenach zabudowy przemysłowej.

Odprowadzanie i oczyszczanie wód opadowych

W celu ochrony stanu czystości rzeki Czarnej Hańczy, a tym samym poprawy środowiska wodnego zlewni Niemna, do której odprowadzane są wody opadowe z terenu miasta, przewidziano oczyszczanie wód opadowych. Realizować to należy poprzez budowę na wylotach kanałów deszczowych, urządzeń oczyszczających, tj. separatorów substancji ropopochodnych i osadników zawiesz mineralnych. Niezbędna jest budowa kilku dodatkowych urządzeń podczyszczających.

W związku z przeciążoną kanalizacją deszczową w mieście spowodowaną postępującym procesem urbanizacji miasta oraz okresowo ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi (nawalne deszcze) należy zniżyć się z problemem odprowadzania wód opadowych wykorzystując potencjał naturalny miasta dla retencji gruntowej, minimalizując w ten sposób negatywny wpływ inwestycji na system przyrodniczy i środowisko człowieka. Takie podejście ma sprzyjać poprawie jakości życia mieszkańców oraz podtrzymaniu funkcji regulacyjnych ekosystemów. Podstawową zasadą postępowania z wodami opadowymi powinno być zachowanie cyklu obiegu wody w mieście, czyli zatrzymanie części lub ca-

ści opadu na terenie, na którym spadł deszcz. Wszędzie tam gdzie sposób zagospodarowania terenu oraz warunki gruntowo-wodne na to pozwalają wskazane jest by wody opadowe i roztopowe były odprowadzane do ziemi bezpośrednio lub poprzez urządzenia podczyszczające (w zależności od stężenia zanieczyszczeń).

Dążąc do uporządkowania kwestii związanej z wodami opadowymi i roztopowymi oraz stawiając na politykę zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi, przewiduje się odprowadzanie wód opadowych do gruntu np. poprzez budowę kanałów lub zbiorników retencyjno-rozszczających i studni chłonnych.

Rzopoczęto już działania w celu poprawienia funkcjonowania obciążonego układu sieci kanalizacji deszczowej w rejonie oś. Hańcza i oś. Piastowskiego. W trakcie realizacji jest budowa zbiornika retencyjno-rozszczającego na wody opadowe w najbardziej krytycznym miejscu zlewni tj. w okolicy ulicy Krakowskiej. Budowa zbiornika ma na celu odciążenie układu kanałów sieci deszczowej poprzez przecięcie nadmiaru wód opadowych do zbiornika, zapewniając tym samym odciążenie kanałów na oś. Hańcza. Dla zabezpieczenia przed podtopieniem rejonu ulicy Grunwaldzkiej wybudowano przelew awaryjny do Zalewu Arkadia.

Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i kanalizacyjnych

Prowadzenie spraw z zakresu zaopatrzenia w wodę oraz usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych należy do ustawowych zadań Miasta.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków podsta-

4. Infrastruktura techniczna

wą regionalnej gospodarki wodno-ściekowej jest tworzenie wieloletnich planów rozwoju i modernizacji infrastruktury wodno-ściekowej.

Plan obejmuje okres czterech lat i wynika z ustawy z dnia 27 października 2017 r. o zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Zgodnie z art. 20 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu WPI i koszty wynikające z jego realizacji powinny być uwzględnione w taryfie, także WPI powinien obejmować wydatki inwestycyjne w okresie obowiązywania taryfy, a więc min. 3 lat. Zgodnie z ustawą o zmianie ustawy (art. 9) nowe taryfy w Suwałkach zostały zatwierdzone przez organ regulacyjny i obowiązują w okresie od 12 czerwca 2018 roku do 11 czerwca 2021 r. Ze względu na wzrost kosztów dystrybucji wody i odprowadzania ścieków prawdopodobnie Spółka wystąpi do Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Białymstoku z wnioskiem o skrócenie okresu obowiązywania taryfy i zatwierdzenie ich nowych wysokości. Będzie to wymagało stworzenia nowego planu na lata 2020-2023.

Wpływ na opracowanie Planu będą miały:

- ▼ zmiany kosztów zrealizowanych zadań w wyniku przetargów i opracowanej dokumentacji,
- ▼ konieczność uwzględnienia zadań planowanych przez Spółkę do realizacji przy wsparciu środków z nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej,

- ▼ uwzględnienie zadań inwestycyjnych niezbędnych do zaopatrzenia w wodę oraz prowadzenia ścieków z planowanego do realizacji budownictwa mieszkaniowego i usługowego,
- ▼ konieczność uzupełniania brakujących fragmentów sieci wodociągowo-kanalizacyjnej.

Gospodarka odpadami

W związku ze zmianą ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* od 1 lipca 2013 r. miasto Suwałki przejęło obowiązek odbioru odpadów od właścicieli nieruchomości.

W 2019 roku odborem odpadów komunalnych od mieszkańców Suwałk zajmowało się Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o. o.

Odpady odebrane od właścicieli nieruchomości z terenu Suwałk kierowane są do zagospodarowania do Instalacji Komunalnej prowadzonej przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o. o.

Od 1997 r. funkcjonuje w Suwałkach selektywna zbiórka odpadów komunalnych, która objęła wszystkich mieszkańców miasta.

W ramach systemu utworzony został w Przedsiębiorstwie Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o. o. Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. (PSZOK)

Tabela: 4.2.7 Gospodarka odpadami komunalnymi wytworzonymi przez mieszkańców Suwałk w latach 2016-2019 (w tonach)

	2016	2017	2018	2019
Dostarczone	23 145,24	24 357,41	24 729,18	25 289,42
Odzyskane surowce wtórne	2 089,08	2 437,47	2 301,59	2 693,06
Odpady na składowisku	10 325,09	6 332,82	8 677,47	8 212,40
Kompost surowy (produkcja)	3 332,91	4 922,55	2 675,57	2 258,57

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o. o.

W związku ze zmianami w przepisach ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, dot. sprawozdawczości, związanymi z uruchomieniem platformy Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO), przesunięciu uległ termin przekazania *sprawozdania wójta, burmistrza lub prezidenta miasta z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2019 rok.* Zgodnie z art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 23 stycznia 2020 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 150) ww. sprawozdanie należy przekazać marszałkowi województwa za pośrednictwem Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami w terminie do dnia 31 sierpnia 2020 r. W związku z powyższym, aktualnie nie są znane osiągnięcia w 2019 r. wskaźniki poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych.

Niemniej jednak, na podstawie danych przekazanych przez PGO w Suwałkach Sp. z o.o. można ustalić, iż w 2019 r. nie przekazano do składowania odpadów ulegających biodegradacji; powstałych po mechaniczno-biologicznym przetworzeniu niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych o kodzie 19 12 12 oraz, że osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne wynosi 100%.

Osiągnięty w 2018 r. wysoki (56,66%) wskaźnik poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, przy wymaganym w 2018 r. 30% wskaźniku, określonym w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie

poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami, niektórych frakcji odpadów komunalnych, uzsmano z uwagi na zmianę ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poprzez dodanie art. 9nb, w którym rozszerzono grupę sprawozdawczą o punkty skupu surowców wtórnych.

Główne inwestycje PGO w 2019 r.

W lipcu 2019 r. PGO w Suwałkach rozpoczęło inwestycję polegającą na budowie nowej kwatery składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz placami magazynowymi. Przedsięwzięcie obejmuje budowę nowego składowiska o pojemności 328 000 m³, budowę placu magazynowego wra z boksanii o łącznej powierzchni 4 991 m², budowę podziemnego zbiornika poż. o pojemności 500 m³ oraz montaż przemysłowego montoringu wizyjnego. Wydatki związane z ww. inwestycją wyniosły 5 091 tys. zł. Przewidywany termin zakończenia inwestycji i oddania do użytkowania – lipiec 2020 r.

Cieplownictwo

Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej w Suwałkach Spółka z o.o. prowadzi działalność koncesjonowaną polegającą na:

- ✔ wytwarzaniu ciepła;
- ✔ przesyłaniu i dystrybucji ciepła;
- ✔ wytwarzaniu energii elektrycznej.

Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej w Suwałkach Sp. z o.o. zaspokaja w okolo 70% zapotrzebowanie miasta na ciepło.

Działalność Spółki wpisuje się w ramy polityki przyjętej przez władze miasta związanej z ograniczaniem niskiej emisji, a tym samym poprawą jakości powietrza w mieście.

- W związku z tym, PEC w Suwałkach Sp. z o.o. od lat, w miarę możliwości technicznych i ekonomicznych za priorytetowe uznaje:
 - ▼ dostarczanie ciepła w sposób bezpieczny i niezawodny;
 - ▼ wysokie standardy obsługi Klienta;
 - ▼ pozyskiwanie nowych odbiorców;
 - ▼ wdrażanie nowych rozwiązań technologicznych usprawniających efektywność wytwarzania oraz przesyłania i dystrybucji ciepła w sposób zapobiegający zanieczyszczeniom środowiska;
 - ▼ doskonalenie warunków bezpiecznego wykonywania prac;
 - ▼ produkcję energii elektrycznej i ciepłej w skójarzeniu;
 - ▼ tworzenie warunków powszechnego dostępu do energii w zgodzie z ekologią i rachunkiem ekonomicznym;
 - ▼ prowadzenie działalności nastawionej na zadowolenie odbiorców i Klientów;
 - ▼ ochronę środowiska naturalnego.

Strategia i plany

- Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. **Prawo energetyczne**, PEC w Suwałkach Sp. z o.o. opracowuje wieloletnie plany rozwoju. Ustawa nakłada obowiązek opracowywania planu na okres nie krótszy niż 3 lata. Aktualny „**Plan rozwoju PEC w Suwałkach Sp. z o.o. na lata 2016-2020**” obejmuje:
- Plan obejmuje w szczególności:
- ▼ przewidywany zakres dostarczania ciepła;
 - ▼ przedsięwzięcia w zakresie planowanych modernizacji, rozbudowy albo budowy sieci oraz nowych źródeł paliw;
 - ▼ przewidywany sposób finansowania inwestycji;
 - ▼ przewidywane przychody niezbędne do realizacji planów;

- ▼ planowany harmonogram realizacji inwestycji.
- Obecnie PEC w Suwałkach Sp. z o.o. jest w trakcie opracowywania planu rozwoju na kolejne lata 2021-2023, uwzględniając:
- ▼ koszty zrealizowanych inwestycji;
 - ▼ koszty rosnących opłat za emisję dwutlenku węgla;
 - ▼ realizację inwestycji, na które Spółka otrzymała dofinansowanie ze środków unijnych;
 - ▼ zadania inwestycyjne niezbędne do zapewnienia stabilności dostaw ciepła;
 - ▼ zadania związane z realizacją Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Suwałki.

- Zgodnie z „**Planem gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Suwałki**” PEC w Suwałkach Sp. z o.o. realizuje zadania zmierzające w kierunku ograniczenia niskiej emisji w mieście poprzez:
- ▼ budowę sieci i przyłączy do domków jednorodzinnych na obszarach gdzie występuje niska emisja;
 - ▼ modernizację i rozbudowę ciepłowni z zastosowaniem innego paliwa niż miał węglowy;
 - ▼ prowadzenie działań edukacyjnych w jednostkach oświatowych.

- Zgodnie z Umową Spółki, na każdy rok kalendarzowy opracowywany jest Plan rzeczowo-finansowy, określający przede wszystkim:
- ▼ rzeczowy zakres planowanych inwestycji i remontów;
 - ▼ przewidywane koszty realizacji planowanych zadań.
- Opracowując Plan rzeczowo-finansowy, Spółka bierze pod uwagę założenia i wytyczne ujęte w Planie rozwoju i Planie gospodarki niskoemisyjnej.

W 2019 roku do miejskiej sieci ciepłowniczej podłączono **65 budynków, w tym 36 domków jednorodzinnych**, głównie przy ulicach na Os. Kolejowym i Os. Hańcza, gdzie występują przekroczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza spowodowane niską emisją z budynków jednorodzinnych.

Dążąc do poprawienia atrakcyjności oferty w zakresie przyłączenia do miejskiej sieci ciepłowniczej domów jednorodzinnych, w Spółce obowiązuje dwa warianty zawierania umów przyłączeniowych, to jest:

- ▶ przyłączenie nieodpłatne dla odbiorcy wówczas, gdy zobowiąże się on do likwidacji dołączanego kotła na paliwo stałe oraz do zakupu ciepła sieciowego w skali roku minimum około 60 GJ przez okres 10 lat
- ▶ częściowo odpłatne dla odbiorcy, gdy ponosi on koszt opłaty przyłączeniowej i wężła ciepłego, ale wówczas nie ma obowiązku zakupu ciepła sieciowego przez 10 lat.

Wraz z budową nowych odcinków miejskiej sieci ciepłowniczej rośnie liczba budynków podłączanych do miejskiego systemu ciepłowniczego oraz ogrzewanej powierzchni.

W wyniku realizacji Planu rozwoju opracowanego na lata 2016-2020, dane za okres 2016-2019 przedstawiają się następująco:

Tabela 4.2.8 Budynki podłączone do miejskiego systemu ciepłowniczego w latach 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
Liczba ogrzewanych budynków (szt)	1 334	1 372	1 435	1 500
Ogrzewana powierzchnia (m ²)	1 685 525	1 731 966	1 735 094	1 818 485
Liczba podłączonych budynków w danym roku	36	37	65	65

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

W celu poprawy jakości powietrza oraz zmniejszenia oddziaływania na środowisko naturalne PEC w Suwałkach Sp. z o.o. prowadzi inwestycje związane z dostawianiem istniejącej instalacji wytwarzania ciepła do nowych standardów emisyjnych BAT:

- ▶ **w wyniku uruchomienia w 2018 roku nowej instalacji oczyszczania spalin** na kotle WR 25, Spółka w 2019 roku osiągnęła znacznie niższe wartości emisji do powietrza w porównaniu do okresu przed modernizacją kotła.

Uzyskany efekt ekologiczny przedstawia się następująco:

Tabela 4.2.9 Efekt ekologiczny instalacji oczyszczania spalin dla kotła K4

	Stężenie w spalinach [mg/m ³]	Zanieczyszczenie dopuszczalne	uzyskane przed modernizacją	uzyskane po modernizacji
Pył	270/400	1		
Dwutlenek siarki	671/1500	228		
Dwutlenek azotu	378/400	228		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z monitoringu spalin w PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

- ▶ **w 2019 roku rozpoczęto budowę instalacji spalania biomasy**, składającej się z dwóch kotłów wodnych o mocy nominalnej po 12,5 MW każdy. Na powyższą inwestycję Spółka otrzymała dotację ze środków unijnych w wysokości 15 mln zł oraz pożyczkę z NFOŚiGW w wysokości 17,3 mln zł. Wartość projektu – 33 mln zł.

Zmniejszenie wartości dofinansowania i wartości projektu w stosunku do 2018 roku wynika z uzyskania niższej ceny w wyniku postępowania o zamówienie publiczne w stosunku do ceny planowanej w 2018 roku.

Budowa instalacji spalania biomasy, fot. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Suwałkach Sp. z o.o.

Instalacja spalania biomasy emituje bardzo mało zanieczyszczeń, i co bardzo istotne uznawana jest za bezemisyjną tzn. nie emitującą dwutlenku węgla. Ma to szczególne znaczenie, gdyż koszty opłat za emisję dwutlenku węgla wzrosły w 2019 roku w porównaniu do 2018 roku o ponad 250%. Opłaty z tego tytułu stanowią istotny składnik kosztów firmy i spowodowały wzrost kosztów zmiennych o 20%.

PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

prowadzi także działania, służące:

▼ **poprawie efektywności przesyłania energii ciepłej**, polegającej na zmniejszeniu strat ciepła w procesie przesyłu oraz zwiększeniu niezawodności eksploatacji sieci ciepłowniczej, co przekłada się na ograniczenie możliwości wystąpienia awarii.

W związku z tym w 2019 roku w ramach realizacji projektu unijnego kontynuowano przebudowę i termomodernizację sieci ciepłowniczej. Realizacja projektu rozpoczęła się w 2018 roku i zakończy się w 2021 roku. Projekt zakłada przebudowę i termomodernizację 10 km sieci ciepłow-

niczej na terenie miasta. Wartość dofinansowania – 7,2 mln zł, wartość projektu – 27 mln zł, która wzrosła w stosunku do roku 2018 z powodu wzrostu cen za usługi budowlane.

W 2019 roku w ramach projektu przebudowano 4,8 km sieci.

W wyniku sukcesywnej wymiany starych odcinków sieci na rury preizolowane, sieć preizolowana stanowi obecnie 76% długości całej sieci ciepłowniczej w mieście.

Tabela 4.2. 10 Długość miejskiej sieci ciepłowniczej w Suwałkach (w km) w latach 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
Długość sieci ciepłowniczej (km)	86,2	88,5	92,8	97,1
w tym: sieć preizolowanej (km)	58,4	61,6	67,1	73,9
Sieć przebudowana (termomodernizacja i preizolacja) w km	2,5	1,0	2,3	4,9
w tym: w ramach projektu unijnego	x	x	2,1	4,8
Sieć nowo wybudowana (km)	1,7	2,3	3,6	4,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

▼ **poprawie efektywności dystrybucji energii cieplnej**, polegającej na zmniejszeniu strat ciepła w procesie dystrybucji oraz zwiększeniu bezpieczeństwa i niezawodności dostaw ciepła.

W związku z tym w 2019 roku w ramach realizacji projektu unijnego rozpoczęto proces likwidacji węzłów grupowych i budowę w ich miejsce węzłów indywidualnych. W związku z tym zlikwidowano 7 węzłów grupowych i wybudowano 26 węzłów indywidualnych. Całość projektu przewiduje likwidację 12 węzłów grupowych i zastąpienie ich 49 węzłami indywidualnymi. Zakończenie realizacji projektu nastąpi w 2021 roku. Wartość dofinansowania – 3,4 mln zł, wartość projektu – 6,7 mln zł.

W celu zapewnienia najwyższych standardów związanych z dostarczaniem ciepła, spełniającego odpowiednie parametry jakościowe, węzły ciepłownicze są do systemu monitoringu. Udział węzłów podłączonych do monitoringu w stosunku do wszystkich węzłów wynosi 65% i stale rośnie.

Termomodernizacja sieci ul. Kowańskiego, fot. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Suwałkach Sp. z o.o.

Tabela 4.2. 11 Węzły ciepłownicze w Suwałkach w latach 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
Liczba węzłów ciepłowniczych (szt.)	888	924	983	1 063
w tym: podłączonych do monitoringu	596	628	651	688
Węzły nowo wybudowane	33	36	59	85
Węzły zmodernizowane	10	7	7	3

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

Działania prowadzone przez PEC w Suwałkach Sp. z o.o. przekładają się w szczególności na:

- ▼ bezawaryjne i bezpieczne wytworzenie i dostarczanie ciepła;
- ▼ poprawę efektywności przesyłania i dystrybucji ciepła;
- ▼ ograniczanie niskiej emisji w mieście poprzez:
 - podłączanie nowych odbiorców do miejskiej sieci ciepłowniczej;
 - ograniczenie emisji dwutlenku węgla (gazów cieplarnianych), pyłów, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu;
 - dywersyfikacja miks paliwowego;
 - zmniejszenie zużycia paliw kopaliny;
- ▼ podnoszenie świadomości ekologicznej społeczności lokalnej;
- ▼ poprawę warunków zdrowotnych mieszkańców i kształtowanie wizerunku Suwałk, jako miasta przyjaznego środowisku.

Gazownictwo

Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. wychodząc naprzeciw potrzebom aglomeracji Suwałki zrealizowała przy współfinansowaniu ze środków UE inwestycję pn.: „Umożliwienie dostępu do gazu ziemnego w m. Suwałki w oparciu o technologię LNG”. W ramach

Inwestycji wybudowano sieci gazowe z rur PE na terenie miasta Suwałki wraz z dwiema stacjami redukcyjno-pomiarowymi. Aktualnie Gazownia w Suwałkach działająca w ramach Oddziału Zakład Gazowniczy w Białymstoku zarządza stacjami regazyfikacji LNG i SFP oraz sieciami gazowymi w Suwałkach, Grajewie, Sejnach i Krasnopolu, a od IV kw. 2020 roku w Augustowie, Raczkach i Lipsku.

Przedsięwzięcie spełnia swój cel i przynosi wymierne efekty dla mieszkańców oraz przedsiębiorców. Dostarczany przez PŚG Sp. z o.o. nośnik energii, korzystnie wpływa na poprawę ochrony środowiska. Z paliwa gazowego korzystają dawni odbiorcy propanu-butanu rozprężonego na osiedlu Północ oraz 657 nowych odbiorców.

Rozbudowa sieci gazowej to jeden z priorytetów Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. W praktyce pozwala to mieszkańcom na zmianę źródła ogrzewania, a co za tym idzie – na ekologiczne wytwarzanie ciepła na potrzeby własnych gospodarstw. Osiedla domów jednorodzinnych Suwałk, które tak mocno dotknięte są problemem smogu, to szansa na poprawę jakości życia ich mieszkańców.

Władze miasta w ramach strategii zrównoważonego rozwoju miasta Suwałki wspierają rozbudowę sieci gazowej na terenie miasta, w celu doprowadzenia jej do istniejących obszarów przemysłowych i nowych terenów przeznaczonych pod inwestycje.

Widoczny jest przyrost zainteresowania odbiorców paliwa gazowego zarówno wśród mieszkańców Miasta jak i Gminy Suwałki. Analiza minionych lat wskazuje na roczne przyrosty w liczbie 142 nowych przyłączy i 7,28 km długości sieci gazowej w roku 2018, 250 nowych przyłączy i 13,79 km długości sieci gazowej w roku 2019 i 350 nowych przyłączy i 20,00 km długości sieci gazowej plano-

wanych w roku 2020. Wychodząc naprzeciw potrzebom potencjalnych odbiorców oraz w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw gazu OZG w Białymstoku rozpoczęła proces rozbudowy stacji regazyfikacji LNG w Zielonym Kamedulskim oraz przyłączenia Suwałk do sieci Gaz Systemu.

Informacje Polskiej Spółki Gazownictwa o ofercie i przyłączeniach do sieci znajdują się na jej stronie internetowej w zakładce „Dla Klienta”---> „Przyłączenie do sieci gazowej”.

Ponadto we wrześniu 2019 roku zostało podpisane Porozumienie z PGNiG Sp. z o. o. z siedzibą w Warszawie w sprawie współpracy na rzecz poprawy jakości powietrza atmosferycznego w Suwałkach, na mocy którego utworzony został w Suwałkach Punkt Biura Obsługi Klienta PGNiG w Parku Naukowo-Technologicznym celem ułatwienia mieszkańcom miasta zakwaterowania formalności związanych z podpisaniem umów na dostawę gazu.

Zieleni miasta

Powierzchnia terenów zieleni miejskiej w Suwałkach w roku 2019 wynosiła około 313 ha, w tym około 103 ha zieleni zorganizowanej. Tereny te przedstawiają różne formy funkcjonalne: parki, skwery, bulwary nadbrzeżne, zieleni przyuliczna, kwietniki sezonowe i bylinowe, łąki kwieciste, nieużytki. Utrzymaniem terenów zieleni miejskiej zajmuje się jednostka budżetowa Miasta Suwałki – Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach (ZDIZ). Kompleksowa obsługa terenów zieleni miejskiej wymaga wykonywania pracy przez cały rok. Poczynając od okresu zimowego i wczesnowiosennego, w którym wykonywane są prace porządkowe, wycinki i przycinki drzew, sadzenie drzew i krzewów oraz przygotowanie nasadzeń kwiatowych, aby latem móc realizować zadania utrzymaniowe obejmujące

Sadzenie drzew na bulwarach

między innymi: koszenie trawników, sadzenie kwiatów w kwietnikach i donicach, pielienie kwietników, przycinanie żywopłotów i cięcia pielęgnacyjne drzew i krzewów. W okresie jesiennym oprócz prac porządkowych związanych z grabieniem liści wykonywane jest sadzenie drzew, krzewów i cebul kwiatów wieloletnich oraz przygotowanie kwietników do okresu zimowego.

Tabela 4.2.12 Prace na miejskich terenach zielonych w latach 2018-2019

Rodzaj prac	2018	2019
Wykonanie i renowacja zieleńców [ha]	0,05	0,80
Nasadzenia drzew [szt.]	234	167
Nasadzenia krzewów [szt.]	1 667	2 112
Sadzonki drzew [szt.]	3 500	7 000
Sadzonki kwiatów [szt.]	56 650	64 000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

4.3. Transport

Komunikacja miejska

Miejska sieć autobusowej komunikacji miejskiej składa się z 19 linii autobusowych o łącznej długości ok. 471 km.

Zgodnie z *Porozumieniem międzygminnym*, zawartym 12 grudnia 2007 r. z Gminą Suwałki, komunikacja miejska oprócz ruchu wewnątrzmijskiego obsługuje także przyległe tereny podmiejskie, tj.: Białą Wodę, Krzywe, Lipniak, Małą Hutę, Nową Wieś, Okuniewicz, Płociczno, Poddubówek, Sobolewo, Wychodne, Zielone Kamedulskie, Zielone Królewskie, Żywą Wodę.

Dzienny przebieg autobusów na wszystkich liniach wynosi w dni robocze: 4 917,7 wozokilometrów, w soboty 1 760,3 wozokilometrów, w niedziele i święta 1 594,2 wozokilometrów. W godzinach szczytowych komunikację obsługuje 30 spośród 35 autobusów, będących w dyspozycji Spółki. Średni wiek

taboru wynosi 10,8 lat. Łączna liczba przystanków na terenie miasta wynosi 240 szt., w strefie podmiejskiej znajduje się 89 szt. Operatorem komunikacji jest Zakład Komunikacji Miejskiej Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o, które miasto Suwałki zobowiązało do świadczenia usług w zakresie lokalnego transportu zbiorowego.

Chcąc ułatwić pasażerom dostęp do suwałskiej komunikacji miejskiej, miasto Suwałki wprowadziło w ostatnich latach możliwość zakupu biletów przez telefon komórkowy za pomocą aplikacji: SkyCash, GoPay, mPay, mobiLet. Aplikacje służą do zakupu zarówno biletów okresowych (miesięcznych i dekadowych) jak i jednorazowych.

Tabela 4.3.1 Ilość kilometrów rozkładowych oraz liczba pasażerów w suwałskiej komunikacji miejskiej w latach 2017-2019.

Rok	Ilość kilometrów rozkładowych	Liczba pasażerów
2017	1 321 500	3 020 000
2018	1 353 386	3 266 200
2019	1 360 124	3 110 000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o.

Podpisanie umowy z dostawcą autobusów gazowych

Transport indywidualny

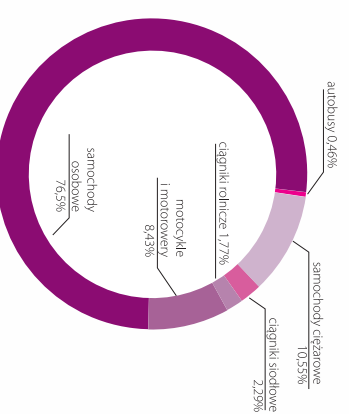
Podobnie jak w latach poprzednich, rok 2019 był kolejnym rokiem wzrostu liczby pojazdów zarejestrowanych w mieście Suwałki. Według stanu na dzień 31.12.2019 r. w Suwałkach było zarejestrowanych 46 031 pojazdów, tj. o 4,29% więcej w stosunku do roku poprzedniego.

Tabela 4.3.2 Liczba pojazdy zarejestrowanych w Suwałkach w latach 2016-2019 (bez uwzględnienia naczep, przyczep, pojazdów specjalnych i sanitarnych), stan na dzień 31.12.2019 r.

Rodzaj pojazdu	2016	2017	2018	2019
Motocykle i motorowery	3 444	3 544	3 683	3 879
Samochody osobowe	31 334	32 368	33 732	35 218
Autobusy	222	221	217	211
Samochody ciężarowe	4 610	4 610	4 752	4 854
Ciągniki siodłowe (samochodowe)	822	890	960	1 053
Ciągniki rolnicze	763	782	793	816
Ogółem	41 195	42 415	44 137	46 031

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Komunikacji Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wykres 4.3.1 Struktura zarejestrowanych pojazdów w roku 2019 (bez uwzględnienia naczep i przyczep), stan na dzień 31.12.2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Komunikacji Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

4.4. Zasoby mieszkaniowe

Budownictwo mieszkaniowe

Rok 2019 to rok wzrostu gospodarczego, przejawiającego się wzrostem liczby pozwoleń na budowę, zwłaszcza w budownictwie mieszkaniowym wielorodzinnym. Odnotowano blisko 5-cio krotny wzrost w stosunku do roku poprzedniego, liczby mieszkań w zabudowie wielorodzinnej, na które wydano pozwolenia na budowę. Wynosiła ona 2013, czyli prawie tyle samo, co w ostatnich siedmiu latach łącznie. Dwukrotnie zwiększyła się też liczba budynków mieszkalnych jednorodzinnych, na które wydano pozwolenia na budowę. Systematycznie zmniejsza się ilość decyzji o warunkach zabudowy, wskutek obejmowania planami miejscowymi coraz większego terenu miasta (na koniec 2019 r. obejmowały one ok. 70,74% powierzchni miasta).

Jak wynika z danych Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego, w 2019 roku na terenie miasta oddano do użytku ogółem 471 mieszkań o łącznej powierzchni 34 440 m², w tym:

- ▼ 39 mieszkań w budownictwie indywidualnym (o łącznej pow. 6 657 m²),
- ▼ 432 mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem (o łącznej pow. 27 783 m²).

Tabela 4.4.1 Liczba wydanych wszystkich ogółem pozwoleń na budowę w latach 2012-2019

Wzrost	Wzrost	
Wzrost	Wzrost	
Wzrost	Wzrost	
2012	110	290
2013	83	246
2014	57	311
2015	43	263
2016	49	318
2017	56	360
2018	55	440
2019	28	530

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 4.4.2 Liczba mieszkań, na które wydano w Suwałkach pozwolenia na budowę w latach 2012-2019

Indywidualne	Wielomieszkalne	Łącznie	
2012	36	159	195
2013	39	190	229
2014	27	265	292
2015	44	519	568
2016	47	285	332
2017	48	692	740
2018	63	358	421
2019	102	2 013	2 115

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Komunalny zasób mieszkaniowy

Budownictwo mieszkaniowe

Do realizacji zadań Miasta Suwałki w zakresie: tworzenia warunków zapośredniczenia potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej oraz zapewniania lokali socjalnych, gospodarstwom domowym o niskich dochodach, a także realizowania zadania gminnego budownictwa mieszkaniowego służy zasób mieszkaniowy zapewniający lokale mieszkalne dla 6,6 tys. mieszkańców Suwałk. Zasób ten obejmuje 2 017 lokali, w 197 budynkach będących własnością i współwłasnością Miasta. Składa się z 197 budynków, 108 – stanowią wspólnoty mieszkaniowe (w porównaniu z 2018 r. ilość ta nie uległa zmianie).

W 2019 r. liczba lokali komunalnych zmniejszyła się łącznie o 3 lokale, w tym: z powodu rozbiórki budynku położonego przy ul. Noniewicza 7, jednego w wyniku połączenia dwóch lokali i 157 w wyniku zmiany własności (wykup lokali).

W 2019 r. funkcjonowało 125 lokali użytkowych i ich liczba nie uległa zmianie w porównaniu do 2018 r.

Budowa nowych budynków ZBM w Suwałkach TBS Sp. z o.o. przy ul. Ks. Stanisława Szczęsnowicza

Tabela 4.4.3 Komunalne lokale mieszkalne i użytkowe w latach 2014-2019

2014 2015 2016 2017 2018 2019

Liczba mieszkań komunalnych	2 212	2 203	2 197	2 191	2 186	2 017
w tym lokale socjalne	248	249	245	241	227	218
Liczba lokali użytkowych	284	278	121	125	125	125

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.

Zarządzanie gminnym zasobem mieszkaniowym

Gminnym zasobem mieszkaniowym zarządza Zarząd Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.

Tabela 4.4.5 Gminny zasób mieszkaniowy (stan na 31.12.2019 r.)

Lp.	Ilość budynków	Powierzchnia w m ²	Ilość lokali mieszkalnych	Ilość lokali socjalnych	Ilość pomieszczeń tymczasowych
I	Lokale mieszkalne i socjalne w budynkach Wspólnot Mieszkańczych				
	108	56 739,02	1 059	87	-
II	Lokale mieszkalne i socjalne w budynkach Gminnych				
	69	36 828,00	695	131	-
III	Lokale mieszkalne i socjalne w budynkach spółdzielni mieszkaniowych				
	18	2 170,21	45	-	-
IV	Pomieszczenia tymczasowe w budynku Gminy				
	1	102,70	-	-	6
V	Lokale mieszkalne w budynku Skarbu Państwa				
	1	49,50	1	-	-
Ogółem	197	95 889,43	1 800	218	6

Tabela 4.4.4 Zaawansowanie prac nad złożonymi wnioskami o sprzedaż lokali mieszkalnych należących do zasobu mieszkaniowego Gminy Miasto Suwałki (stan na 31.12.2019 r.)

Liczba złożonych wniosków	424
Liczba wniosków zweryfikowanych i przekazanych do Urzędu Miejskiego	407
Wnioski nie kwalifikujące się do sprzedaży	12
Rezygnacja Wnioskodawcy	46
Sporządzone Operaty szacunkowe, w tym:	
Operaty szacunkowe dla których wydano Zarządzenia Prezydenta Miasta Suwałk w sprawie ogłoszenia wykazu lokali mieszkalnych stanowiących mienie gminne Miasta Suwałki przeznaczonych do sprzedaży bezprzetargowej/narzez najemców	353
Operaty szacunkowe zweryfikowane i przekazane do Urzędu Miejskiego	0
Operaty szacunkowe czekające na weryfikację	
Lokale mieszkalne przeznaczone do sprzedaży umieszczone na wykazach	350
Zawiadomienia skierowane do Najemców o warunkach wykupu	264
Najemcy deklarujący przyjęcie warunków wykupu	201
Zawarte /poddpisane / protokoły z rokowań	185
Sprzedane lokale mieszkalne	158

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.

Zawieranie umów na wolne lokale komunalne dokonywane jest stosownie do postanowień uchwały Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 września 2019 r. w sprawie ustalenia zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Suwałki z zachowaniem społecznej kontroli, którą w tym zakresie sprawowała Społeczna Komisja Mieszkania.

W 2019 r. rozpatrzone 75 wniosków osób spełniających kryteria formalne do wynajęcia lokalu, z czego 10 ujęto na liście rocznej i 2 gospodarstwa domowe na liście rezerwowej.

W ramach prowadzonej w 2019 roku gospodarki lokalami mieszkalnymi pozyskano ogółem 37 lokali od najemców, którzy: opuścili lokal komunalny – 20 (wyjazd za granicę, umieszczenie w placówkach opiekuńczych, eksmisja bez uprawnienia do lokalu socjalnego) oraz 17 na skutek ich wygaśnięcia.

Zasady polityki czynszowej

W mieszkaniowym zasobie Gminy Miasta Suwałki w ramach polityki czynszowej ustala się odrębne stawki czynszowe: za lokale mieszkalne i za lokale socjalne. Stawki czynszu miesięcznego za 1 m² powierzchni użytkowej lokali stanowiących zasób mieszkaniowy Gminy Miasto Suwałki przyjęte zostały uchwałą Rady Miejskiej w Suwałkach w Wieloletnim programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Suwałki na lata 2016-2020. Wysokość stawki czynszu uzależnia się od położenia budynku, położenia lokalu w budynku, wyposażenia lokalu w urządzenia techniczne i ogólnego stanu technicznego budynków. Podstawę wyliczenia stawki czynszu stanowi wskaźnik przeliczeniowy kosztu odtworzenia 1 m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych ogłaszany przez Wojewodę Podlaskiego.

Przyjmuje się zasadę, że stawki czynszu mogą być ustalane na wyższym poziomie w sytuacji gdy lokal należy do lokali wybudowa-

wanych lub nabytych przez Gminę oraz lokal został trwale ulepszony w sposób zwiększający jego wartość użytkową.

Dla wszystkich pozostałych zasobów uznaje się za konieczne dążenie do sytuacji, w której czynsz będzie zapewnić pokrycie kosztów ponoszonych na utrzymanie zasobu, w tym przede wszystkim kosztów bieżącego utrzymania technicznego budynków, konserwacji i przeglądów, remontów, kosztów zarządzania oraz kosztów utrzymania czystości i zieleni.

Gospodarowanie lokalami użytkowymi Gminy

Zarząd Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o. zarządza 125 lokalami użytkowymi stanowiącymi własność Miasta Suwałki, znajdującymi się w budynkach mieszkalno-użytkowych i 6 użytkowych.

Działania podejmowane przez Spółkę miały na celu zagospodarowanie wszystkich lokali, które znajdują się w jej zarządzie. Informacja o wolnych lokalach dostępna była na stronie internetowej Spółki, wityrnach okienkich lokali, portalu internetowym i na stronie www.monitorurzedowy.pl.

Od 1 stycznia 2019 roku na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Suwałkach Nr XLVIII/605/2018 z dnia 25.07.2018r. zmieniającej uchwałę w sprawie Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Suwałki na lata 2016-2020 uruchomiono sprzedaży mieszkań komunalnych w Suwałkach.

Projekt nowych budynków ZBM w Suwałkach TBS Sp. z o.o. przy ul. Franciszkańskiej

Do 11 maja 2020r. sprzedano 233 mieszkania, a średnia cena metra kwadratowego wyniosła 3 100 zł. Ze sprzedaży uzyskano kwotę 13 987 686 zł.

Uzyskane środki finansowe przeznaczone są m.in. na remonty zasobu komunalnego zarówno w postaci prowadzenia bezpośrednich prac budynków, jak w przypadku Kościuszki 18, 20 i 26, jak również jako zaliczki na fundusz remontowy w budynkach Wspólnot Mieszkańczych zgodnie z udziałem jaki posiada Miasto Suwałki w poszczególnych wspólnotach.

Przykładowo wartość prac termomodernizacyjnych 3 kamienic przy ul. Kościuszki 18,

Remonty budynków komunalnych 20, 26 to kwota 3 514 mln zł, w tym wkład własny Miasta Suwałki to 1 423 mln zł

Na 2021 rok planowane są prace przy modernizacji kamienicy przy ul. Sepeńskiej 22. Wskazać należy, że rocznie Miasto wydaje na remonty komunalnych zasobów mieszkaniowych ok. 2,5 mln zł.

Tabela 4.4.6 Remonty i budowa budynków i lokali komunalnych w 2019 r.

Wyszczególnienie	Liczba budynków	Wartość prac (w tys. zł) (brutto)
Budynki będące własnością Miasta Suwałki		
Remont elewacji	1	26 947
Remont klatek schodowych	2	86 509
Remonty bieżące + PT	44	755 741
Zagospodarowanie terenu - remont ciągów pieszo jezdnych	2	6 054
Roźbiarki	1	43 500
Konserwacja bieżąca	Zasoby GMS	405 185
Inwestycje (wykonanie instalacji CO, C.W.U., opracowanie dokumentacji projektowej, wyposażenie placów zabaw)	Zasoby GMS	405 723
Roboty remontowe na budynkach stanowiących własność Skarbu Państwa	1	104 900
Budynki Wspólnot Mieszkaniowych		
Termomodernizacje budynków, remonty elewacji	10	2 301 128
Opracowanie audytów energetycznych i dokumentacji technicznej na poszczególnych termomodernizacji i remontów elewacji	2	
Wykonanie i remont instalacji CO i C.W.U.+ PT	3	168 366
Remont pokryć dachowych + PT	9	1 160 200
Remonty bieżące	46	578 478
Remont klatek schodowych	1	43 199
Opracowanie dokumentacji projektowych	4	43 782

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkaniowych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.

Tabela 4.4.7 Wynajem komunalnych lokali mieszkalnych w latach 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba złożonych wniosków	242	217	228	194	156	130
Liczba wniosków spełniających kryteria	137	123	126	139	94	75
Liczba gospodarstw domowych zakwalifikowanych do wynajęcia lokalu	31	25	20	20	17	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkaniowych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.

Tabela 4.4.8 Inwestycje wykonane ze środków własnych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.

Lp.	Adres nieruchomości	Liczba budynków	Wartość prac w zł (brutto)
ROBOTY REMONTOWO KONSERWACYJNE			
	Remont drzwi wejściowych do budynku głównego (od strony południowej)		
1.	ul. Włgierska 32 Remont schodów wejściowych do budynku Zespołu Konserwacji		30 875
	Roboty remontowe w siedzibie Spółki		
2.	Roboty remontowo konserwacyjne w Zasobach ZBM w Suwałkach TBS Sp. z o.o.		9 162
ZADANIA INWESTYCYJNE			
1.	ul. Marii Komornickiej 6 Wykonanie instalacji c.o.t. c.w.u. lokalu użytkowego		19 172
	Budowa 2 budynków mieszkalnych 48 rodzinnych (po 24 lokale każdy) wraz z obsługą komunikacyjną i zagospodarowaniem terenu		
2.	ul. Pułaskiego – działka o nr geod. 221564/4 Realizacja inwestycji: - rozpoczęcie robót: 09.2018 r. - zakończenie robót: 30.04.2020 r.		Wartość umowna: 9 953 345 Realizacja 2019 5 466 688
3.	ul. Paca 4 Modernizacja budynku z budową szybu windy wraz z montażem dźwigu.		473 766
4.	ul. Utrata 1B Wykonanie monitoringu wizyjnego		7 710
5.	ul. Kościuski 82 Ocieplenie elewacji ściany szczytowej południowej		22 109
6.	ul. Franczkańska – działki nr 21076/3, 21076/4, 21076/5 Opracowanie koncepcji urbanistyczno-architektonicznej wraz z obsługą komunikacyjną, zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą towarzyszącą. Termin realizacji: 29.02.2020 r.		27 089

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.

W zasobie mieszkaniowym Gminy Miasta Suwałki aktualnie znajduje się 218 lokali socjalnych. W stosunku do 2018 r. ich ilość zmniejszyła się o 9 lokali, w związku ze zmianą statusu lokali na wniosek najemców oraz w związku z modernizacją budynków. Lokale socjalne są niezbędne do wywiązania się Miasta Suwałki z ustawowych obowiązków wobec mieszkańców i zarządców zasobów mieszkaniowych w zakresie realizacji wyroków sądowych o eksmisię przynających praw do lokalu socjalnego.

Struktura lokali pod względem ich wyposażenia oraz stanu technicznego systematycznie zmienia się w wyniku prowadzonych remontów i modernizacji. Lokale o pełnym wyposażeniu stanowią ok. 75% całości zasobu

mieszkaniowego. Przeprowadzane remonty i modernizacje budynków komunalnych mają pozytywny wpływ na podniesienie standardu oraz warunków zamieszkiwania najemców lokali komunalnych.

W 2019 r. prowadzona była inwestycja związana z budową dwóch mieszkalnych budynków wielorodzinnych, 6-kondygnacyjnych, po 24 mieszkania każdy (łącznie 48 mieszkań) zlokalizowanych przy ul. Księdza Stanisława Szczepanowicza 2 i 4. W budynkach znajdować się będą mieszkania 2-3 pokojowe o pow. użytkowej od 42,61 m² do 63,18 m². Zakłada się, że lokatorzy wprowadzą się do nowych mieszkań w III kwartale 2020 r.

5

Przestrzeń miejska

5.1. Środowisko przyrodnicze

Na terenie Suwałk występują obszary o wysokich walorach przyrodniczych. Rzeźba terenu, na którym zlokalizowane jest miasto jest wynikiem działalności lodowca w okresie najmłodszego zlodowacenia bałtyckiego oraz erozyjnej działalności rzeki Czarnej Hańczy. Dominują dwie jednostki geomorfologiczne: wysoczyzna morenowa (w północnej części miasta) oraz równina sandrowa przecięta dolną Czarną Hańczą. Mimo zubożenia flory i fauny tych obszarów w wyniku działalności człowieka część terenów nadal stanowi obszar cenny przyrodniczo.

W granicach administracyjnych Suwałk występuje rezerwat przyrody, obszar chronionego krajobrazu, stanowisko dokumenta-

cyjne, obszary NATURA 2000 i liczne pomniki przyrody.

W północnej części miasta na terenie leśnym znajduje się rezerwat archeologiczny „Cmentarzysko Jacwingów”. Utworzony został w 1959 roku w celu ochrony fragmentu lasu (boru świeżego) z cmentarzyskiem Jacwingów. Na niewielkiej powierzchni rezerwatu (4,1 ha) mieści się kilkanaście kurhanów pochodzących z II-IV wieku naszej ery, zbudowanych z kamieni w znacznej części przykrytych warstwą ziemi.

W granicach miasta na powierzchni 1 158,63 ha, znajduje część utworzonego w 1998 roku obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierza Północnej Suwalszczyzny”, którego celem ochrony jest zachowanie półnaturalnego krajobrazu o urozmaiconej rzeźbie terenu, z licznymi jeziorami, kemami, ozami i wznie-

stieniami morenowymi. Obszar ten obejmuje wyróżniające się krajobrazowo tereny, których przeznaczenie może być związane z turystyką i wypoczynkiem lub z zapewnieniem stanu względnego równowagi ekologicznej (korytarze ekologicznej). Na terenie Suwałk znajdują się następujące obszary cenne przyrodniczo chronione jako „NATURA 2000”: „Ostoja Wigierska”, o powierzchni 15,57 ha, „Puszcza Augustowska”, o powierzchni 373,75 ha i „Ostoja Augustowska” również o powierzchni 373,75 ha.

W północno-wschodniej części, przy ul. Czarnoziem 1, widnieje odślonięcie geologiczne, które uchwałą Rady Miejskiej z 1995 roku uznane zostało za stanowisko dokumentacyjne. Ochrona tego miejsca ma na celu zachowanie interesującego stanowiska geologicznego z różnowiekowymi poziomami glacialnymi (gliny zwalowe) i dzielącymi je osadami interglacjalu emskiego (torfy i mułki), powstałymi 100 000 lat p.n.e. Jest jedynym w północno-wschodniej Polsce stanowiskiem osadów ziemskich, które odsłaniają się na powierzchni.

W 2010 r., na zlecenie Urzędu Miejskiego w Suwałkach, przeprowadzona została inwentaryzacja zlokalizowanych na terenie Suwałk obszarów charakteryzujących się wybitnymi walorami przyrodniczymi.

W Suwałkach znajdują się 22 egzemplarze drzew stanowiących pomniki przyrody chronione prawem.

Ochrona środowiska i działania proekologiczne

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Suwałki na lata 2016-2020 przywiązuje duże znaczenie do edukacji ekologicznej. Zapewnienie odpowiednich regulacji prawnych oraz niezbędnej infrastruktury nie przyniesie oczekiwanych efektów bez ukształtowania pożądanych postaw mieszkańców

Suwałk. Ograniczeniem skali działań w tym zakresie jest nie wielkość środków finansowych, ale niedobór partnerów społecznych.

Program ochrony środowiska dla Miasta Suwałki na lata 2016-2020, przyjęty Uchwałą nr XVIII/205/2016 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 30 marca 2016 r. opracowany zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 519) organ wykonawczy gminy/powiatu, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza gminny/powiatowy program ochrony środowiska, uchwalany następnie przez organ stanowiący gminy/powiatu.

- Realizując powyższy obowiązek Prezydent Miasta Suwałk opracował Obszary Interwencji Programu – do roku 2020 – obejmują one:
- ▼ ochronę powietrza,
 - ▼ poprawę klimatu akustycznego,
 - ▼ ochronę przed polem elektromagnetycznym,
 - ▼ ochronę zasobów wód powierzchniowych i poprawę jakości wód,
 - ▼ poprawę gospodarki wodno-ściekowej,
 - ▼ regionalne użytkowanie zasobów geologicznych,
 - ▼ regionalne użytkowanie gleby,
 - ▼ poprawę systemu gospodarki odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
 - ▼ ochronę zasobów przyrodniczych,
 - ▼ wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców.

Wymienione cele osiągnąć są poprzez działania o charakterze inwestycyjnym i pozainwestycyjnym. Część działań jest podejmowana przez władze miasta, bądź przez nie koordynowana. Inne zadania są realizowane przez podmioty gospodarcze, właścicieli terenu, odpowiedzialne instytucje i organizacje.

Realizacja programu ma na celu zminimalizowanie problemów dotyczących ochrony środowiska, m.in. takich jak:

- utrzymanie się zanieczyszczeń komunalnych, hałasu i wibracji,
 - brak dróg omijających miasto, w szczególności dla tranzytowego ruchu ciężkich pojazdów,
 - niedostateczny stan nawierzchni dróg,
 - duży odsetek mieszkań ogrzewanych z indywidualnych źródeł ciepła, w większości z kotłami na węgiel, powodujących „niską emisję”,
 - zanieczyszczenie wód Czarnej Hańcicy ze źródeł obszarowych, punktowych oraz niewystarczająca ilość urządzeń oczyszczających wody opadowe wpływające do rzeki,
 - niepełne skanalizowanie miasta,
 - istnienie zakładów stwarzających uciążliwość zapachową,
 - brak skutecznych sposobów zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków,
 - straty ciepła w miejskiej sieci ciepłowniczej,
 - niedostateczny postęp w rozwoju selektywnej zbiórki odpadów,
 - duża ilość wyrobów zawierających azbest w obiektach budowlanych,
 - odkrywkowa eksploatacja kopalni, przekształcająca naturalny krajobraz.
- Dla prawidłowego wdrażania przyjętej polityki ochrony środowiska niezbędne jest monitorowanie zmian zachodzących w mieście poprzez okresową ocenę stopnia realizacji programu ochrony środowiska.
- Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, organ wykonawczy gminy/powiatu co 2 lata, w celu umożliwienia efektywnej i aktualizacji programu, przedstawia raport z realizacji gminnego/powiatowego programu ochrony środowiska.

Ostatni Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla miasta Suwałki na lata 2016-2020 przedstawia stan realizacji Programu za okres 2016-2017. Raport z wykonania Programu za okres 2018-2019 zostanie wykonany w 2020 r.

Ww. raport wskazuje na prowadzenie wyznaczonych w programie działań. Większość zadań, w zależności od ich charakteru została zrealizowana lub jest na bieżąco realizowana. Podsumowując, działania w zakresie ochrony środowiska miasta należy stwierdzić, że traktowane są one z należytą wagą, a proces ich wdrażania nie wskazuje istotnych zagrożeń realizacji ustalonych celów.

W 2020 roku zostanie opracowany nowy Program ochrony środowiska dla miasta Suwałki na lata 2021-2024.

- Najciekawszymi działaniami edukacyjnymi zrealizowanymi w 2019 roku były:
- „Przyroda moim przyjacielem” – XI edycja międzyprzedszkolnego konkursu recytatorskiego, które zorganizowało Przedszkole nr 2 we współpracy z Włgierskim Parkiem Narodowym;
 - Wdowisko ekologiczno-teatralne dla uczniów klas I-III w sali SOK-u pt. „Czarownica Niska Emisja” autorstwa Krakowskiego Biura Promocji Kultury w dniu 9 maja 2019 r.;
 - XV edycja międzyprzedszkolnego konkursu plastycznego „Świat wokół nas”, które zorganizowało Przedszkole nr 3;
 - Rodzinny Pliknik Ekologiczny, który zorganizowało Przedszkole nr 7;
 - XVII edycja Ekspozycji z cyklu „Zostawcie nam czysty kawałek świata” dla klas III;
 - XI międzyszkolny konkurs „Dobre rady na odpady”, który przygotowała Szkoła Podstawowa nr 10.
- Powyższe działania współfinansowane były ze środków budżetu Miasta.

5. Przestrzeń miejska

Szczególne znaczenie mają działania kon-
tynuowane corocznie, takie jak:

- ▼ Akcja „Sprzątanie świata” w dniach 25-26 kwietnia 2019 r., podczas którego dzieci i młodzież sprzątała tereny zieleni, w ramach obchodu Dnia Ziemi, który przypada na dzień 22 kwietnia;
 - ▼ Festyn ekologiczny na Placu Marii Konopnickiej, realizowany wspólnie z Fundacją EKOARKA z Bielska-Białej w dniach 4-5 czerwca 2019 r.;
 - ▼ XXIII edycja konkursu „Gdzie te piękne ogrody i kwieciste balkony”, który zorganizował Zarząd Dróg i Zieleni – rozstrzygnięcie w dniu 14 września 2019 r.;
 - ▼ „Europejski Dzień Bez Samochodu w Suwałkach” w dniu 22 września 2019 r., podczas którego odbywa się przejazd kolumny rowerowej ulicami miasta i minifestyn w parku Konstytucji 3 Maja.
- W ramach otwartego konkursu na realizację zadań publicznych w zakresie ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego wsparło następujące działania:
- ▼ „Zielone lekcje z PTTK – poznaję i chronię” – podmiot realizujący Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział w Suwałkach im. Jerzego Klimko;
 - ▼ „Zostań superbohaterem zwierząt – edukacja ekologiczna” – podmiot realizujący Fundacja Zwierzęta Niczyje;
 - ▼ „Anioły na Hańczy” – podmiot realizujący Fundacja EGO;
 - ▼ „I Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „O ziobach i przyrodzie Suwalszczyzny” – podmiot realizujący Stowarzyszeniem Miłośników Suwalskiego Parku Krajobrazowego „KRAINA HAŃCZY”;
 - ▼ „Najlepszą formą edukacji ekologicznej – wolontariat” – podmiot realizujący Fundacja Prometeusz.

Ponadto, jak co roku Miasto Suwałki rozdawało mieszkańcom bucki łęgowe dla psów, karmniki i donki dla owadów wykonane przez uczniów Zespołu Szkół Nr 6. Łącznie, w ramach działań, na rzecz suwalskich zwierząt, przekazano 200 budek i karmników.

W 2019 r. kontynuowano pomoc mieszkańcom Suwałk w usuwaniu niebezpiecznych dla zdrowia i życia wyrobów zawierających azbest. Łącznie zdemontowano i wywieziono na składowisko odpadów niebezpiecznych, płyty eternitowe o wadze 119,725 ton.

W latach 2006-2019 usunięto łącznie 2 329,25 ton odpadów zawierających azbest.

Tabela 5.1.1 Ilość usuniętych wyrobów azbestowych (w tonach) w latach 2006-2019

Lp.	Rok	Waga usuniętych wyrobów azbestowych (w tonach)
1.	2006	167,1
2.	2007	165,25
3.	2008	189,48
4.	2009	286,79
5.	2010	278,07
6.	2011	389,76
7.	2012	125,36
8.	2013	189,17
9.	2014	111,92
10.	2015	100,79
11.	2016	109,59
12.	2017	51,23
13.	2018	145,78
14.	2019	119,725
Razem		2 329,25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Ochrony Środowiska w Suwałkach

Rok 2019 był czwartym rokiem realizacji programu „Ograniczenia niskiej emisji na terenie Suwałk”, polegającego na dofinansowaniu z budżetu miasta wymiany przez

mieszkańców, nieekologicznych źródeł ciepła. Dofinansowaniu podlegają działania mające na celu podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej, sieci gazowej lub wymianę niskowydajnych kotłów, na kotły ekologiczne olejowe lub na ekogroszek. W 2019 r. zrealizowano 89 umów, w tym 8 na wymianę starego źródła ogrzewania na nowe, 19 na

podłączenie nieruchomości do miejskiej sieci ciepłowniczej oraz 62 na podłączenie nieruchomości do sieci gazowej. Łącznie w latach 2016-2019 programem ograniczenia niskiej emisji objęto 290 budynków na terenie Suwałk a łączna kwota dotacji z budżetu miasta wyniosła 987 690 zł!"

Tabela 5.1.2. Realizacja programu „Ograniczenie niskiej emisji na terenie Suwałk” w latach 2016-2019

Zadanie	2016		2017		2018		2019	
	Umowy zrealizowane	Kwota dotacji [zł]	Umowy zrealizowane	Kwota dotacji [zł]	Umowy zrealizowane	Kwota dotacji [zł]	Umowy zrealizowane	Kwota dotacji [zł]
Wymiana kotła	12	36 000,00	28	83 688,00	10	30 000 zł	8	33 000,00
Podłączenie do miejskiej sieci depbowiczej	13	54 853,38	10	33 928,6	26	82 528,90	19	97 691,71
Podłączenie do sieci gazowej	20	60 000,00	40	120 000,00	42	129 000,00	62	227 000,00
Łącznie	45	150 853,38	78	237 616,60	78	241 528,90	89	357 691,71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

5.2. Planowanie przestrzenne

Z dniem 1 stycznia 2003 roku z mocy prawa utraciły ważność miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uchwalone przed 1 stycznia 1995 roku, które swoimi granicami pokrywały 100% powierzchni miasta. W dniu 1 stycznia 2003 roku na terenie miasta obowiązywało już tylko 9 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych w latach 1998-2002, obejmujących swym zasięgiem obszar zaledwie 456 ha, co stanowiło 6,96% powierzchni terenu w granicach całego miasta.

Od sierpnia 2003 roku w Wydziale Architektury i Gospodarki Przestrzennej funkcjonuje Pracownia Urbanistyczna (od 2008 roku

Referat Urbanistyki), zajmujący się przede wszystkim sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w granicach administracyjnych miasta Suwałki.

Na terenie miasta Suwałki, zgodnie ze statutem na 31 grudnia 2019 roku, obowiązywało 88 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Obowiązujące plany zajmowały powierzchnię 4634 ha, co stanowiło ok. 70,74% powierzchni miasta w granicach administracyjnych.

W 2019 roku w trakcie opracowania było 20 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (w tym 13 dotyczących w części lub całości zmiany planów), obejmujących łącznie ok. 2069,87 ha.

5. Przestrzeń miejska

Suwalki od strony południowej

Z ogólnej powierzchni miasta ok. 23% terenu stanowią tereny zurbanizowane jest to ok. 1 500 ha. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego pokrywają ok. 87,16% powierzchni terenów zurbanizowanych w granicach miasta.

W okresie od stycznia do końca grudnia 2019 roku uchwalono 7 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni ok. 368,49 ha (z czego 162,48 ha powierzchni opracowań obejmowało zmiany ustaleń obowiązujących planów).

Tabela 5.2.2. Obszary miasta, dla których w roku 2019 uchwalono miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obszar planu	Powierzchnia (ha)	Powierzchnia w stosunku do powierzchni całego miasta
Teren w kwartale pomiędzy ulicami: Gen. K. Pułaskiego, Armii Krajowej, M. Reja i obwodnicą Suwałk (zmiana części obowiązującego planu)	93,98* ha	1,43 %
Teren położony przy ulicy Reja - dawna kotłownia szpitala (zmiana części obowiązującego planu położonego pomiędzy ulicą Reja a ulicą Szpitalną w Suwałkach)	1,90* ha	0,02 %
Północno-zachodni rejon ulicy M. Reja	105,50 ha	1,61 %
Teren pomiędzy arestem śledczym i obszarem leśnym w Suwałkach (zmiana obowiązującego planu)	11,60* ha	0,17 %
Teren ograniczony ulicami: Gen. K. Pułaskiego, Nowomiejską i Świerkowa w Suwałkach (zmiana części obowiązującego planu)	18,30* ha	0,27 %
Rejon ulicy Piaskowej	35,21 ha	0,53 %
Rejon ulicy Sianożęć (zmiana części obowiązującego planu)	102,00 ha (36,70* ha)	1,56 %

11,60* -powierzchnie planów pokrywające się z obowiązującymi planami (zmiany planów już obowiązujących)

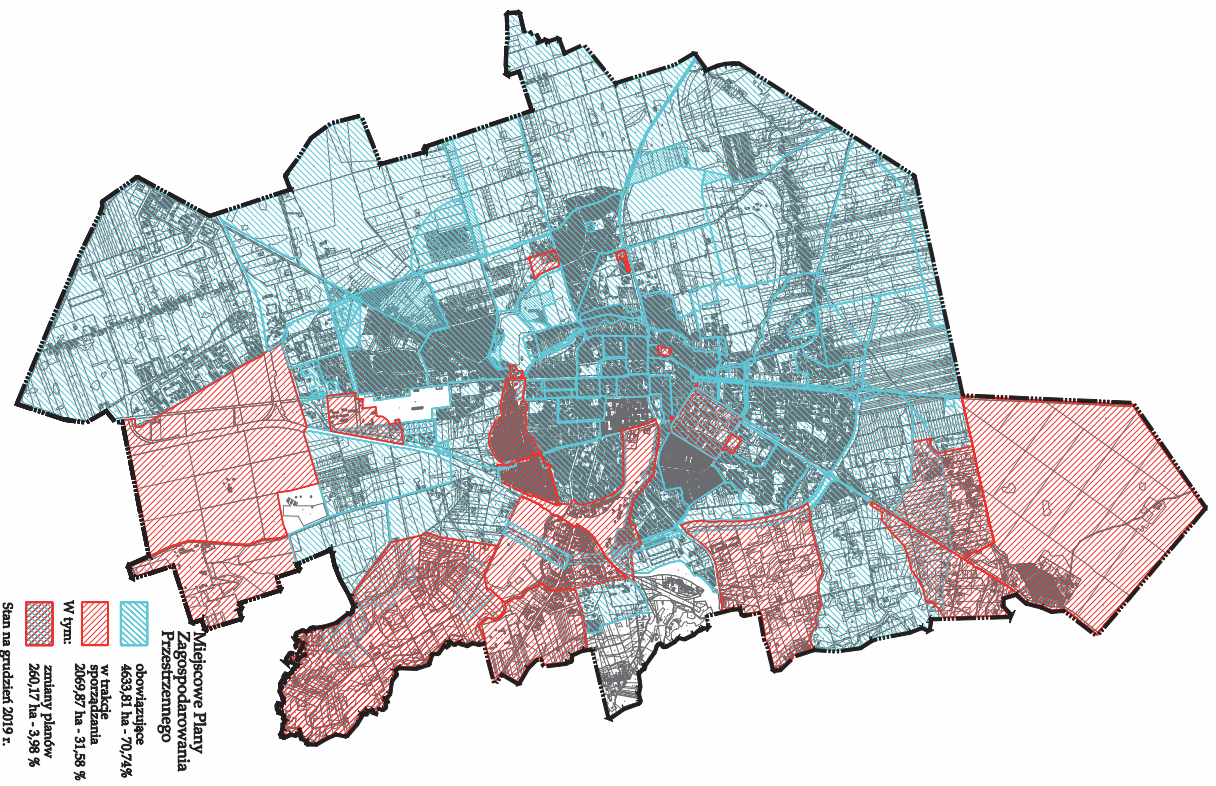
Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 5.2.1. Pokrycie terenu miasta aktualnymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w latach 2012-2019

Koniec roku	Powierzchnia pokryta planami (ha)	Powierzchnia w stosunku do powierzchni całego miasta (%)	Powierzchnia planów w stosunku do terenów zurbanizowanych (%)
2012	1 892 ha	28,90 %	55,33 %
2013	2 439 ha	37,24 %	66,75 %
2014	2 960 ha	45,18 %	70,66 %
2015	2 960 ha	45,18 %	70,66 %
2016	3 600 ha	54,96 %	76,53 %
2017	4 257 ha	64,50 %	86,16 %
2018	4 271 ha	65,20 %	86,16 %
2019	4 634 ha	70,74 %	87,16 %

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego miasta Suwałki

Zródło: Referat Urbanistyki Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

W 2018 roku, na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Suwałkach Nr LI/626/2018 z dnia 25 września 2018 r., przystąpiono do opracowania **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Suwałk**, które zastąpi obecnie obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Suwałk, uchwalonego uchwałą Nr XX/232/2016 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 maja 2016 r.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest podstawowym aktem polityki przestrzennej miasta. Stanowi formę realizacji obowiązku prowadzenia polityki przestrzennej przez samorządowe władze lokalne. Oprócz założeń lokalnej polityki zaczerpniętych z przyjętych i obowiązujących na terenie miasta Suwałk strategii, planów i programów rozwoju, studium zawiera ustalenia wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz elementy regulacyjne w postaci lokalnych zasad zagospodarowania. Najego podstawie organy wykonawcze gminy

w zależności od uwarunkowań i potrzeb gminy sporządzają na wybranych obszarach miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

5.3. Gospodarka nieruchomościami

Informacja o zasobie nieruchomości gminy Miasta Suwałki i Skarbu Państwa

Zasób nieruchomości Gminy Miasta Suwałki zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (j.t. Dz.U.2018 poz. 2204 ze zm.) obejmuje nieruchomości, które stanowią przedmiot własności Gminy Miasta Suwałki i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego Gminy Miasta Suwałki.

Zasób nieruchomości Skarbu Państwa zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (j.t. Dz.U.2018 poz. 2204 ze zm.) obejmuje nieruchomości, które stanowią przedmiot własności Skarbu Państwa i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste, oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego Skarbu Państwa.

Stan zasobu gminy Miasta Suwałki i Skarbu Państwa

W zasobie nieruchomości gminy Miasta Suwałki na dzień 31.12.2019 r. znajdowało się:

- ▼ 4 422 działki lub udziały do działek o łącznej powierzchni 1 179,2222 ha, stanowiących własność Gminy Miasta Suwałki, w tym:
 - w trakcie zarządzie – 2 057 działek lub udziałów do działek o łącznej powierzchni 385,3581ha;

Nowe osiedle mieszkaniowe przy ul. kard. S. Wyszyńskiego

- w dzierżawie 172 działki lub udziały do działek o łącznej powierzchni 264,2197 ha;
- w użyczeniu 13 działek lub udziałów do działek o łącznej powierzchni 77,1614 ha;

- w bezpośrednim zarządzie Prezydenta Miasta Suwałk – 2 180 działki lub udziały do działek o łącznej powierzchni 452,4830 ha, w tym w gospodarowaniu Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z oo. znajdowały się 553 działki lub udziały do działek o powierzchni 54,4113 ha.

- ▼ 24 działki lub udziały do działek o łącznej powierzchni 48,3490 ha, których właścicielem jest Skarb Państwa, a prawo użytkowania wieczystego przysługuje Gminie Miasto Suwałki, w tym:
 - w trwałym zarządzie 7 działek o pow. 0,7172 ha;

- w dzierżawie 2 działki o łącznej powierzchni 2,4427 ha;
- w bezpośrednim zarządzie Prezydenta Miasta Suwałk – 15 działek o pow. 45,1891 ha, w tym w gospodarowaniu Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z oo. znajdowała się 1 działka o powierzchni 0,0339 ha.

Ponadto w użytkowaniu wieczystym pozostają 1 726 działek i udziałów do działek o łącznej powierzchni 69,6725 ha, w tym:

- w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych znajduje się 975 działek i udziałów do działek o pow. 11,5880 ha;
- w użytkowaniu wieczystym osób prawnych znajduje się 751 działek i udziałów do działek o pow. 58,0845 ha, w tym: w użytkowaniu wieczystym spółdzielni mieszkaniowych - 591 działek i udziałów do działek o powierzchni 49,5213 ha.

Należność z tytułu opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste gruntów wynosi 1 400 854,09 zł, w tym spółdzielnie mieszkaniowe wnoszą ją w wysokości 966 217,17 zł.

W zasobie nieruchomości Skarbu Państwa, położonych na terenie miasta Suwałki na dzień 31.12.2019 r. znajdowało się:

- ▼ 877 działek lub udziałów do działek o łącznej powierzchni 420,8371 ha, stanowiącej własność Skarbu Państwa, w tym:
 - w trwałym zarządzie – 679 działek o łącznej powierzchni 242,0245 ha;
 - w dzierżawie – 25 działek o łącznej powierzchni 67,3200 ha;

- w użyczeniu – 4 działki o łącznej powierzchni 0,2533 ha;
- działki, które nie zostały rozdysponowane – 168 działek o łącznej powierzchni 110,5597 ha, w tym w gospodarowaniu Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z oo. znajdowało się 10 działek o łącznej powierzchni 1,3210 ha;
- posiadanie Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych – 1 działka o powierzchni 0,6796 ha

Ponadto, w użytkowaniu wieczystym pozostaje 429 działek i udziałów do działek o łącznej powierzchni 317,8716 ha, w tym:

- w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych znajduje się 159 działek i udziałów do działek o łącznej powierzchni 22,5418 ha;
- w użytkowaniu wieczystym osób prawnych znajduje się 270 działek i udziałów do działek o łącznej powierzchni 295,3298 ha, w tym w użytkowaniu wieczystym spółdzielni mieszkaniowych - 4 działki i udziały do działek o łącznej powierzchni 0,0220 ha.

Należność z tytułu opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste gruntów wynosi 1 703 753,66 zł, w tym spółdzielnie mieszkaniowe wnoszą ją w wysokości 1 095,60 zł.

Sposób zarządzania nieruchomościami gminy i Skarbu Państwa

Zasobami nieruchomości gminy i Skarbu Państwa na terenie miasta Suwałki gospodaruje Prezydent Miasta Suwałk.

Gospodarowanie zasobem polega na ewidencjonowaniu nieruchomości, ich wycenie, zabezpieczaniu nieruchomości przed uszkodzeniem lub zniszczeniem, sporządzeniu planu wykorzystania zasobu, regulowaniu stanu prawnego nieruchomości w zasobie, naliczaniu należności za nieruchomości udostępnione z zasobu oraz windykacji tych należności, współpracy z innymi organami gospodującymi nieruchomościami gminy i Skarbu Państwa, zbywaniu i nabywaniu nieruchomości, a także ich wydzierżawianiu, wynajmowaniu i użytkowaniu. Na część nieru-

chomości, będących w bezpośredniej dyspozycji Prezydenta Miasta Suwałk (tereny towarzyszące budownictwu mieszkaniowemu, zabudowane, lokalowe i wydzierżawiane pod działalność inną niż rolnicza) zawarto umowę o gospodarowanie z Zarządem Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.

Główne kierunki gospodarowania nieruchomościami zasobu gminy Miasta Suwałki i Skarbu Państwa

Pozyskiwanie nieruchomości przez Gminę Miasta Suwałki w celu wykonywania zadań własnych i celów publicznych następować będzie poprzez zakup własności nieruchomości bądź prawa wieczystego użytkowania, darowizny, z mocy prawa w przypadku pozyskania gruntów pod drogi publiczne. Nabywanie dokonywane będzie zgodnie z potrzebami i zamierzeniami inwestycyjnymi, wynikającymi w szczególności z opracowań architektoniczno-przestrzennych i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz w celu realizacji zadań własnych i publicznych.

Bulwary nad Czarną Hańczą

Udostępnianie nieruchomości zasobu Gminy Miasta Suwałki i Skarbu Państwa następować będzie poprzez sprzedaż użytkownikom wieczystym prawa własności nieruchomości, dokonywanie zamian, nieruchomości Skarbu Państwa i Gminy Miasta Suwałki lub osób fizycznych i prawnych, wydzierżawianie, wynajmowanie i użyczenie nieruchomości Gminy Miasta Suwałki i Skarbu Państwa.

Struktura użytkowania terenów

W roku 2019 nastąpiły zmiany w strukturze własnościowej użytkowanych terenów. Powierzchnia gruntów gminy Miasto Suwałki zwiększyła się o 39 ha w porównaniu z rokiem 2018 (1 282 ha), o 42 ha zwiększył się również areał gruntów należących do Skarbu Państwa (w 2018 – 395 ha). O 80 ha zmniejszyła się powierzchnia gruntów należących do osób

fizycznych w porównaniu z rokiem 2018 (3 024 ha). Zmiany w strukturze własnościowej były wynikiem nabycia gruntów przez Miasto Suwałki pod budowę przyszłych dróg.

Tabela 5.3: 1 Wartość transakcji obrotu nieruchomościami dokonywanych przez Miasto Suwałki w latach 2016-2019 (w zł)

	2016	2017	2018	2019
Transakcja zbycia	3 270 522	2 470 849	5 186 435	12 902 682
Transakcja nabycia	6 517 089	2 655 906	1 039 558	2 127 658
Wartość obrotu nieruchomości	9 787 611	5 126 755	6 225 993	15 030 340

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Budowa nowego osiedla domów jednorodzinnych przy ul. S. Stanisławskiego

Tabela 5.3.2. Struktura użytkowania gruntów w przekroju własnościowym w 2019 roku (w ha)

Rodzaj gruntów	Gmina Miasto Suwałki	Skarb Państwa	Osoby fizyczne	Spółdzielnie	Gruntów osób prawnych	Kościóły i związki wyznaniowe	Razem
Użytki rolne	612	180	2 312	1	93	1	3 199
Użytki leśne	12	835	87	0	1	0	935
Grunty zabudowane i zurbanizowane	279	233	492	45	296	31	1 376
Tereny komunikacyjne	328	339	1	0	100	0	768
Wody	21	50	3	0	3	0	77
Tereny różne i nieużytki	69	61	49	0	17	0	196
Razem	1 321	1 698	2 944	46	510	32	6 551

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 5.3.3. Struktura użytkowania budynków w przekroju własnościowym w 2019 roku (w szt.)

Rodzaj budynków	Gmina Suwałki	Skarb Państwa	Osoby fizyczne	Spółdzielnie	Budynki osób prawnych	Kościóły i związki wyznaniowe	Razem
Budynki mieszkalne	135	4	4 523	235	33	14	4 944
Budynki przemysłowe	0	1	67	7	144	0	219
Budynki transportu i łączności	182	28	2 450	58	29	13	2 760
Budynki handlowo-usługowe	27	2	432	14	74	0	549
Zbiorniki, silosy, budynki magazynowe	3	2	58	15	88	0	166
Budynki biurowe	17	19	39	2	39	0	116
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	0	2	2	0	14	1	19
Budynki oświaty, nauki i kultury oraz sportowe	89	6	9	0	5	22	131
Budynki produkcyjno-usługowe i gospodarcze dla rolnictwa	7	3	278	0	0	0	288
Inne budynki niemieszkalne	139	53	2 091	10	107	19	2 419
Razem	599	120	9 949	341	533	69	11 611

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Finanse Miasta

6.1. Finanse miasta

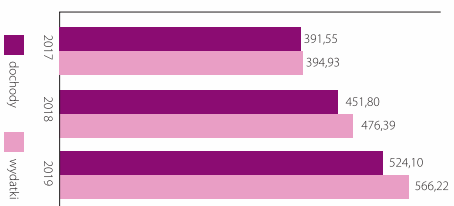
W 2019 roku dochody miasta Suwałki wyniosły 524 097 756,39 zł, a wydatki 566 222 387,92 zł, co oznacza zamknięcie budżetu deficytem w wysokości 42 124 631,53 zł.

Tabela 6.1.1 Wielkości i dynamika budżetu miasta Suwałki w latach 2017-2019 (w mln zł)

Budżet	2017	2018	2019
Dochody	391,55	451,80	524,10
Dynamika dochodów	105,79%	115,39%	116,00%
Wydatki	394,93	476,39	566,22
Dynamika wydatków	107,64%	120,63%	118,86%
Wynik	-3,38	-24,59	-42,12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2017-2019

Wykres 6.1.1 Budżet miasta Suwałki w latach 2017-2019 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2017-2019

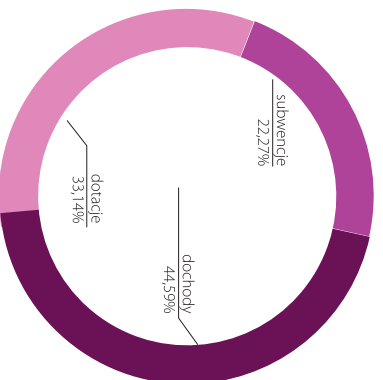
Dochody

Dochody miasta Suwałki za 2019 r. wyniosły 524 097 756,39 zł, co stanowi 101,27% założonego i uchwalonego przez Radę Miejską rocznego planu dochodów.

W 2019 r. dochody budżetowe zostały wykonane w następujących kwotach:

- ▼ dotacje w kwocie 173 677 489,16 zł – 33,56% planu rocznego, w tym:
 - ▼ subwencje w kwocie 116 699 005,00 zł – 22,55% planu rocznego,
 - ▼ dochody własne w kwocie 233 721 262,23 zł – 45,16% planu rocznego.

Wykres 6.1.2 Struktura dochodów budżetu miasta Suwałki w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu za 2019 rok

Tabela 6.1.2. Struktura i dynamika dochodów budżetu miasta Suwałki w latach 2017-2019 (w tys. zł)

Dochody	2017	2018	2019	Dynamika 2019/2018
Dochody własne, w tym:	183 990	204 648	233 721	114,21%
wpływy z podatków i opłat lokalnych	67 724	71 898	78 869	109,70%
dochody z mienia komunalnego	10 631	8 650	17 907	207,02%
udziały w podatkach i innych dochodach	68 889	79 226	85 996	108,55%
Subwencje	103 576	106 522	116 699	109,55%
Dotacje	103 982	140 632	173 678	123,50%
Dochody ogółem	391 548	451 802	524 098	116,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu za lata 2017-2019

Wpływy z podatków i opłat lokalnych

Wpływy z podatków i opłat lokalnych wyniosły w 2019 r. 78 869 tys. zł, co stanowiło wzrost o 9,70% w stosunku do roku 2018. Udział podatków i opłat lokalnych w ogólnej kwocie dochodów Suwałk wyniósł 15,05%.

sesja Rady Miejskiej w Suwałkach

Tabela 6.1.3 Wielkość i dynamika wpływów z podatków i opłat lokalnych miasta Suwałki w latach 2017-2019 (w tys. zł)

Rodzaj podatku lub opłaty	2017	2018	2019	Dynamika 2019/2018
Ogółem, w tym m.in.:	67 724	71 898	78 869	109,70%
<i>podatek od nieruchomości</i>	43 078	45 142	49 767	110,25%
<i>opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi</i>	7 526	7 833	9 070	115,79%
<i>podatek od środków transportowych</i>	2 573	2 713	2 858	105,34%
<i>opłata komunikacyjna</i>	1 161	1 255	1 318	105,02%
<i>opłata za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych</i>	1 731	2 027	2 234	110,21%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2017-2019

W grupie podatków i opłat lokalnych **Dochody z mienia komunalnego** największy udział miał podatek od nieruchomości (63,10%), a następnie wpływ z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi (11,50%) oraz podatek od środków transportowych (3,62%).

Tabela 6.1.4 Wielkość i dynamika dochodów z mienia komunalnego w latach 2017-2019 (w tys. zł)

Dochody z mienia komunalnego	2017	2018	2019	Dynamika 2019/2018
Ogółem, w tym:	10 631	8 650	17 907	207,02%
<i>sprzedaż składników majątkowych, w tym działki i lokali</i>	2 120	4 520	14 843	328,38%
<i>zarząd i użytkowanie wieczyste nieruchomości</i>	2 146	2 232	1 768	79,21%
<i>odškodowania zaprzęte nieruchomości pod inwestycje celu publicznego</i>	4 320	997	0	0,00%
<i>najem i dzierżawa składników majątkowych</i>	212	201	198	98,51%
<i>inne</i>	1 833	700	1 098	156,86%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2017-2019

Udziały w podatkach

Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych wykonano w kwocie 82 651 tys. zł, zaś udziały w podatku dochodowym od osób prawnych wykonano w kwocie 3 345 tys. zł. W 2019 roku wykonanie ww. kategorii dochodów było o 8,55% większe niż w roku 2018.

Tabela 6.1.5 Udziały miasta Suwałki w podatkach państwowych w latach 2017-2019 (w tys. zł)

Podatki	2017	2018	2019	Dynamika 2019/2018
Ogółem, w tym:	68 889	79 226	85 996	108,55%
<i>dochodowe od osób fizycznych</i>	66 359	75 885	82 651	108,92%
<i>dochodowe od osób prawnych</i>	2 530	3 341	3 345	100,12%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2017-2019

6. Finanse Miasta

Wydatki

Wydatki miasta Suwałki w 2019 r. wyniosły 566 222 387,92 zł. W porównaniu do 2018 roku wydatki zwiększyły się o 18,86%.

Tabela 6.1.6 Wydatki miasta Suwałki w latach 2017-2019 (w mln zł)

Wydatki	2017	2018	2019	Dynamika 2019/2018
Bieżące	349,91	370,95	412,70	111,25%
<i>bieżące - udział w wydatkach ogółem (w %)</i>	88,60%	77,87%	72,89%	-
Majtkowe	45,02	105,44	153,52	145,60%
<i>majtkowe – udział w wydatkach ogółem (w %)</i>	11,40%	22,13%	27,11%	-
Ogółem	394,93	476,39	566,22	118,86%

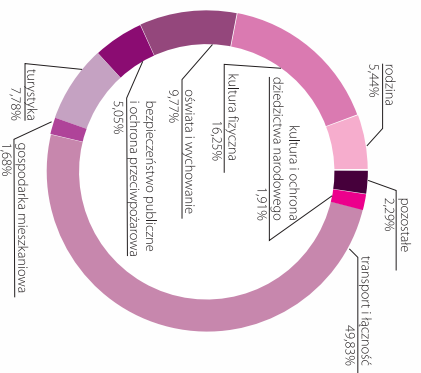
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2017-2019

Tabela 6.1.7 Wydatki miasta Suwałki w latach 2017-2019

Wydatki (w tys. zł) według działów klasyfikacji budżetowej	2017	2018	2018	2019
Rolnictwo i łowiectwo	126,78	116,66		126,36
Leśnictwo	0,63	0,00		1,27
Transport i łączność	35 546,97	65 927,53		94 130,27
Turystyka	3 092,02	2 613,18		12 257,14
Gospodarka mieszkaniowa	15 890,14	23 745,80		15 508,86
Działalność usługowa	1 108,47	1 108,46		1 214,19
Administracja publiczna	18 370,49	19 603,10		20 363,36
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	13,63	340,05		419,63
Obrona narodowa	40,28	61,87		80,82
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	7 571,50	11 361,65		16 489,64
Wymiar sprawiedliwości	183,57	179,13		197,85
Obsługa długu publicznego	3 276,59	3 769,03		4 808,52
Oświata i wychowanie	134 078,14	150 738,27		166 161,12
Ochrona zdrowia	2 839,40	2 963,59		3 290,56
Pomoc społeczna	27 125,78	27 892,01		29 898,72
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	2 740,38	2 763,86		3 052,59
Edukacyjna opieka wychowawcza	8 371,50	9 508,80		9 380,45
Rodzina	78 435,32	80 959,12		106 517,87
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	23 272,17	25 316,87		22 007,45
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	14 230,63	16 264,82		17 377,38
Kultura fizyczna	18 615,91	31 156,38		42 938,34
OGÓŁEM	394 930,29	476 390,18		566 222,39

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2017-2019

Wykres 6.1.3 Struktura wydatków inwestycyjnych w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu za 2019 rok

Transport i łączność

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 94 130 268,31 zł, co stanowi 99,70% planu rocznego. W ramach powyższych środków finansowane były zadania związane z:

- zakupem usług od Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w zakresie lokalnego transportu zbiorowego w kwocie 8 294 332,05 zł;
- bieżącym funkcjonowaniem Zarządu Dróg i Zieleni w kwocie 9 284 726,49 zł;
- realizacją zadań inwestycyjnych w kwocie 76 488 573,90 zł.

Gospodarka mieszkaniowa

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 15 508 862,90 zł, co stanowi 87,82% planu rocznego. Ze środków tych sfinansowano m.in.:

- zadania z zakresu gospodarki gruntami i nieruchomościami w kwocie 2 669 855,00 zł, w tym wykup nieruchomości na kwotę 2 113 712,46 zł,

- pozostałą działalność w kwocie 12 839 007,90 zł, w tym m.in. wykonanie instalacji co i cwo w lokalach komunalnych, dostawę i montaż wyposażenia placów zabaw na terenach osiedlowych.

Administracja publiczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 20 363 364,97 zł, co stanowi 94,35% planu rocznego. W ramach powyższych środków finansowane były:

- wydatki związane z realizacją zadań zleconych z zakresu administracji rządowej – 1 625 304,23 zł;
- wydatki związane z funkcjonowaniem Rady Miejskiej w Suwałkach – 547 324,29 zł;

- wydatki związane z funkcjonowaniem Urzędu Miejskiego w ramach zadań własnych – 16 903 195,49 zł;
- wydatki związane z funkcjonowaniem komisji poborowych – 34 842,52 zł;

- wydatki związane z promocją miasta – 376 543,94 zł;
- wydatki związane z utworzeniem Centrum Usług Wspólnych – 514 288,73 zł.

Oświata i wychowanie

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 166 161 119,30 zł, co stanowi 97,65% planu rocznego. Wydatki dotyczą w szczególności:

- szkół podstawowych – 50 651 917,25 zł,
- szkół podstawowych specjalnych – 5 563 134,83 zł,
- oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych – 3 087 017,56 zł,
- przedszkoli – 22 638 025,67 zł,
- przedszkoli specjalnych – 2 587 860,22 zł,
- gimnazjów – 5 109 510,33 zł,
- gimnazjów specjalnych – 764 607,35 zł,
- techników – 15 409 861,38 zł,

6. Finanse Miasta

- ▼ szkół policealnych – 1 317 683,18 zł
 - ▼ branżowych szkół I i II stopnia – 1 672 923,70 zł,
 - ▼ liceów ogólnokształcących – 15 090 638,81 zł
 - ▼ szkół zawodowych – 11 656 712,20 zł,
 - ▼ szkół zawodowych specjalnych – 2 239 864,34 zł,
 - ▼ placówek kształcenia ustawicznego i praktycznego – 1 352 736,48 zł,
 - ▼ stołówek szkolnych i przedszkolnych – 8 906 596,26 zł,
 - ▼ realizacji zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego – 2 569 744,49 zł,
 - ▼ realizacji zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych – 3 521 159,66 zł,
 - ▼ realizacji zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w gimnazjach, klasach dotychczasowego gimnazjum prowadzonych w szkołach innego typu, liceach ogólnokształcących, technicach, szkołach policealnych, branżowych szkołach I i II stopnia i klasach dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej prowadzonych w branżowych szkołach I stopnia oraz szkołach artystycznych – 746 412,64 zł
- oraz funkcjonowania ośrodków szkolenia, dokształcania i doskonalenia, dowożenia uczniów do szkół, innych form wychowania przedszkolnego, zapewnienia uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników oraz materiałów edukacyjnych/ćwiczeniowych.
- Edukacyjna opieka wychowawcza**
- Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 9 380 453,34 zł, co stanowi 99,74% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:
- ▼ świetlice szkolne – 1 671 594,80 zł,
 - ▼ specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze – 1 211 856,41 zł,
 - ▼ wczesne wspomaganie rozwoju dziecka – 808 950,18 zł,
 - ▼ poradnie psychologiczno-pedagogiczne – 2 520 799,72 zł,
 - ▼ internaty i bursy szkolne – 1 137 861,38 zł,
 - ▼ pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym – 852 765,24 zł,
 - ▼ pomoc materialną dla uczniów o charakterze motywacyjnym – 180 600,00 zł,
 - ▼ ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze – 747 417,98 zł.

Pomoc społeczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 29 898 721,16 zł, co stanowi 99,21% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:

- ▼ domy pomocy społecznej – 11 300 105,96 zł,
- ▼ ośrodki wsparcia – 1 728 298,73 zł,
- ▼ zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze – 1 206 826,76 zł,
- ▼ dodatki mieszkaniowe – 2 282 591,40 zł,
- ▼ zasiłki stałe – 2 431 792,80 zł,
- ▼ ośrodki pomocy społecznej – 5 793 321,56 zł,
- ▼ usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze – 2 596 261,83 zł,
- ▼ pomoc w zakresie dożywiania – 1 790 000,00 zł.

Rodzina

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 106 517 868,32 zł, co stanowi 99,19%

- planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:
- ▼ świadczenia wychowawcze – 59 300 452,04 zł,
 - ▼ świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – 25 609 672,11 zł,
 - ▼ wspieranie rodziny – 2 712 625,15 zł,
 - ▼ tworzenie i funkcjonowanie żłobków – 11 894 850,37 zł,
 - ▼ rodziny zastępcze – 4 260 257,85 zł,
 - ▼ działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych – 2 042 120,90 zł.

Nowy żłobek miejski przy ul. T. Kościuszki 6

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

- Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 22 007 452,78 zł, co stanowi 96,53% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano:
- ▼ wydatki związane z gospodarką ściekową i ochroną wód – 1 826 452,24 zł,
 - ▼ wydatki związane z gospodarką odpadami – 8 663 661,01 zł,
 - ▼ oczyszczanie miasta – 3 627 226,02 zł,
 - ▼ utrzymanie zieleni – 2 178 575,38 zł,
 - ▼ ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu – 357 691,71 zł,
 - ▼ funkcjonowanie schroniska dla zwierząt – 543 531,27 zł,
 - ▼ oświetlenie ulic, placów i dróg – 2 018 646,67 zł,
 - ▼ pozostałą działalność – 2 716 672,74 zł.

Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 17 377 381,32 zł, co stanowi 99,05% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in. dotacją wydatki bieżące oraz koszty realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych:

- ▼ Suwańskiego Ośrodka Kultury – 10 783 385,37 zł,
- ▼ Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej – 2 979 133,00 zł,
- ▼ Muzeum Okręgowego – 2 956 976,32 zł.

Kultura fizyczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 42 938 335,42 zł, co stanowi 99,98% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano funkcjonowanie m.in.:

- ▼ obiektów sportowych – 6 704 986,86 zł,
- ▼ instytucji kultury fizycznej – 31 569 471,37 zł.

Tabela 6.1.8 Największe inwestycje w 2019 roku (w tys. zł)

Inwestycja	2019 r.
Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 653 na terenie miasta Suwałki – III etap (przebudowa ul. Sejneńskiej od granic administracyjnych miasta do torów wraz z budową odcinka od ul. Sejneńskiej do ul.Utrata z mostem i tunelem pod torami)	29 668,62
Budowa hali sportowo - widowiskowej przy ulicy Zarzeczce 26 w Suwałkach	23 866,41
Budowa i rozbudowa lotniska lokalnego w Suwałkach (pas startowy)	21 860,55
Przebudowa układu komunikacyjnego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 655 na terenie miasta Suwałki - V etapu (odcinek od ul. Pułaskiego do ul. Północnej)	17 447,51
Rewitalizacja starej łaźni oraz bulwarów nad rzeką Czarna Harcza	11 945,30
Adaptacja budynku przy ulicy Kościuszki 6 na żłobek	8 354,26
Budowa Komendy Miejskiej PSP i jednostki ratowniczo - gaśniczej w Suwałkach	7 753,74
Poprawa jakości kształcenia zawodowego w mieście Suwałki poprzez rozbudowę infrastruktury Zespołu Szkół Technicznych w Suwałkach	4 914,69
Budowa kompleksu boisk wraz z zapleczem sanitaro-szatniowym przy Zespole Szkół Technicznych w Suwałkach	4 146,48
Budowa ulicy Krzywólka	3 277,42
Przebudowa budynku SOK przy ul. Noniewicza 71 w Suwałkach	2 781,34
Rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 4 w Suwałkach	2 500,00
Poprawa jakości kształcenia zawodowego w mieście Suwałki poprzez rozbudowę infrastruktury Zespołu Szkół nr 6 w Suwałkach	2 276,26
Budowa drogi SKD za osiedlem Polna w Suwałkach	1 757,22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu za 2019 rok

Deficyt budżetowy, poziom zadłużenia i obsługa długu

W latach 2017-2019 w wyniku wykonania budżetu odnotowano deficyt w kwotach odpowiednio 3,38 mln zł, 24,59 mln zł i 42,12 mln zł.

Tabela 6.1.9 Dynamika zadłużenia miasta Suwałki w latach 2017-2019 (w tys. zł)

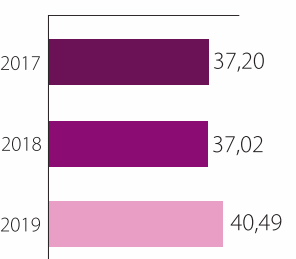
	2017	2018	2019
Dochody wykonane ogółem	391 548	451 802	524 098
Kredyty i pożyczki	145 649	167 269	212 218
Wskaźnik zadłużenia	37,20%	37,02%	40,49%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2017-2019

Na dzień 31 grudnia 2019 roku kwota zadłużenia miasta Suwałki z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz zobowiązań wymagalnych z uwzględnieniem wyłączeń wyniosła kwotę 212 218 213 zł, tj. 40,49% zrealizowa-

nych dochodów i w stosunku do roku 2018 (37,02%) zwiększyła się o 3,47%. Na obsługę zadłużenia, spłatę kapitału i odsetek, przeznaczono 19 755 128,54 zł, co stanowi 3,77% wykonanych dochodów miasta.

Wykres 6.1.4 Wskaźnik zadłużenia miasta Suwałki w latach 2017-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2017-2019

7

Zarządzanie miastem

7.1. Władze Suwałk

Prezydentem Miasta Suwałk wybranym 21 października 2018 roku, a następnie zaprzysiężonym 22 listopada 2018 roku, został Czesław Renkiewicz. Na stanowiska zastępcy powołani zostali Łukasz Kurzyzna oraz Ewa Beata Sidorek.

Rada Miejska VIII kadencji

W wyborach samorządowych w dniu 21 października 2018 roku mieszkańcy Suwałk wybrali nową Radę Miejską VIII kadencji. Mandaty radnych uzyskało 12 przedstawicieli KWW „Łączą nas Suwałki-Czesław Renkiewicz”, 7 przedstawicieli KW „Prawo i Sprawiedliwość”, 2 przedstawicieli KW „Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska”, 2 przedstawicieli KWW „Mieszkańcy Suwałk”. W dniu 22 listopada odbyła się pierwsza sesja nowej kadencji Rady Miejskiej w Suwałkach.

Przewodniczącym Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2018-2023 został wybrany Zdzisław Przelomiec. Wiceprzewodniczącymi Rady Miejskiej zostali wybrani: Jacek Juszkiewicz, Jacek Niedźwiedzki oraz Wojciech Pająk. Liczba podjętych uchwał w 2019 r. – 189 uchwał

Spotkanie Rady Miejskiej w Suwałkach

Tabela 7.1.1 Skład Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2018-2023

<ul style="list-style-type: none"> ▼ Sylwester Cimochowski ▼ Zbigniew Roman De-Mezer ▼ Krystyna Gwiazdowska ▼ Kamil Klimek ▼ Stanisław Kulikowski ▼ Kamil Lauryn ▼ Adam Ołowniuk ▼ Wojciech Pająk ▼ Zdzisław Przekoniec ▼ Anna Ruzszewska ▼ Andrzej Turowski ▼ Marek Lech Zborowski-Weychman 	<ul style="list-style-type: none"> ▼ Jacek Roszkowski – wiceprzewodniczący Komisji ▼ Bogdan Bezdziecki ▼ Sylwester Cimochowski ▼ Jacek Niedźwiedzki ▼ Anna Ruzszewska ▼ Sławomir Sieczkowski
<ul style="list-style-type: none"> ▼ Klub „Łącząc nas Suwałki” ▼ Adam Ołowniuk ▼ Wojciech Pająk ▼ Zdzisław Przekoniec ▼ Anna Ruzszewska ▼ Andrzej Turowski ▼ Marek Lech Zborowski-Weychman 	<ul style="list-style-type: none"> ▼ Tadeusz Czerwiecki – przewodniczący Komisji ▼ Sławomir Sieczkowski – wiceprzewodniczący Komisji
<ul style="list-style-type: none"> ▼ Klub Radnych „Prawo i Sprawiedliwość” ▼ Jacek Roszkowski ▼ Jarosław Schabieński 	<ul style="list-style-type: none"> ▼ Jarosław Józef Kowalewski ▼ Karol Korneluk ▼ Jarosław Józef Kowalewski ▼ Stanisław Kulikowski
<ul style="list-style-type: none"> ▼ Przedstawiciele ugrupowania „Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska” ▼ Karol Korneluk ▼ Tadeusz Czerwiecki ▼ Jacek Niedźwiedzki 	<ul style="list-style-type: none"> ▼ Sylwester Cimochowski ▼ Jarosław Józef Kowalewski ▼ Karol Korneluk ▼ Jacek Niedźwiedzki ▼ Wojciech Pająk ▼ Adam Ołowniuk – przewodniczący Komisji ▼ Adam Ołowniuk – wiceprzewodniczący Komisji ▼ Krystyna Gwiazdowska ▼ Jacek Juszkiewicz ▼ Jarosław Józef Kowalewski ▼ Karol Korneluk ▼ Stanisław Kulikowski
<ul style="list-style-type: none"> ▼ Przedstawiciele ugrupowania „Mieszkańcy Suwałk” ▼ Anna Maria Gawlińska ▼ Sławomir Sieczkowski 	<ul style="list-style-type: none"> ▼ Komisja Kultury, Sportu i Turystyki: ▼ Bogdan Bezdziecki – przewodniczący Komisji ▼ Wojciech Pająk – wiceprzewodniczący Komisji ▼ Tadeusz Czerwiecki ▼ Anna Maria Gawlińska ▼ Jacek Juszkiewicz ▼ Kamil Lauryn ▼ Jacek Niedźwiedzki ▼ Marek Lech Zborowski-Weychman
<p>Źródło: Opracowanie własne na podstawie Danych Biura Rady Miejskiej w Suwałkach</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▼ Komisja Oświaty i Wychowania: ▼ Anna Ruzszewska – przewodnicząca Komisji ▼ Jarosław Schabieński – wiceprzewodniczący Komisji

Składy osobowe Komisji Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2018-2023

Stan na dzień 31.12.2019 r.

Komisja Rewizyjna:

- ▼ Zbigniew Roman De-Mezer – przewodniczący Komisji
- ▼ Stanisław Kulikowski – wiceprzewodniczący Komisji
- ▼ Kamil Klimek
- ▼ Jarosław Schabieński

Stale Komisje Rady Miejskiej w Suwałkach

Komisja Finansowo-Budżetowa:

- ▼ Andrzej Turowski – przewodniczący Komisji

- Anna Maria Gawlińska
- Mariola Brygida Karpińska
- Adam Ołowniuk
- Marek Lech Zborowski-Weychman.

Komisja Skarg, Wnioseków i Petycji:

- Kamil Klimek – przewodniczący Komisji
- Krystyna Gwiazdowska – wiceprzewodnicząca Komisji

- Zbigniew Roman De-Mezer
- Mariola Brygida Karpińska
- Jacek Roszkowski.

Komisja Statutowa:

- Marek Lech Zborowski-Weychman – przewodniczący Komisji
- Jacek Juszkiewicz – wiceprzewodniczący Komisji
- Zbigniew Roman De-Mezer
- Anna Maria Gawlińska
- Kamil Klimek
- Karol Korneluk
- Jarosław Schabieński

7.2. Urząd Miejski

Struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Organizację i zasady funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach określa Regulamin Organizacyjny nadany przez Prezydenta Miasta Suwałk. Zgodnie z Regulaminem strukturę Urzędu tworzą wydziały i równoważne komórki organizacyjne. Kierują nimi naczelnicy i kierownicy, na których spoczywa odpowiedzialność za właściwą organizację pracy, ustalanie zasad funkcjonowania oraz zakresy obowiązków pracowników.

Zatrudnienie w Urzędzie Miejskim w Suwałkach na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosiło: 213 osób.

Struktura zatrudnienia w Urzędzie Miejskim w Suwałkach ze względu na staż pracy w 2019 roku przedstawiała się następująco:

- pracownicy ze stażem pracy do 10 lat - 16%
 - pracownicy zatrudnieni w okresie od 11 do 20 lat - 31%
 - pracownicy zatrudnieni w okresie od 21 do 30 lat - 24%
 - pracownicy ze stażem pracy powyżej 30 lat – 29%
- Struktura wykształcenia pracowników Urzędu Miejskiego w Suwałkach w 2019 roku przedstawiała się następująco:
- pracownicy z wyższym wykształceniem - 81%
 - pracownicy ze średnim wykształceniem - 18%
 - pracownicy z wykształceniem zawodowym, podstawowym - 3%
- Strukturę organizacyjną w 2019 roku tworzyło 21 wydziałów i równorzędnych jednostek organizacyjnych:
- Biuro Rady Miejskiej
 - Biuro Prezydenta Miasta
 - Wydział Organizacyjny
 - Wydział Budżetu i Finansów
 - Wydział Podatków i Opłat
 - Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych
 - Wydział Architektury i Gospodarki Przemysłowej
 - Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami
 - Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej
 - Wydział Oświaty i Wychowania
 - Wydział Spraw Społecznych
 - Wydział Kultury i Sportu
 - Wydział Spraw Obywatelskich
 - Urząd Stanu Cywilnego
 - Straż Miejska
 - Wydział Komunikacji
 - Wydział Informatyki
 - Wydział Inwestycji
 - Wydział Zamówień Publicznych

6. Zarządzanie miastem

- ▼ Wydział Audytu i Kontroli
 - ▼ Biuro Konservatora Zabytków
 - ▼ **Kierownikiem Urzędu jest Prezydent Miasta, który kieruje jego pracą przy pomocy dwóch Zastępców Prezydenta, Sekretarza i Skarbnika.**
 - ▼ **Zastępcy Prezydenta** zapewniali w powierzonym zakresie kompleksową merytoryczną realizację zadań oraz nadzorują wydziały i inne jednostki organizacyjne realizujące te zadania.
 - ▼ **Sekretarz Miasta** zapewnia warunki organizacyjne umożliwiające sprawne wykonywanie zadań przez Radę Miejską, Prezydenta i Urząd.
 - ▼ **Skarbnik Miasta** zapewnia prawidłową gospodarkę finansową miasta i jako główny księgowy budżetu realizuje wynikające z tego tytułu zadania określone w odrębnych przepisach. Koordynuje i nadzoruje prace dotyczące opracowania projektu budżetu miasta oraz czuwa nad prawidłową jego realizacją, opracowuje określone analizy i sprawozdania w tym zakresie, parafuje dokumenty, w których ustala się zobowiązania finansowe miasta i Urzędu Miejskiego.
 - ▼ **Inne dane o pracy Urzędu Miejskiego w Suwałkach**

W Urzędzie Miejskim w Suwałkach obsługą klienta zajmują się wszystkie wydziały i równorzędne komórki organizacyjne. Najczęściej sposobem załatwienia sprawy w Urzędzie jest obsługa bezpośrednio w komórkach organizacyjnych.

Potrzeby klientów formułowane są poprzez:

 - ▼ korespondencję kierowaną do Urzędu drogą pocztową i elektroniczną;
 - ▼ bezpośredni kontakt pracownika z klientem;
 - ▼ rozmowy telefoniczne;
 - ▼ media;
 - ▼ analizę skarg i petycji;
 - ▼ stronę internetową Urzędu www.um.suwalki.pl
 - ▼ Na oficjalnej stronie Urzędu Miejskiego w Suwałkach znajdują się między innymi informacje dotyczące miasta, samorządu, gospodarki, kultury i turystyki, oświaty i sportu. Jest ona na bieżąco aktualizowana. Dodatkowo mieszkańcy miasta mogą uzyskać informacje dotyczące funkcjonowania miasta oraz Urzędu Miejskiego poprzez stronę Biuletynu Informacji Publicznej (BIP).
- ### Szkolenia pracowników samorządowych
- W 2019 roku z 399 zgłoszonych jednostek szkoleniowych zrealizowano 302 szkolenia na kwotę łączną 54 529,00 zł. Kwota zaplanowana na powyższy cel w 2018 roku wyniosła 71 400,00 zł. Ponadto zrealizowano 2 umowy na dofinansowanie studiów podyplomowych na kwotę łączną 1 713,00 zł.
- ### System kontroli zarządczej w Urzędzie Miejskim w Suwałkach
- Procedury kontroli zarządczej w Mieście Suwałki zostały określone zarządzeniem Nr 129/2017 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie organizacji i funkcjonowania kontroli zarządczej w Mieście Suwałki.
- Wydział Audytu i Kontroli w roku 2019 wykonał 6 kontroli problemowych. Wydział Urzędu Miejskiego w Suwałkach prowadziły czynności sprawdzające z tytułu nadzoru merytorycznego nad podległymi jednostkami. W tym zakresie przeprowadziły łącznie 176 kontroli, w tym 126 problemowych i 50 sprawdzających.
- W Urzędzie Miejskim w Suwałkach w 2019 roku przeprowadzono 19 kontroli wewnętrznych.

7.3. Rady i kolegialne organy opiniodawczo - doradcze

Efekty działań ciał konsultacyjnych działających w Mieście

W mieście działa kilka gremiów, reprezentujących różne środowiska, o charakterze konsultacyjnym, które uczestniczą w podejmowaniu kluczowych decyzji na poziomie miejskim. Na podstawie ustawy o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r., poz. 506) działają dwie rady: Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki oraz Suwałska Rada Seniorów.

Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki

Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki jest reprezentacją młodzieży uczącej się na terenie Miasta Suwałk. Celem działania MRMS jest kształtowanie postaw prospołecznych, obywatelskich, demokratycznych i rozpowszechnianie idei samorządności: Działalność MRMS ma charakter konsultacyjny lecz za cel bierze również aktywizację suwałskiej młodzieży. Kadencja Rady trwa 2 lata i rozpoczyna się we wrześniu. Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki reprezentuje interesy całej suwałskiej młodzieży. W skład Młodzieżowej Rady Miasta Suwałki wchodzi do dwóch przedstawicieli każdego typu szkoły ponadpodstawowej znajdującej się na terenie Miasta. Przedstawiciele są wybierani spośród członków społeczności uczniowskiej zgodnie z obowiązującą w szkole ordynacją wyborczą. Za przeprowadzenie wyborów odpowiadają szkolne Samorządy Uczniowskie.

Działania realizowane przez Młodzieżową Radę Miasta:

- ✔ reprezentowanie suwałskiej młodzieży na obchodach świąt państwowych;
- ✔ reprezentowanie suwałskiej młodzieży w Sejmie Dzieci i Młodzieży;

- ✔ współpraca z innymi młodzieżowymi radami w Polsce i radą we Francji;
- ✔ aktywizacja suwałskiej młodzieży i wspieranie jej inicjatyw;
- ✔ uczestnictwo w warsztatach i szkoleniach;
- ✔ udział w komisjach konkursowych;
- ✔ promocja Suwałk w mediach społecznościowych i organizowanie wydarzeń kulturalnych wśród młodzieży;
- ✔ współpraca z miejskimi instytucjami;
- ✔ rozpowszechnianie idei wolontariatu;
- ✔ organizowanie konkursów i ankiet;
- ✔ współpraca z organizacjami pozarządowymi;
- ✔ wspieranie suwałskich seniorów;
- ✔ współorganizowanie zbiórek publicznych;

W 2019 r. zrealizowano pierwszą wymianę Młodzieżowych Rad Miasta Suwałk i Grande-Synthe.

15-20.04.2019 r. młodzież z Grande-Synthe odwiedziła Suwałki. Celem wizyty było nawiązanie współpracy i wymiana doświadczeń. 4-9.06.2019 r. młodzież z Suwałk odwiedziła Grande-Synthe. Rezultatami wymiany było zapoznanie się z funkcjonowaniem Rady w Grande-Synthe, zadziwienie współpracy,

Wymiana młodzieży Suwałki - Grande-Synthe

6. Zarządzanie miastem

Suwałska Rada Seniorów na V Podlaskim Forum Aktywności Osób Starszych 2019

poznawanie kultury i atrakcji turystycznych Grande-Synthe, jego okolicy i Paryża.

Skład Młodzieżowej Rady Miasta II kadencji 2018-2020:

- ▼ Jakub Amelian – Przewodniczący Młodzieżowej Rady Miasta Suwałk
- ▼ Nicolas Agnello – Wiceprzewodniczący Młodzieżowej Rady Miasta Suwałk
- ▼ Aleksander Masłowski – Wiceprzewodniczący Młodzieżowej Rady Miasta Suwałk
- ▼ Wiktor Pacewicz – Sekretarz Młodzieżowej Rady Miasta Suwałk
- ▼ Miłosz Burzycki
- ▼ Tomasz Dąbrowski
- ▼ Rafał Dwójakowski
- ▼ Patrycja Świerzyńska
- ▼ Oliaf Milewski
- ▼ Julia Tkaczyk

Suwałska Rada Seniorów

Suwałska Rada Seniorów trzeciej kadencji (2019-2021) została powołana Zarządzeniem Prezydenta Miasta Suwałk nr 16/2019 z dnia 7 stycznia 2019 r. w sprawie powołania Suwałskiej Rady Seniorów. Radę tworzy dziewięć osób, co najmniej pięćoro z nich musi mieć powyżej 60 lat. Stedmioro członków Rady

zgłaszają i wybierają, suwałskie organizacje pozarządowe i instytucje działające na rzecz seniorów, dwoje to przedstawiciele Prezydenta Miasta Suwałk. Rada działa społecznie, członkowie nie otrzymują wynagrodzeń.

W 2019 roku Suwałska Rada Seniorów spotkała się na dziesięciu posiedzeniach. Opiniowała m.in. projekt Programu współpracy Miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2020. Whioła dwie uwagi dotyczące propozycji priorytetowych zadań publicznych do realizacji we współpracy Miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi w roku 2020, z których obie uwzględniono.

Suwałska Rada Seniorów w 2019 roku kontynuowała wspólnie z Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Suwałkach organizację Suwałskiej Olimpiady Seniorów, której patronował Prezydent Miasta Suwałk. Seniorzy rywalizowali w pływaniu, strzelectwie, zawodach lekkoatletycznych i turnieju bowlingowym. Dodatkowo zorganizowano także wycieczkę rowerową po Suwałszczyźnie. Druga edycja potwierdziła, że tego typu wydarzenia cieszą się dużym zain-

Suwałska Rada Działalności Pożytku Publicznego III kadencji 2019

teresoowaniem seniorów - zarówno biorących udział w zawodach, jak i kibiców.

Suwałska Rada Seniorów kontynuowała też współpracę przy wydarzeniach kulturalnych, jak m.in. Środy Seniora w Suwałskim Ośrodku Kultury i Europejski Dzień Seniora.

▼ Inne rady działające w Suwałkach

▼ **Suwałska Rada Działalności Pożytku Publicznego**

Suwałska Rada Działalności Pożytku Publicznego trzeciej kadencji (2017-2019) została powołana Zarządzeniem Prezydenta Miasta Suwałk nr 332/2016 z dnia 27 października 2016 r. w sprawie powołania Suwałskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego. Radę tworzy 12 osób: sześcioro przedstawicieli organizacji pozarządowych, trzech radnych Miasta Suwałki i trzech przedstawicieli Prezydenta Miasta Suwałk. Rada działa społecznie, członkowie nie otrzymują wynagrodzeń.

W 2019 roku Suwałska Rada Działalności Pożytku Publicznego spotkała się na siedmiu posiedzeniach. Zaopiniowała łącznie 7 dokumentów regulujących współpracę Miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi oraz najważniejszych dokumentów miejskich o znaczeniu stra-

tegicznym dla wszystkich mieszkańców. SRDPP zgłosiła w nich łącznie 24 uwagi, z czego przyjęto 19, czyli 79,17 procenta.

Przez całą trzyletnią kadencję SRDPP III kadencji zgłosiła w konsultacjach 140 uwag. Przyjęto 103 z nich, czyli 74 procenty. Uwagi członków SRDPP miały więc znaczący wpływ na ostateczny kształt konsultowanych dokumentów.

▼ **Miejska Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Suwałk na lata 2019-2023**

Została powołana Zarządzeniem nr 243/2019 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 26 czerwca 2019 roku. Zarządzenie weszło w życie z dniem 05 sierpnia 2019 r. Rada jest organem opiniodawczo-doradczym składającym się z 5 osób, powołanych spośród przedstawicieli działających na terenie miasta organizacji pozarządowych, fundacji oraz przedstawiciela jednostki samorządu terytorialnego. Kadencja Rady trwa cztery lata.

Zakres działalności Rady:

- Inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:
- integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,

6. Zarządzanie miastem

- realizacji praw osób niepełnosprawnych.
- Opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Ocena realizacji programów.
- Opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Miejską w Suwałkach pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

W 2019 r. odbyło się 7 posiedzeń Rady.

▼ Rada Gospodarcza przy Prezydencie

Miasta Suwałk

Rada Gospodarcza przy Prezydencie Miasta Suwałk (aktualna kadencja 2018-2023) jest niezależnym organem opiniodawczo-doradczym, działającym od kilkunastu lat na rzecz integracji środowiska przedsiębiorców i instytucji około biznesowych w Suwałkach. Celem Rady jest inicjowanie i wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego oraz opiniowanie głównych zamierzeń inwestycyjnych i kierunków rozwojowych Suwałk. Rada Gospodarcza składa się z przedstawicieli suwałkiego środowiska biznesu i przedsiębiorców.

- W 2019 r. odbyło się pięć posiedzeń Rady, na których konsultowano m.in. temat dot.: głównych zamierzeń inwestycyjnych Miasta Suwałk, wydarzeń konferencyjnych w Mieście Suwałki, kształcenia zawodowego na potrzeby lokalnych przedsiębiorców, wydawania zezwoleń C14 i C18 (dot. stref ograniczeń w ruchu pojazdów ciężarowych), raportu o stanie Miasta Suwałki za 2018 r., zwolnień z podatku od nieruchomości w ramach pomocy de minimis oraz wysokości podatków lokalnych w 2020 r.
- ▼ **Rada Sportu przy Prezydencie Miasta Suwałk**
- Rada Sportu składająca się z 14 członków, działająca przy Prezydencie Miasta

Suwałk w 2019 roku spotkała się 4-krotnie. Na spotkaniach tych były poruszane znaczące zagadnienia dotyczące rozwoju sportu w Mieście Suwałki. Poruszana była problematyka dotycząca rozwoju szkolnej i miejskiej bazy sportowej, funkcjonowania miejskiej rywalizacji sportowej, projektów aktów prawnych, finansowania sportu w mieście. Opiniowała również:

- projekt zmian zapisów uchwały dotyczącej określenia zasad, trybu przyznawania i pozbowawiania oraz rodzaju i wysokości stypendiów sportowych oraz nagród i wyróżnień w Mieście Suwałki;
- projekt zmian zapisów uchwały dotyczącej określenia warunków i trybu finansowania rozwoju Sportu w Mieście Suwałki.

Rada Sportu omawiała też sprawy tworzenia oraz funkcjonowania oddziałów sportowych i współpracy szkół z klubami prowadzącymi szkolenie w sporcie czy sportach spójnych ze specjalizacją oddziałów sportowych, omawiała funkcjonowanie klubów: Wigrzy Suwałki S.A, MKS Slepska Malow Suwałki, Suwałski Klub Badmintona SKB.

Zajmowała się koncepcją funkcjonowania Hali Sportowo-Widowskiej „Suwałki Arena” w odniesieniu do występów MKS Slepska-Malow-Suwałki w rozgrywkach Plus Ligi w sezonie 2019-2020.

▼ Rada Kultury przy Prezydencie Miasta Suwałk

Została powołana zarządzeniem nr 450/2018 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 27 grudnia 2018 r. Liczy 12 członków.

W 2019 roku odbyły się 2 posiedzenia Rady Kultury przy Prezydencie Miasta Suwałk, podczas których szczegółowo omawiano stan przygotowań do obchodów 300-lecia Miasta Suwałk, propozycje

działań w ramach obchodów 100-lecia wyzwolenia Suwałk, a także informacje na temat ustanowienia stypendium dla dzieci i młodzieży.

Rada konsultowała również inne zagadnienia, m.in.:

- Księgę jubileuszową na 300-lecie Suwałk - projekt realizowany przez Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Kulturalnych „Nad Czarną Hańczą” i Bibliotekę Publiczną w Suwałkach;
- działania związane z 30. rocznicą 1 tury częściowo wolnych wyborów do Sejmu i całkowicie wolnych do Senatu;
- projekty „młokkie” realizowane w ramach Suwałskiego Budżetu Obywatelskiego:
 - ▶ „Śpiewamy łącząc pokolenia”;
 - ▶ Suwałski Fan Club Bluesa 2019;
 - ▶ Odtworzenie otłów posadowionych na słupach bramy wjazdowej do dawnych koszar przy ul. gen. K. Pułaskiego w Suwałkach.

Udział Prezydenta w różnych ciałach lokalnych (powiatowych) i regionalnych

W 2019 r. Prezydent Miasta Suwałk uczestniczył w pracach następujących ciał doradczych:

- ▼ **Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020**

Komitet Monitorujący (KM) ustanowiony przez Instytucję Zarządzającą (IZ) programem działa jako niezależne ciało opiniodawczo-doradcze w kwestii zarządzania i wdrażania RPO W/P. W jego skład wchodzi przedstawiciele strony rządowej, samorządowej oraz organizacji związanych z podarzą i organizacją pozarządowych i środowiska naukowego. W pracach

komitetu Monitorującego mogą uczestniczyć przedstawiciele innych instytucji, w tym europejskich, a także osoby zaproszone przez przewodniczącego KM.

- ▼ **Podlaskie Forum Terytorialne**

Podlaskie Forum Terytorialne pełni funkcję komitetu monitorującego wdrażanie Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020. W jego skład wchodzi przedstawiciele samorządów (w tym miast subregionalnych), administracji rządowej, organizacji pozarządowych, uczelni, środowisk gospodarczych.

- ▼ **Komitet Gospodarki Miejskiej Krajowej Izby Gospodarczej**

Komitet Gospodarki Miejskiej jest strukturą ekspercką wspomagającą Prezydium Krajowej Izby Gospodarczej w procesie formułowania strategii KIG oraz dla wypracowywania stanowisk i opinii w zakresie gospodarki miejskiej. Celem Komitetu jest też podejmowanie inicjatyw dla wzmocnienia gospodarczej konkurencyjności polskich miast i potencjału intelektualnego komitetu poprzez udział w zespołach ekspertów. Strategicznym celem Komitetu jest ciągła praca nad Modelem Gospodarczego Rozwoju Miast Polskich w obszarach: strategiczne zarządzanie gospodarczym rozwojem miast, konkurencyjność gospodarcza polskich miast, kapitały miasta, gospodarka cyfrowa, kompetencje i umiejętności oraz miasto w sieci.

7.4. Współpraca międzynarodowa

Miasta partnerskie

Alytus (Litwa) – od 1996 roku

Od kilkunastu lat Suwałki wraz z Alytusem realizują wspólne projekty współfinansowa-

ne z funduszy Unii Europejskiej w dziedzinie: gospodarki, edukacji, kultury, sportu i innych. Mieszkańcy obu miast biorą udział w licznych imprezach kulturalnych, takich jak: Dni Miasta, Suwański Jarmark Folkloru, Suwański Blues Festival oraz w zawodach sportowych. Realizowane są wspólne projekty infrastrukturalne i tzw. „młekię”. W 2019 r. Miasto Suwałki wspólnie z Aytu-sem zakończyło realizację projektu pt.: „BAJDŻ ZDROWY – BAJDŻ AKTYWNY” z Programu Inter-reg V-A Współpracy Litwa-Polska 2014-2020.

Czerniachowski (Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej) – od 2012 roku

Współpraca dotyczy kultury i sportu oraz inwestycji zrealizowanych w ramach projektu dotyczącego drugiego etapu przebudowy Placu Marszałka Józefa Piłsudskiego w Suwałkach dofinansowanego z Unii Europejskiej. W 2019 roku współpraca dotyczyła głównie wymiany kulturalnej, dyskutowano również nt. możliwości realizacji wspólnych projektów z Programu Polska-Rosja 2014-2020.

Grande-Synthe (Francja) – od 1978 roku

W 2019 roku obchodzono 40. lecie współpracy miast, zorganizowano plenerową wystawę fotograficzną oraz wydano publikację podsumowującą dotychczasową współpracę. Współpraca Suwałk z Grande-Synthe rozpoczęła się w latach 70-tych ubiegłego wieku. Wtedy to powstało Towarzystwo Przyjaciół Grande-Synthe. W 1978 roku podpisano pierwszą umowę o współpracy. Rozpoczęły się wymiany turystyczne i kulturalne. Do Francji wyjeżdżały zespoły artystyczne, między innymi Zespół Pieśni i Tańca „Suwalszczyzna”, grupy młodzieży, sportowcy i inni. W 2019 roku współpraca dotyczyła głównie wymiany w zakresie edukacji, kultury i sportu.

Marijampol (Litwa) – od 1995 roku

Wieloletnia współpraca w dziedzinie kultury, nauki, sportu, edukacji, turystyki i pro-

mocji. Od wielu lat Suwałki wraz z miastem Marijampol realizują wspólne projekty współfinansowane z funduszy Unii Europejskiej. W 2018 r. Miasto Suwałki wraz z Punktem Informacji Turystycznej „Sveikatingumo Idėjios” w Marijampolu realizowały projekt pn.: „Sztuka i kultura w miastach pogranicza Litwy i Polski, jako atrakcja turystyczna”, program Interreg Litwa-Polska 2014-2020.

Notodden (Norwegia) – od 2008 roku

Dzięki współpracy miast zapoczątkowanej w ramach projektu „Innovation Circle”, INTERREG IIIB, Miasto Suwałki podjęło inicjatywę organizacji Suwański Blues Festival. W latach 2009-2012 Suwałki i Notodden wraz z innymi partnerami z państw Regionu Morza Bałtyckiego 2007-2013 zrealizowały wspólny projekt pt.: „TRANS-IN-FORUM”. W 2016 r. przyznano tytuł Honorowego Obywatela Miasta Suwałk panu Bjørnowi Frode Moen, doradcy ds. międzynarodowych w Notodden w latach 2007-2015. Współpraca z miastem Notodden została zawieszona.

Waren/Müritz (Niemcy) – od 1999 roku

Współpraca dotyczy działań w dziedzinie edukacji, sportu, kultury i turystyki. Od 2009 r. realizowana jest wymiana młodzieży SP 11 w Suwałkach i Friedrich-Dethloff-Schule finansowana z Programu Polsko-Niemieckiej Wymiany Młodzieży. Organizowane są wystawy malarskie i fotograficzne. Z roku na rok rozwija się też wymiana sportowa i udział w biegach organizowanych w Waren i w Suwałkach. W 2019 r. obchodzono 20-lecie współpracy Waren/Müritz.

Võru (Estonia) – 1999 roku

Współpraca Suwałk i Võru dotyczy głównie sportu i kultury. W 2018 r. chór dziecięcy ze szkoły muzycznej oraz chór żeński z Võru wystąpili z koncertami w Suwałkach. Delegacje samorządowe obu miast uczestniczyły w Dniach Suwałk i w Dniach Võru.

Miasta współpracujące (na podstawie listów intencyjnych o współpracy)

Amata (Łotwa) – od 2009 roku

W 2009 roku Miasto Suwałki podpisało List Intencyjny z Regionem Cesis na Łotwie. W wyniku reformy administracyjnej na Łotwie w 2010 roku, kompetencje te przejęło Stowarzyszenie Samorządów łotewskich AMATA. Współpraca dotyczy realizacji wspólnych projektów w ramach programów: Europa dla Obywateli, Region Morza Bałtyckiego, Erasmus+, a także współpracy samorządów w zakresie wymiany edukacyjnej, sportowej i kulturalnej.

Grodno (Białoruś) – od 2016 roku

List intencyjny dotyczący współpracy partnerskiej z Grodnem, (Białoruś) podpisano aby umożliwić realizację wspólnych przedsięwzięć w najistotniejszych dziedzinach życia, w szczególności w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina. W 2019 r. delegacje uczestniczyły w obchodach Dni oby Miast.

Poti (Gruzja) – od 2017 roku

List intencyjny pomiędzy zaprzyjaźnionymi miastami Suwałki i Poti podpisano w lipcu 2017 r. Strony postanowiły sprzyjać nawiązywaniu i rozszerzeniu współpracy międzynarodowej: gospodarczo-przemysłowej, sportowej, kulturalnej, edukacyjnej oraz w dziedzinie stosunków obu lokalnych samorządów w celu wspierania stabilnego rozwoju Miast Suwałki i Poti z uwzględnieniem interesów obu partnerów.

Tarnopol, (Ukraina) – od 2017 roku

List intencyjny dotyczący współpracy partnerskiej z Miastem Tarnopol, (Ukraina) podpisano aby umożliwić realizację wspólnych przedsięwzięć w najistotniejszych dziedzinach życia, w szczególności w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina.

Wołkowysk (Białoruś) – od 2016 roku

List intencyjny o współpracy Suwałk z Wołkowyskiem podpisano ze względu na możliwość realizacji wspólnych projektów w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020. W 2019 r. delegacje uczestniczyły w obchodach Dni oby Miast.

Innovation Circle Network – od 2007 roku

Miasto Suwałki przystąpiło do międzynarodowej sieci współpracy pn.: Innovation Circle Network (IC Network), zgodnie z Uchwałą Nr XVI/134/07 Rady Miejskiej w Suwałkach z dn. 31.10.2007 r. Stowarzyszenie Innovation Circle Network zostało powołane 21 września 2007 roku w Warszawie przez partnerów projektu „Innovation Circle” realizowanego w ramach Programu Interreg III B BSR, w tym m.in. Miasto Suwałki. W 2008 r. organizacja została zarejestrowana w Norwegii, jako stowarzyszenie i posiada numer rejestracji państwowej: NO 992 309 946. W 2011 r. uzupełniono procedurę, w ramach której w dniu 8 sierpnia 2011 r. Minister Spraw Zagranicznych wydał decyzję o wyrażeniu zgody na przystąpienie Miasta Suwałki do międzynarodowego zrzeszenia Innovation Circle Network (ICN). Miasto Suwałki uczestniczy w projektach realizowanych przez partnerów ICN. W listopadzie 2019 r. w Kiełdanack zorganizowano 12. Roczną Konferencję ICN.

20-lecie współpracy Suwałki i Włocławek

6. Zarządzanie miastem

Tabela 7.4.1 Działania partnerskie w 2019 roku

GRANDE-SYNTHÉ (FRANCJA)	
5 lutego 2019 r.	Kapituła nagrody Prezydenta Miasta Suwałk zdecydowała o przyznaniu „Młocznik Jakówinów” Miastu Grande-Synthe za 40 lat współpracy i przyjaźni francusko-polskiej z Suwałkami.
5-8 kwietnia 2019 r.	16-os. delegacja (LO 21, ZS4 z Suwałk) uczestniczyła w biegu na 5 km „Foulee du Stadium” w Grande-Synthe.
15-20 kwietnia 2019 r.	Młodzieżowa Rada Miejska z Grande-Synthe (13 os.) wraz z opiekunami (4 os.) odwiedziła Suwałki. Celem wizyty było nawiązanie współpracy z Młodzieżową Radą Miasta Suwałk. Program wizyty obejmował min.: wizję w miejscu pamięci II wojny światowej, tj. Muzeum Powstania Warszawskiego, wspólne warsztaty młodzieży z prezentacją metod pracy i dyskusji o możliwościach współpracy, zwiedzanie Suwałk i okolic.
1 czerwca 2019 r.	Dhugolenni Mer Damien Carême, w wyniku wyborów do Europarlamentu został europosełem z ramienia partii Zielonych. Funkcję Mer'a na okres prejskiowy, do wyborów samorządowych w 2020 roku objął Martial Beyerle, dotychczasowy zastępca mera.
4-9 czerwca 2019 r.	Delegacja Młodzieżowej Rady Miasta Suwałki (9 os.) z opiekunami (3 os.) odwiedziła Grande-Synthe. Rezultatami wymiany było zapoznanie się z funkcjonowaniem Młodzieżowej Rady w Grande-Synthe i zaaranżowanie współpracy, pogłębienie relacji osobistych, zwiedzanie Grande-Synthe, jego okolic i ParYZa.
5-7 lipca 2019 r.	11-os. delegacja z Grande-Synthe wzięła udział w 4. edycji RECO Suwałki 10,5 Miejskie Święta Biegania.
8 lipca 2019 r.	17-os. (6 dorosłych i 11 dzieci) delegacja rodzin francuskich z Grande-Synthe odwiedziła Urząd Miejski w Suwałkach. Miasto Grande-Synthe co roku finansuje pobyt grupy rodzin organizowany przez Stowarzyszenie LUCOVA. W czasie spotkania zaprezentowano elementy kultury Folski Suwałk oraz system opieki społecznej na rzecz rodzin w Suwałkach.
11-14 lipca 2019 r.	W ramach wymiany muzycznej z Grande-Synthe w 12. edycji Suwałki Blues Festival zespół „Back to the Roots”.
21-23 sierpnia 2019 r.	Mer Grande-Synthe Martial Beyerle wraz z delegacją odwiedzili Suwałki. W czasie wizyty podpisano plan działania Suwałki-Grande-Synthe 2019 r.
31 października - 2 listopada 2019 r.	Zespół Zespołu „Rock Konia” uczestniczył w Bay Car Blues Festival w Grande-Synthe.
29 listopada - 1 grudnia 2019 r.	Oficjalna delegacja z Suwałk odwiedziła Grande-Synthe. Delegacja uczestniczyła w spotkaniu z Merem i członkami Rady Miejskiej Grande-Synthe i koniernami partnerstwa miast, odwiedziła wystawę „St Eloi Expo prezentująca regionalną sztukę i rzemiosło oraz odwiedziła Muzeum „Louvre Lens” i wystawę pn. „Expo Polska”, dołączając 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę.
WAREN/MÜRTZ (NIEMCY)	
6-10 stycznia 2019 r.	4-os. delegacja z Waren (Mürtz) odwiedziła Suwałki (przedstawiciel odpowiedzialna kuratorium + 3 nauczycieli). Wizyta w ramach projektu „Młodzi są w Europie - młodzi są w Waren i w Suwałkach”, Erasmus+ we współpracy z SP 11 w Suwałkach.
28 kwietnia - 4 maja 2019 r.	15 uczniów wraz z 3 nauczycielami z Friedrich-Dethloff Schule Waren (Mürtz) gościla w Suwałkach. Działanie w ramach w/w projektu.
30 maja - 2 czerwca 2019 r.	Delegacja z Suwałk uczestniczyła w wydarzeniu zgłaskim Mürtz Saal w Waren (Mürtz) oraz dochochodni 20.1 Lecha współpracy miast. Uczestniczyło 30 osób- delegacja oficjalna, Suwałki GOSPEL CHOR i dwie suwałskie artystki reprezentujące malarstwo i rzeźbę- akcentem podkrelajacym współpracę obu miast bylo nadanie imienia „SU-WALKI” lodzi produkowanej przez stocznię Kuhnle-Tours w miejscowości Reehlin. Matka chrzestna lodzi została pani Ewa Beata Sidorek - Zastępcza Prezydenta Miasta.
11-14 lipca 2019 r.	2-os. delegacja z Waren/ Mürtz uczestniczyła w 12. edycji Suwałki Blues Festival.
15-17 sierpnia 2019 r.	10-os. delegacja z Miasta Suwałk wzięła udział w XXIX edycji Międzynarodowych Biegów „MÜRTZ-LUF 2019”. Drużyna „Rogodnych Suwałk” w szarlotowym ultra maratonie wokół największego jeziora w Niemczech (75 km) zajęła historyczne 1-gie miejsce.
6-9 września 2019 r.	Delegacja z Waren (Mürtz) odwiedziła Suwałki, gdzie odbyło się spotkanie z osobami zaangażowanymi we współpracę polsko-niemiecką na przetrzeni ostatnich 20 lat, otwarcie plenerowej wystawy zdjęć na placu Marii Konopnickiej pn. „20 lat przyjaźni i współpracy Suwałki - Waren (Mürtz) 1999-2019”.
8 września 2019 r.	Delegacja z Waren (Mürtz) wzięła udział w Międzynarodowym Konkursie Kulinarnym „Śniędzki przy stole” w Suwałkach i zajęła drugie miejsce. Poza ekipą z Niemiec w konkursie udział wzięła młodzież z suwałskich szkół: Zespołu Szkół Kształcenia Rolniczego im. W. Witosai Zespołu Szkół nr 4. Opracowano i wydano pocztowe znaczki okolicznościowe upamiętniające 20 lat współpracy pomiędzy Suwałkami, Võru (Estonia) i Waren (Mürtz), Niemcy.
19-22 września 2019 r.	Młodzieżowa drużyna piłkarska SKS Wigry Suwałki (12 zawodników + 3 opiekunów) uczestniczyła w Turnieju Piłkarskim w Waren (Mürtz).

UM Suwałki Raport Roczny 2019

ALYTUS (LITWA)

5 kwietnia 2019 r.	12-os. grupa z Gimnazjum im. Adolfa Romanauśko – Yanaگو w Alytusie wzięła udział w XX Międzynarodowym Turnieju Koszykówki Chłopców w Zespole Szkół Technicznych w Suwałkach. Uczestniczyli w nim uczniowie szkół ponadpodstawowych z Suwałki i LO z Litewskim językiem Nauczania w Puńsku.
15 czerwca 2019 r.	3-os. delegacja z Suwałk wzięła udział w obchodach Dni Alytusa.
25 czerwca – 7 lipca 2019 r.	Suwałski Ośrodek Kultury zorganizował Międzynarodowe warsztaty fotografii, grafiki, rysunku i malarstwa „Sztuka Bez Granic”. Warsztaty prowadzone były w Suwałkach i okolicy. W wydarzeniu uczestniczyli artyści z Alytusa, Võru, uczniowie ze Szkoły Artystycznej w Czerniachowsku i młodzież z pracowni Sztuk Pięknych Suwałskiego Ośrodka Kultury. Wydarzenie było współfinansowane z projektu DEDAL. Resultatem warsztatów była wymiana doświadczeń z zakresu fotografii, malarstwa i grafiki, doskonalenie warsztatu pracy oraz promocja suwałskiej kultury i wzmocnienie więzi pomiędzy miastami partnerskimi.
9-10 sierpnia 2019 r.	3-os. oficjalna delegacja z Alytusa uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk.
9-31 grudnia 2019 r.	W ramach IV naboru wniosków do Programu INTERREGVA Litwa–Polska Miasto Suwałki wspólnie z Miastem Alytus i Miastem Druksieniki przygotowali i złożyli projekt pn. „Be active – be healthy – II stage” Suwałki jako partner wiodący; Projekt dotyczył budowy placów zabaw w szkołach z oddziałami przedszkolnymi (SP 2, SP 4, SP 5, SP 7) i Ośrodka Szkolno-Wychowawczym nr 1 w Suwałkach, a także organizacji różnego rodzaju zajęć sportowych dla dzieci i we wszystkich przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w Suwałkach. Wartość projektu: 987 063,34 EUR, dofinansowanie 85%.
	W Galerii Foyer Suwałskiego Ośrodka Kultury była prezentowana wystawa prac z Międzynarodowych warsztatów fotografii, grafiki, rysunku i malarstwa „Sztuka Bez Granic”.

VõRU (ESTONIA)

25-27 lutego 2019 r.	Delegacja nauczycieli z Võru (11 os.) odwiedziła Suwałki. Była to wizyta studyjna organizowana we współpracy z Suwałskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli.
20-22 maja 2019 r.	4 osoby z Võru odwiedzili Zespół Szkół nr 6 im. Karola Brzostowskiego w Suwałkach. Była to wizyta studyjna przygotowująca do współpracy w ramach organizacji staży i praktyk pomiędzy szkołami zawodowymi z Suwałki i Võru.
6-9 czerwca 2019 r.	Studio Tarcia DOTK działające w Suwałskim Ośrodku Kultury odwiedziło Võru. 8 czerwca 2019 r. suwałska grupa wystąpiła w programie artystycznym z okazji uroczystego otwarcia placu miejskiego w Võru. Młodzież uczestniczyła również w warsztatach rzemiosła oraz zwiędziała masło i okolicę Võru. Efektom tej wizyty była promocja suwałskiej kultury oraz wzmocnienie więzi pomiędzy miastami partnerskimi.
25 czerwca – 7 lipca 2019 r.	Suwałski Ośrodek Kultury zorganizował Międzynarodowe warsztaty fotografii, grafiki, rysunku i malarstwa „Sztuka Bez Granic”. Warsztaty prowadzone były w Suwałkach i okolicy. W wydarzeniu uczestniczyło dwoje artystów fotografików z Võru, artyści z Alytusa, uczniowie ze Szkoły Artystycznej w Czerniachowsku i młodzież z pracowni Sztuk Pięknych Suwałskiego Ośrodka Kultury. Wydarzenie było współfinansowane z projektu DEDAL. Resultatem warsztatów była wymiana doświadczeń z zakresu fotografii, malarstwa i grafiki, doskonalenie warsztatu pracy oraz promocja suwałskiej kultury i wzmocnienie więzi pomiędzy miastami partnerskimi.
11-14 lipca 2019 r.	4-os. delegacja z Võru uczestniczyła w 12. edycji Suwałki Blues Festival.
26-29 lipca 2019 r.	Dwaj fotograficy z Suwałskiej Grupy Twórczej uczestniczyli w Festiwalu Dzieci w Võru. Wykonali oni zdjęcia miasta, na podstawie których przygotowano wystawę fotograficzną przybliżającą Miasto Võru mieszkańcom Suwałk. Wystawa była prezentowana w Suwałskim Ośrodku Kultury w dniach: 15-30 listopada 2019 r.
9-11 sierpnia 2019 r.	4-os. delegacja z Võru wzięła udział w obchodach Dni Suwałk – Jarmarku Kamedyjskim.
15-18 sierpnia 2019 r.	2-os. oficjalna delegacja z Suwałk wzięła udział w Dniach Miasta Võru. Ponadto, w delegacji uczestniczyła grupa GOLFES O. DIES działająca przy Suwałskim Ośrodku Kultury – 3 osoby, która wystąpiła z koncertem na dużej scenie miejskiej na centralnym placu oraz klubie artystycznym. Suwałska delegacja brała udział w spotkaniach delegacji miast partnerskich Võru, uczestniczyła w parady ulicami miasta z flagami Suwałk. Delegacja nawiązała też kontakt z organizacją prowadzącą centrum dla niepełnosprawnych i odwiedziła prowadzoną przez nich placówkę.
3-5 października 2019 r.	3-osobowa delegacja z Zespołu Szkół nr 6 im. Karola Brzostowskiego w Suwałkach odwiedziła Võru. Była to rewizyta w ramach współpracy szkół zawodowych z Suwałki i Võru. Jej celem było omówienie zasad współpracy szkół zawodowych, podpisanie porozumienia, wizyta w szkołach i współpracujących zakładach pracy.
19-22 listopada 2019 r.	8 osób z Centrum Molebła z Võru, w tym 4 osoby niepełnosprawne intelektualnie z opiekunami odwiedziło Suwałki. Gospodarzem wizyty był Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach. Celem wizyty była wymiana doświadczeń, uczestnictwo w Balu Andrzejkowym Osób Niepełnosprawnych Intelektualnie pn. „Czary mary – zmieniamy świat na weselszy”, wizyta w Środowiskowym Ośrodku Samopomocy w Suwałkach, Zakładzie Aktywności Zawodowej w Lipniku oraz Warsztacie Terapii Zajęciowej w Suwałkach.
2019 r.	Opracowano i wydano pocztowe znaczki okolicznościowe upamięniające 20 lat współpracy pomiędzy Suwałkami, Võru (Estonia) i Waren (Włocławek), Niemcy.

NOTODDEN, NORWEGIA

11-14 lipca 2019 r.	Bjørn Frode Moen, honorowy Obywatel Miasta Suwałk z Notodden uczestniczył w Suwałki Blues Festival.
---------------------	---

MARIAMPOL (LITWA)

31 stycznia 2019 r.	Miasto Suwałki zakończyło realizację projektu pt.: „Sztuka i kultura w miastach pogranicza Litwy i Polski, jako atrakcja turystyczna”. W ramach tego projektu w 2019 r. wydano przewodnik turystyczny po obiektach kultury i sztuki znajdujących się na trasie Marijampol - Suwałki w nakładzie 1600 egzemplarzy oraz opracowano wirtualną mapę tego szlaku.
31 maja – 1 czerwca 2019 r.	3 os. oficjalna delegacja z Suwałk uczestniczyła w obchodach 227. rocznicy Miasta Marijampola – pod hasłem: „Festiwal Cukru”.
14 czerwca 2019 r.	Dom Pomocy Społecznej „Kalina” wraz ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Domu Pomocy Społecznej „Kalina” w Suwałkach zorganizowały XVII Integracyjny Bieg uliczny w ramach realizacji zadania pn. „Wiek seniora a wigor i junior”. W biegu startowało około 150 osób. Byli to mieszkańcy domów pomocy społecznej, uczestnicy warsztatów terapii zajęciowej, środowiskowych domów samopomocy oraz osoby niepełnosprawne z terenu Polski północno-wschodniej i Litwy. Litwę reprezentowała 33 osobowa grupa, w tym: 16 osób z Marijampola, 9 osób z Kowna i 8 osób z Pienai.
10 sierpnia 2019 r.	3 os. delegacja z Marijampola wzięła udział w obchodach Dni Suwałk – Jarmarku Kamedulskim.

AMATA (LOTWA)

9-11 sierpnia 2019 r.	4 os. delegacja z Amaty wzięła udział w Dniach Suwałk – Jarmarku Kamedulskim.
30 sierpnia – 1 września 2019 r.	Drużyna chłopców z FK Priekuli uczestniczyła w VII Turnieju Piłkarskim im. Grzegorza Wołgiewicza w Suwałkach.
18-20 września 2019 r.	4 os. delegacja z Suwałk wzięła udział w wizycie studyjnej do Amata. Celem tej wizyty była wymiana doświadczeń w zakresie pracy lokalnych samorządów na Lotwie, projektów infrastrukturalnych, organizacji turystyki i działalności kulturalnej.

CZERNIACHOWSK (OBWÓD KALININGRADZKI FEDERACJI ROSYSKIEJ)

8 kwietnia 2019 r.	Oficjalna delegacja z Suwałk odwiedziła Czerniachowsk. Podczas wizyty podpisano plan działania na 2019 r.
4 maja 2019 r.	2 os. delegacja z Czerniachowska odwiedziła Suwałki i złożyła kwiaty na Cmentarzu Jerkoców i Żołnierzcy Radzieckich przy ul. Reja w Suwałkach.
1 czerwca 2019 r.	Zespół Pieśni i Tańca Suwalszczyzna wystąpił z koncertem w okazji XVIII Dni Kultury Polskiej organizowanych przez „Dom Polski” im. Fryderyka Chopina w Czerniachowsku. Obecność i koncert zespołu z Suwałk uświetniły wydarzenie cyklicznie organizowane dla środowiska polonijnego mieszkającego w Obwodzie Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej.
25 czerwca – 7 lipca 2019 r.	Suwałski Ośrodek Kultury zorganizował Międzynarodowe warsztaty fotografii, grafiki, rysunku i malarstwa „Sztuka Bez Granic”. Warsztaty prowadzone były w Suwałkach i okolicy. W wydzeniu uczestniczyli uczniowie ze Szkoły Artystycznej w Czerniachowsku, dwójce artystów fotografików z Vėna, artyści z Alytusa, młodzież z pracowni Sztuk pięknych Suwałkiego Ośrodka Kultury. Wydarzenie było współfinansowane z projektu DEBAL. Rezultatem warsztatów była wymiana doświadczeń z zakresu fotografii, malarstwa i grafiki, doskonalenie warsztatu pracy oraz promocja suwalskiej kultury i wzmożenie więzi pomiędzy miastami partnerskimi.
6 lipca 2019 r.	5-osobowa delegacja z Czerniachowska wzięła udział w IV edycji RESO Suwałki 105.
9-10 sierpnia 2019 r.	4-osobowa delegacja z Czerniachowska wzięła udział w Dniach Suwałk – Jarmarku Kamedulskim.
6-7 września 2019 r.	4-osobowa delegacja z Suwałk uczestniczyła w obchodach Dni Czerniachowska.

GRODNO, BIAŁORUŚ

10-11 sierpnia 2019 r.	3-os. delegacja z Grodna wzięła udział w Dniach Suwałk – Jarmarku Kamedulskim.
12-14 września 2019 r.	3-os. delegacja z Suwałk wzięła udział w Dniach Grodna oraz w XX Republikańskiej Uniwersalnej Wystawie – Jarmarku „Euroregion Niemen - 2019”.

WOŁKOWYSK, BIAŁORUŚ

2-4 lipca 2019 r.	Delegacja oficjalna z Suwałk wzięła udział w Dniach Wołkowyska.
10-11 sierpnia 2019 r.	4 os. oficjalna delegacja z Wołkowyska wzięła udział w Dniach Suwałk – Jarmarku Kamedulskim.

POTI, GRUZJA

9-12 sierpnia 2019 r.	4 os. oficjalna delegacja z Poti wzięła udział w Dniach Suwałk – Jarmarku Kamedulskim.
17-20 listopada 2019 r.	oficjalna delegacja z Suwałk uczestniczyła w Festiwalu Miasta Poti.
10-15 października 2019 r.	zespół Studia Tańca DOTKI i osmioro wokalistów z Zespołu Wokalnego Świełek wzięły udział w Międzynarodowym Festiwalu Sztuki Teatri Tolia w Batumi.

UM Suwałki Raport Roczny 2019

TARNOPOL, UKRAINA

9-12 sierpnia 2019 r.	4 os. delegacja z Tarnopola wzięła udział w obchodach Dni Suwałk – Jarmarku Kamedyjskim.
23-26 sierpnia 2019 r.	4-os. oficjalna delegacja z Suwałk uczestniczyła w Dniach Miasta Tarnopola. Ponadto, 4 tenisistów z Suwałk uczestniczyło w międzynarodowym turnieju tenisa ziemnego w Tarnopolu.
	Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach we współpracy z Miastem Tarnopol i Biblioteką Miejską w Tarnopolu opracowały i złożyły projekt pn.: LET'S GET TO KNOW EACH OTHER – UKRAINIANS IN SUWAŁKI, POLES IN TARNOPIL / Poznajmy się, Ukraińcy w Suwałkach, Polacy w Tarnopolu. Został on pozytywnie oceniony i otrzymał dofinansowanie UE, z Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020.

INNOVATION CIRCLE NETWORK

18 czerwca 2019 r.	Wizyta studyjna w dziedzinie edukacji - delegacja dyrektorów szkół, nauczycieli i pracowników administracji z Jelgawy na Lotwie odwiedziła Suwałki, w tym Szkołę Podstawową nr 7 w Suwałkach oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 w Suwałkach.
30 sierpnia – 1 września 2019 r.	Drużyna chłopców z FK Priekull uczestniczyła w VII Turnieju Piłkarskim im. Grzegorza Wołgiewicza w Suwałkach.
18-20 września 2019 r.	4 os. delegacja z Suwałk wzięła udział w wydarzeniu studyjnym do Amata. Celem tej wizyty była wymiana doświadczeń w zakresie praktycznych samorządów na Lotwie, projektów infrastrukturalnych, organizacji turystyki i działalności kulturalnej.
20-22 listopada 2019 r.	W Kielcach na Litwie zorganizowano 12. Roczną Konferencję Innovation Circle Network, pn.: Globalne cele i lokalne wyzwania – zrównoważone gminy i zielona turystyka ⁷ . Global goals and local challenges – sustainable communities and green tourism. Uczestniczyło w niej ponad 40 osób z 5 krajów, w tym 2 os. z Suwałk.

7.5. Współpraca miasta Suwałki z Organizacjami pozarządowymi

W 2019 roku wzmacniano i rozwijano współpracę miasta Suwałki z Organizacjami pozarządowymi. Dobra współpraca samorządu z Organizacjami to jeden z fundamentów społeczeństwa obywatelskiego, mający wpływ także na aktywność i odpowiedzialność za lokalną wspólnotę pozostałych mieszkańców. Współpraca miała zarówno charakter finansowy – w postaci dofinansowania przez Miasto Suwałki zadań publicznych realizowanych przez Organizacje na rzecz mieszkańców Suwałk, jak i pozafinansowy, w ramach której między innymi uczczano lub wynajmowano na preferencyjnych warunkach lokale i obiekty miejskie na potrzeby działań prowadzonych przez Organizacje, konsultowano najważniejsze dokumenty, nie tylko regulujące współpracę samorządu z Organizacjami, ale także inne miejskie strategie, współpracowano przy organizacji miejskich wydarzeń.

Współpraca finansowa

Zasady współpracy finansowej miasta Suwałki z Organizacjami reguluje roczny Program współpracy miasta Suwałk z organizacjami

pozarządowymi oraz podmiotami, o których

mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz dodatkowo Uchwała nr XXXVIII/396/2013 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu w Mieście Suwałki, z późn. zmianami. Program współpracy jest każdorazowo konsultowany z Suwałską Radą Działalności Pożytku Publicznego i z Organizacjami. Określa on między innymi zadania priorytetowe współpracy i minimalne kwoty, jakie będą przyznane na wsparcie realizacji tych zadań. W wyniku tej współpracy w 2019 roku miasto przekazało Organizacjom dotacje w łącznej kwocie 3 566 519,01 zł (plan 3 605 000 zł). Do każdego z zadań realizowanych z dofinansowaniem Miasta Suwałki Organizacje dołożyły co najmniej 10-procentowy wkład własny, z czego co najmniej 5 procent było wkładem finansowym.

W 2019 r. kontynuowano umowy wieloletnie na prowadzenie czterech świetlic środowiskowych, Centrum Informacji Turystycznej, dwóch klubów seniora oraz Ośrodka Profilaktyki i Wsparcia dla Osób Nietrzeźwych, Uzależnionych i Bezdomnych w Suwałkach. Ogółem z dotacji skorzystało 80 organizacji.

6. Zarządzanie miastem

Tabela 7.5.1 Dotacje na realizację zadań publicznych w latach 2016-2019

Priorytetowe zadania publiczne	2016	2017	2018	2019
rozwoj sportu oraz wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	1 851 303,78 zł (plan 1 500 000 zł)	1 927 637,56 zł (plan 1 500 000 zł)	1 643 844,79 zł* (plan 1 500 000 zł)	1 212 610,29 zł* (plan 1 000 000 zł)
przezwalczanie uzależnień i patologii społecznym (w tym dofinansowanie świetlic środowiskowych oraz Ośrodka Profilaktyki i Wsparcia dla Osób Niepełnych, Uzależnionych i Bezdomnych)	539 714,99 zł	486 798,05 zł	546 713,77 zł	531 207,80 zł (w tym 322 000 zł – dofinansowanie świetlic środowiskowych) 905 000 zł (plan 1 506 000 zł)
działania na rzecz osób w wieku emerytalnym, w tym działalność klubów seniora	159 568,95 zł (plan 180 000 zł)	1 177 940 zł (plan 180 000 zł)	1 179 904 zł (plan 175 000 zł)	1 177 926,92 zł (plan 190 000 zł)
turytyka, krajoznawstwo oraz wypoczynek dzieci i młodzieży, w tym Centrum Informacji Turystycznej	126 656,72 zł (plan 150 000 zł)	149 690,35 zł (plan 150 000 zł)	146 353,38 zł (plan 150 000 zł)	155 756,62 zł (plan 159 000 zł)
kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	87 194 zł (plan 104 000 zł)	116 364,27 zł (plan 124 000 zł)	123 624,27 zł (plan 124 000 zł)	164 514,24 zł (plan 160 000 zł)
Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych	100 000 zł (plan 100 000 zł)	100 000 zł (plan 100 000 zł)	100 000 zł (plan 100 000 zł)	80 000 zł + 40 000 „Złota Rączka dla seniora” (plan 120 000 zł)
ochrona i promocja zdrowia oraz działalności na rzecz osób niepełnosprawnych	61 168,70 zł (plan 60 000 zł)	79 234 zł (plan 80 000 zł)	79 580,63 zł (plan 80 000 zł)	81 870 zł (plan 85 000 zł)
dofinansowanie wkładów własnych do projektów dofinansowanych z innych źródeł niż budżet Miasta Suwałk	27 830 zł (plan 100 000 zł)	73 088,20 zł (plan 100 000 zł)	74 250 zł (plan 75 000 zł)	69 344,50 zł (plan 100 000 zł)
pomoc społeczna, w tym pomoc rodzicom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyżywianie szans tych rodzin i osób	78 400 zł (plan 80 000 zł)	60 000 zł (plan 60 000 zł)	60 000 zł (plan 60 000 zł)	60 000 zł (plan 60 000 zł)
nauka, edukacja, oświata i wychowanie	27 469,37 zł (plan 23 000 zł)	38 076,50 zł (plan 30 000 zł)	38 590,84 zł (plan 30 000 zł)	40 000 zł (plan 30 000 zł)
Suwałskie Majówka Społeczna	-	-	15 000 zł (plan 15 000 zł)	0 zł organizacja techniczna na wydarzenia - SOK
ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego	7 963 zł (plan 8 000 zł)	15 499,99 zł (plan 18 000 zł)	11 360 zł (plan 20 000 zł)	19 922,92 zł (plan 20 000 zł)
rewitalizacja	-	-	19 980 zł (plan 20 000 zł)	17 365,72 zł (plan 60 000 zł)
na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka	-	-	-	10 000 zł (plan 15 000 zł)
Razem	3 935 269,51 zł (plan 3 765 000 zł)	4 060 136,92 zł (plan 3 772 000 zł)	3 905 201,68 zł (plan 3 795 000 zł)	3 566 519,01 zł (plan 3 605 000 zł)

*Zmniejszenie wydatków na rozwój sportu oraz wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej w 2018 r. i 2019 r. wynika z faktu przyznania dla 3 klubów sportowych stypendiów szczególnych, które wyniosły 2 496 514,40 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Pełnomocnika Prezydenta Miasta Suwałk ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi

Współpraca pozafinansowa

We współpracy pozafinansowej podejmowano wiele działań, mających na celu realizację zadań publicznych na rzecz mieszkańców Suwałk oraz poprawę współpracy miasta z Organizacjami. Bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach udostępniano lokale oraz obiekty miejskie na siedziby i działania organizacji. Prezydent Miasta Suwałk objął honorowym patronatem 62 wydarzenia realizowane przez Organizację.

Kontynuowano współpracę miasta Suwałki z Organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji Suwałskiego Budżetu Obywatelskiego. Tradycyjnie konsultowano z Organizacjami oraz z Suwałską Radą Działalności Pożytku Publicznego projekt uchwały Rady Miejskiej w Suwałkach w tej sprawie oraz zaproszono pięcioro przedstawicieli suwałskich Organizacji pozarządowych do Zespołu ds. Suwałskiego Budżetu Obywatelskiego.

Z Organizacjami i Suwałską Radą Działalności Pożytku Publicznego konsultowano także projekty uchwał Rady Miejskiej w Suwałkach w sprawach dotyczących działalności pożytku publicznego: Program współpracy Miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2020; Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach na 2020 rok; uchwały w sprawie zmiany uchwały w sprawie określenia zasad, trybu przyznawania i pozabawiania oraz rodzaju i wysokości stypendiów sportowych oraz nagród i wyróżnień w Mieście Suwałki oraz uchwałę w sprawie zmiany uchwały w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu w Mieście Suwałki, a także w sprawach dotyczących mieszkańców, jak wspomniana uchwała regulująca zasady Suwałskiego Budżetu Obywatelskiego oraz Miejski Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Suwałki na lata 2019-2021.

We współpracy z samorządem działały społeczne ciała opiniodawczo-konsultacyjne jak: Suwałska Rada Seniorów, Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki, Suwałska Rada Działalności Pożytku Publicznego, Rada Sportu, Rada ds. Kultury, Miejska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych. W 2019 roku Suwałska

Rada Działalności Pożytku Publicznego była inicjatorem i organizatorem dwóch otwartych spotkań: spotkania wszystkich rad społecznych działających w Suwałkach oraz spotkania Prezydenta Miasta Suwałk z przedstawicielami suwałskich organizacji pozarządowych.

Współpracowano z Organizacjami przy realizacji trzeciej Suwałskiej Majówki Społecznej – wydarzenia integrującego organizacje pozarządowe i inicjatywy obywatelskie, w którym wzięło udział 30 organizacji oraz mieszkańcy zainteresowani działaniami społecznymi. Majówka Społeczna była połączona z obchodami 15-lecia wejścia Polski do Unii Europejskiej.

Na głównej stronie internetowej miasta Suwałki www.um.suwalki.pl prowadzono podstronę dedykowaną Organizacjom pozarządowym. Publikowano tam informacje o działaniach podejmowanych przez Organizacje, o aktualnych konkursach dotacyjnych, możliwościach pozyskania innych funduszy na działalność, ofertach współpracy, konferencjach, szkoleniach oraz działaniach mogących mieć znaczenie dla funkcjonowania i rozwoju Organizacji. Na podstronie funkcjonowała także baza suwałskich organizacji pozarządowych.

Obejmowano patronatem Prezydenta Miasta Suwałk wydarzenia społeczne, sportowe, turystyczne i kulturalne przygotowane przez Organizacje. Organizatorom przedsięwzięć pod patronatem Prezydenta Miasta Suwałk udzielano też wsparcia rzeczowego w postaci nagród, pucharów, statuetek itp.

Przekazywano Organizacjom materiały promocyjne miasta, celem wykorzystania ich do promocji Suwałk w trakcie organizowanych imprez i przedsięwzięć z udziałem uczestników spoza miasta i regionu.

Kontynuowano comiesięczne popołudniowe spotkania Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. Współpracy z Organizacjami Poza-

6. Zarządzanie miastem

rządowymi z przedstawicielami Organizacji w Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych (Centrum Trójki) w poniedziałki po sesji Rady Miejskiej.

Przedstawiciele Miasta i Organizacji uczestniczyli wspólnie w szkoleniach, warsztatach i forach z zakresu współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi, jak: V Podlaskie Forum Aktywności Osób Starszych w Białymstoku, Cykliczne Forum Pełnomocników w Białymstoku, Podlaski Konwent Osób z Niepełnosprawnościami w Suwałkach, Suwalskie Forum Inicjatyw Pozarządowych oraz Podlaskie Forum Wolontariatu w Suwałkach, a także spotkania poświęcone diagnozie kultury lokalnej dla potrzeb przygotowania nowej strategii rozwoju Województwa Podlaskiego.

Popularyzowano działalność suwalskich Organizacji w mediach regionalnych i lokalnych.

Realizacja Wieloletniego programu współpracy Miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi na lata 2017-2020

Rok 2019 był trzecim, kiedy obowiązuje Wieloletni program współpracy Miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi na lata 2017-2020, wypracowany wspólnie przez su-

walskie organizacje pozarządowe, przedstawiceli samorządu i miejskich instytucji. Jego głównym celem jest partnerska współpraca Miasta Suwałki i organizacji w działaniach na rzecz rozwoju Miasta i poprawy jakości życia mieszkańców poprzez wspólną realizację zadań publicznych, zwiększenie udziału w tworzeniu polityk publicznych i wprowadzanie nowych rozwiązań.

Osiągnięciu celu głównego sprzyja realizacja czterech celów strategicznych:

- ▶ Rozwój partnerskiego dialogu pomiędzy organizacjami pozarządowymi a Miastem.
- ▶ Wzrost zaangażowania organizacji pozarządowych i poprawa efektywności realizacji zadań publicznych.
- ▶ Rozwój sektora pozarządowego w Suwałkach.
- ▶ Wspieranie innowacyjnych działań.

Wszystkie cele były realizowane w zadowalającym stopniu.

Rekomendacje

Rozwijając współpracę należy na bieżąco zastanawiać się nad tym, jakie zadania publiczne prowadzone przez Miasto wymagają jeszcze wsparcia i szukać partnerów do ich realizacji wśród organizacji pozarządowych. Być może też niektóre z zadań prowadzonych przez Miasto warto w całości lub części powierzyć organizacjom, które niejednokrotnie pokazały, że potrafią nie tylko realizować zadania z należytą starannością i zretelnością, ale przy tym z dużym społecznym zaangażowaniem i znajomością lokalnego środowiska.

Pliknik Europejski

8

Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi

8.1. Porozumienia międzygminne

Na podstawie §2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. Nr 36, poz. 155 z późn. zm) jeśli w grupie między szkolnej lub pozaszkolnym (pozaprzedszkolnym) punkcie katechetycznym uczęszczają uczniowie szkół (wychowankowie przedszkoli) prowadzonych przez różne organy, organy te ustalają, w drodze porozumienia, zasady prowadzenia grup lub punktów katechetycznych.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 8 i art. 74 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U z 2020 r. poz. 713), Miasto Suwałki przyjmuje w drodze porozumienia

prowadzenie zadania publicznego z zakresu organizacji zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka dla dzieci spoza terenu miasta oraz prowadzenie zadań publicznych z zakresu realizacji rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego, obowiązkowego szkolnego oraz organizacji zajęć świetlicowych w szkołach podstawowych.

W ramach współpracy Miasto Suwałki corocznie podpisuje z Powiatem Suwalskim porozumienie dotyczące prowadzenia zadań publicznych z zakresu udzielania dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom z terenu powiatu suwalskiego pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz uczniom – w wybo-rze kierunku kształcenia i zawodu. Powiat Suwalski pokrywa w całości koszty naliczane procentowo do liczby dzieci objętych wsparciem. Porozumienie zawierane jest na podsta-

wie art. 4 ust. 1 i art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 5111 z późn. zm), uchwały Nr IX/90/03 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 28 maja 2003 r. w sprawie przyjęcia do prowadzenia przez Miasto Suwałki zadań

publicznych w zakresie oświaty i wychowania powierzonych przez zainteresowane powiaty oraz uchwały Nr X/46/99 Rady Powiatu w Suwałkach z dnia 27 grudnia 1999 r. w sprawie powierzenia Miastu Suwałki zadań publicznych należących do Powiatu Suwalskiego.

Tabela 8.1.1 Porozumienia międzygminne zawarte przez Miasto Suwałki w 2019 r.

Lp.	Przedmiot porozumienia	Samorząd
1.	Lekcje religii w punkcie katechetycznym przy Parafii Wschodniego Kościoła Starobrzędowego w Suwałkach	Gmina Jeleniewo, Miasto Białystok, Gmina Olecko, Miasto Sejny.
2.	Lekcje religii Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w punkcie katechetycznym w Suwałkach	Gmina Dubeninki, Gmina Przerosi Gmina Góddap
3.	Lekcje religii Kościoła Zielonoświątkowego w punkcie katechetycznym w Suwałkach	Powiat Augustowski, Miasto Sejny
4.	Organizacja zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach	Gmina Filipów
5.	Organizacja zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1 Suwałkach	Gmina Suwałki, Gmina Filipów,
6.	<ul style="list-style-type: none"> przygotowanie przedszkolne obowiązek szkolny organizacja zajęć świetlicowych 	Gmina Suwałki
7.	Prowadzenia przez Gminę Białystok zadań publicznych w zakresie oświaty i wydawnictwa powierzonych przez Gminę Miasto Suwałki	Miasto Białystok
8.	Udzielanie dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom z terenu powiatu suwalskiego pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu	Powiat Suwałki
9.	Wspólna realizacja zadań w zakresie lokalnego transportu zbiorowego na obszarze Gminy Suwałki	Gmina Suwałki
10.	Wykonanie zadań powiatowej biblioteki publicznej Powiatu Suwalskiego przez Bibliotekę Publiczną im. Marii Konopnickiej w Suwałkach	Powiat Suwałki
11.	Współfinansowanie kosztów powiatowego Urzędu Pracy w Suwałkach	Powiat Suwałki

Zródło: Opracowanie własne Biura Prezydenta Miasta Urzędu Miejskiego w Suwałkach

8.2. Udział miasta w stowarzyszeniach krajowych i zagranicznych

Związek Miast Polskich

Miasto Suwałki jest członkiem Związku Miast Polskich od 8 marca 1995 r. (zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Suwałkach nr IX/77/95).

Związek Miast Polskich jest organizacją zrzeszającą samorządy miejskie, powołaną do opracowywania wspólnego stanowiska

wobec rządu i promocji miast członkowskich w Polsce i za granicą. Organizacja skupia 305 miast. Szczegóły: www.zmp.poznan.pl

Korzystać z przynależności do ZMP to m.in.:

- ▶ udział samorządów w lobbingu legislacyjnym;
- ▶ wymiana doświadczeń samorządowych w ramach kongresów, seminariów tematycznych, warsztatów, spotkań organizowanych i współfinansowanych przez ZMP;
- ▶ promocja osiągnięć samorządowych poprzez konkursy, wystawy, budowanie baz danych, publikacje i projekty realizowane przez ZMP;

- ▼ wsparcie eksperckie poprzez udział w badaniach ankietowych i projektach badawczych prowadzonych przez ZMP oraz udostępnianie miastom członkowskim ekspertyz prawnych;
 - ▼ współpraca zagraniczna w ramach organizacji, w których ZMP jest członkiem (Rada Gmin i Regionów Europy) lub ma swoich przedstawicieli (Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Europy, Komitet Regionów UE, Stała Konferencja Współpracy Władz Lokalnych w Basenie Morze Śródziemnego, Światowy Związek Miast i Władz Lokalnych);
 - ▼ możliwość udziału w prestiżowych, krajowych i zagranicznych targach inwestycyjnych i gospodarczych na stoisku organizowanym przez ZMP oraz promocja w mediach samorządowych, publikacjach, stronie internetowej ZMP
- Członkowska składka roczna za 2019 r. wynosi: 23 157,93 zł.

Stowarzyszenie Samorządów Polskich "EUROREGIONU NIEMEN"

Miasto Suwałki jest członkiem Stowarzyszenia Samorządów Polskich „Euroregionu Niemen” od 1997 r.

Celem Stowarzyszenia Samorządów Polskich „Euroregionu Niemen” jest wszechstronna działalność na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego części polskiej Euroregionu Niemen, w tym wspieranie trwałego rozwoju, w zgodzie z prawami natury, poprawianie warunków życia mieszkańców, rozwój wszelkich prawem dozwolonych form współpracy transgranicznej i transgranicznej z regionami sąsiednich krajów oraz promocja uczestnictwa Polski w strukturach Wspólnoty Europejskiej.

Do Stowarzyszenia należy 35 gmin z terenu

województw: podlaskiego i warmińsko-mazurskiego. Szczegóły: www.niemen.org.pl

Stowarzyszenie realizuje cele statutowe poprzez:

- ▼ organizowanie i koordynowanie całokształtu współpracy transgranicznej podmiotów strony polskiej z podmiotami regionu innych krajów w ramach Euroregionu Niemen;
- ▼ zarządzanie środkami UE w ramach pierania współpracy przygranicznej;
- ▼ prowadzenie Punktu Informacji Europejskiej Euroregionu Niemen;
- ▼ prowadzenie Sekretariatu Strony Polskiej Rady Euroregionu Niemen;
- ▼ realizacja projektów własnych w ramach programów pomocowych;
- ▼ prowadzenie działalności szkoleniowej i edukacyjnej.

Członkowska składka roczna za 2019 r. wynosi: 7 500 zł.

Podlaska Regionalna Organizacja Turystyczna w Białymstoku

Miasto Suwałki jest członkiem zwyczajnym Podlaskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej w Białymstoku od dnia 8 lutego 2017 r.

W 2019 roku odbyło się Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze Członków Podlaskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej (PROT), na którym wybrano władze PROT-u, tj. powołano nowy Zarząd oraz Komisję Rewizyjną. Odbyły się także dwa posiedzenia Zarządu PROT, na których zgłoszono uwagi do działalności PROT, w tym lepszego funkcjonowania strony internetowej podlaskie.travel w temacie i poświęcenia większej uwagi na działania koncentrujące się wokół promocji oferty turystycznej przedsiębiorców oraz obszarów, na których działają zrzeszone w stowarzyszeniu samorządy. Działania powinny być skoncen-

8. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi

trowane na działania zwiększające atrakcyjność regionu oraz większą promocję oferty turystycznej, noclegowej i gastronomicznej partnerów. Zgłoszono ponadto potrzebę wspólnego przygotowania folderu turystycznego w wersji drukowanej oraz produkcję i emisję spotów promocyjnych, prezentujących ofertę pobytową, kulturalną, noclegową, gastronomiczną i rekreacyjną samorządów oraz przedsiębiorców zszeszonych w PROT. Kanałami dystrybucji spotu był by: Internet, Media Społecznościowe, urządzenia mobilne w Regionalnym Centrum Informacji Turystycznej, konferencje, imprezy wystawiennicze, kanały promocyjne Zagranicznych Ośrodków Polskiej Organizacji Turystycznej (POT). Wnioski te zostały zaakceptowane przez Zarząd PROT i przyjęte do realizacji w latach 2019-2020. W efekcie tych ustaleń, przekazano materiały zdjęciowe promujące Miasto Suwałki do wykorzystania na stronach internetowych, m. in.: PodaskieTravel oraz w mediach społecznościowych na: Facebooku i Instagramie, wydano wydawnictwo dotyczące pól namiotowych i kamerowych w Województwie Podlaskim, w którym promowano m. in. ofertę Eurocampingu działającego przy Ośrodku Sportu i Rekreacji w Suwałkach.

Członkowska składka roczna za 2019 r. wynosi: 20 000 zł.

Innovation Circle Network

Miasto Suwałki przystąpiło do Innovation Circle Network zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Suwałkach nr XVII/134/07 z dnia 31 października 2007 r.

Innovation Circle Network (ICN) jest międzynarodowym stowarzyszeniem działającym na rzecz rozwoju i współpracy miast i średnich miejscowości w północnej Europie. Przynajmniej się do podnoszenia świadomości róż-

norodności kulturowej, politycznej i tradycji.

W ramach realizowanych projektów i działań skupia polityków, specjalistów, ludzi biznesu, wolontariuszy oraz młodzież z różnych krajów.

Korzyści wynikające z członkostwa w IC

Network:

- ▶ promocja obszarów wiejskich i peryferyjnych Północnej Europy;
- ▶ realizacja wspólnych projektów finansowanych z funduszy europejskich;
- ▶ dostęp do nowatorskich pomysłów, doświadczeń, opinii eksperckich;
- ▶ udział w konferencjach, letnich obozach, seminariach i targach organizowanych przez IC Network;
- ▶ możliwość bezpłatnego zamieszczania ofert pracy w języku angielskim na stronie internetowej IC Network;
- ▶ wzajemny marketing miejsc lub organizacji (co-branding).

Miasto Suwałki uczestniczy w projektach realizowanych przez partnerów

Innovation Circle Network. Najważniejsze z nich to:

- ▶ Projekt „Innovation Circle”, Interreg III B BSR 2004-2006;
- ▶ Projekt „Trans-In-Form”, Baltic Sea Region Program 2007-2013;
- ▶ Projekty wymiany młodzieży w ramach programu „Młodzież w działaniu” 2007-2013;
- ▶ Projekt „Rock in democracy”, w ramach programu „Europa dla Obywateli”, (2013-2014) we współpracy z Miastem Robertsfors ze Szwecji (liderem) i Miastem Türiti z Estonii;
- ▶ Projekt „Young Eyes”, w ramach programu Erasmus + 2014-2020, (Okres realizacji: 2014-2016).

W ramach zrealizowanych projektów Suwałki sfinansowały m.in.:

- ▶ program funkcjonalno-użytkowy zagospodarowania Placu Marii Konopnickiej w Suwałkach;
 - ▶ „Scenariusz rozwoju i poprawy sieci drogowej w Suwałkach”;
 - ▶ logo promocyjne „Pogodne Suwałki” wraz z Systemem Identyfikacji Wizualnej;
 - ▶ publikację: „Suwałki wczoraj i dziś. Transformacja Miasta”;
 - ▶ przeprowadzono kampanię informacyjno-promocyjną Miasta Suwałki obejmującą, m.in. produkcję spotu i jego emisję w TVP1, TVP2 i TVP Info;
 - ▶ zakupiono duży zestaw materiałów informacyjno-promocyjnych miasta promującą nowe logo „Pogodne Suwałki”;
- Miasto Suwałki zostały objęte międzynarodowym badaniem porównawczym pn.: „Barometr Atrakcyjności” realizowanym przez Instytut Badawczy Telemark;
- Członkowska składka roczna za 2019 r. wynosiła: 2 932 zł.

8.3. Miasto w rankingach, konkursach

Rankingi, konkursy i uzyskane tytuły

- ▶ Polski Instytut Ekonomiczny opracował scenariusze rozwoju dla miast i średnich miast w ramach raportu „Scenariusze rozwoju miast i średnich miast”. 43 proc. średnich ośrodków stanowią miasta nazywane lokomotywami rozwoju rynków lokalnych – wśród nich Suwałki;
- ▶ Miasto Suwałki, drugi rok z rzędu, wypadło bardzo dobrze w rankingu pn. „Wydatki mieszkańców na usługi komunalne

w miastach powiatowych”. Ranking, który wskazuje gdzie mieszkańcy placą najmniej za usługi komunalne opracowała firma Curilis. Suwałki wśród 339 sklasyfikowanych miast zajęły 28 pozycję, a wśród 51 miast z ludnością pomiędzy 50, a 100 tysięcy mieszkańców wysoko 5 lokatę. Przeciętna suwańska rodzina wydaje na usługi komunalne w naszym mieście 2 221,53 zł rocznie. W najtańszych koźlenicach 1 386,52 zł;

Miasto Suwałki zajęło I miejsce w XI Europejskim Tygodniu Sportu dla Wszystkich – XXV Sportowym Turnieju Miast i Gmin w grupie miast od 40 do 100 tys. mieszkańców. W ramach wydarzenia w Suwałkach od 26 maja do 1 czerwca 2019 r. odbyło się ponad 130 wydarzeń sportowych, w tym m.in. Suwałki Miss Run oraz Test Coopera rozegrany w ramach XIX Edycji Miejskiej Rywalizacji Sportowej Licealiady. Organizatorom wydarzeń przyświecała idea zwiększenia motywacji całych rodzin do wyjścia z domu i integracji wokół wydarzeń sportowo-rekreacyjnych. Osiągnięcie I miejsca nie byłoby możliwe gdyby nie wsparcie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach oraz lokalnego środowiska sportowego;

Suwałki Samorządem Przyjaznym Klubom Piłkarskim. Miasto zajęło II miejsce w rankingu opracowanym przez Sport Analytics i Statystykę Sportową dotyczącym samorządów przyjaznych klubom piłkarskim w kategorii miasta na prawach powiatu. Wręczenie laurów odbyło się podczas Ogólnopolskiej Konferencji Samorządu i Oświaty Edukacja Przyszłości. Autorzy rankingu porównywali samorzady pod kątem wspierania przez nie klubów piłkarskich. Badanie objęło 2 478 gmin, 314 powiatów i 16 samorządów wojewódzkich. Opisanie zostały 5 013 dotacje dla klubów

- piłkarskich. Ranking był przeprowadzony w kilku kategoriach: województwa, powiaty, gminy miejskie – wiejskie i gminy wiejskie. Główne kryteria brane pod uwagę to: środki finansowe otrzymane przez poszczególne kluby piłkarskie, wydatki gmin na kluby piłkarskie w wydatkach ogólnych budżetów, wydatki gmin na kluby piłkarskie w przeliczeniu na jednego mieszkańca i środki finansowe otrzymane przez kluby piłkarskie w różnych klasach rozgrywkowych:
- ▼ Pismo Samorządu Terytorialnego „Współnota” opublikowało swój doroczny ranking możliwości polskich samorządów. Miasto Suwałki awansowało w zestawieniu o 3 miejsca na 21 pozycję spośród 48 miast. Dochód na jednego mieszkańca porównując rok 2017 i 2018 wzrósł o ponad 300 zł;
 - ▼ Pismo Samorządu Terytorialnego „Współnota” opublikowało swój doroczny ranking związany z wydatkami na inwestycje wśród polskich samorządów. Miasto Suwałki awansowało w zestawieniu polskich miast na prawach powiatu aż o 7 miejsc na 10 pozycję. Na jednego mieszkańca Suwałk przypada 1 214,30 zł inwestycji;
 - ▼ Rada Izby Przemysłowo-Handlowej w Białymstoku podczas XIII Dorocznego Konkertu Izby wręczyła nagrodę za budowaną, największą w naszym województwie halę sportowo-widowiskową Suwałki Arena.

